

Sammanträde med Tekniska nämnden

Tid: 2018-04-25, kl. 14:00

Plats: Skräddaren

Thorsten Larsson (M),
Ordförande

Rebecca Tollemark,
Sekreterare

Ärendelista

1. Information - Sammanträdesportalen
2. Information - GIS - nytta för tekniska nämnden
3. Förvaltningschefen, aktuell information
4. Information från avdelningscheferna
5. Ekonomisk månadsuppföljning 2018, 2018.090 TN
6. Revisionsrapport - Årlig grundläggande granskning 2017, 2018.132 TN
7. Remiss - Digital målbild för Alingsås kommun - öppen och smart, 2018.086 TN
8. Remiss - Årlig avstämning av trafikförsörjningsprogrammet, 2018.154 TN
9. Yttrande till VGR om ny zonstruktur för kollektivtrafiken, 2018.169 TN
10. Upprustning Järtas Park, 2016.395 TN
11. Redovisning av riktat uppdrag angående cykelvägar Simmenäs-Brobacka och Kvarnabo-Gräfsnäs, 2018.168 TN
12. Delegerade beslut 2018, 2018.007 TN
13. Meddelanden 2018, 2018.008 TN
14. Övrigt

Ekonomisk månadsuppföljning 2018

5

2018.090 TN

Datum: 2018-04-11
Handläggare: Mika Lindberg
Direktr:
Diariernr: 2018.090 TN

Tekniska nämnden

Ekonomisk månadsuppföljning 2018

Ärendebeskrivning

En genomgång av det ackumulerade resultatet (utfall) för årets 3 första månader och en prognos för de kommande månaderna, som således tillsammans utgör en årsprognos (d.v.s. ett års-scenario), har genomförts som planerat.

Ekonomiska tabeller med förklaringar till eventuella större avvikelser presenteras i bifogade bilagor.

För Teknisk förvaltning, som inkluderar deponier, fordonshantering, gata & park/natur prognosticeras ett underskott på ca 136 tkr, vilket beror på avvikelser på både gatu- och parkavdelningen. Med anledning av det prognosticerade underskottet upprättas en handlingsplan för att nå ett nollresultat (se bilaga 3). För att minska det prognosticerade underskottet arbetar förvaltningen med löpande uppföljning av utfallet för att på så sätt tidigt kunna upptäcka avvikelser. Möjlighet finns att till exempel beställa färre tjänster på parkavdelningen och gatuavdelningen än budgeterat för att på så sätt minska underskottet.

Totalt sett för investeringsredovisningen prognosticeras en positiv avvikelse på ca 443 tkr.

För Avfall prognosticeras ingen avvikelse mot budget. Totalt sett för investeringsredovisningen prognosticeras en avvikelse på ca 51 tkr (mer förbrukat av investeringsbudgeten).

För VA prognosticeras en positiv avvikelse mot budget med ca 168 tkr.

Totalt sett för investeringsredovisningen prognosticeras en avvikelse på ca 6 949 tkr (ej förbrukat av investeringsbudgeten).

På grund av att det är så tidigt på året är osäkerheten relativt stor.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner redovisning av månadsuppföljningen inklusive handlingsplan för hantering av prognosticerat underskott för teknisk förvaltning.

Beslutet ska skickas till

Exp KS

Maria Jacobsson
Tf teknisk chef

Mika Lindberg/Martin Wollhag
Enhetschef/Verksamhetscontroller

Ekonomisk månadsrapport med utfall t.o.m. mars

Bilaga 2

Kort sammanfattning av det ekonomiska läget:

Informationen som följer går att utläsa i de mer detaljerade ekonomiska tabellerna längre fram i rapporten

Teknisk förvaltning

Totalt sett för teknisk förvaltning prognosticeras ett **underskott med 136 tkr** för 2018.

Nämnd

Ingen avvikelse jämfört med budget.

(Gemensamma resurser)

Ingen avvikelse jämfört med budget.

Gamla deponier

Ingen avvikelse jämfört med budget.

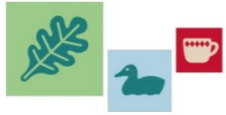
Fordonshantering

Ingen avvikelse jämfört med budget.

Gata

Prognosticerat underskott med 59 tkr.

sid 1

Park & Natur

Prognosticerat underskott med 76 tkr.

Avfall

Ingen avvikelse jämfört med budget.

VA

VA prognosticerar en avvikelse mot budget med +168 tkr.

sid 2

Månadsuppföljning teknisk förvaltning (skattefinansierad)

Verksamhetens intäkter - Exempelvis intäkter för leasingbilar, trafikavstängningar m.m. samt bidrag, t.ex. lönebidrag.

Personalkostnader - Lön och sociala avgifter

Lokalhyror - Övriga hyror (se även gemensamma kostnader).

Köp av tjänster - Konsulttjänster, köp av huvudverksamhet, administrativa tjänster m.m.

Gemensamma resurser - Sveagatans lokalhyra, IT-kostnader och arbetsplatser, ledning, administration, ekonomi och del av nämnd.

Utdebitering personalkostnader - "Intäkt" för arbete som utförts åt annan verksamhet.

Övriga kostnader - Förbrukningsmaterial, byggmaterial, gatubelysning, bilkostnader (t.ex. leasing), kostnad för personal från annan avdelning/förvaltning som utfört arbete åt verksamheten.

Totalt 1	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	14 375	3 534	14 503	127	
Personalkostnader	-22 325	-5 758	-22 387	-61	
Lokalhyror	-1 761	-421	-1 741	19	
Köp av tjänster	-14 952	-2 836	-14 808	144	
Gemensamma resurser *	-3 213	-766	-3 213	-0	
varav personalkostnader	-2 044	-498,0	-2 044	-0	
varav lokalhyror	-705	-179,0	-705	0	
varav köp av tjänster	-139	-28,6	-139	0	
varav övriga kostnader	-326	-60,1	-326	-0	
Utdebitering personalkostnader	22 394	5 581	22 391	-3	
Övriga kostnader	-37 230	-8 912	-37 592	-361	
Verksamhetens kostnader	-57 087	-13 112	-57 350	-263	
Finansnetto	0	-0	0	0	
Kommunbidrag	42 712	10 678	42 712	0	
Resultat	-0	1 100	-136	-136	

* Avser del av gemensamma kostnader på Sveagatan 12 som delas mellan de 3 förvaltningarna (politik, hyror, el, datorer, kopiatorer, nämndsekreterare mm.) Nämndens arvoden finns dock endast med i utfallet tom föregående bokslut (T1 respektive T2).

Nämnd	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	0		0	0	
Personalkostnader	-159	-29	-159	0	
Lokalhyror	0		0	0	
Köp av tjänster	-8	-3	-8	-0	
Gemensamma resurser	-171	-40	-171	0	
varav personalkostnader	-142	-35	-142	0	
varav lokalhyror	-13	-4	-13	-0	
varav köp av tjänster	-5	-1	-5	-0	
varav övriga kostnader	-11	-1	-11	0	
Utdebitering personalkostnader	0		0	0	
Övriga kostnader	-16	-3	-16	-0	
Verksamhetens kostnader	-354	-75	-354	0	
				0	
Kommunbidrag	318	79	318	0	
Resultat	-36	4	-36	0	

Nämnden ingår som en del av gemensamma kostnader i den översta tabellen. Det som redovisas i denna tabell är endast 38 % av den totala kostnaden där Avfall skall ta 31 % och VA skall ta 31 %.

sid 4

Deponier	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	0	0	0	0	
Personalkostnader	0	0	0	0	
Lokalhyror	0	0	0	0	
Köp av tjänster	-300	-9	-300	0	
Gemensamma resurser	0	0	0	0	
varav personalkostnader	0	0	0	0	
varav lokalhyror	0	0	0	0	
varav köp av tjänster	0	0	0	0	
varav övriga kostnader	0	0	0	0	
Utdebitering personalkostnader	0	0	0	0	
Övriga kostnader	0	-5	0	0	
Verksamhetens kostnader	-300	-14	-300	0	
Kommunbidrag	300	75	300	0	
Resultat	0	61	0	0	

Fordon	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	9 912	2 723	9 911	-2	
Personalkostnader	-630	-172	-628	2	
Lokalhyror	0	0	0	0	
Köp av tjänster	-524	-88	-524	-0	
Gemensamma resurser	-401	-98	-401	-0	
varav personalkostnader	-294	-73	-294	0	
varav lokalhyror	-63	-16	-63	0	
varav köp av tjänster	-14	-3	-14	0	
varav övriga kostnader	-31	-6	-31	-0	
Utdebitering personalkostnader	0	0	0	0	
Övriga kostnader	-8 321	-2 091	-8 321	0	
Verksamhetens kostnader	-9 876	-2 448	-9 874	2	
Finansnetto	0	-0	0	0	
Kommunbidrag	0	0	0	0	
Resultat	37	274	37	0	

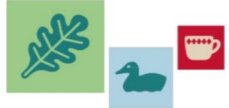
sid 5

Gata	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	3 220	682	3 373	154	Högre intäkter för markupplåtelse.
Personalkostnader	-16 195	-4 213	-16 172	23	
Lokalhyror	-1 635	-390	-1 615	20	
Köp av tjänster	-6 091	-1 724	-6 052	39	
Gemensamma resurser	-1 395	-337	-1 395	0	
varav personalkostnader	-866	-216	-866	0	
varav lokalhyror	-325	-83	-325	0	
varav köp av tjänster	-61	-12	-61	-0	
varav övriga kostnader	-143	-26	-143	0	
Utdebitering personalkostnader	18 099	4 649	18 176	77	
Övriga kostnader	-23 951	-5 730	-24 323	-372	Vinterväghållningen påverkar prognosen som blir högre än budget.
Verksamhetens kostnader	-31 169	-7 743	-31 382	-213	
				0	
Finansnetto	0	-1	-1	-1	
				0	
Kommunbidrag	27 949	6 987	27 949	0	
				0	
Resultat	-0	-75	-60	-59	

sid 6

Park/Natur	Budget	Utfall t.o.m. mars	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	1 244	130	1 219	-25	
Personalkostnader	-5 500	-1 373	-5 586	-87	Ökade kostnader beror på differenser rörande flera tjänster.
Lokalhyror	-126	-32	-126	-0	
Köp av tjänster	-8 037	-1 015	-7 933	105	
Gemensamma resurser	-1 063	-256	-1 063	-0	
varav personalkostnader	-582	-145	-582	-0	
varav lokalhyror	-304	-77	-304	-0	
varav köp av tjänster	-52	-10	-52	0	
varav övriga kostnader	-125	-25	-125	0	
Utdebitering personalkostnader	4 295	931	4 215	-80	
Övriga kostnader	-4 958	-1 087	-4 948	10	
Verksamhetens kostnader	-15 388	-2 832	-15 440	-52	
				0	
Finansnetto	0	0	0	0	
				0	
Kommunbidrag	14 145	3 536	14 145	0	
				0	
Resultat	0	834	-76	-76	

sid 7

Teknisk förvaltning Investeringar

(tkr)	Budget	Utfall tom mars	Helårs-prognos	Differens	Kommentar
Expansionsinvestering					
Kvarteret Ljuset (ej bro)	75		75	0	
Hållplats Brogårdens panncentral	650		650	0	
Hållplats Topasgatan	350		350	0	
Fasta trafikräknare gatunät	300		300	0	
Stadsodling	100	9	100	0	
Nya lekplatser	1 000	2	1 000	0	
Hållplats Konduktörsgatan	0	7	7	-7	
-varav exploatering					
Imageinvestering					
Reinvestering					
Ospec arbetsprogram	3 500	0	3 500	0	
Bro Gamla Vänersborgsvägen	2 000	60	2 000	0	
Bro kvarteret Ljuset	1 600		1 600	0	
Gatubelysning vägföreningar	200		200	0	
Utbyte av skyltar	100	3	100	0	
Asfalt Avskrivning > 5 år ca 50 % av totalbehov	2 000		2 000	0	
Ospec Bilar och maskiner (gata)	1 500	165	1 500	0	
Inventarier gata	50		50	0	
Mindre åtgärder på GC-nät enligt Trafikplan	600	3	600	0	
Mindre åtgärder på Gatunätet	700		700	0	
Väveribron	300	30	300	0	

(tkr)	Budget	Utfall tom mars	Helårs-prognos	Differens	Kommentar
Hjortmarka upprustning	200	72	200	0	
Ospec Arbetsprogram natur	100		100	0	
Gerdskastigen upprustning	60	1	60	0	
Maskininvesteringar (natur)	200	73	200	0	
Lekplatser, upprustning	1 200	209	1 200	0	
Parker, skyltar, lekplatser	75	14	75	0	
Fasta sittplatser	300	86	300	0	
Trädplantering enl trädplan	350	3	350	0	
Förädling av parkmark enl parkplan	500	36	500	0	
Ospec Arbetsprogram park	350	103	350	0	
Järtas park	2 500	4	2 500	0	
Nolhaga Park	2 100	171	2 100	0	
Inventarier park/natur	25		25	0	
Stadskärnan park	100	8	100	0	
Nyanläggning av tillgänglighetsanpassad spång i Kongo	100		100	0	
Anpassningsinvestering					
GC-bana Kristineholmsvägen	2 260	433	2260	0	
Cykelparkeringar	200	32	200	0	
GC-bana Kungegårdsgatan	50	38	50	0	
GC-bana Kavläsvägen	2 000	685	2000	0	
Åtgärder mot skredrisk Säveån	200		200	0	
Åtgärder mot skredrisk övrigt	60		60	0	
Alingsås stadskärna åtgärder	250	3	250	0	
Stadsmiljöåtgärder FÖP Stadskärnan	1 525	56	1525	0	
Tillgänglighet staden inv. & åtg.	500		300	200	Planering ej klar.
Trafiksäkerhetsåtgärder	200	9	200	0	
Åtgärder säkra skolvägar	150		150	0	
Investeringar p g a dagvattenplan	500		250	250	Inget större arbete planerat.
Åtgärder buller	100		100	0	
Mariedal	250	1	250	0	
Projektering före projekt	0	54	0	0	
Totalt utgifter	31 430	2 369	30 987	443	

Månadsuppföljning Avfall - Drift

Resultatbudget, tkr	Not	Budget	Utfall t.o.m. mar	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	1	46 472	11 105	46 472	0	
Verksamhetens kostnader	2	-38 117	-10 164	-38 117	0	
Avskrivningar	3	-7 349	-1 749	-7 349	0	
Verksamhetens nettokostnader		1 006	-809	1 006	0	
Finansiella intäkter	4	0	1	0	0	
Finansiella kostnader	5	-1 006	-200	-1 006	0	
Årets resultat före reglering abonnenter		0	-1 007	0	0	
Reglering gentemot abonnenter		0	0	0	0	
Årets resultat		0	-1 007	0	0	

Not 1 Verksamhetens intäkter, tkr	Budget	Utfall t.o.m. mar	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter					
Brukningavgifter	38 006	9 135	38 006	0	
Övriga intäkter	8 466	1 970	8 466	0	
Ökning (-)/minskning (+) skuld till abonnentkollektivet	0	0	0	0	
Summa verksamhetens intäkter	46 472	11 105	46 472	0	

sid 10

Not 2 Verksamhetens kostnader, tkr	Budget	Utfall t.o.m. mar	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens kostnader					
Material	-20	-38	-20	0	
Köp av tjänst	-11 805	-2 585	-11 805	0	
Hyror	0	0	0	0	
Löner inkl PO-pålägg	-16 205	-4 186	-16 205	0	
Nyintjänade pensioner from 98	-63	0	-63	0	
Utbetalda pensioner från pensionsförpliktelse	-161	0	-161	0	
Avgiftsbestämd ålderspension	-790	0	-790	0	
Övriga kostnader	-8 074	-3 105	-8 074	0	
Summa verksamhetens kostnader	-37 117	-9 914	-37 117	0	
Gemensamma resurser	-1 000	-250	-1 000	0	
<i>varav personalkostnader</i>	<i>-832</i>	<i>-219</i>	<i>-832</i>	<i>0</i>	
<i>varav lokalhyror</i>	<i>-57</i>	<i>-17</i>	<i>-57</i>	<i>0</i>	
<i>varav köp av tjänster</i>	<i>-45</i>	<i>-8</i>	<i>-45</i>	<i>0</i>	
<i>varav övriga kostnader</i>	<i>-66</i>	<i>-7</i>	<i>-66</i>	<i>0</i>	
Summa verksamhetens kostnader	-38 117	-10 164	-38 117	0	

Avfall Investeringar

(tkr)	Budget	Utfall tom mar	Helårsprognos	Differens	Kommentar
Expansionsinvestering				0	
-varav exploatering				0	
Imageinvestering				0	
Reinvestering					
Fordon	5 100		5 100	0	
Kärl	500	197	500	0	
Container - Maskiner - inventarier	120		120	0	
Inventarier		51	51	-51	
Anpassningsinvestering					
Sollebrunn ÅVC förbättring	100		100	0	
Avfallsanläggning förbättring	750	34	200	550	
Måsen syd hall	0	66	550	-550	
				0	
Summa utgifter	6 570	348	6 621	-51	

sid 12

Månadsuppföljning VA - Drift

Resultatbudget, tkr	Not	Budget	Utfall t.o.m. mar	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter	1	60 107	13 968	59 675	-432	Prognos per helår indikerar ett underskott jämfört med budget till följd av lägre intäkter genererade från hushållens VA-avgifter samt från anläggningsavgifter än budgeterat.
Verksamhetens kostnader	2	-44 491	-9 870	-43 891	600	Det är huvudsakligen personalkostnaderna som prognosticeras bli lägre än budgeterat till följd av oplanerade vakanser (857 tkr). Dock väntas kostnaderna för kemikalier bli drygt 150 tkr högre än budgeterat. Vidare har en större vattenläcka under våren medfört ökade kostnader med ca 100 tkr.
Avskrivningar	3	-10 985	-2 686	-10 985	0	
Verksamhetens nettokostnader		4 631	1 412	4 798	168	
Finansiella intäkter	4	0	2	0	0	
Finansiella kostnader	5	-5 148	-1 261	-5 148	0	Prognosen för 2018 ligger i linje med budget.
Årets resultat före reglering abonnenter		-517	153	-349	168	Ett underskott uppgående till 517 Tkr har budgeterats. I nuläget prognosticeras en positiv avvikelse jämfört budget med 168 tkr. Lägre förväntade intäkter från VA-avgifter samt från anläggningsavgifter kompenseras av lägre kostnader. Det är främst personalkostnaderna som väntas bli lägre till följd av vakanser.
Reglering gentemot abonnenter		517	0	349	-168	Ingen resultatreglering bokad för mars. Detta görs endast i tertial- samt årsbokslut.
Årets resultat		0	153	0	0	

sid 13

Not 1 Verksamhetens intäkter, tkr	Budget	Utfall t.o.m. mar	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens intäkter					
Brukningssavgifter	54 759	12 406	54 147	-613	Intäkterna från VA-avgifter från hushållen väntas bli lägre än budgeterat då budgeten för året är för högt beräknad. Orsaken till detta är att det under år 2017 uppdagades att den preliminära debiteringen har legat för högt, vilket medförde att intäkterna justerades ned. Dock hade budgeten för 2018 då redan beslutats på den högre nivån.
<i>Anläggningsavgifter</i>					
Periodiserade anläggningsavgifter	3 373	1 354	3 795	422	Färre anläggningsavgifter än budgeterat debiterades 2017. Detta får till följd att de periodiserade intäkterna (avskrivningarna) blir lägre än budgeterat även 2018. Dessutom prognosticeras nu årets debitering bli knappt 5 000 tkr lägre än budgeterat, vilket även detta innebär lägre periodiserade intäkter med knappt 300 tkr än budgeterat. Dock fick verksamheten i mars ett överskott av anläggningsavgift på drygt 700 tkr från område Röhult efter en justering av anläggningsreskontran, vilket gör att den periodiserade intäkten från dessa avgifter nu sammantaget väntas ge ett överskott med 422 tkr
Intäktsförda anläggningsavgifter	1 647	121	1 399	-248	Årets debitering av anläggningsavgifter prognosticeras bli 4 960 tkr lägre än budgeterat. Eftersom 5% av dessa avgifter intäktsförs direkt blir intäktsbortfallet härav 248 tkr.
Övriga intäkter	162	46	170	8	
Avsättning investeringsfond					
Upplösning investeringsfond	165	41	165	0	
Ökning (-)/minskning (+) skuld till abonnentkollektivet	517		349	-168	Ett överskott på 168 tkr jämfört budget prognosticeras, vilket justeras mot skulden till abonnentkollektivet för att nå ett nollresultat. (Ingen resultatreglering bokad för mars, görs endast i tertial- samt årsbokslut)
Summa verksamhetens intäkter	60 624	13 968	60 024	-600	

Not 2 Verksamhetens kostnader, tkr	Budget	Utfall t.o.m. mar	Prognos	Differens P-B	Kommentar
Verksamhetens kostnader					
Reparation och underhåll (inkl material) (konto 66, 615, 618, 665)	-1 455	-206	-1 313	142	Sänkt prognos för reparationer och underhåll vid avloppsreningsverk samt pumpstationer då kostnaderna för oförutsedda reparationer till större del än budgeterat avsett/väntas avse förbrukningsinventarier istället för arbetskostnader. Kostnaderna prognosticeras därför istället bli högre under kontogrupp Övriga kostnader.
Processkemikalier (konto 51050-51059)	-3 570	-829	-3 726	-156	Prognosen visar på högre förbrukning av kemikalier än budgeterat vid avloppsreningsverket i Nolhaga.
El (konto 621, 623)	-4 708	-1 174	-4 697	11	
Köp av tjänst	-7 109	-1 328	-7 167	-57	Höjd prognos beror huvudsakligen på att IT-kostnader via Tjänstekatalogen för anställda placerade på Sveagatan fr.o.m. år 2018 inte längre fördelas ut som en gemensam kostnad, där dessa kostnader budgeterats, utan förs ut direkt på verksamheterna. De gemensamma kostnaderna blir därför motsvarande lägre.
Personalkostnader	-16 607	-3 671	-15 750	857	Avvikelsen beror huvudsakligen på två uppkomna vakanser under våren inom avloppsreningsverk samt ledningsnät, vilka medför minskade personalkostnader jämfört med budget. Direkt återbesättning görs endast på avloppsreningsverket. Förstärkning av ledningsverksamheten med en projektledare görs senare under året. De ökade kostnader som denna förstärkning medför är dock lägre under året än den besparing som vakanserna medför.
Övriga kostnader	-8 923	-2 193	-9 264	-341	Höjd prognos för förbrukningsinventarier vid avloppsreningsverk samt pumpstationer med ca 200 tkr då kostnaderna för oförutsedda reparationer till större del än budgeterat avser material istället för arbetskostnader. Kostnaderna blir därför istället lägre under kontogrupp Reparationer och underhåll. Vidare har prognosen höjts pga en större vattenläcka, vilken medfört ökade kostnader för anläggningsarbetare med ca 100 tkr.
Summa verksamhetens kostnader	-42 372	-9 401	-41 916	457	
Gemensamma resurser	-2 119	-469	-1 976	143	Sänkt prognos beror huvudsakligen på att IT-kostnader via Tjänstekatalogen för anställda placerade på Sveagatan fr.o.m. år 2018 inte längre fördelas ut som en gemensam kostnad där dessa kostnader budgeterats, utan förs ut direkt på verksamheterna. Kostnaderna under kontogrupp Köp av tjänst blir därför motsvarande högre.
<i>varav personalkostnader</i>	<i>-1 406</i>	<i>-333</i>	<i>-1 370</i>	<i>36</i>	
<i>varav lokalhyror</i>	<i>-337</i>	<i>-89</i>	<i>-351</i>	<i>-14</i>	
<i>varav köp av tjänster</i>	<i>-170</i>	<i>-16</i>	<i>-77</i>	<i>93</i>	
<i>varav övriga kostnader</i>	<i>-206</i>	<i>-31</i>	<i>-177</i>	<i>29</i>	
Summa verksamhetens kostnader	-44 491	-9 870	-43 891	600	

VA Investeringar

(tkr)	Budget	Utfall t.o.m. mar	Helårsprognos	Differens	Kommentar
Expansionsinvestering	34 789	4 952	25 316	9 473	
Expansionsinvestering - VA	27 248	4 244	17 775	9 473	
12910 Div ledningsarbeten, serviser i verksamhetsområde	800	238	800	0	Osäker post, varierar från år till år
12971 Överföringsledning Sundet	100	116	275	-175	Tillkommande geoteknisk undersökning, ersättningar ledningsrätt.
12974 Sundet VA utbyggnad inom omr	2 000	3 676	5 800	-3 800	Projektet försenat från 2017, prestationsbunden betalplan försenar därför kostnaderna och ger negativ avv. mot budget 2018.
12975 Hulabäck utbyggnad VA			50	-50	Kostnader för att färdigställa projekteringen.
12976 Överför ledn Lövek-Simmen		17	17	-17	Klart.
12969 Saxebäcken VA utbyggnad inom omr	200	2	200	0	Ledningsrättskostnader.
12972 Skämningared/Svanvik Utbyggnad VA	19 348	11	8 000	11 348	Projektet beräknas pågå under 1,5 år vilket innebär att kostnaderna fördelas mellan 2018 och 2019.
12919 Västra Bodarne	4 500	52	2 000	2 500	Lägre kostnader än beräknat.
12973 Huvudledn Ingared-Norsesu		33	33	-33	Klart.
12982 Vattenförsörjning Sollebrunn Utbyggn inom Simmenäs	300	32	50	-50	Ledningsrättskostnader.
Nya brandposter VA		68	250	-250	Osäker kostnad då överenskommelse med RTJ ej är klar.

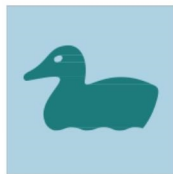
(tkr)	Budget	Utfall t.o.m. mar	Helårsprognos	Differens	Kommentar
Expansionsinvestering - Exploatering VA	7 541	707	7 541	0	
12822 Stadsskogen Planering AT	3 875		3 875	0	Mycket osäker, exploateringsåtgärd som skjuts framåt.
12826 Lövekulle Etapp 3 Skårsvägen	1 128		1 128	0	
12860 VA Kärrbogärdevägen 2893 (Östra Ingared)	2 538	707	2 538	0	
12831 Va Norsesundsv		0		0	
Imageinvestering	0	0	0	0	
Reinvestering	25 200	2 232	24 835	365	
Maskiner & Inventarier	0		0	0	
12942 Byte av dricksvattenpump Hjälmed	300		300	0	Projekteringskostnader.
12946 Datorisering Bjärke vattenverk	50		50	0	
12940 Datorisering Hjälmed och yttre anläggningar	400	13	400	0	Fortlöpande mindre åtgärder på anläggningarna under 2018.
12989 Ombyggnad, ny rötchammare	6 400		6 400	0	
12909 Utbyte Gasmotorer,panna	1 365		0	1 365	Inget utfall 2018, skjuts framåt.
12907 Utbyte doserpumpar ALG	155		155	0	
12964 Utbyte av slamavvattare ARV Sbn	650		650	0	
Renovering pumpar ARV Nollhaga	500		500	0	
12967 Utbyte/uppgradering av rotociver/rengaller	580	26	580	0	
12914 Renovering av tak och plåtarbeten sandviksvägen	255		255	0	
12917 Byte av golv i Savannen och Kristineholms pumpstationer	105		105	0	
12912 Inv i samband m ledningsunderhåll	12 500	2 193	12 500	0	

(tkr)	Budget	Utfall t.o.m. mar	Helårsprognos	Differens	Kommentar
12921 Bassänger renovering ARV Nohaga	300		300	0	
12923 Utbyte ventilation & värme maskinbyggnad ARV Nohaga	50		50	0	
12905 Byte av låg och hög spänningsställverk	50		50	0	
Omläggning av tak på filtersal, Hjälmareds vattenverk	1 500		2 500	-1 000	Omfattningen större => större kostnader än beräknat.
Utbyte av automatikskåp pumpstationer	40		40	0	
Anpassningsinvestering	9 595	950	12 484	-2 889	
12987 Datorisering verk och pumpstationer	2 850		2 850	0	
12908 Komplettering.brand,inbrottslarm maskinbyggnad ARV	250		250	0	
12913 Installation av reservkraftsuttag i strategiska stationer inom kommunen.	45		45	0	
12927 Dagvattenåtgärder	200		200	0	Mindre projekt kommer.
12920 Huvudledningar Alingsås Tätort (inkl byggnation av ny ventilkammare)		24	24	-24	Klart.
12951 Nödvattenbrunn Nohaga	300	7	300	0	Ansökan om vattendom pågår. Därefter en mindre byggnation.
12994 Mottagningsanläggning för slam				0	Klar, överförd till 12955.
12955 Slamtagning Sävelund	600	862	1 900	-1 300	Kostnadsökning då anläggningens utformning och behov måste utökas. Projektet löper över två år. Kostnader som beräknats för 2017 har förts över på 2018.
Tillbyggnad av Gräfsnäs vattenverk	350		350	0	Bygglovsärende pågår, byggnation hösten 2018
Flytt av ledningar för E20	5 000		6 500	-1 500	2018 görs sträckan Kristineholmsvägen, ny beräknad kostnad efter projektering är högre än budgeterat
Parkering VV Sbn (utökn)		57	65	-65	Färdigställs våren 2018.
TOTALT UTGIFTER	69 584	8 134	62 635	6 949	

Handlingsplan på grund av prognosticerat underskott TN

2018-04-11

Tekniska nämnden prognosticerar i nuläget ett underskott motsvarande 136 tkr. Så här tidigt på året finns många osäkerhetsfaktorer som till exempel de totala kostnaderna för vinterväghållning, reparationer av maskiner m.m. För att minska det prognosticerade underskottet arbetar förvaltningen med löpande uppföljning av utfallet för att på så sätt tidigt kunna upptäcka avvikelser. Möjlighet finns att till exempel beställa färre tjänster på parkavdelningen och gatuavdelningen än budgeterat för att på så sätt minska underskottet.

Månadsbokslut 2018

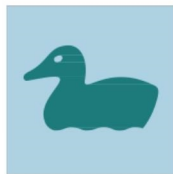
Tekniska nämnden

Gata/park/fordonshantering/gamla deponier

Belopp i tkr	Budget 2018	Utfall mars	Prognos helår	Avvikelse helår
Verksamhetens intäkter	14 375	3 325	14 503	128
Personalkostnader	-22 325	-5 758	-22 387	-62
Lokalhyror	-1 761	-421	-1 741	20
Köp av tjänster	-14 951	-2 836	-14 808	144
Gemensamma resurser	-3 213	-766	-3 213	0
varav personalkostnader	-2 043	-498	-2 044	-1
varav lokalhyror	-705	-179	-705	0
varav köp av tjänster	-139	-29	-139	0
varav övriga kostnader	-326	-60	-326	0
Utdebitering personalkostnader	22 394	5 581	22 391	-3
Övriga kostnader	-37 230	-8 703	-37 592	-361
Verksamhetens kostnader	-57 087	-12 903	-57 350	-263
Verksamhetens nettokostnader	-42 712	-9 578	-42 847	-136
Kommunbidrag	42 712	10 678	42 712	0
Finansnetto				0
Årets resultat	0	1 100	-136	-136

Utfall för perioden

Verksamheten har säsongsvariationer vilket leder till att det inte ger en rättvisande bild att se enbart på utfallet under perioden januari – mars. Kostnaderna för parkentreprenaden ligger t.ex. till stor del under sommarhalvåret.

Prognos helår samt förändring av prognos sedan föregående prognos (P2)

Teknisk förvaltning förväntas i nuläget göra ett underskott med ca **136 tkr**, där gatuavdelningen förväntas göra ett underskott med ca 60 tkr och parkavdelningen göra ett underskott med ca 76 tkr. Vid föregående prognos förväntades inget underskott. Det finns stor osäkerhet rörande ett antal poster i prognosen så som till exempel den totala kostnaden för vinterväghållningen och reparationer av maskiner. Dels varierar dessa poster mellan åren och dels är det ännu tidigt på året.

Åtgärder för budget i balans

För att minska det prognosticerade underskottet arbetar förvaltningen med löpande uppföljning av utfallet för att på så sätt tidigt kunna upptäcka avvikelser. Möjlighet finns att till exempel beställa färre tjänster på parkavdelningen och gatuavdelningen än budgeterat för att på så sätt minska underskottet.

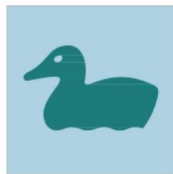
Avfall

Resultatbudget, tkr	Not	Budget	Utfall mars	Prognos helår	Avvikelse helår
Verksamhetens intäkter	1	46 472	11 105	46 472	0
Verksamhetens kostnader	2	-38 117	-10 164	-38 117	0
Avskrivningar	3	-7 349	-1 749	-7 349	0
Verksamhetens nettokostnader		1 006	-809	1 006	0
Finansiella intäkter	4	0	1	0	0
Finansiella kostnader	5	-1 006	-200	-1 006	0
Årets resultat före reglering abonnenter		0	-1 007	0	0
Reglering gentemot abonnenter		0	0	0	0
Årets resultat		0	-1 007	0	0

Utfall för perioden

Intäkterna och kostnaderna har naturliga säsongsvariationer under året vilket påverkar utfallet januari-mars. Till exempel så har avfallsavdelningen större intäkter för hämtningsverksamheten under sommaren.

Prognos helår samt förändring av prognos sedan föregående prognos (P2)

I dagsläget prognosticeras ingen avvikelse jämfört med budget.

Åtgärder för budget i balans

Avfallsverksamheten utgör en egen balansräkningsenhet och särredovisas. Eventuella över- respektive underskott regleras gentemot avgiftskollektivet för att nå ett nollresultat.

Verksamheten erhåller inget kommunbidrag.

VA

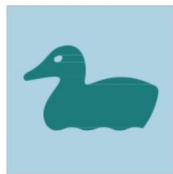
Resultatbudget, tkr	Not	Budget	Utfall mars	Prognos helår	Avvikelse helår
Verksamhetens intäkter	1	60 107	13 968	59 675	-432
Verksamhetens kostnader	2	-44 491	-9 870	-43 891	600
Avskrivningar	3	-10 985	-2 686	-10 985	0
Verksamhetens nettokostnader		4 631	1 412	4 798	168
Finansiella intäkter	4	0	2	0	0
Finansiella kostnader	5	-5 148	-1 261	-5 148	0
Årets resultat före reglering abonnenter		-517	153	-349	168
Reglering gentemot abonnenter		517	0	349	-168
Årets resultat		0	153	0	0

Utfall för perioden

Utfallet för perioden ligger relativt väl i linje med en rakt periodiserad budget och avviker totalt med knappt 300 tkr i positiv riktning.

Intäkterna har ett lägre utfall än en rakt periodiserad budget på grund av att VA-avgifterna från hushållen samt intäkterna från anläggningsavgifter är lägre än budgeterat (se vidare under prognosavsnittet nedan).

Verksamhetens **kostnader** för perioden har även de fallit ut lägre än en rakt periodiserad budget. Personalkostnaderna är något lägre främst på grund av sjukskrivning samt på grund

av att en anställd minskat sin arbetstid. Vidare har kostnaderna för köp av tjänst hittills varit låga eftersom bland annat konsultkostnaderna varit låga under våren. Budgeterade medel väntas dock förbrukas under året.

Prognos helår samt förändring av prognos sedan föregående prognos (P2)

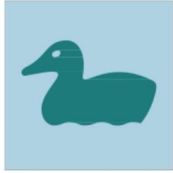

Prognosen för 2018 visar på en förbättring jämfört med budgeterat resultat med **168 tkr** före reglering gentemot abonnenterna. Prognosen för intäkterna är visserligen lägre än budgeterat men - eftersom prognosen för kostnaderna är sänkt *mer* än intäktsprognosen - blir det väntade resultatet ändå positivt.

Prognosen för **intäkterna** (Not 1) har justerats ned med sammanlagt **432 tkr** jämfört med budget. En stor del av avvikelserna förklaras av lägre förväntade intäkter än budgeterat från VA-avgifter från hushållen uppgående till ca 600 tkr. Detta förklaras av att budgeten för året är för högt beräknad. Orsaken är att det under år 2017 uppdagades att den preliminära debiteringen har legat för högt, vilket medförde att intäkterna justerades ned. Dock hade budgeten för 2018 då redan beslutats på den högre nivån. Samtidigt väntas nu intäkterna från anläggningsavgifter ge ett överskott med totalt 200 tkr. Detta beror på att verksamheten i mars fick ett överskott av anläggningsavgift på drygt 700 tkr från område Röhult efter en justering av anläggningsreskontran. Om man bortser från denna engångspost väntas anläggningsavgifterna dock egentligen ge ett underskott med drygt 500 tkr. Detta beror på att de *direkt intäktsförda anläggningsavgifterna* blir lägre på grund av att färre objekt nu väntas anslutas till VA-nätet under 2018 än budgeterat, framförallt inom Sundetområdet, Östra Färgen, Lövekulle samt längs med Prästerydsvägen där utbyggnaden av försenad. Även de *periodiserade anläggningsavgifterna* blir lägre till följd av att färre objekt än budgeterat har blivit anslutna till VA-nätet under år 2017/2018 än vad som förväntades vid budgeteringen.

Den tillkommande intäkten på 700 tkr efter justeringen av anläggningsreskontran medför att intäktsprognosen är förbättrad med samma belopp jämfört med föregående prognos.

Prognosen för **verksamhetens kostnader** låg i föregående prognos i linje med budget, men har nu justerats ned med **600 tkr**. Vissa kostnadsgrupper visar på lägre kostnader medan andra pekar på högre kostnader än budgeterat. Överskottet beror dock huvudsakligen på sänkt prognos avseende personalkostnaderna. Detta till följd av två oplanerade vakanser under april/maj inom avloppsreningsverk samt ledningsnät samt till följd av att en anställd minskat sin arbetstid med 40 %. Direkt återbesättning görs endast på avloppsreningsverket. Förstärkning av ledningsverksamheten med en projektledare görs senare under året. De ökade kostnader som denna förstärkning genererar är dock lägre under året än den besparing som vakanserna medför. Totalt väntas personalkostnaderna minska med 857 tkr jämfört med budget. Kostnaderna för kemikalier väntas emellertid bli drygt 150 tkr högre än budgeterat. Vidare har prognosen höjts på grund av av en större vattenläcka under våren, vilken medförde ökade kostnader med ca 100 tkr.

Åtgärder för budget i balans

VA-verksamheten utgör en egen balansräkningsenhet och särredovisas enligt bestämmelserna i Lagen om allmänna vattentjänster samt bedrivs i enlighet med självkostnadsprincipen. Eventuella över- respektive underskott regleras gentemot avgiftskollektivet för att nå ett nollresultat. Verksamheten erhåller inget kommunbidrag.

Revisionsrapport - Årlig
grundläggande granskning
2017

6

2018.132 TN

Datum: 2018-03-29
Handläggare: Martin Wollhag
Direktr:
Diariernr: 2018.132 TN

Tekniska nämnden

Revisionsrapport – Årlig grundläggande granskning 2017

Ärendebeskrivning

Ernst & Young har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en grundläggande granskning av nämnderna i Alingsås kommun. Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed. Granskningen omfattar samtliga nämnder och har genomförts genom protokollsgranskning, skriftliga frågor enkätfrågor till samtliga nämndsledamöter och nämnddialoger med ett urval av nämnder.

Revisorerna gör följande bedömning av nämndens arbete:

Tekniska nämnden har antagit åtaganden utifrån åtta av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. I nämndens flerårsstrategi framgår även förvaltningens åtaganden. Inga uppdrag har riktats specifikt till tekniska nämnden. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån uppdrag riktade till samtliga nämnder eller särskilda fokusområden i flerårsstrategin. Ernst & Young bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Tekniska nämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året har tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar som uppvisat en positiv budgetavvikelse. Nämnden har rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt. Ernst & Young bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en riskanalys samt en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i både nämndens vår- och delårsbokslut och gör bedömningen att alla kontroller kommer att vara genomförda under året. Ernst & Young bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnar Ernst & Young ingen rekommendation till tekniska nämnden.

Förslag till beslut

Nämnden godkänner redovisningen av rapporten.

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till.

Mika Lindberg
Enhetschef

Martin Wollhag
Controller

Revisorerna

Göteborg 2018-03-16

Alingsås kommun

Kommunstyrelsen
Barn- och ungdomsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljöskyddsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden
Tekniska nämnden
Utbildningsnämnden
Vård- och äldreomsorgsnämnden
Överförmyndarnämnden

Grundläggande granskning 2017

Kommunens revisorer har genomfört ovanstående granskning. Rapport har upprättats efter genomförd granskning. Rapporten fastställdes på revisionsmöte den 13 mars 2018 varvid revisorerna beslutade att sända rapporten till styrelse och nämnder.

Våra granskningsrapporter ska löpande redovisas till kommunfullmäktige under året. Vi planerar att rapportera granskningen till kommunfullmäktige i samband med årsbokslutet den 28 mars. Vi emotser respektive styrelse och nämnds kommentarer och redovisning av åtgärder utifrån granskningens rekommendationer inom 60 dagar. Skicka era svar till thomas.edin@se.ey.com samt till kommunstyrelsen@alingsas.se för registrering i Revisionens diarium. I granskningen lämnas inte rekommendationer till samtliga nämnder. De nämnder till vilka inga rekommendationer lämnas får rapporten för kännedom och förväntas inte kommentera eller redovisa åtgärder utifrån granskningens resultat.

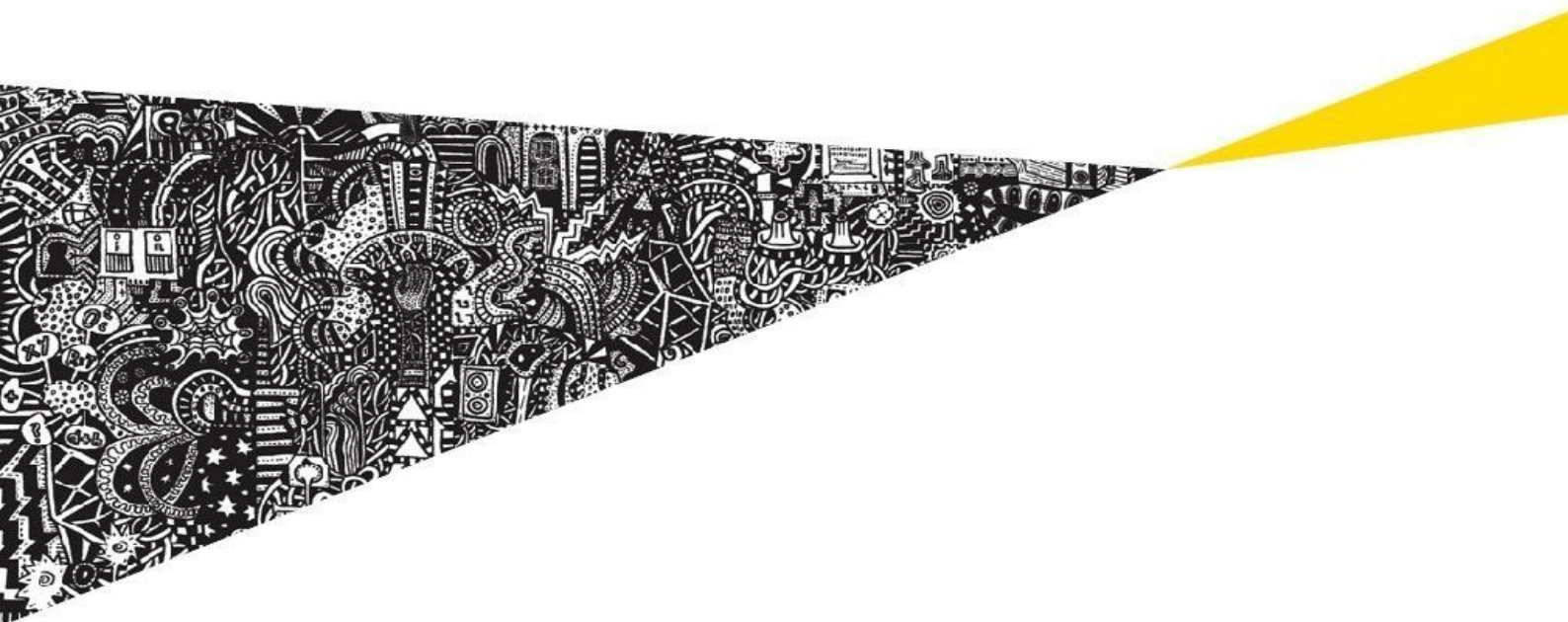
Med vänliga hälsningar,

Thomas Edin
På uppdrag av kommunens revisorer

Kopia till: Kommunfullmäktiges presidium

Alingsås kommun

Grundläggande granskning 2017

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund	4
2.2. Syfte och revisionsfrågor	4
2.3. Revisionskriterier.....	5
2.4. Ansvarig nämnd.....	5
2.5. Avgränsning.....	5
2.6. Metod och genomförande.....	6
2.7. Rapportens fortsatta disposition	7
3. Alingsås kommuns styrmodell.....	8
3.1. Nämndernas styrning och arbetet med fullmäktiges mål	8
3.2. Uppföljning och rapportering.....	9
3.3. Intern kontroll	9
4. Nämndernas arbete med kompetensförsörjning	11
4.1. Vår bedömning.....	12
5. Kommunstyrelsen	13
5.1. Styrelsens styrning och arbete med fullmäktiges mål	13
5.2. Uppföljning och rapportering.....	14
5.3. Intern kontroll	16
5.4. Vår bedömning.....	17
6. Barn- och ungdomsnämnden.....	19
6.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	19
6.2. Uppföljning och rapportering.....	19
6.3. Intern kontroll	20
6.4. Vår bedömning.....	21
7. Kultur- och fritidsnämnden.....	22
7.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	22
7.2. Uppföljning och rapportering.....	22
7.3. Intern kontroll	23
7.4. Vår bedömning.....	24
8. Miljöskyddsnämnden.....	25
8.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	25
8.2. Uppföljning och rapportering.....	25
8.3. Intern kontroll	26
8.4. Vår bedömning.....	27
9. Samhällsbyggnadsnämnden	28

9.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	28
9.2. Uppföljning och rapportering.....	28
9.3. Intern kontroll	29
9.4. Vår bedömning.....	30
10. Socialnämnden.....	31
10.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	31
10.2. Uppföljning och rapportering.....	31
10.3. Intern kontroll	33
10.4. Vår bedömning.....	34
11. Tekniska nämnden	36
11.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	36
11.2. Uppföljning och rapportering.....	36
11.3. Intern kontroll	37
11.4. Vår bedömning.....	38
12. Utbildningsnämnden.....	39
12.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	39
12.2. Uppföljning och rapportering.....	39
12.3. Intern kontroll	40
12.4. Vår bedömning.....	41
13. Vård- och äldreomsorgsnämnden.....	43
13.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	43
13.2. Uppföljning och rapportering.....	43
13.3. Intern kontroll	44
13.4. Vår bedömning.....	45
14. Överförmyndarnämnden.....	47
14.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål	47
14.2. Uppföljning och rapportering.....	47
14.3. Intern kontroll	49
14.4. Vår bedömning.....	49
15. Slutsatser.....	51

Bilaga 1: Dokumentförteckning

Bilaga 2: Bedömning av kriterier per nämnd

Bilaga 3: Enkätresultat

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en grundläggande granskning av nämnderna i Alingsås kommun. Syftet med granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionsledning. Granskningen omfattar samtliga nämnder och har genomförts genom protokollsgranskning, skriftliga frågor, enkätfrågor till samtliga nämndsledamöter och nämnddialoger med ett urval av nämnder.

Enligt God revisionsledning 2014 ska den grundläggande granskningen bland annat ge underlag för att bedöma styrelse och nämnders styrning, uppföljning och kontroll samt måluppfyllelse. Utifrån kraven i kommunallagen och God ledning samt kommunens styrmodell har vi tagit fram revisionskriterier som styrelse och nämnder ska uppfylla för att ha säkerställt ett ändamålsenligt arbetssätt. Rekommendationerna till respektive nämnd grundar sig på dessa revisionskriterier, som beskrivs närmare i avsnitt 2.3.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Utarbeta och dokumentera en riskanalys till grund för internkontrollarbetet

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- Tillse att arbetet med att nå budget i balans fortgår och prioriteras
- Säkerställa att de nyckeltal som används är relevanta och pålitliga
- Säkerställa att samtliga internkontrollpunkter genomförs

Vi rekommenderar vård- och äldreomsorgsnämnden att:

- Säkerställa att nämndens väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen
- Säkerställa att kommunstyrelsen får ta del av ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med handlingsplanen Effekt.

Vi rekommenderar överförmyndarnämnden att:

- Säkerställa att nämndens åtaganden bryts ner till åtaganden för förvaltningen.
- Säkerställa att nämndens väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen.
- Säkerställa att nämndens arbete med internkontroll följs upp i vår- och delårsbokslut.
- Säkerställa att budgetavvikelser rapporteras till nämnd och kommunstyrelsen i enlighet med kommunens styrmodell.
- Säkerställa att kommunstyrelsen får ta del av ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med handlingsplanen Effekt.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till barn- och ungdomsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, miljöskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden eller utbildningsnämnden.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvars-prövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisions-sed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bland annat i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt God revisions-sed ska den grundläggande granskningen ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse. Den grundläggande granskningen handlar enligt God revisions-sed bland annat om frågor avseende huruvida styrelse och nämnder har:

- „ Tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten
- „ Gjort en egen riskanalys
- „ Följt upp och rapporterat verksamhetens resultat samt fattat beslut om åtgärder vid eventuella avvikelser
- „ Arbetat med ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering
- „ Ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning
- „ Tydliga beslutsunderlag och protokoll

I revisionsplan för 2017 beskrivs utgångspunkterna för den grundläggande granskningen. Granskningen har sin utgångspunkt i God revisions-sed samt risker som framkommit i revisorernas väsentlighets- och riskanalys 2017. I den grundläggande granskningen kommer särskilt fokus att läggas på kompetensförsörjning, vilket är en risk som identifierats i 2017 års väsentlighets- och riskanalys.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisions-sed¹. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt?

---

¹ Kommunrevisionen har under 2017 även genomfört fördjupade granskningar samt granskningar inom ramen för redovisningsrevisionen. Även dessa granskningar ligger till grund för ansvarsprövningen.

- Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.
  - Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid eventuella avvikelser?
- Har nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt kommunens styrmodell.

2.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ” Kommunallagen 6 kap. 1 §
- ” Kommunallagen 6 kap. 6 §
- ” God revisionsred 2014
- ” Kommunfullmäktiges mål och uppdrag
- ” Kommunens styrmodell med tillämpningsanvisningar
- ” Andra kommunspecifika styrdokument

2.4. Ansvarig nämnd

Granskningen avser barn- och ungdomsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritids-nämnden, miljöskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden, utbildningsnämnden, vård- och äldreomsorgsnämnden samt överförmyndar-nämnden i Alingsås kommun.

2.5. Avgränsning

Granskningen avser verksamhetsår 2017 och avgränsas i enlighet med revisionsfrågorna. Granskningen omfattar inte bedömning av säkerhet i redovisningssystem. Detta granskar revisorerna i löpande granskning som en del av redovisningsrevisionen. Granskningen omfattar inte heller nämndernas måluppfyllelse per helår. Det granskar revisorerna i separat rapport.

I den grundläggande granskningen granskas samtliga nämnder utifrån ovan nämnda revisionsfrågor och revisionskriterier. Utöver detta har fyra nämnder valts ut för en mer omfattande granskning utifrån revisorernas väsentlighets- och riskanalys 2017. Kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden har valts ut mot bakgrund av att kommunrevisionen i revisionsberättelsen 2016 bedömde att nämndernas interna kontroll avseende inköp och upphandling inte var tillräcklig. Vård- och äldreomsorgsnämnden har valts ut mot bakgrund av att nämnden i grundläggande granskning 2016 såg ett stort behov av framtida platser inom särskilt boende. Bristen på platser bedömdes innebära stora ekonomiska risker för nämnden i form av ökande hemtjänst, korttidsplatser och risk för viten. Därtill uppvisade socialnämnden

och vård- och äldreomsorgsnämnden budgetunderskott år 2016, om -18,6 mnkr respektive - 7,3 mnkr.

2.6. Metod och genomförande

Granskningen har genomförts genom en kombination av metoder. För samtliga nämnder har en löpande insamling av fakta och iakttagelser, protokollsgranskning samt en enkät till alla ordinarie nämndsledamöter i alla nämnder genomförts. Enkäten skickades till ledamöterna den 14 december 2017 med önskemål om svar senast 10 januari 2018. För de fyra nämnder som valts ut ur ett väsentlighets- och riskperspektiv (enligt 2.5) har skriftliga frågor tillställts respektive nämnd. Därutöver har dialog med nämndens presidium och förvaltningschef genomförts med de fyra nämnderna.

2.6.1. Den grundläggande delen

Nedanstående moment har omfattat samtliga nämnder.

Löpande insamling av fakta och iakttagelser

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Insamlingen sker genom att EY och revisorerna:

- „ Löpande tar del av grundläggande dokument såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut och nämndernas protokoll²
- „ Löpande för en dialog med nämnder och styrelse

Enkät

Som del av den grundläggande granskningen har EY genomfört en enkätundersökning till samtliga nämnders ordinarie ledamöter. Undersökningen har syftat till att ge revisionen ett kunskapsunderlag avseende nämndledamöternas uppfattning om styrning, uppföljning och intern kontroll. Enkäten har utformats med utgångspunkt från granskningens revisionsfrågor. Av 105 tillfrågade ledamöter har 78 svarat, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 74 procent.

2.6.2. Den mer omfattande delen

Nedanstående granskningsmoment har omfattat kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden samt vård- och äldreomsorgsnämnden, utöver vad som granskats i den grundläggande delen.

Skriftliga frågor

Inom ramen för den grundläggande granskningen har revisionen skickat ut skriftliga frågor till de utvalda nämnderna. Frågorna utgår från revisionens väsentlighets- och riskanalys, tidigare fördjupade granskningar samt övriga iakttagelser som uppmärksammats under året.

---

² Nämndernas protokoll läses löpande av de förtroendevalda revisorerna som ansvarar för att relevanta frågor tas upp till diskussion under året. Protokollen läses även av EY i samband med den grundläggande granskningen.

Nämnddialog

Efter mottaget svar på de skriftliga frågorna har nämnddialoger genomförts tillsammans med presidiet i respektive nämnd samt förvaltningschef. De frågeställningar som diskuterats har haft sin utgångspunkt i svaren på de skriftliga frågorna, protokollsgranskning, revisorernas väsentlighets- och riskanalys 2017 samt övriga iakttagelser som uppmärksammats under året.

2.7. Rapportens fortsatta disposition

I avsnitt 3 presenteras Alingsås kommuns styrmodell och vad den anger om styrelse och nämnders arbete med styrning utifrån fullmäktiges mål, uppföljning och rapportering samt intern kontroll. I avsnittet framgår vilka kriterier vi anser att styrelse och nämnd ska ha uppfyllt för att ha säkerställt ett ändamålsenligt arbetssätt inom respektive område.

Iakttagelser avseende nämndernas arbete med kompetensförsörjning redovisas samlat i avsnitt 4.

I avsnitt 5-14 återfinns granskningens resultat per styrelse och nämnd. I varje avsnitt framgår resultatet av granskningen avseende nämndernas arbete med styrning utifrån fullmäktiges mål, intern kontroll samt uppföljning. Här beskrivs också delar av nämndens resultat från enkätundersökningen³. Varje avsnitt avslutas med revisionens bedömningar utifrån syftet med den grundläggande granskningen. I samband med bedömningarna presenteras även rekommendationer. Rekommendationer lämnas då revisorerna iakttagit brister inom ramen för granskningen. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten. Revisionen följer kontinuerligt upp vilka åtgärder nämnderna vidtagit för att åtgärda givna rekommendationer.

Granskningen avslutas i avsnitt 15 med slutsatser utifrån granskningens syfte.

---

³ Enkätsvaren redovisas i sin helhet i bilaga 3

3. Alingsås kommuns styrmodell

Kommunfullmäktige (KF) beslutade om en ny styrmodell 25 maj 2011. I dokumentet "Styrmodell för Alingsås" framgår hur modellen ska tillämpas. Bland annat beskrivs att allt arbete ska utgå från KF:s beslutade vision. KF beslutade 10 december 2014 att anta en reviderad version av styrmodellen med förändringar som bland annat innebar att internkontrollen och tillväxtprogrammet lyftes in som delar i modellen. Kommunstyrelsen (KS) beslutade 6 mars 2017 om tillämpningsanvisningar för styrmodellen under 2017.

Med utgångspunkt i visionen tar KF fram en avsiktsförklaring. Den beslutas i början av varje mandatperiod och innehåller ambitioner, inriktning och prioriteringar för mandatperioden. Utifrån avsiktsförklaringen upprättar KF årligen en flerårsstrategi för Alingsås kommun. Flersårsstrategin innehåller bland annat fullmäktiges prioriterade mål. De prioriterade målen är övergripande och omfattar hela kommunen. Till de prioriterade målen kopplas indikatorer som är styrande för att nå de politiska ambitionerna. KF har adresserat olika indikatorer till olika nämnder. I flerårsstrategin finns också indikatorer som enligt flerårsstrategin är viktiga att följa för att veta att Alingsås kommun utvecklas långsiktigt och hållbart. Enligt tillämpningsanvisningarna till styrmodellen följs indikatorerna upp av kommunstyrelsen som i sin tur återrapporterar till KF. Uppföljningen sker i samband med årsredovisningen. Utöver prioriterade mål och indikatorer innehåller kommunens flerårsstrategi särskilda fokusområden med riktade uppdrag till vissa nämnder. Dessa uppdrag ska betraktas som åtaganden för nämnden att arbeta med under året.

Nedan framgår vad styrmodellen med tillhörande tillämpningsanvisningar anger om styrelse och nämnders arbete med styrning utifrån fullmäktiges mål, uppföljning och rapportering samt intern kontroll. Strukturen utgår från granskningens revisionsfrågor. I slutet av varje avsnitt framgår vilka kriterier vi anser att styrelse och nämnd ska ha uppfyllt för att ha säkerställt ett ändamålsenligt arbetssätt. Kriterierna utgör grunden till revisorernas bedömning av varje nämnd. Bedömningarna per nämnd framgår i avsnitt 5-14. I bilaga 2 framgår en sammanställning av bedömningarna per kriterium och nämnd.

3.1. Nämndernas styrning och arbetet med fullmäktiges mål

Med utgångspunkt i den övergripande flerårsstrategin för Alingsås tar nämnderna fram egna flerårsstrategier. I dessa ska nämnderna ange sina åtaganden i arbetet för att uppnå KFs prioriterade mål med indikatorer. Nämnderna tar själva fram förslag till åtaganden som sedan godkänns av kommunstyrelsen. De uppdrag som riktats till nämnderna är också att betrakta som ett åtagande. Till åtagandena ska nämnden koppla nyckeltal som bedöms väsentliga för att bidra till måluppfyllelsen.

Nämndens åtaganden ska därefter brytas ned till åtaganden för förvaltningen. Enligt styrmodellen ska förvaltningens åtaganden utmytna i att varje enskild medarbetare är medveten om den roll han eller hon har i att uppnå kommunens mål.

Av styrmodellen och tillämpningsanvisningar framgår inte var eller hur förvaltningens åtaganden ska dokumenteras.

Utifrån ovanstående anser vi att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt:

- „ Angett åtaganden i arbetet med fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer
- „ Kopplat nyckeltal till nämndens åtaganden
- „ Säkerställt att nämndens åtaganden brutits ner till åtaganden för förvaltningen

3.2. Uppföljning och rapportering

Enligt styrmodellen ska kommunfullmäktige följa upp de prioriterade målen samt den ekonomiska resursförbrukningen i vårbokslut per april och i delårsbokslut per augusti. I årsredovisningen följs målen och indikatorerna upp. Nämnderna ska följa upp sina åtaganden i vår-, delårs- och årsbokslutet samt besluta om eventuella åtgärder med anledning av uppföljningen. Av styrmodellen framgår att respektive förvaltning ska följa upp ekonomin månadsvis. Vid befarande avvikelser jämfört med budget på helår ska rapportering ske till nämnd och kommunstyrelsen, enligt styrmodellen.

I årets första uppföljning prognostiserade kommunens verksamheter ett sammanlagt driftunderskott på ca – 62 mnkr jämfört med beslutad ramtilldelning för 2017. Det ledde till att kommunfullmäktige 14 juni 2017 beslutade om handlingsplanen ”Effekt”, som omfattar tio punkter. En av punkterna innehöll ett uppdrag till samtliga nämnder att inläst budget i ekonomisystem stämmer överens med nämndens beslutade budget. Punkterna beräknas tillsammans generera cirka 40 mnkr i minskade kostnader när planen nått fullt genomslag. I samband med att planen antogs beslutade kommunfullmäktige dessutom att införa obligatorisk månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen från och med maj 2017, med undantag för juni och juli månad.

Utifrån ovanstående anser vi att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha en tillräcklig uppföljning och rapportering:

- „ Följt upp nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut
- „ Rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen (från och med maj, undantaget juni och juli)
- „ Rapporterat befarade avvikelser jämfört med budget per helår till kommunstyrelsen

3.3. Intern kontroll

Enligt styrmodellen följer Alingsås kommun COSO-modellens principer för intern kontroll. Det innebär enligt styrmodellen att rimlig försäkras ges om måluppfyllnad, tillförlitlig finansiell rapportering samt efterlevnad av lagar och regler. Nämnderna ska arbeta fram en väsentlighets- och riskanalys som knyter ihop den interna kontrollen med styrmodellen. Detta genom att nämnden ska analysera områden där det finns risk för att styrelsen eller nämnden inte bidrar till att uppnå kommunens prioriterade mål och indikatorer. Enligt styrmodellen ska styrelsens och nämndens hela väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen som ett led i att fullfölja kommunallagens intentioner om god intern kontroll. Internkontrollplan med kontrollpunkter ska ingå i nämndens flerårsstrategi. Enligt kommunstyrelsens

tillämpningsanvisningar ska nämnden följa upp sitt arbete med intern kontroll i vår-, del- och årsbokslutet.

Utifrån ovanstående anser vi att styrelse och nämnder ska ha genomfört följande för att ha en tillräcklig intern kontroll:

- „ Arbetat fram en dokumenterad väsentlighets- och riskanalys
- „ Rapporterat väsentlighets- och riskanalysen till kommunstyrelsen
- „ Fastställt en internkontrollplan med tillhörande kontrollpunkter i nämndens flerårs-strategi
- „ Följt upp nämndens arbete med internkontroll i vår- och delårsbokslut

4. Nämndernas arbete med kompetensförsörjning

Vid intervju med kommunstyrelsen framkommer att personalomsättningen inom kommunen varit hög under 2017. En orsak till den höga omsättningen uppges vara nationell brist på flera yrken inom offentlig sektor. Bland bristyrkena återfinns exempelvis socialsekreterare, miljöstrateger, specialistbefattningar inom byggsektorn och samhällsstrateger. Utmaningen med kompetensförsörjning har även märkts vid rekrytering, där problem med för få sökanden har lett till att rekryteringsprocesser har fått påbörjas på nytt. Vid rekrytering noteras också att sökande ställer högre krav på löner och förmåner.

Bland de nämnder där fördjupad granskning genomförts uppges flera att kompetensförsörjning är en stor utmaning för verksamheten. Inom kommunledningskontoret har omsättningen på chefer varit hög under året, vilket uppges bero på förmånliga villkor i grannkommuner, som gör att chefer väljer att lämna Alingsås kommun. Inom vård- och äldreomsorgsförvaltningen finns påtagliga svårigheter att rekrytera sommarvikarier. Vid socialförvaltningen finns en utmaning i att rekrytera socionomer till myndighetsutövning. Flera chefstjänster inom förvaltningen är också vakanta.

I kommunfullmäktiges flerårsstrategi för 2017-2019 finns inga mål och uppdrag med direkt koppling till kompetensförsörjning. Kommunledningskontoret har dock tre åtaganden som är kopplade till kompetensförsörjning.

- Kommunledningskontoret åtar sig att vidta åtgärder i syfte att minska sjukfrånvaron
- Kommunledningskontoret åtar sig att upplevelsen av Alingsås kommun som en attraktiv arbetsgivare ska öka. Särskild vikt ska läggas vid tydlighet avseende organisation, uppföljning, uppdrag, roller och ansvar.
- Kommunledningskontoret åtar sig att framställa en handlingsplan för "Alingsås kommun – en mönsterarbetsgivare"

Projektet "Alingsås kommun – en mönsterarbetsgivare" syftar till att säkerställa kommunens långsiktiga personalförsörjning. I detta ingår bland annat att säkerställa tydliga uppdrag och goda arbetsvillkor kombinerat med en hållbar resursanvändning.

Kommunstyrelsen följer upp kompetensförsörjningsarbetet i respektive bokslut. I kommunstyrelsens vårbokslut framkommer att arbetet med samtliga tre åtaganden har påbörjats. Därtill har en handlingsplan för en god arbetsmiljö inom kommunledningskontoret upprättats. Av delårsbokslutet framgår att framtagandet av handlingsplan inom ramen för projektet "Alingsås kommun – en mönsterarbetsgivare" blivit försenad, men att den ska redovisas för kommunstyrelsen under 2017. Vid intervju med styrelsen framgår dock att projektet inte är påbörjat. Detta med anledning av att resurser inte kopplats till projektet.

Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit någon kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategi eller motsvarande. Däremot har vissa nämnder och förvaltningar arbetat fram egna kompetensförsörjningsplaner.

4.1. Vår bedömning

Granskningen visar att det inom kommunen sker ett arbete med kompetensförsörjning. Kommunstyrelsen har under året arbetat med tre åtaganden kopplade till kompetensförsörjning. Samtidigt konstateras att de insatser som initierats för att säkerställa en ändamålsenlig kompetensförsörjning inte genomförts och prioriterats. Vi noterar att det saknas stöd för arbetet i form av dokumenterad kompetensförsörjningsstrategi. Vi bedömer sammantaget att det finns utvecklingsområden avseende arbetet med kompetensförsörjning.

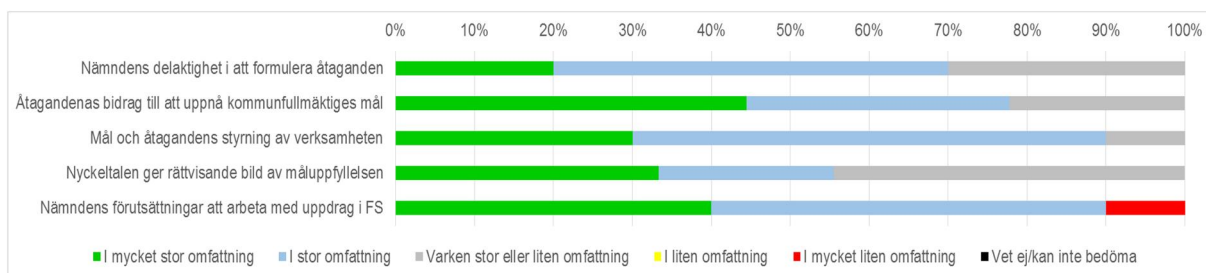
5. Kommunstyrelsen

5.1. Styrelsens styrning och arbete med fullmäktiges mål

KF har fastställt tolv prioriterade mål med totalt 44 tillhörande indikatorer i den kommunövergripande flerårsstrategin för 2017-2019. Eftersom de beslutade målen och indikatorerna är kommunövergripande åligger det KS att verka för att dessa uppnås. Därtill har KF i den kommunövergripande flerårsstrategin beslutat att tilldela KS 13 uppdrag. Utöver detta finns tre uppdrag som riktas till samtliga nämnder inklusive kommunstyrelsen.

KS antog den 6 februari 2017 kommunstyrelsens flerårsstrategi för 2017-2019. I flerårsstrategin har styrelsen antagit 21 åtaganden för förvaltningen utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer. Styrelsen har för alla mål förutom tre angivit nyckeltal. I KS flerårsstrategi framgår vilken eller vilka enheter som ska arbeta med att uppfylla de 16 tilldelade uppdragen.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna generellt anser att nämnden varit involverad i formulering av åtaganden och att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål. Enbart omkring hälften anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 1. Enkätsvar från kommunstyrelsen– mål och riktlinjer. N=10

Av KS flerårsstrategi framkommer att kommunledningskontoret genomfört en organisationsöversyn. Översynen ingår som ett av fullmäktiges 16 uppdrag. Syftet är att anpassa organisationen efter given budgetram och fastlagd politisk inriktning. Den nya organisationen består av tre större avdelningar samt flera enheter placerade direkt under kommundirektören. Av de tre avdelningarna är tillväxtavdelningen ny. Den består av enheten för exploatering och strategisk samhällsplanering som har som ansvar att planera och driva tillväxtfrågor enligt kommunens tillväxtprogram.

Kommunledningskontoret har under året uppmärksammat risk för bristande styrning och kontroll inom Alingsås Business Center (ABC). ABC är kommunens näringslivsenhet, som är placerad inom kommunledningskontoret. Med anledning av de uppmärksammade riskerna gav kommunledningskontoret EY i uppdrag att genomföra en extern genomlysning av ABC. Genomlysningen visade att ABC genomfört aktiviteter kopplade till evenemang och turism som saknar tydlig koppling till fullmäktiges och styrelsens mål och åtaganden. Det fanns också otydligheter i huvudmannaskapet för ABC samt i interna roller och ansvar. Granskning av ekonomiska underlag visade att det inte var möjligt att följa fakturaflöden och kostnadsfördelning

mellan ABC och externa aktörer. Merparten av de direktupphandlingar som stickprovskontrollerats har inte följt kommunfullmäktiges riktlinjer för inköp och upphandlingar. Utifrån de iakttagelser som gjordes i genomlysningen beslutade kommunledningskontoret att genomföra en intern fördjupad utredning av ABC. Utredningen påtalade brister i den interna kontrollen inom ABC. Som en konsekvens beslutade kommunfullmäktige den 13 december 2017 att överföra ansvaret för turism och evenemang till kultur- och fritidsnämnden. ABC:s interna organisation har också förändrats.

5.1.1. Styrelsens uppsiktsplikt avseende nämndernas arbete med fullmäktiges mål

KS beslutade den 6 mars 2017 om tillämpningsanvisningar inom ramen för styrmodellen. Tillämpningsanvisningarna innehåller delar som rör styrelsens uppsiktsplikt. Bland annat regleras när KS arbetsutskott ska träffa respektive nämnds/bolags presidium för att diskutera frågor inom ramen för uppsiktsplikten. Av anvisningarna framgår att arbetsutskottet planerade att genomföra träffar vid nio tillfällen under året. Av protokoll framkommer att arbetsutskottet har träffat samtliga nämnder i samband med års- vår- samt delårsbokslut. Arbetsutskottet har även haft enskilda dialogmöten med alla nämndpresidier förutom överförmyndarnämnden vid minst ett tillfälle. Totalt har 14 möten genomförts under året. Socialnämnden och utbildningsnämnden har mött arbetsutskottet flest gånger, tre gånger vardera. I den sista dialogen med socialnämnden i november avhandlades nämndens prognostiserade underskott.

Utöver tillämpningsanvisningarna finns en mall/anvisning för nämndernas flerårsstrategier. Mallen innehåller delar som bedöms nödvändiga att ange för att KS ska kunna utöva sin uppsiktsplikt.

KS presidium uppger vid dialog att styrelsens uppsikt över andra nämnder är ett av de områden som varit i fokus under 2017. Bland annat uppges att uppsikten över bolagen har stärkts genom att en bättre struktur för detta har skapats. Styrelsen följer nu bolagens arbete med fullmäktiges mål som en del i delårsboksluten.

5.2. Uppföljning och rapportering

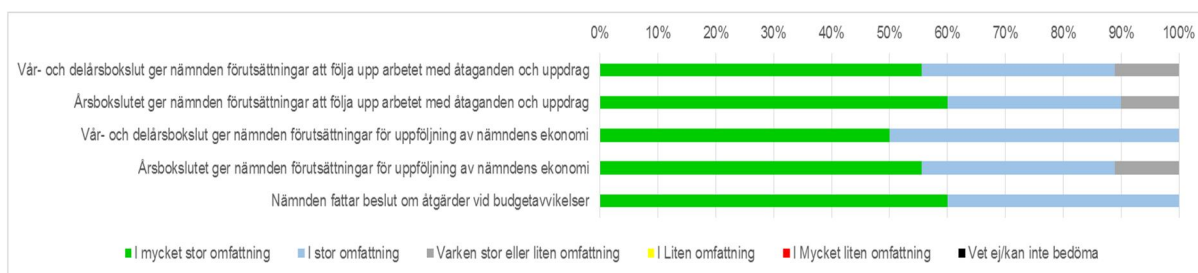
KS godkände styrelsens vårbokslut den 29 maj 2017 och styrelsens delårsbokslut den 9 oktober 2017. I vårbokslutet har styrelsen följt upp beslutade uppdrag och åtaganden i flerårsstrategin genom att kommentera om arbete har påbörjats. I delårsbokslutet har styrelsen gjort en prognos för uppfyllelsen av åtagandena. KS gjorde i delårsbokslutet bedömningen att två åtaganden kommer slutföras för helåret och att 19 åtaganden är påbörjade men inte slutförda.

KS har följt upp ekonomin i samband med vår- och delårsbokslut. Sedan beslutet om handlingsplanen Effekt har KS erhållit och godkänt ekonomisk månadsuppföljning utöver vår- och delårsbokslut vid fem sammanträden under året. Månadsuppföljningarna har avsett uppföljning per maj, september och oktober. Av protokoll går inte att följa om KS erhållit och godkänt ekonomisk månadsuppföljning för augusti 2017. Månadsuppföljning per oktober erhöles i december: Uppföljning per november och december kan ha erhållits vid sammanträden som ännu inte protokollförts vid granskningens genomförande.

Vid prognosen för helåret i samband med vårbokslutet och delårsbokslutet redovisades ingen avvikelse mot budget för kommunstyrelsen. KS godkände delårsbokslutet utan att besluta om ytterligare åtgärder.

I samband med godkännandet av vårbokslutet beslutades dock om omfördelningar av investeringsmedel. Omfördelning 2017 från kultur- och fritidsnämnden till KS om 2,5 mnkr godkändes med förutsättning att nämnden erhåller motsvarande medel 2018. Omfördelning 2017 från KS till barn- och ungdomsnämnden om 930 tkr godkändes. Omfördelning 2017 från KS till socialnämnden om 1,1 mkr avslogs av styrelsen. Motivering till beslutet framgår inte av protokoll.

Av enkätsvaren framkommer att ledamöterna i hög utsträckning upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp åtaganden och uppdrag samt ekonomin. Samtliga upplever att nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser.

Figur 2. Enkätsvar från kommunstyrelsen – uppföljning och rapportering. N=10

5.2.1. Styrelsens uppsiktsplikt avseende nämndernas arbete med uppföljning och rapportering

KS återrappporterar uppsikten över kommunens nämnder löpande under året. KS föreslog 29 maj 2017 kommunfullmäktige att godkänna vårbokslut för kommunen. Resultatuppföljningen för Alingsås kommuns vårbokslut visade på en prognostiserad negativ avvikelse om 39,4 mnkr från budget för helåret. Socialnämnden prognostiserade det största underskottet, -52,3 mkr. Med anledning av socialnämndens underskott har kommunledningskontoret på uppdrag från KS under året genomfört en genomlysning av nämndens ekonomi.

KS beslutade den 9 oktober 2017 att föreslå KF att godkänna delårsbokslut för Alingsås kommun. Delårsbokslutets resultatuppföljning för Alingsås kommun visade på en prognostiserad negativ avvikelse om 4,0 mnkr från budget för helåret. Att avvikelsen var 35 mnkr mindre än vid vårbokslutet förklarades främst med att kommunen har haft goda resultat avseende finansieringen, exempelvis lånekostnader.

Det framkom i delårsbokslutet att kommunens nämnder fortsatt uppvisade stora underskott gentemot budget och att de har högre redovisade nettokostnader än vad som motiveras av kommunens struktur. Kommunen gjorde i samband med delårsbokslutet bedömningen att kommunen behöver reducera det strukturella underskottet omgående för att klara kommande års ekonomiska utmaningar. I samband med delårsbokslutet beslutade KS bland annat att ge

kommunledningskontoret i uppdrag att omgående påbörja genomlysning av kommunens förvaltningar i syfte att finna effektiviseringar. KS föreslog kommunfullmäktige att ge KS i uppdrag att återkomma med en plan som säkerställer ett resultat vid årets slut överstigande lagstadgat balanskrav. Därtill föreslogs bland annat att samtliga nyinrättade tjänster som innebär en ökning av personalstyrkan ska godkännas av kommundirektör till och med utgången av 2017.

5.3. Intern kontroll

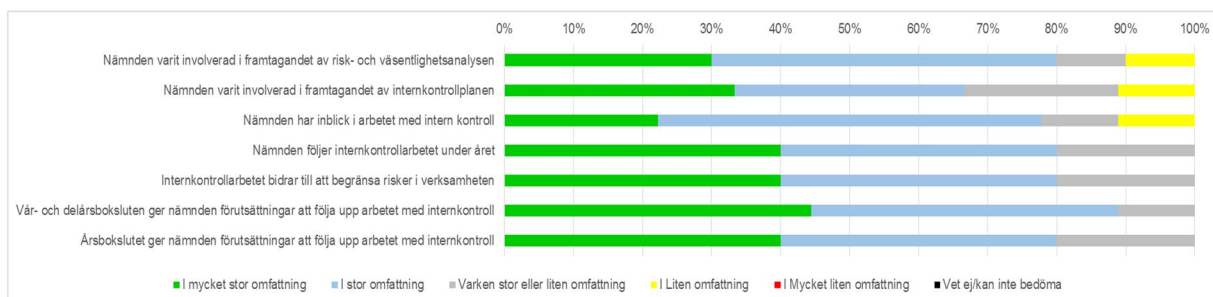
KS internkontrollplan finns som bilaga till styrelsens flerårsstrategi. I Internkontrollplanen finns tio identifierade risker. Bland riskerna återfinns bland annat att ramavtal inte följs, löneglidning, leasingavtal och att kommunens bilar används för privat bruk. KS uppger att en riskanalys ligger till grund för internkontrollplanen, men analysen har inte dokumenterats.

Vid intervju framkommer att KS ser ett behov av att förändra arbetet med intern kontroll. Nuvarande styrmodell har ambitionen att samla både mål och intern kontroll. KS uppger att det medför att arbetet med intern kontroll tenderar att "försvinna i mängden".

KS har följt upp sitt internkontrollarbete i styrelsens vår- och delårsbokslut. Uppföljningen av intern kontroll i vårbokslutet påvisar att kontroller påbörjats för de flesta riskmomenten. Uppföljningen av intern kontroll i delårsbokslutet påvisar att arbetet med kontroller har påbörjats för samtliga riskmoment. Vidare framkommer bland annat att den identifierade risken "vi följer inte ramavtal" har kontrollerats. Kontrollen visar att gällande ramavtal följs i 68 procent av fallen. Ytterligare uppföljning ska äga rum under året. Ett antal ytterligare kontroller har genomförts, vilket redogörs för i delårsbokslutet.

Av enkätsvaren framgår att ledamöterna till stor del upplever delaktighet avseende styrning av internkontrollarbetet. Majoriteten anger att nämnden har förutsättningar att följa upp arbetet via bokslut och delårsbokslut samt att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten, att nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll och följer internkontrollarbetet under året. Ledamöterna anser också att nämnden varit involverad i framtagandet av riskanalysen, men i något mindre utsträckning involverad i internkontrollplanen.

Figur 3. Enkätsvar från kommunstyrelsen – intern kontroll. N=10

5.3.1. Styrelsens uppsiktsplikt avseende nämndernas arbete med intern kontroll

KS erhöll vid sammanträdet i oktober information om att samtliga nämnder påbörjat sitt arbete med intern kontroll. KS delgavs därtill information om att samtliga nämnder utom två bedömde att de identifierade kontrollmomenten kommer att genomföras under året.

5.4. Vår bedömning

Bedömning avseende kommunstyrelsens verksamhet

KS har antagit åtaganden utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer i styrelsens flerårsstrategi. KS har antagit nyckeltal kopplat till merparten av målen. KS har därtill antagit åtaganden utifrån samtliga uppdrag riktade till styrelsen. Förvaltningens åtaganden framgår i styrelsens flerårsstrategi. Vi bedömer att styrelsen har säkerställt att den egna nämnden styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

KS har följt upp sina åtaganden vid vår- och delårsbokslut. I samband med den ordinarie uppföljningen uppmärksammades brister inom Alingsås Business Center, bland annat avseende måluppfyllelse. Vår bedömning är att det funnits brister i den interna styrningen av Alingsås Business Center, men att kommunstyrelsen vidtagit åtgärder för att hantera bristerna när de uppdagades. Under året har KS inte prognostiserat någon negativ budgetavvikelse. Styrelsen får ekonomisk rapportering avseende den egna verksamheten vid boksluten. Vi bedömer sammantaget att styrelsen har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Styrelsen har antagit en internkontrollplan i en bilaga till styrelsens flerårsstrategi. En riskanalys uppges ligga till grund för internkontrollplanen, men denna har inte dokumenterats. Styrelsen har följt upp sitt internkontrollarbete i vår- samt delårsbokslut. Vi bedömer att KS i huvudsak har säkerställt en tillräcklig intern kontroll, men att arbetet kan utvecklas ytterligare genom att dokumentera den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen.

Bedömning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsens uppsikt över kommunens nämnder har utökats under 2017 i och med att KS erhåller ekonomisk månadsuppföljning från varje nämnd. Därtill omfattas de kommunala bolagen i högre utsträckning i uppsikten. Flera nämnder och kommunen som helhet har under året prognostiserat ett underskott. Utifrån detta har styrelsen vidtagit ett antal åtgärder, såsom att ge kommunledningskontoret i uppdrag att genomföra genomlysning av kommunens förvaltningar i syfte att finna effektiviseringar. Därtill har KS bland annat lämnat förslag till beslut till fullmäktige som syftat till att minska underskotten i kommunens ekonomi. Vi bedömer utifrån detta att KS övergripande skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten och fattat beslut vid avvikelser.

KS har i oktober erhållit information om att samtliga nämnder påbörjat sitt arbete med intern kontroll avseende 2017. Vår bedömning är att KS i allt väsentligt haft tillräcklig uppsikt över övriga nämnder och bolag i kommunen samt att uppsikten är tillräcklig utifrån kraven i kommunallagen.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

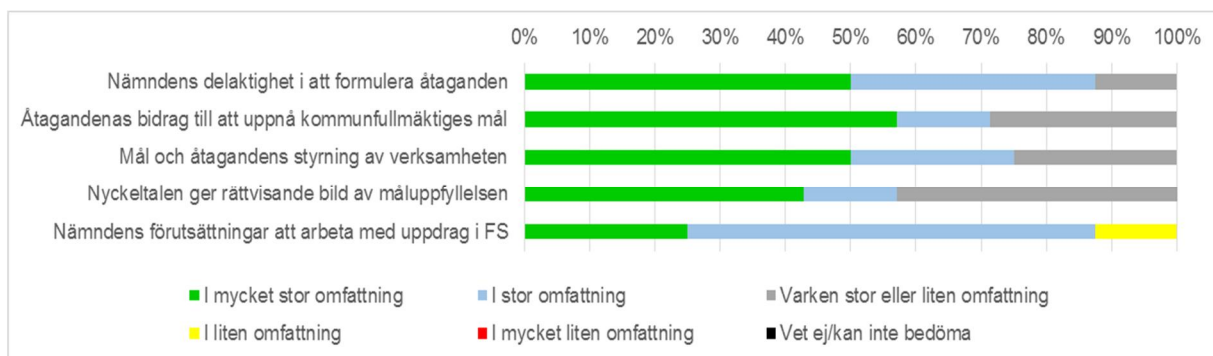
- Utarbeta och dokumentera en riskanalys till grund för internkontrollarbetet

6. Barn- och ungdomsnämnden

6.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Barn- och ungdomsnämnden fastställde den 21 februari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om 14 åtaganden utifrån fem av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga mål, med undantag för ett. I nämndens flerårsstrategi framgår även förvaltningens åtaganden utifrån nämndens åtaganden. I flerårsstrategin framkommer att nämnden och förvaltningen utarbetat åtaganden utifrån de två uppdrag som fullmäktige riktat till nämnden. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna generellt anser att nämnden varit involverad i formulering av åtaganden och att åtagandena i stort bidrar till fullmäktiges mål. Endast omkring hälften anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 4. Enkät svar från barn- och ungdomsnämnden – mål och riktlinjer. N=8

6.2. Uppföljning och rapportering

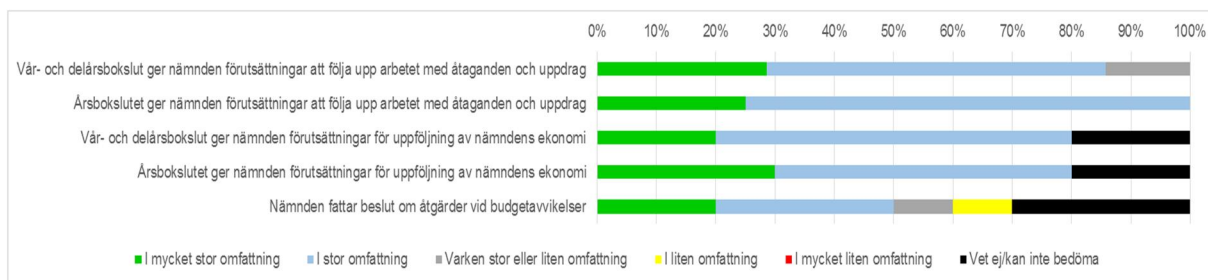
Barn- och ungdomsförvaltningen beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 16 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 26 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att 13 åtaganden kommer vara påbörjade men inte helt genomförda vid årsskiftet. För åtagandet där nyckeltal saknas framgår inte status. Av de två särskilda uppdragen framkom att ett beräknas vara genomfört vid årsskiftet samt att ett uppdrag kommer vara påbörjat men inte helt genomfört vid årsskiftet.

I vårbokslutet prognostiserade nämnden en negativ avvikelse från budget om 4,75 mnkr för helåret. I delårsbokslutet prognostiserades den negativa avvikelsen uppgå till 13,1 mnkr, motsvarande -1,7 procent av nämndens budgetomslutning. Avvikelsen förklaras av att nämndens intäkter från Migrationsverket minskat i och med att fler nyanlända elever fått uppehållstillstånd och blivit kommunplacerade. Den stora skillnaden mellan prognosen vid vårbokslutet och delårsbokslutet uppges bland annat bero på högre personalkostnader, då antalet anställda över-

stiger antalet som beräknats i budget. Därtill uppges kostnaden för timavlönade samt för sjukskrivna personal vara högre än budgeterat. I samband med beslut om vårbokslutet beslutade barn- och ungdomsnämnden att ansöka om utökad investeringsram med 930 tkr. Vid sammanträdet i oktober beslutade nämnden anta en handlingsplan för att få budget 2017 i balans samt ge förvaltningen i uppdrag att verkställa handlingsplanen.

Vid protokollsgranskning framkommer att nämnden tagit del av ekonomisk månadsuppföljning vid varje ordinarie sammanträde under året med start av uppföljning per februari. Nämnden redovisade inga budgetavvikelser fram till uppföljningen avseende april. Därefter har negativa budgetavvikelser om mellan 4,75 mnkr och 13,1 mnkr redovisats. Den ekonomiska månadsuppföljningen per april och framåt, juli och juni undantaget, har översänts till kommunstyrelsen.

Av enkätsvaren framkommer att ledamöterna i hög utsträckning upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp åtaganden och uppdrag samt ekonomi. Enbart hälften anger att nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser.

Figur 5. Enkätsvar från barn- och ungdomsnämnden – uppföljning och rapportering. N=8

6.3. Intern kontroll

Nämndens internkontrollplan finns som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019. Planen består av 16 kontrollmoment. De största riskerna i internkontrollplanen är enligt nämndens bedömning bland annat lärarbrist, andelen tillsvidareanställd lärarpersonal med legitimation samt att förvaltningen är förberedd inför att händelse med väpnat våld inträffar i verksamheten.

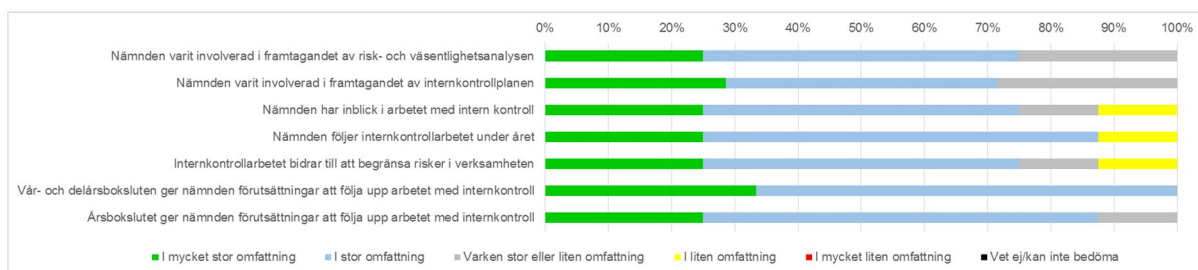
Nämndens flerårsstrategi innehåller även en riskanalys där 50 risker bedömts utifrån sannolikhet och väsentlighet. Utöver de 16 risker som hanteras i internkontrollplanen hanteras åtta risker genom omedelbar åtgärd eller åtaganden. De risker som värderas som minst väsentliga hanteras inte av nämnden.

Barn- och ungdomsnämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i vår- och delårsboksluten. I boksluten har nämnden angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för respektive kontrollpunkt. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att alla kontrollområden kommer att vara genomförda vid årets slut.

Av enkätsvaren framkommer att ledamöterna generellt upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten och att nämnden följer internkontrollarbetet under året. Ledamöterna anser att nämnden varit involverad i framtagandet av riskanalysen och internkontrollplanen och att nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll.

Av enkätsvaren framgår att majoriteten av ledamöterna upplever delaktighet avseende styrning och uppföljning av internkontrollarbetet. Ledamöterna upplever även att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna generellt upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten, att nämnden är delaktig i arbetet med intern kontroll och följer internkontrollarbetet under året.

Figur 6. Enkät svar från barn- och ungdomsnämnden – intern kontroll. N=8

6.4. Vår bedömning

Barn- och ungdomsnämnden har antagit åtaganden utifrån fem av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. I nämndens flerårsstrategi framgår även förvaltningens åtaganden. Nämnden har också antagit åtaganden utifrån samtliga uppdrag riktade till nämnden. Nämnden har dock inte antagit åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. Vi bedömer att nämnden i huvudsak har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Barn- och ungdomsnämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar. Från april månad har nämnden uppvisat negativa avvikelser mot budget, som i delårsbokslutet uppgick till 13 mnkr. Nämnden har beslutat om åtgärder för att komma tillrätta med underskottet. Ekonomiska månadsuppföljningar har rapporterats till kommunstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i handlingsplanen Effekt. Vi bedömer därmed att nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en riskanalys samt en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i vår- och delårsbokslut och gör bedömningen att alla kontroller kommer att vara genomförda under året. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

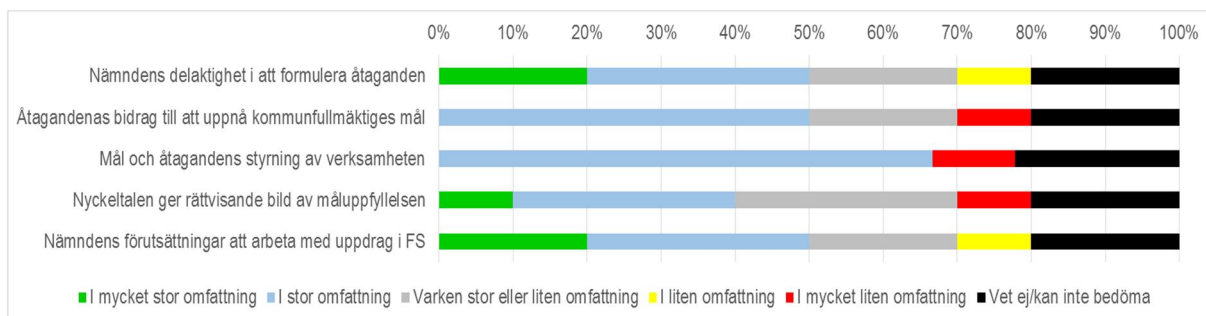
Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till barn- och ungdomsnämnden.

7. Kultur- och fritidsnämnden

7.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Kultur- och fritidsnämnden fastställde den 23 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om 17 åtaganden utifrån fem av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden utarbetat ett åtagande utifrån det uppdrag fullmäktige har riktat till nämnden. Kultur- och fritidsnämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. I nämndens flerårsstrategi framgår inte förvaltningens åtaganden. Förvaltningens åtaganden redovisas istället i separata arbetsplaner där varje avdelning anger aktiviteter gentemot mål och åtaganden.

Av enkätsvaren framgår att endast cirka hälften av nämndledamöterna anser att nämnden har varit involverad i formulering av åtaganden, att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål och att nämnden har förutsättningar att arbeta med uppdrag i flerårsstrategin. Än färre anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 7. Enkät svar från kultur- och fritidsnämnden – mål och riktlinjer. N=10

7.2. Uppföljning och rapportering

Kultur- och fritidsnämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 15 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 25 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga sina åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att nio åtaganden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet, sex påbörjade men inte helt genomförda och två inte vara genomförda. Av det riktade uppdraget från fullmäktige framkom vid delårsbokslutet att uppdraget inte beräknades vara slutfört vid årets slut.

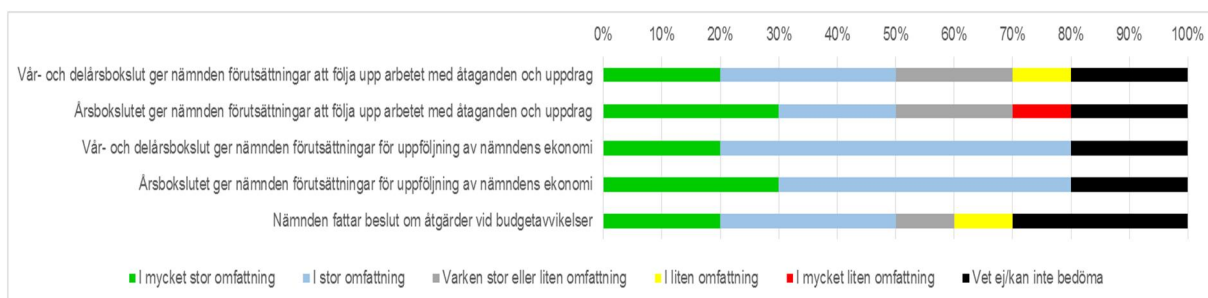
I både vår- och delårsbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. Prognoserna har dock varit justerade med 1,1 mnkr i vårbokslutet respektive 1,95 mnkr i delårsbokslutet. Justeringen gäller intäkter och kostnader för Gräfsnässparken och öppnandet av caféet i Kulturhuset.

I samband med att nämnden godkände boksluten beslutade nämnden om ett antal åtgärder. I vårbokslutet föreslog nämnden kommunfullmäktige att återta 2,5 mnkr ur tilldelad investeringsram för utrustning och inventarier till Nolhaga Parkbad. Eftersom renoveringen av badhuset

försenats önskade nämnden förskjuta delar av det beslutade beloppet till 2018. Därtill yrkade nämnden för en utökad ram om 3,5 mnkr för år 2018 i samband med delårsbokslutet, vilket avsåg utvecklingsmedel till verksamheten samt uppstart och drift av Nolhaga Parkbad. Nämnden yrkade också på en ökad investeringsbudget om 1 mnkr år 2018 till en nyinvestering av lekplats i Gräfsnäsparken.

Vid protokollsgranskning framkommer att nämnden tagit del av ekonomisk månadsuppföljning vid varje ordinarie sammanträde under år 2017 med start från februari. Nämnden har vid varje sammanträde redovisat ett överskott för perioden om mellan 1,5 mnkr och 3,3 mnkr⁴. Anledningen till överskottet har främst kopplats till ej utbetalda föreningsbidrag. Av nämndens protokoll framgår att nämnden med start per mars och framåt, juli och augusti undantaget, månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen till kommunstyrelsen.

Av enkätsvaren framkommer att ledamöterna generellt upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp ekonomi. Betydligt färre anger att boksluten ger nämnden förutsättningar för uppföljning av åtaganden och uppdrag samt att nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser.

Figur 8. Enkät svar från kultur- och fritidsnämnden – uppföljning och rapportering. N=10

7.3. Intern kontroll

Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019 finns nämndens internkontrollplan. Planen består av tio kontrollmoment. De största riskerna i internkontrollplanen är enligt nämndens bedömning rekryteringsprocessen, försening av byggprocessen av Nolhaga Parkbad samt kulturhuset som har förlängda öppettider. Av protokoll framkommer att nämnden löpande under året fått information från förvaltningschefen rörande de två sistnämnda områdena.

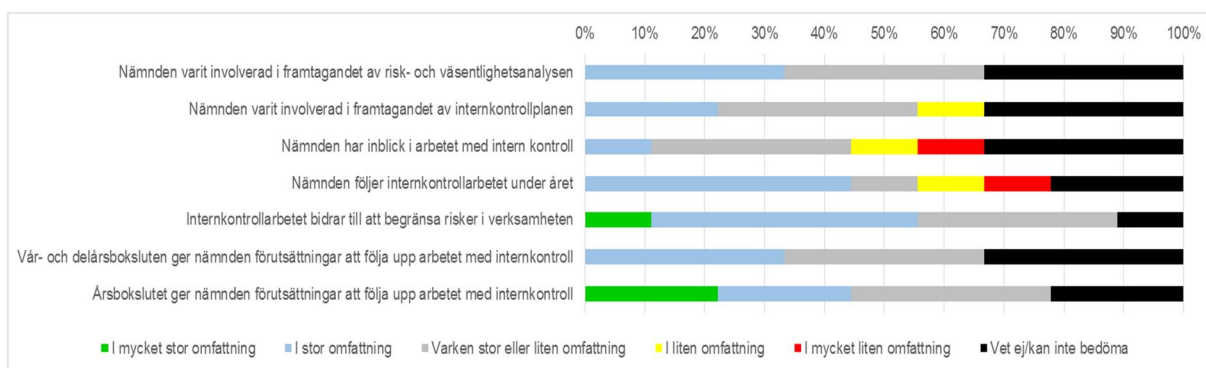
Nämndens flerårsstrategi innehåller även en riskanalys där 16 risker bedömts utifrån sannolikhet och väsentlighet. Majoriteten av de identifierade riskerna har hanterats i nämndens internkontrollplan, medan andra hanterats genom åtaganden eller omedelbara åtgärder. Ett exempel på en omedelbar åtgärd är att nämnden gett förvaltningen i uppdrag att arbeta fram en marknadsföringsstrategi för Nolhaga Parkbad.

Kultur- och fritidsnämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. I boksluten har nämnden angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för

⁴ Vid nämndens sammanträde i februari visade den ekonomiska rapporteringen ett underskott om -1 364 tkr vilket dock avsåg år 2016.

respektive kontrollpunkt. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att alla kontrollområden kommer att vara genomförda vid årets slut.

Enkätundersökningen visar att många ledamöter inte kan bedöma nämndens arbete med intern kontroll. Generellt visar enkätsvaren att en minoritet av ledamöterna tycker att nämnden arbetar med intern kontroll i stor eller mycket stor utsträckning. Enbart tio procent av ledamöterna anser att nämnden i stor eller mycket stor omfattning har inblick i internkontrollarbetet.

Figur 9. Enkät svar från kultur- och fritidsnämnden – intern kontroll. N=9

7.4. Vår bedömning

Kultur- och fritidsnämnden har antagit åtaganden utifrån fem av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. Nämnden har därtill antagit åtaganden utifrån fullmäktiges riktade uppdrag till nämnden. Nämnden har inte antagit åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. Vi noterar att förvaltningens åtaganden inte framgår i nämndens flerårsstrategi utan redovisas i separata arbetsplaner. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

Kultur- och fritidsnämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar som uppvisat en positiv budgetavvikelse. Vidare har ekonomiska månadsuppföljningar rapporterats till kommunstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i handlingsplanen Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en riskanalys samt en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i både vår- och delårsbokslut och gör bedömningen att alla kontroller kommer att vara genomförda under året. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till kultur- och fritidsnämnden.

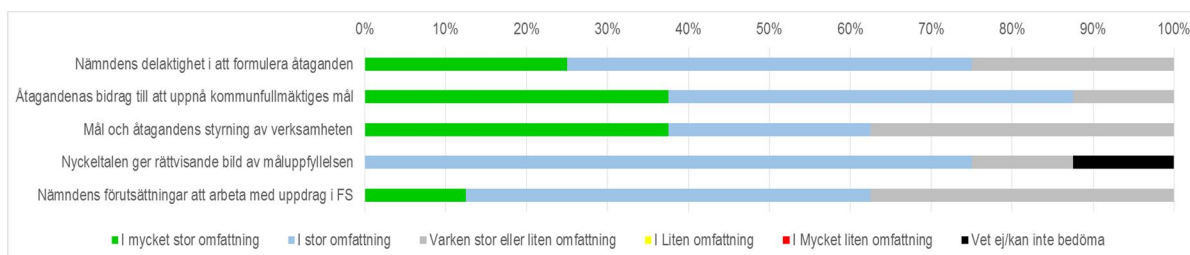

8. Miljöskydds nämnden

8.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Miljöskydds nämnden fastställde den 27 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om tio åtaganden utifrån sex av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga av sina mål. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden utifrån nämndens egna åtaganden. I flerårsstrategin framkommer att nämnden och förvaltningen utarbetat åtaganden utifrån det uppdrag som riktats till nämnden samt utifrån två särskilda fokusområden fastställda av fullmäktige. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna generellt anser att nämnden varit involverad i formulering av åtaganden och att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål. De anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Drygt hälften anger att mål och åtaganden är styrande för verksamheten och att nämndens förutsättningar att arbeta med uppdrag är tillräckliga.

Figur 10. Enkätsvar från miljöskydds nämnden – mål och riktlinjer. N=8

8.2. Uppföljning och rapportering

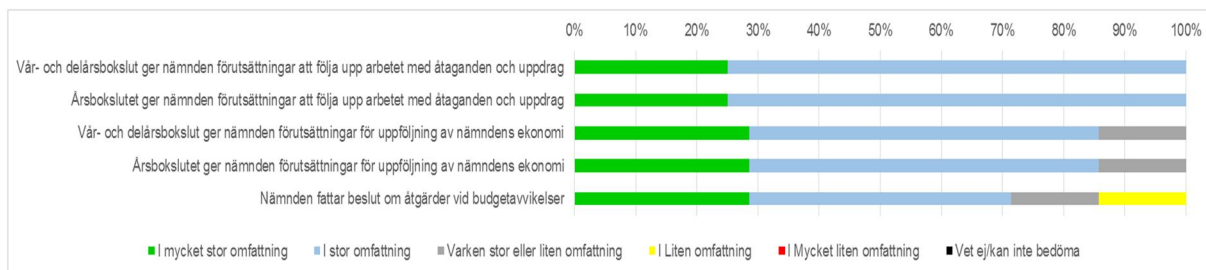
Miljöskydds nämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 11 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 21 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga sina åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att åtta åtaganden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet samt två påbörjade men inte helt genomförda. Nämndens bedömning var vidare att det uppdrag som riktats till nämnden samt ett särskilt fokusområde kommer vara uppfyllt vid årsskiftet. Ett särskilt fokusområde bedömdes vara påbörjat men inte helt genomfört.

I både vår- och delårsbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. Nämnden godkände respektive bokslut utan att besluta om ytterligare ekonomiska åtgärder.

Vid protokollsgranskning framkommer att nämnden har tagit del av ekonomisk månadsuppföljning vid varje ordinarie sammanträde under år 2017 med start från februari. Nämnden har vid varje sammanträde förutom sammanträdet i november redovisat en prognos i enlighet med budget. Vid uppföljningen i november framgår att prognosen är något försämrad, dock framgår

inte hur stor avvikelser är. Av samma protokoll framkommer att prognosförsämringen framförallt beror på kundförluster. Av nämndens protokoll framgår att nämnden med start per mars och framåt, juli undantaget, månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen till kommunstyrelsen.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl mål och uppdrag som ekonomi.

Figur 11. Enkätsvar från miljöskyddsnämnden – uppföljning och rapportering. N=8 på fråga 1-2 och N=7 på fråga 3-5.

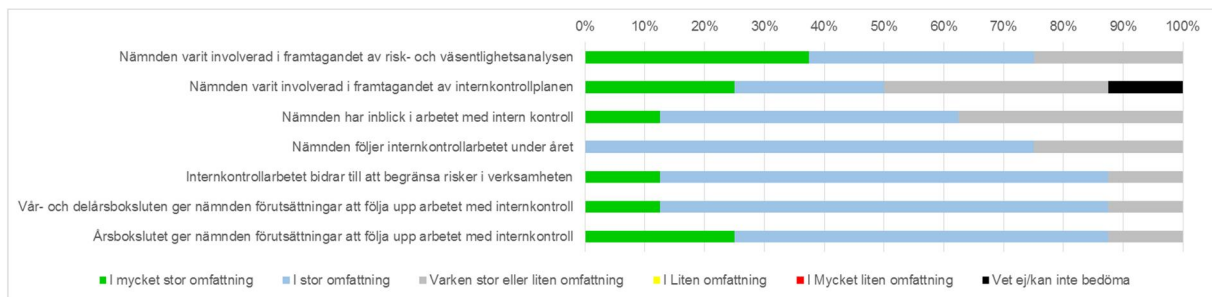
8.3. Intern kontroll

Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019 finns nämndens internkontrollplan. Planen består av tio kontrollmoment. De största riskerna i internkontrollplanen är enligt nämndens bedömning att nämndens synpunkter inte kommer med i ett tidigt skede i planprocessen samt att mer tid läggs på utredningar istället för planerad kontroll.

Nämnden antog under hösten 2016 en väsentlighets- och riskanalys för 2017 där 22 risker identifierats. Sex av de identifierade riskerna har hanterats i nämndens internkontrollplan för 2017, medan ett antal andra hanterats genom åtaganden.

Miljöskyddsnämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. Nämnden har i boksluten angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för respektive kontrollpunkt. I både vår- samt delårsbokslutet framkom att nämnden genomfört samtliga kontrollmoment.

Enkätundersökningen visar på att ledamöterna upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten och att nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll och följer internkontrollarbetet under året. Däremot anger enbart hälften av ledamöterna att nämnden i stor eller mycket stor omfattning varit involverad i framtagande av internkontrollplanen.

Figur 12. Enkät svar från miljöskyddsnämnden – intern kontroll. N=8

8.4. Vår bedömning

Miljöskyddsnämnden har antagit åtaganden utifrån sex av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. Nämnden har antagit åtaganden utifrån riktat uppdrag och särskilda fokusområden. Nämnden har inte antagit åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Miljöskyddsnämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar, som uppvisat prognos enligt budget, sammanträdet i november undantaget, då en mindre negativ avvikelse påvisades. Vidare har ekonomiska månadsuppföljningar rapporterats till kommunstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i handlingsplanen Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i såväl nämndens vår- och delårsbokslut och påvisar i båda boksluten att kontrollmomenten inom ramen för internkontrollplanen för 2017 genomförts. Nämnden har under 2016 utarbetat en väsentlighets- och riskanalys för 2017. Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

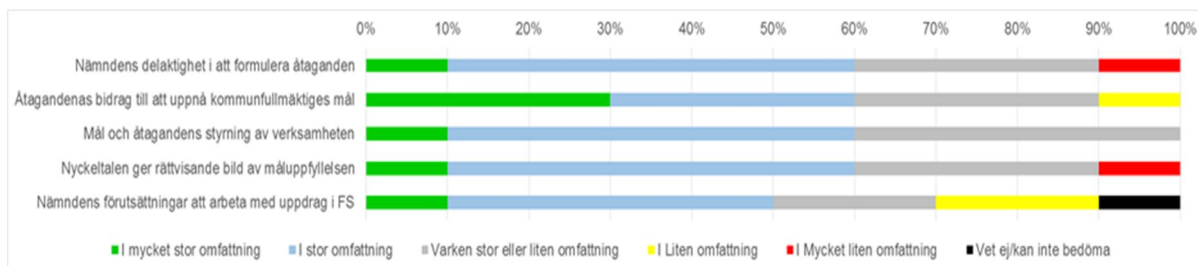
Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till miljöskyddsnämnden.

9. Samhällsbyggnadsnämnden

9.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Samhällsbyggnadsnämnden fastställde den 20 februari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om sex åtaganden utifrån tre av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga av sina mål. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden. I flerårsstrategin framkommer att nämnden och förvaltningen utarbetat åtaganden utifrån de fyra uppdrag som riktats till nämnden i fullmäktiges flerårsstrategi. Nämnden och förvaltningen har också utarbetat åtaganden utifrån ett av de tre uppdrag som riktas till samtliga nämnder samt två särskilda fokusområden.

Av enkätsvaren framkommer att nämndledamöterna i relativt stor utsträckning anser att nämnden varit involverad i formulering av åtaganden samt att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål och styrning av verksamheten. De anser också generellt att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Cirka en tredjedel av ledamöterna anger dock att möjligheterna att arbeta med uppdrag i flerårsstrategin är begränsade.

Figur 13. Enkätsvar från Samhällsbyggnadsnämnden – mål och riktlinjer. N=10

9.2. Uppföljning och rapportering

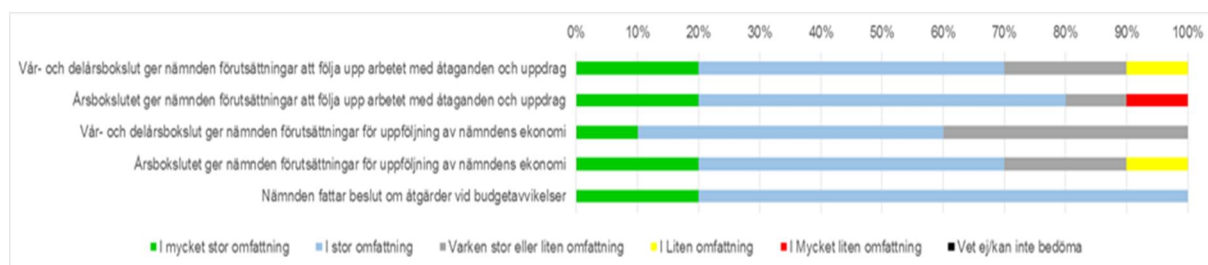
Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 15 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 25 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga sina åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att åtagandena för samtliga tre prioriterade mål kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet. Nämndens bedömning var vidare att ett uppdrag samt två särskilda fokusområden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet. Därtill bedömdes två uppdrag vara påbörjade men inte helt genomförda samt ett uppdrag inte vara genomfört.

I både vår- och delårsbokslutet har nämnden prognostiserat en negativ avvikelse gentemot budget för helåret. Vid vårbokslutet förväntades en negativ avvikelse om 1,4 mnkr. I delårsbokslutet bedömde nämnden att avvikelsen för helåret skulle bli 0,8 mnkr. Anledningen till avvikelsen uppges i delårsbokslutet vara bland annat att bygglovsavdelningen förväntats få något lägre intäkter och att konsultkostnaderna har blivit högre än väntat inom bygglovsavdelningen. En annan orsak bakom den negativa avvikelsen uppges vara långtidssjukskrivningar

inom plan- och bygglovsavdelningen. Nämnden godkände respektive bokslut utan att besluta om ytterligare åtgärder.

Vid protokollsgranskning framkommer att nämnden tagit del av ekonomisk månadsuppföljning vid varje ordinarie sammanträde under år 2017 med start från februari månad, juni och juli undantaget. Nämnden har vid varje sammanträde redovisat en negativ avvikelse för året om mellan 0,4 mnkr och 1,3 mnkr. Anledningen till avvikelsen har inte redogjorts för i protokoll. Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per februari och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per juni och juli undantaget.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna generellt upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomin.

Figur 14. Enkätsvar från Samhällsbyggnadsnämnden – uppföljning och rapportering. N=10

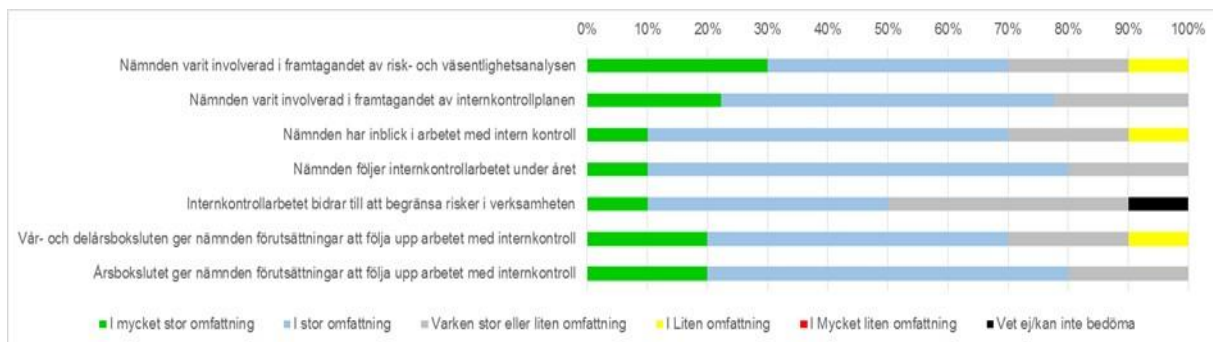
9.3. Intern kontroll

Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019 finns nämndens internkontrollplan. Planen består av tolv kontrollmoment. De största riskerna i internkontrollplanen är enligt nämndens bedömning att ramavtal inte följs, kontroll över förvaltningsspecifika avtal samt brist i den ekonomiska informationen.

Nämndens flerårsstrategi innehåller en riskanalys där 15 risker bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens. Majoriteten av de identifierade riskerna har hanterats i nämndens internkontrollplan, medan andra hanterats genom åtaganden eller omedelbara åtgärder. Ett exempel på en omedelbar åtgärd är att se över vad kommunbidraget respektive externa intäkter finansierar. Denna åtgärd uppges i nämndens flerårsstrategi 2017-2019 ingå i den utredning av plan- och byggtaxan som planeras under året.

Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. I boksluten har nämnden angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för respektive kontrollpunkt, en kontrollpunkt undantaget. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att alla kontrollområden kommer att vara genomförda vid årets slut.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna i generellt upplever att de är involverade i framtagandet av riskanalys och internkontrollplan. De upplever att de har inblick i arbetet med intern kontroll samt att de följer arbetet under året. Ledamöterna anser i något lägre utsträckning att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Figur 15. Enkät svar från Samhällsbyggnadsnämnden – intern kontroll. N=10

9.4. Vår bedömning

Samhällsbyggnadsnämnden har antagit åtaganden utifrån tre av fullmäktiges prioriterade mål och de fyra uppdrag som riktats till nämnden. Nämnden har också antagit åtaganden utifrån ett av de tre uppdrag som riktas till samtliga nämnder samt två av fullmäktiges särskilda fokusområden. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Samhällsbyggnadsnämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar. De ekonomiska månadsuppföljningarna har uppvisat en negativ budgetavvikelse. Vidare har ekonomiska månadsuppföljningar rapporterats till kommunstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i handlingsplanen Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en riskanalys samt en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i både vår- och delårsbokslut och gör bedömningen att alla kontroller kommer att vara genomförda under året. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till samhällsbyggnadsnämnden.

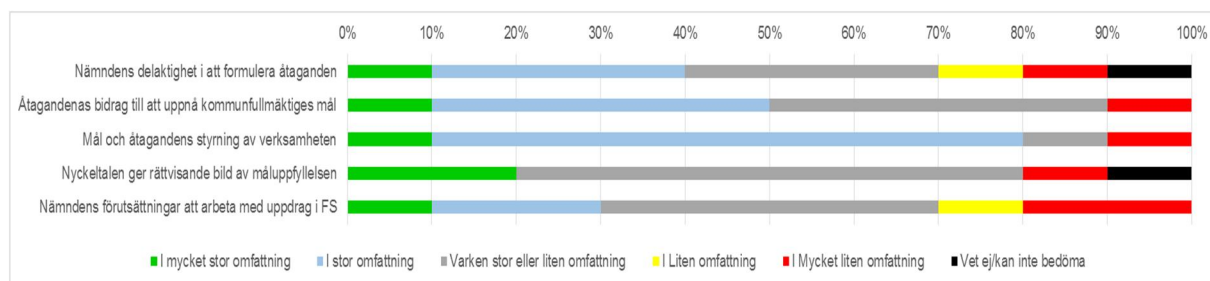
10. Socialnämnden

10.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Socialnämnden fastställde den 24 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017-2019. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om fyra åtaganden utifrån fyra av fullmäktiges prioriterade mål med indikatorer. Nämnden har upprättat nyckeltal för samtliga mål. I flerårsstrategin redogör nämnden för hur den arbetar gentemot fyra fokusområden och med det uppdrag som riktats till nämnden från kommunfullmäktige. Nämnden redogör också för hur den arbetar med de tre uppdrag som riktas till samtliga nämnder samt det uppdrag som riktas till nämnder med ansvar för integration. I flerårsstrategin framgår förvaltningens åtaganden i relation till respektive nämndåtagande.

Förvaltningen uppger att det funnits vissa svårigheter att ta fram nyckeltal. För att göra ett omtag kring arbetet med relevanta nyckeltal har en konsult anlåtats. Förvaltningen arbetar fortfarande utifrån sin tidigare styrmodell med styrkort och uppger att det medför goda resultat med målarbete på enhets- och avdelningsnivå. Förvaltningens arbetsgång har varit att först arbeta fram styrkorten för att därefter koppla dem till kommunfullmäktiges mål. Framöver avser förvaltningen göra på omvänt sätt och årshjulet kommer också att uppdateras utifrån det nya arbetssättet. Ordföranden kommer framöver vara mer involverad i arbetet med framtagande av flerårsstrategi. Inför 2017 genomfördes detta arbete främst av förvaltningschef och stabschef.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att endast knappt hälften av ledamöterna anser att nämnden i större omfattning har varit involverad i formulering av åtaganden och att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål. De anser i högre utsträckning att mål och åtaganden bidrar till styrning av verksamheten. Endast en liten andel av ledamöterna anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen samt att förutsättningar att arbeta med uppdrag är tillräckliga.

Figur 16. Enkätsvar från socialnämnden – mål och riktlinjer. N=10

10.2. Uppföljning och rapportering

Socialnämnden godkände den 16 maj 2017 nämndens vårbokslut och godkände den 19 september 2017 nämndens delårsbokslut. Nämnden har kommenterat samtliga av nämndens och

förvaltningens åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämnden följer ett flertal nyckeltal regelbundet men anger att några av de nyckeltal som kopplats till KF:s indikatorer är problematiska att följa regelbundet då de "släpar efter" i tid. Resultatet blir att eventuell effekt av vissa aktiviteter blir svåra att analysera löpande eftersom utfall kommer först 1-1,5 år senare. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att ett av nämndens åtaganden kommer att vara uppfyllt vid årsskiftet och tre kommer att vara påbörjade men inte helt genomförda. Nämndens bedömning var därtill att fem åtaganden avseende uppdrag och särskilda områden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet. Bedömningen var vidare att tre åtaganden kopplade till uppdrag och särskilda fokusområden skulle vara påbörjade men inte uppfyllda samt att ett åtagande inte skulle vara genomfört.

Socialnämnden har under året uppvisat ett prognostiserat underskott gentemot budget. Vid vårbokslutet uppvisade nämnden ett prognostiserat underskott om 52,3 mnkr för helåret. Detta efter att dessförinnan inte ha redovisat någon prognostiserad avvikelse mot budget. Enligt vårbokslutet kan den största delen av underskottet härledas till verksamheten nyanlända och ensamkommande barn samt volymökningar inom individ- och familjeomsorgen. Det framgår inte varför prognosen förändrades markant från mars månad till vårbokslutet. I samband med vårbokslutet beslutade nämnden om en handlingsplan med besparingsåtgärder motsvarande 13,5 mnkr. Vid delårsbokslutet var det prognostiserade underskottet 39,7 mnkr för helåret. Orsaken till det negativa resultatet angavs i huvudsak vara volymökningar inom barn och unga samt ökade behov inom LSS-området. Andra orsaker anges vara kostnadsökningar inom våld i nära relationer, ensamkommande barn samt uteblivna intäkter. Inför 2018 begärde socialnämnden utifrån detta en ramökning med 39,2 mnkr och för 2019 ramökning om ytterligare 2 mnkr. Nämnden har sedan tidigare haft utmaningar vad gäller bemanning inom ekonomiorrådet, vilket uppges ha medfört kompetensbrist vad gäller ekonomistyrning och ekonomisk uppföljning. Från och med 2018 kommer kommunen påbörja ett arbete med att centralisera ekonomiska stödfunktioner i syfte att säkerställa rättvisande jämförelser och likvärdig ekonomihantering inom alla nämnder.

Av intervju med socialnämndens presidium framkommer att ekonomin varit i fokus under året. Ett antal genomlysningar av nämndens ekonomi har genomförts. Det pågår ett arbete med att stärka ekonomistyrningen och kontrollen, bland annat kopplat till bokföring. Nämnden har fattat beslut om att erhålla mer omfattande månatlig ekonomisk uppföljning utifrån avdelningsnivå i syfte att hantera avvikelser.

Under våren 2016 genomförde EY en genomlysning av nämndens ekonomi på uppdrag av kommunledningskontoret. Genomlysningen innehöll en översyn av beslut och arbetsprocesser inom LSS. Kommunstyrelsen godkände rapporten den 20 juni 2016 och socialnämnden gav den 30 augusti 2016 förvaltningen i uppdrag att återkomma med en handlingsplan utifrån rapportens resultat. Socialnämnden beslutade den 25 oktober 2016 att godkänna handlingsplanen. Det kan av protokoll utläsas att uppföljning av handlingsplanen har genomförts. Vid uppföljning den 19 september 2017 framgår att 40 av handlingsplanens 45 åtgärder är genomförda, 3 pågår kontinuerligt och 2 är inte längre aktuella. Ett antal av handlingsplanens åtgärder

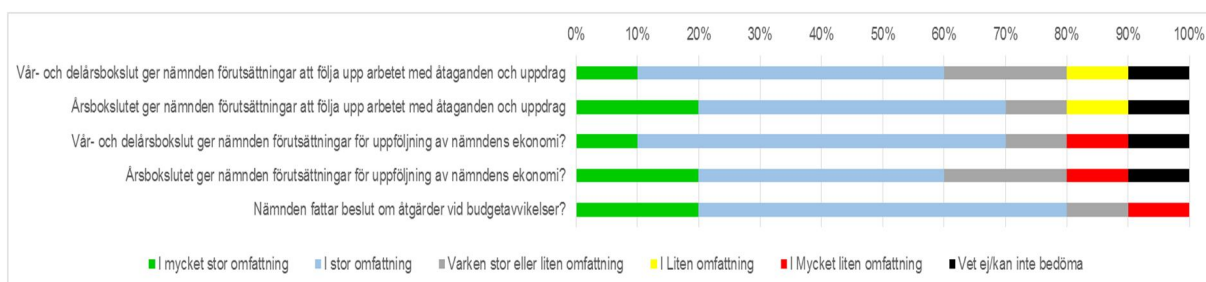

återfinns i socialnämndens internkontrollplan. Nämnden beslutade vid sammanträdet i september att förvaltningens tilldelade uppdrag om att ta fram en handlingsplan med åtgärder samt att följa upp densamma betraktas som fullgjort.

Socialnämnden följer löpande verksamheten genom att kvartalsvis ta del av antalet orosanmälningar och ärenden som inte handläggs inom lagstadgad tid. Från och med oktober 2015 får nämnden månatligen en rapport över nuläge och prognos för verksamheten ensamkommande barn.

Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per februari och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per mars, juni och juli undantaget. Nämnden beslutade den 24 oktober 2017 att inför 2018 uppdra till förvaltningen att redovisa månadsuppföljningen till arbetsutskottet samt att varje avdelning ska redovisa en driftstabell med kommentarer till eventuella avvikelser.

Av enkätsvaren framgår att ledamöterna i stort anser att det finns förutsättningar att följa upp verksamheten och ekonomin utifrån årsbokslutet. Något färre uppger att det finns förutsättningar att följa upp verksamhet och ekonomi vid vår- och delårsbokslut. Generellt upplevs också förutsättningarna att följa upp ekonomin vara något sämre än förutsättningarna att följa upp mål och åtaganden.

Figur 17. Enkätsvar från socialnämnden – uppföljning och rapportering. N=10

10.3. Intern kontroll

I flerårsstrategin har nämnden beskrivit risker i verksamheten. Nämnden genomförde en väsentlighets- och riskanalys i maj 2016 och vid tiden för analysen framstod LSS-kostnader som den mest allvarliga och sannolika risken. I andra hand kom ökat utanförskap (till exempel integration/utbildning), digitalisering och undanträngningseffekter på grund av stora verksamhetsvolymerna. Andra utmaningar som nämns är precis som förra året ensamkommande barn och unga samt fortsatta svårigheter med kompetensförsörjning.

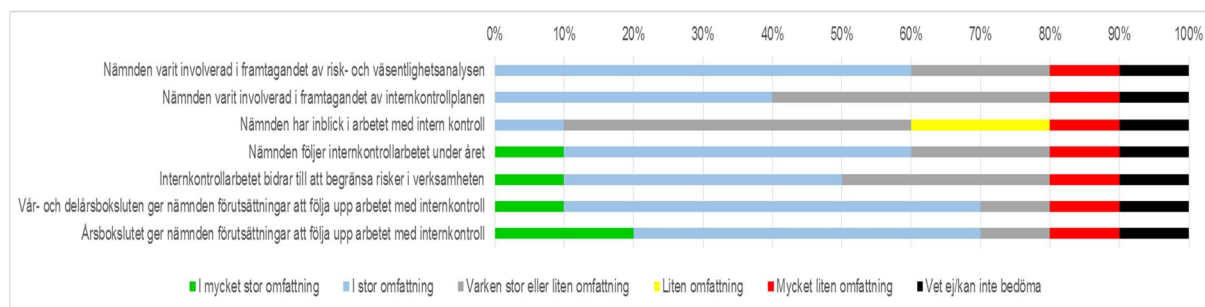
Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017 finns nämndens internkontrollplan för 2017. Internkontrollplanen består av totalt tio identifierade processer med ett antal angivna kontrollmoment. Några av kontrollmomenten är att säkerställa hur avvikelser enligt Lex Sarah och Lex Maria hanteras, undersöka om riktlinjerna följs vad gäller förvaltningens köp av tjänster samt att genomföra riskbedömningar av aktuella LSS-ärenden.

Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i samband med vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att sju av tio punkter kommer att kunna vara genomförda vid årsskiftet. De tre punkter som inte förväntades bli klara var:

- ▶ risk för felaktig nettokostnadsavvikelse till följd av beräkningsfel
- ▶ risk att prognoser är felaktiga
- ▶ risk att ekonomiska rutiner inte är dokumenterade

Orsaken till att tre punkter inte förväntades kunna genomföras angavs vara vakanser på ekonomisidan i förvaltningen. Socialnämnden uppdrog den 24 oktober 2017 till förvaltningen att ta fram en handlingsplan för ovan nämnda kontrollpunkter, inklusive en tidplan för att säkerställa att punkterna uppnås. Vid nämndens sammanträde den 14 december 2017 godkändes handlingsplanen. Vid sammanträdet framkom att ytterligare en kontrollpunkt inte kommer kunna genomföras, således totalt fyra kontrollpunkter. Nämnden beslutade att samtliga kontrollpunkter ska vara genomförda senast den 30 april 2018 samt att återrapportering ska ske i samband med vårbokslutet.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna i relativt stor omfattning anser att nämnden varit involverad i framtagandet av riskanalys. Ett färre antal anger att nämnden varit delaktig i framtagande av internkontrollplan. Endast 10 procent av ledamöterna upplever att nämnden har god inblick i arbetet med intern kontroll och enbart hälften anser att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Figur 18. Enkät svar från socialnämnden – intern kontroll. N=10

10.4. Vår bedömning

Socialnämnden har i sin flerårsstrategi antagit åtaganden utifrån samtliga indikatorer som adresserats till nämnden i den kommunövergripande flerårsstrategin. Nämndens åtaganden har brutits ner till åtaganden för förvaltningen i enlighet med styrmodellen. Nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. Nämnden redogör för hur den arbetar utifrån det riktade uppdraget från fullmäktige och hur den arbetar med de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder samt med ett ytterligare uppdrag som tilldelats nämnden som ansvarig för integration. Därtill framkommer att nämnden arbetar med fyra särskilda fokusområden. Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

I samband med vår- och delårsbokslutet har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Av delårsbokslutet framgår att några av de nyckeltal som kopplats till KF:s indikatorer är problematiska att följa regelbundet då de "släpar efter" i tid. Resultatet blir att eventuell effekt av vissa aktiviteter blir svåra att analysera löpande eftersom utfall kommer först 1-1,5 år senare. Vi bedömer att det påverkar nämndens möjlighet att säkerställa en korrekt bedömning av måluppfyllelsen.

Nämnden har sedan vårbokslutet uppvisat ett betydande prognostiserat underskott. Vi noterar att prognosavvikelsen uppstod plötsligt och oväntat. Innan vårbokslutet prognostiserades inget underskott. Det är tydligt att det har funnits ekonomiska risker som nämnden inte har haft uppsikt och kontroll över. Från och med vårbokslutet konstaterar vi emellertid att flera åtgärder har vidtagits för att komma tillrätta med underskottet. Åtgärderna rör både nämndens förutsättningar att kontrollera och följa ekonomin samt besparingsåtgärder som medfört en successiv minskning av det prognostiserade underskottet. Nämnden har rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering. Vi ser dock allvarigt på nämndens ekonomiska situation och bedömer att det är av yttersta vikt att nämnden fortsätter att följa den ekonomiska utvecklingen och vidta åtgärder för budget i balans.

Nämnden har antagit en dokumenterad riskanalys som rapporterats till kommunstyrelsen i samband med nämndens flerårsstrategi. Nämnden har också antagit en internkontrollplan som följts upp i vår- och delårsbokslut samt som ett särskilt ärende vid nämndens sammanträden i oktober och december. Av uppföljningen i december framkommer att fyra av kontrollpunkterna inte kommer att kunna genomföras under 2017. Vi bedömer utifrån detta att nämnden inte har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi socialnämnden att:

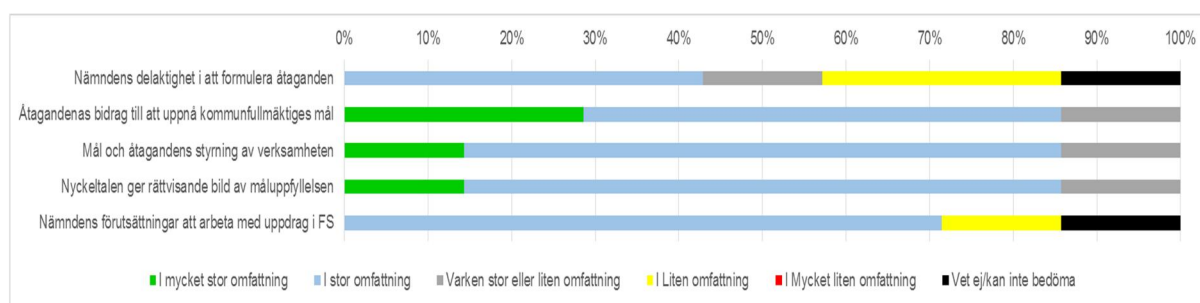
- „ Tillse att arbetet med att nå budget i balans fortgår och prioriteras
- „ Säkerställa att de nyckeltal som används är relevanta och pålitliga
- „ Säkerställa att samtliga internkontrollpunkter genomförs

11. Tekniska nämnden

11.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Tekniska nämnden fastställde den 24 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om tolv åtaganden utifrån åtta av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga åtta mål. I nämndens flerårsstrategi framgår förvaltningens åtaganden utifrån nämndåtagandena. Fullmäktige har inte riktat några uppdrag specifikt till tekniska nämnden i flerårsstrategin. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att de anser att nämnden till viss del varit involverad i formulering av åtaganden. Ledamöterna anser att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål och att de fungerar styrande för verksamheten. Därtill anser ledamöterna att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen och att nämnden har förutsättningar att arbeta med uppdrag i flerårsstrategin.

Figur 19. Enkätsvar från tekniska nämnden – mål och riktlinjer. N=7

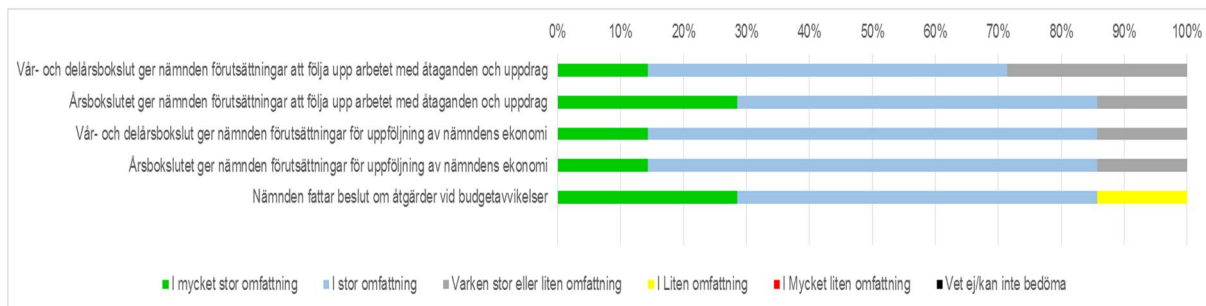
11.2. Uppföljning och rapportering

Tekniska nämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 16 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 26 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga av nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje prioriterat mål. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att fem prioriterade mål kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet, två påbörjade men inte helt genomförda och ett inte vara genomfört.

I både vår- och delårsbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. I vårbokslutet prognostiserades en positiv avvikelse om 300 tkr och i delårsbokslutet var prognosen en positiv avvikelse om 328 tkr. Nämnden godkände respektive bokslut utan att besluta om ytterligare åtgärder.

Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per februari och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per mars juni och juli undantaget.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomin.

Figur 20. Enkätsvar från tekniska nämnden– uppföljning och rapportering. N = 7

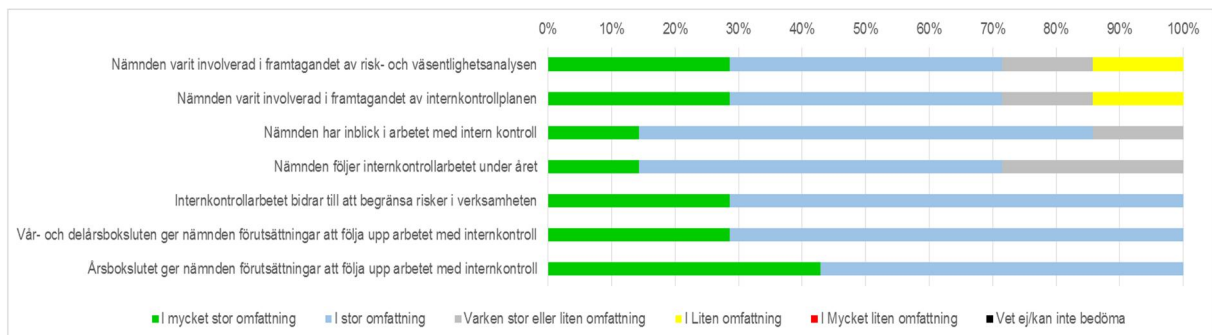
11.3. Intern kontroll

Som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017-2019 finns nämndens internkontrollplan. Planen består av fem kontrollmoment. En av de identifierade riskerna i internkontrollplanen är utökning av arbetsuppgifter utan tillskott av resurser vilket innebär effektivisering och/eller prioriteringar. Av protokoll går det inte att följa om nämnden löpande under året fått information från förvaltningschefen avseende denna risk.

Nämndens flerårsstrategi innehåller även en riskanalys där tolv risker bedömts utifrån sannolikhet och väsentlighet. En av de identifierade riskerna har hanterats i nämndens internkontrollplan. För samtliga övriga risker, en undantaget, anges i riskanalysen om de är hanterade och/eller om uppföljning sker. Det framkommer exempelvis att flera risker följs upp eller kontrolleras genom andra planer, såsom i handlingsplan för arbetsmiljö, trafikplan och kommunikationsplan. Fyra av riskerna är enligt risk- och väsentlighetsanalysen inte omhändertagna i planer, riktlinjer eller liknande. För tre av dessa framgår dock att löpande kontroll eller uppföljning görs.

Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. I boksluten har nämnden angett om kontrollen påbörjats eller inte samt övergripande kommenterat status för respektive kontrollpunkt. I delårsbokslutet gjorde nämnden bedömningen att alla kontrollområden kommer att vara genomförda vid årets slut.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna upplever att nämnden är involverad i och har inblick i internkontrollarbetet. De upplever också att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten samt att boksluten ger förutsättningar för att följa upp internkontrollarbetet.

Figur 21. Enkät svar från tekniska nämnden – intern kontroll. N=7

11.4. Vår bedömning

Tekniska nämnden har antagit åtaganden utifrån åtta av kommunfullmäktiges prioriterade mål. Granskningen visar att nämnden har antagit nyckeltal för samtliga mål. I nämndens flerårsstrategi framgår även förvaltningens åtaganden. Inga uppdrag har riktats specifikt till tekniska nämnden. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån uppdrag riktade till samtliga nämnder eller särskilda fokusområden i flerårsstrategin. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt samt kommunens styrmodell.

Tekniska nämnden har godkänt vår- och delårsbokslut för nämnden. I samband med detta har nämnden följt upp samtliga åtaganden. Granskningen visar att nämnden löpande under året har tagit del av ekonomiska månadsuppföljningar som uppvisat en positiv budgetavvikelse. Nämnden har rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt. Vi bedömer utifrån detta att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en riskanalys samt en internkontrollplan som en del av sin flerårsstrategi. Nämnden har följt upp internkontrollarbetet i både nämndens vår- och delårsbokslut och gör bedömningen att alla kontroller kommer att vara genomförda under året. Vi bedömer utifrån detta att nämnden i huvudsak har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

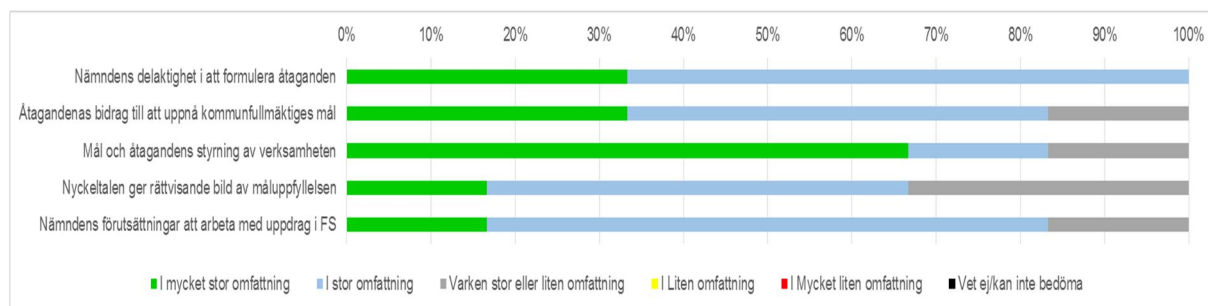
Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till tekniska nämnden.

12. Utbildningsnämnden

12.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Utbildningsnämnden fastställde den 24 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om 16 åtaganden utifrån fem av fullmäktiges prioriterade mål med indikatorer. Nämnden har upprättat nyckeltal för samtliga mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden har utarbetat åtaganden utifrån de två uppdrag som riktats till nämnden i fullmäktiges flerårsstrategi. Nämnden har också utarbetat åtaganden utifrån ett av de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder samt ett åtagande utifrån det uppdrag som riktats till nämnder med ansvar för integration. I flerårsstrategin framgår inte förvaltningens åtaganden utifrån nämndåtagandena. Förvaltningen har tidigare uppgett att nämnden ser flerårsstrategin som sitt eget dokument, varför nämnden anser att endast nämndens åtaganden ska ingå i flerårsstrategin. Förvaltningens åtaganden redovisas istället i separata arbetsplaner.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att de i hög utsträckning anser att nämnden är involverad i formulering av åtaganden. Därtill framkommer att ledamöterna anser att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål samt att de fungerar styrande för verksamheten. Merparten, om än något färre, anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 22. Enkätsvar från utbildningsnämnden – mål och riktlinjer N=6

12.2. Uppföljning och rapportering

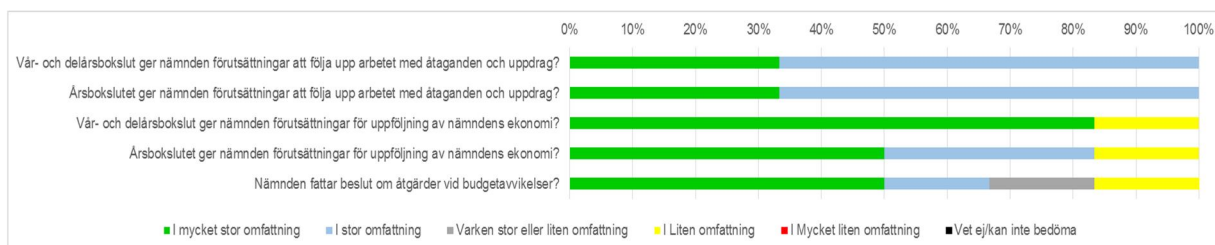
Utbildningsnämnden godkände den 17 maj 2017 nämndens vårbokslut och beslutade den 21 september 2017 att godkänna nämndens delårsbokslut. Av boksluten framgår att nämnden följt upp samtliga åtaganden genom att kommentera vilket arbete som bedrivits i relation till åtagandena. I delårsbokslutet har nämnden även sammanställt en bedömning av hur arbetet fortlöpt. Elva åtaganden bedömdes fortlöpa enligt plan. Fem åtaganden var påbörjade men inte helt genomförda. Av nämndens sammanfattning framgår att ett flertal av åtagandena kommer att fortsätta efter årets slut då de utgör ett långsiktigt utvecklingsarbete.

I vårbokslutet redovisade nämnden ett underskott. Utfallet angavs dock vara enligt plan och prognosen för helåret 2017 var ett överskott om 1,5 mnkr. Prognosen vid delårsbokslutet var ett överskott om 0,7 mnkr. Vid protokollsgranskning framgår att utbildningsnämnden utöver vår- och delårsbokslut tagit del av ekonomisk uppföljning vid varje ordinarie sammanträde. De ekonomiska prognoserna har från och med juni översänts till kommunstyrelsen, i enlighet med

handlingsplanen Effekt. Av protokoll framgår att nämnden redovisade underskott även vid sitt sammanträde i juni. Underskottet var även då enligt plan, eftersom kostnaderna för nämndens verksamheter är lägre under sommaren. Underskottet förväntades regleras till delårsbokslutet. Vid nämndens sammanträde i oktober och november prognostiserades ett överskott om 0,7 mnkr respektive 1,7 mnkr för året. Som orsak till överskottet anges bland annat minskade kostnader på grund av tjänstekatalogens införande samt att nyanlända är färre än 2015 och 2016, vilket medfört att kostnaderna på Integrationsavdelningen blivit lägre än budgeterat. Av protokollet framgår att förvaltningen anser att det problematiskt med prognostisering och framförhållning då Migrationsverkets handläggningstider gällande utbetalning av medel är långa.

I protokoll framgår också att nämnden följt verksamheten under året genom att bland annat genomföra frånvarouppföljning på Alströmergymnasiet i syfte att ta fram åtgärder för att minska frånvaro, löpande följt upp antalet anmälningar om kränkande behandling samt tagit del av redovisning av utbildningsförvaltningens arbete för hållbar utveckling. Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per april och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per juni och juli undantaget.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna upplever att boksluten ger nämnden goda förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomi, särskilt genom vår- och delårsbokslut. Ett något färre antal anger att nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser.

Figur 23. Enkätsvar från utbildningsnämnden – uppföljning och rapportering. N=6

12.3. Intern kontroll

Nämndens internkontrollplan finns som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017. Planen består av 14 kontrollpunkter inom områdena ekonomi, verksamhet, medarbetare och medborgare. Några av nämndens största risker är enligt internkontrollplanen bostadssituationen för nyanlända, att administrativa processer inte säkerställer kvalitet och effektivitet samt att skador och tillbud inte identifieras och rapporteras i systemet LISA. Samtliga dessa anges kräva omedelbara åtgärder. Nämnden har ett avsnitt i sin flerårsstrategi som belyser väsentligheter och risker i verksamheten. Utbildningsnämnden antog den 14 juni 2016 en plan för uppföljning och kontroll med beskrivning av nämndens systematiska arbete med internkontroll. Planen innehåller också ett årshjul för nämndens uppföljning.

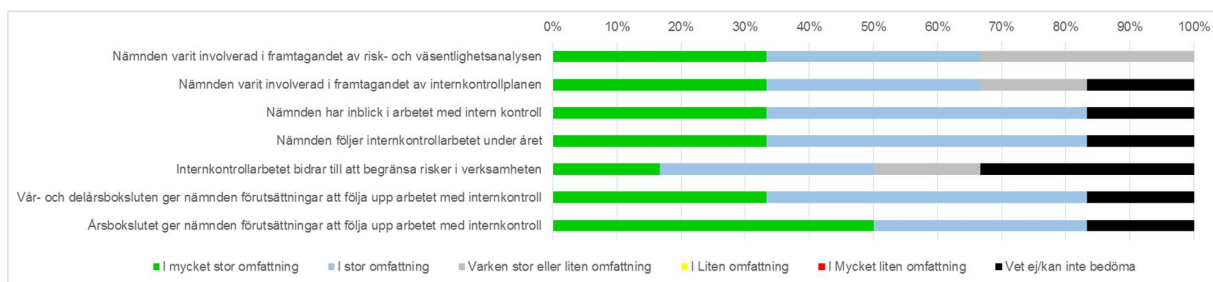
Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i samband med nämndens vår- och delårsbokslut. I boksluten har nämnden sammanställt om kontrollpunkterna är kontrollerade, påbörjade eller kvarstår. Momenten i internkontrollplanen följs upp på olika sätt och involverar nämnden

såväl som medarbetare. Nämnden gör i delårsbokslutet bedömningen att elva kontrollpunkter är påbörjade enligt plan samt att tre inte är påbörjade. Samtliga utom en bedöms dock vara genomförda vid årets slut. Den kvarvarande avser arbete med att tydliggöra och kvalitetssäkra rekryteringsprocessen, där arbetet dock beskrivs vara påbörjat.

I vårbokslutet beskriver nämnden att man arbetat med de risker som krävt omedelbara åtgärder. Bostadsfrågan kvarstår som en omedelbar risk då det saknas bostäder för de nyanlända inom kommunens fördelningstal 2017/2018 samt för prognostiserad anhöriginvandring. Från och med 1 september 2017 saknar kommunen boendialternativ för 35-40 personer. En stor utmaning är också att hitta lämpliga boenden till singelhushåll. Ett forum att diskutera bostads- och integrationsfrågor centralt efterfrågas.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna i relativt hög utsträckning anser att nämnden är involverad i framtagandet av riskanalys och internkontrollplan och att nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll. En något mindre andel av ledamöterna upplever att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Figur 24. Enkät svar från utbildningsnämnden – intern kontroll. N=6

12.4. Vår bedömning

Utbildningsnämnden har i sin flerårsstrategi antagit åtaganden utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer. Nämnden har upprättat nyckeltal för samtliga mål. Nämnden har antagit åtaganden utifrån de två uppdrag som riktats till nämnden. Nämnden har också antagit åtaganden utifrån ett av de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder samt det uppdrag som riktats till nämnder med ansvar för integration. Vi noterar att förvaltningens åtaganden inte framgår i nämndens flerårsstrategi utan redovisas i separata arbetsplaner. Vi bedömer utifrån ovan att nämnden i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

I samband med vår- och delårsbokslutet har nämnden följt upp sina åtaganden och fattat beslut om åtgärder. Nämnden tar del av budgetuppföljning vid varje ordinarie sammanträde. Nämnden har rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt. Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en dokumenterad riskanalys som rapporterats till kommunstyrelsen i samband med nämndens flerårsstrategi. Nämnden har också antagit en internkontrollplan som följts upp i vår- samt delårsbokslut. I granskningen framkommer också att nämnden under året

identifierat risker som krävt omedelbara åtgärder. Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnar vi ingen rekommendation till utbildningsnämnden.

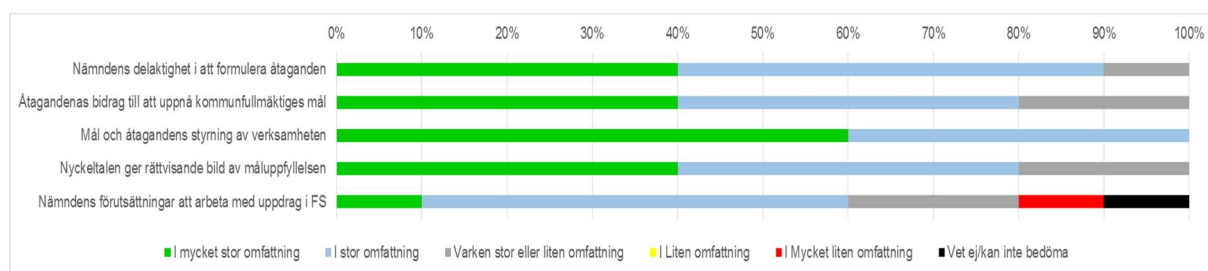
13. Vård- och äldreomsorgsnämnden

13.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Vård- och äldrenämnden fastställde den 23 januari 2017 nämndens flerårsstrategi för 2017. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om sju åtaganden utifrån fyra av fullmäktiges prioriterade mål. I flerårsstrategin framkommer att nämnden fastställt nyckeltal för samtliga av sina mål. Nämnden har utarbetat åtaganden utifrån det uppdrag som fullmäktige riktat till nämnden samt utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. I flerårsstrategin framgår förvaltningens åtaganden i relation till respektive nämndåtagande.

Nämnden uppger att styrmodellen är väl förankrad i verksamheten. I svaret på de skriftliga frågorna anger nämnden att det under året pågått ett målinriktat systematiskt arbete utifrån åtaganden inom ekonomi, personal och kvalitet. Samtliga avdelningar har nämndens uppdrag att starta förbättringsarbeten för att minska antalet fallolyckor och förbättra resultaten i brukarundersökningen. För att uppnå målet om minskad sjukfrånvaro har flera enheter arbetat med ökad grundbemanning för att trygga verksamhetsbehovet och minska andelen timanställningar. Nämnden har även startat upp en förebyggande enhet som arbetar för att utveckla samverkan med externa organisationer och öka tryggheten i hemmet. Det förebyggande arbetet är en del i nämndens arbete för att minska behovet av särskilt boende.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att de i hög utsträckning anser att nämnden är involverad i formulering av åtaganden, att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål samt att de fungerar styrande för verksamheten. Vidare upplever ledamöterna att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Något färre uppger att förutsättningarna för att arbeta med uppdragen i flerårsstrategin är goda.

Figur 25. Enkätsvar från vård- och äldreomsorgsnämnden – mål och riktlinjer N=10

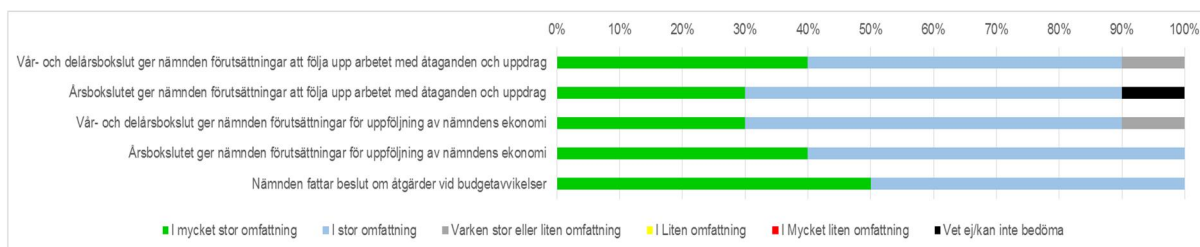
13.2. Uppföljning och rapportering

Vård- och äldreomsorgsnämnden beslutade att godkänna nämndens vårbokslut den 15 maj 2017 och nämndens delårsbokslut den 25 september 2017. Nämnden har kommenterat samtliga av nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut. I delårsbokslutet redovisar nämnden även prognos per helår för varje nämndåtagande. Nämndens bedömning i delårsbokslutet var att fyra åtaganden kommer att vara uppfyllda vid årsskiftet och tre åtaganden kommer att vara påbörjade men inte helt genomförda. I delårsbokslutet bedömde nämnden därtill att ett riktat uppdrag skulle vara genomfört samt att två riktade uppdrag skulle vara påbörjade men ej slutförda.

I vårbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. I delårsbokslut prognostiserar nämnden ett överskott om 1,7 mnkr. Överskottet anges framförallt bero på att planerad sänkning av momsavdrag för kommuner inte skett, något som nämnden kompenserats ekonomiskt för inför budgetår 2017. Prognostiserad nettokostnadsökning för helåret 2017 är enligt delårsbokslutet 2,8 procent. Den prognostiserade nettokostnads-ökningen understiger pris-/löne- och volymökningar vilket anges indikera att nämndens arbete mot en mer ekonomiskt effektiv verksamhet ger resultat.

Vid protokollsgranskning framgår att nämnden följt verksamheten under året genom att ta del av redovisning av sjukfrånvaro, resultat från medarbetarenkät, avvikelser, klagomål och synpunkter samt ta del av verksamhetsuppföljning för särskilt boende, hemtjänst och hemsjukvård. Av nämndens protokoll framgår att nämnden månatligen rapporterat den ekonomiska uppföljningen per maj och framåt till kommunstyrelsen, uppföljningen per juni, juli och november undantaget⁵.

Av enkätsvaren framkommer att nämndledamöterna i hög utsträckning upplever att boksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomi.

Figur 26. Enkät svar från vård- och äldreomsorgsnämnden – uppföljning och rapportering. N=10

13.3. Intern kontroll

Nämndens internkontrollplan finns som en bilaga till nämndens flerårsstrategi 2017. Planen består av sex kontrollpunkter som nämnden graderat utifrån risk. Nämndens största risker är enligt internkontrollplanen att följa beläggning, medelboendetid och utveckling av kön till särskilt boende för att säkra rätt volym på äldreboendeplatser. Därtill ska nämnden bevaka köpta externa korttidsplatser samt följa förändringar inom hemtjänsten.

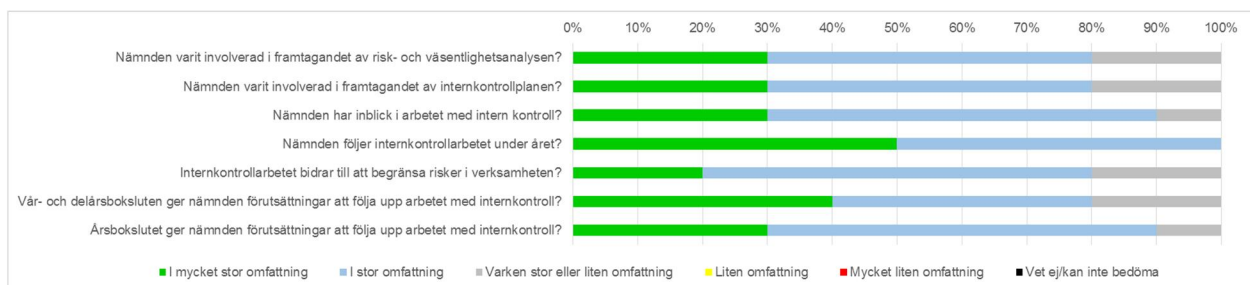
Nämnden belyser i sin flerårsstrategi ett antal risker i verksamheten. Den enskilt största farhågan inför 2017 var att cirka 50 personer stod i kö till särskilt boende. Därutöver tillkommer cirka 25-30 personer som behöver äldreomsorg under 2017. Denna obalans bedömdes utgöra en stor ekonomisk risk inför verksamhetsåret 2017. Vid intervjuer framkommer att förvaltningen har gjort en riskanalys och att nämnden varit delaktig via diskussion. Nämnden har dock inte dokumenterat väsentlighets- och riskanalysen i flerårsstrategin, vilket nämnden ska göra enligt

⁵ Enligt uppgift har vård- och äldreomsorgsnämnden informerat kommunledningen om november månads uppföljning, men inte översänt den i skrift.

kommunens tillämpningsanvisningar. Nämnden anger vid intervju att ett nytt arbetssätt med väsentlighets- och riskanalysen kommer att införas inför 2018.

Nämnden har följt upp sitt internkontrollarbete i samband med vår- och delårsbokslut. I boksluten har nämnden följt upp tre av kontrollpunkterna. I delårsbokslutet framgår att nämnden vidtagit ett antal omedelbara åtgärder för att öka hemgången från sjukhus, bland annat genom att tillsätta en koordinatorfunktion för korttidsplatserna. Åtgärderna har resulterat i att antalet korttidsplatser som upptas av personer som väntar på särskilt boende under 2017 har minskat från elva till tre platser. Förändringen har medfört att sex korttidsplatser har kunnat konverteras till flexibla växelvårdsplatser, vilket ökat möjligheterna för anhängvårdare att få avlastning och långsiktigt ytterligare minskar behovet av särskilt boende. Det förändrade arbetssättet har bidragit till att kostnaden för köpta korttidsplatser minskat med cirka 85 procent (2,8 mnkr) under 2017. Därtill har kön till särskilt boende och behovet av korttidsvård minskat trots att allt fler behöver äldreomsorg i Alingsås. Som en del av den interna kontrollen tar nämnden vid varje sammanträde del av statistik över antal fattade beslut under månaden, beläggning i särskilda boendeformer samt utförda hemtjänsttimmar. Nämnden godkände en uppföljning av samtliga internkontrollpunkter som ett separat ärende vid sitt sammanträde den 18 december 2017.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna generellt upplever delaktighet i nämndens och inblick i internkontrollarbetet. Merparten av ledamöterna upplever också att internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten.

Figur 27. Enkät svar från vård- och äldreomsorgsnämnden – intern kontroll. N=10

13.4. Vår bedömning

Vård- och äldreomsorgsnämnden har i sin flerårsstrategi antagit åtaganden utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer. Nämnden har upprättat nyckeltal för samtliga mål. Nämnden har också utarbetat åtaganden utifrån det riktade uppdraget samt för två av tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder. I flerårsstrategin framgår förvaltningens åtaganden. Vi bedömer att nämnden utifrån detta i allt väsentligt har säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

I samband med vår- och delårsbokslutet har nämnden följt upp sina åtaganden. I vårbokslutet har nämnden prognostiserat en budget i balans för helåret. I delårsbokslut prognostiserar nämnden ett överskott om 1,7 mnkr. Nämnden har inte rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen helt i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt, då

uppföljning avseende november månad inte har skickats. Vi bedömer utifrån detta att nämnden huvudsakligen säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en internkontrollplan som följts upp i vår- samt delårsbokslut. Nämnden har även följt upp internkontrollplanen som ett särskilt beslutsärende i december 2017. I granskningen framkommer att nämndens flerårsstrategi inte innehåller en dokumenterad väsentlighets- och riskanalys i enlighet med styrmodellens tillämpningsanvisningar. Vi bedömer utifrån detta att nämnden delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi vård- och äldreomsorgsnämnden att:

- „ Säkerställa att nämndens väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen
- „ Säkerställa att kommunstyrelsen får ta del av ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med handlingsplanen Effekt.

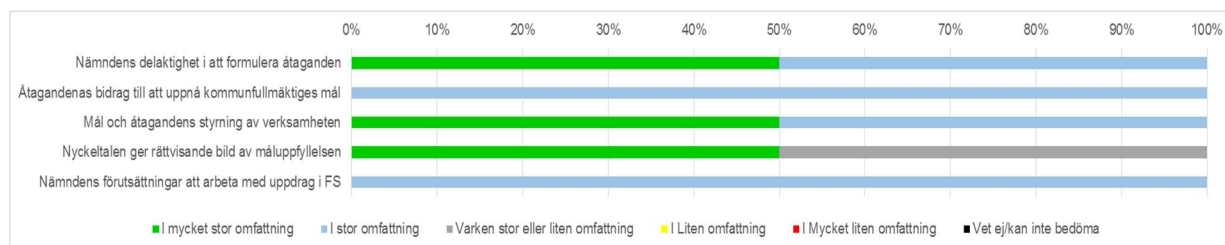
14. Överförmyndarnämnden

14.1. Nämndens styrning och arbete med fullmäktiges mål

Överförmyndarnämnden antog den 14 februari 2017 nämndens flerårsstrategi. I flerårsstrategin har nämnden beslutat om fyra åtaganden utifrån ett av fullmäktiges prioriterade mål med styrdindikator. Nämnden har antagit ett nyckeltal kopplat till målet. I flerårsstrategin framgår inte förvaltningens åtaganden. Fullmäktige har inte riktat några uppdrag specifikt till överförmyndarnämnden. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de tre uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

I revisionens grundläggande granskning 2016 rekommenderades överförmyndarnämnden att säkerställa att nämndens åtaganden bryts ner till åtaganden för förvaltningen. I nämndens svar till revisionen angavs att det är svårt att bryta ner åtaganden på förvaltningsnivå eftersom överförmyndarnämnden helt saknar egen förvaltning. Rekommendationen lämnades därför utan åtgärd.

Av ledamöternas enkätsvar framkommer att de i hög utsträckning anser att nämnden har varit involverad i formulering av åtaganden, att åtagandena bidrar till fullmäktiges mål samt att de fungerar styrande för verksamheten. Enbart hälften av ledamöterna anser att nyckeltalen som är kopplade till åtagandena ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Figur 28. Enkätsvar från överförmyndarnämnden – mål och riktlinjer. N=2

14.2. Uppföljning och rapportering

Överförmyndarnämnden beslutade den 9 maj 2017 att godkänna vårbokslut 2017 och den 12 september 2017 att godkänna nämndens delårsbokslut. I vårbokslutet har nämnden övergripande kommenterat sitt arbete med nämndens samtliga åtaganden. Nämnden skriver bland annat att nämnden sökt medel ur Innovationsfonden för att finansiera införande av nytt verksamhetssystem. Om ansökan inte beviljas finns svårigheter i att möta kravet på minskad central administration eftersom nuvarande verksamhetssystem kräver relativt stor administration, trots att verksamheten är liten i storlek. En annan utmaning är att hålla budget. Budgeten är beroende av att medel tilldelas nämnden från flyktingfonden för att möta de utgifter nämnden har för arvoden till gode män för ensamkommande barn.

I delårsbokslutet har nämnden övergripande kommenterat sitt arbete utifrån respektive åtagande. Nämnden har dock inte lämnat någon tydlig prognos för huruvida respektive åtagande

förväntas uppnås. Vissa av åtagandena anges inte kunna utvärderas i delårsbokslutet eftersom nämnden fortfarande inväntar beslut från Innovationsfonden. Under årets första åtta månader har verksamheten inte utvecklat några nya e-tjänster eller tillgängliggjort fler blanketter digitalt, vilket är de nyckeltal nämnden beslutat om. Majoriteten av åtagandena är breda och sträcker sig över en längre tidsperiod.

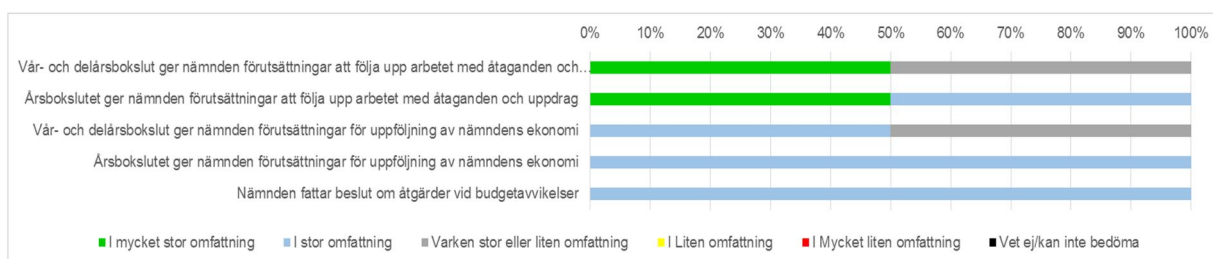
Enligt nämndens delårsbokslut hyr överförmyndarnämnden från och med hösten 2017 in fyra tillsvidareanställda överförmyndarhandläggare från kommunledningskontoret. Nämnden har tidigare under lång tid varit underbemannad. Full effekt kan dock inte utvärderas på grund av en längre sjukskrivning under våren. Som konsekvens av sjukskrivningen har arbetsbelastningen under våren varit fortsatt hög. Sedan mars tillhör överförmyndar-handläggarna organisatoriskt en ny enhet; enheten för juridik, kansli och upphandling. Att ha all juridisk kompetens samlad under samma enhet uppges kunna möjliggöra ett effektivare arbetssätt.

I vårbokslutet uppvisade nämnden ett överskott om 353 tkr, men prognostiserade ett underskott om 198 tkr vid årets slut. Det prognostiserade underskottet påverkas av ett nytt ersättningssystem från den 1 juli 2017 som innebär att kommunen inte längre har möjlighet att åter söka utgifter för gode mäns arvoden. Det prognostiserade underskottet förväntades kunna täckas upp av intäkt från kommunens flyktingfond. Vid delårsbokslutet visade prognosen för helåret ett nollresultat. Överförmyndarnämndens verksamhet anges ha genomfört en rad verksamhetsförbättringar som har haft positivt resultat på effektiviteteten och rättssäkerheten. Av protokoll framgår inte att nämnden har tagit del av någon ytterligare ekonomisk redovisning under året utöver vår- och delårsbokslut.

Av protokoll framgår att nämnden under året genomfört en översyn av arvoden till gode män och förvaltare med uppdrag i Alingsås kommun. Med anledning av att en arvodesöversyn inte gjorts på flera år, samtidigt som uppdragens art och omfattning har förändrats, beslutade nämnden att grundnivån för arvoden för att sörja för person skulle höjas från 7 procent till 10 procent. Arvoden för att förvalta egendom och bevaka rätt kvarstod på 10 procent. Nämnden har under året även beslutat om att entlediga gode män för ensamkommande barn så snart överförmyndarnämnden har fått beslut från Migrationsverket om att barnet är över 18 år.

Vi kan av protokoll inte utläsa att ekonomisk månadsuppföljning översänts till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges handlingsplan Effekt.

Av enkätsvaren framgår att nämndledamöterna i hög utsträckning upplever att årsbokslut ger nämnden förutsättningar att följa upp såväl arbetet med åtaganden och uppdrag som ekonomi.

Figur 29. Enkät svar från överförmyndarnämnden – uppföljning och rapportering. N=2.

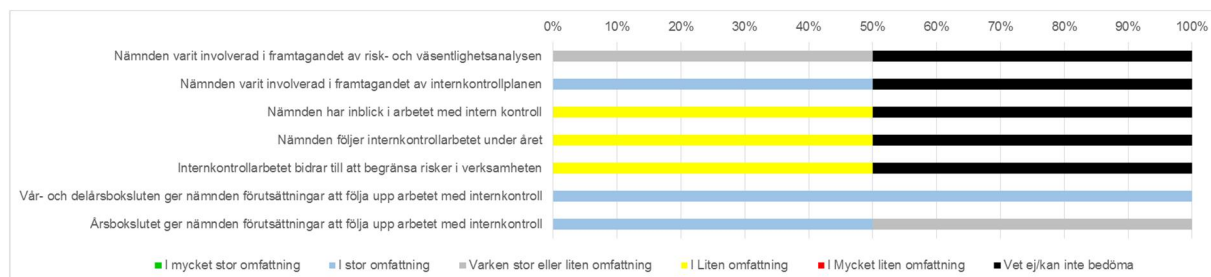

14.3. Intern kontroll

Nämnden har i sin flerårsstrategi antagit en internkontrollplan med två kontrollpunkter. Den ena risken rör att handläggningen av individärenden tar för lång tid och den andra risken rör att granskning av årsräkningar tar för lång tid. Båda kontrollpunkterna har bedömts ha samma riskvärde. Nämnden har inte upprättat någon väsentlighets- och riskanalys som del av sin flerårsstrategi. I flerårsstrategin anges att vid framtagande av nämndens väsentlighets- och riskanalys framkom fem risker, varav tre hanteras som åtaganden.

Nämnden har inte följt upp sitt internkontrollarbete i boksluten. Nämnden anger i vårbokslutet att kontroller utifrån internkontrollplanen ännu inte har påbörjats. Anledningen till detta är att de båda kontrollmomenten ska utföras vid årets slut och redovisas i samband med årsredovisningen. Överförmyndarnämnden bedömer att kontrollmomenten i internkontrollplanen kommer att vara genomförda enligt plan, vid årets slut. I delårsbokslutet skriver nämnden att uppföljningen av internkontrollplanen sker vid årets slut.

Enkätundersökningen visar att ledamöterna upplever att boksluten ger goda förutsättningar att följa upp arbete med intern kontroll. I övrigt anser ledamöterna anser i relativt liten utsträckning att nämnden är involverad och har inblick i arbetet med intern kontroll.

Figur 30. Enkät svar från överförmyndarnämnden – intern kontroll. N=2

14.4. Vår bedömning

Överförmyndarnämnden har i sin flerårsstrategi antagit åtaganden utifrån ett av fullmäktiges prioriterade mål och styrindikatorer. Nämnden har upprättat ett nyckeltal för målet. Inga uppdrag har riktats till nämnden specifikt. Nämnden har inte utarbetat åtaganden utifrån de uppdrag som fullmäktige riktat till samtliga nämnder. I flerårsstrategin framgår inte förvaltningens åtaganden. Vi bedömer att nämnden till viss del säkerställt att verksamheten styrs utifrån de mål som fullmäktige bestämt och kommunens styrmodell.

I samband med vår- och delårsbokslutet har nämnden övergripande följt upp sina åtaganden. Vi noterar dock att nämnden inte lämnat någon tydlig prognos för respektive åtagande. Nämnden har inte tagit del av ekonomisk rapportering eller översänt sådan till kommunstyrelsen i enlighet med fullmäktiges handlingsplan Effekt. Vi bedömer sammantaget att nämnden inte har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering.

Nämnden har antagit en internkontrollplan. Planen har inte följts upp i samband med vår- och delårsbokslut. Nämndens väsentlighets- och riskanalys har inte dokumenterats eller rapporterats till kommunstyrelsen. Vi bedömer utifrån detta att överförmyndarnämnden inte har säkerställt en tillräcklig intern styrning och kontroll.

Utifrån granskningens iakttagelser rekommenderar vi överförmyndarnämnden att:

- „ Säkerställa att nämndens åtaganden bryts ner till åtaganden för förvaltningen.
- „ Säkerställa att nämndens väsentlighets- och riskanalys dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen.
- „ Säkerställa att nämndens arbete med internkontroll följs upp i vår- och delårsbokslut.
- „ Säkerställa att budgetavvikelser rapporteras till nämnd och kommunstyrelsen i enlighet med kommunens styrmodell.
- „ Säkerställa att kommunstyrelsen får ta del av ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med handlingsplanen Effekt.

15. Slutsatser

Styrelse och nämnders styrning och arbete med fullmäktiges mål

Granskningen visar att styrelse och nämnder har utarbetat åtaganden utifrån fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer. Styrelse och nämnder har också arbetat med de uppdrag som riktats specifikt till dem från fullmäktige. Samtliga nämnder som fått uppdrag riktade till sig har utarbetat åtaganden utifrån uppdragen eller på annat sätt redogjort för hur nämnden arbetar med uppdragen. Däremot har endast ett fåtal nämnder hanterat och brutit ned de uppdrag som riktats till samtliga nämnder.

Vi noterar att styrmodellen saknar en tydlig beskrivning av hur nämnderna ska arbeta med de särskilda fokusområden som fastställts i fullmäktiges flerårsstrategi. Fokusområdena är inte riktade till någon specifik nämnd. Granskningen visar att merparten av nämnderna inte bryter ned dem i åtaganden. Vi konstaterar även att det i styrmodellen och övriga anvisningar är otydligt huruvida nyckeltal ska kopplas till varje åtagande.

Med undantag för överförmyndarnämnden har samtliga nämnder redovisat förvaltningens åtaganden utifrån nämndens åtaganden. Kultur- och fritidsnämnden samt utbildningsnämnden har inte redovisat förvaltningens åtaganden i sina respektive flerårsstrategier, utan i separata arbetsplaner.

Av den enkätundersökning som genomförts bland samtliga nämndsledamöter framkommer att merparten av nämndernas ledamöter ger positiva svar på de frågor som ställts kring styrning. Det påstående som ledamöterna svarat mest positivt på är att mål och åtaganden fungerar styrande för verksamheten. Frågor som ledamöterna svarat mindre positivt på är huruvida nyckeltal ger en rättvisande bild av målluppfyllelsen samt huruvida nämnden har förutsättningar att arbeta med uppdrag i flerårsstrategin.

Styrelse och nämnders uppföljning och rapportering

I granskningen framkommer att styrelse och nämnder följt upp samtliga åtaganden i sina respektive vår- och delårsbokslut. Enda undantaget är överförmyndarnämnden som inte lämnat uppföljning av respektive åtagande. Granskningen visar att samtliga nämnder med undantag av vård- och äldreomsorgsnämnden samt överförmyndarnämnden rapporterat ekonomisk månadsuppföljning i enlighet med fullmäktiges beslut i handlingsplanen Effekt.

Vi noterar att socialnämnden uppvisar betydande negativ avvikelse mot budget. Även barn- och ungdomsnämnden uppvisar viss negativ avvikelse mot budget.

Enkätundersökningen visar att nämndledamöterna i stort upplever förutsättningarna att följa upp verksamhet och ekonomi som goda. Generellt upplevs förutsättningarna för uppföljning i årsredovisningen vara bättre än förutsättningarna för uppföljning i vår- och delårsbokslut. Förutsättningarna att följa upp arbetet med mål och åtaganden upplevs något bättre än förutsättningarna att följa upp ekonomin. Den fråga som nämndernas ledamöter vid svarat mest negativt på är huruvida nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser. Av enkätsvaren framgår även att ledamöterna i kultur- och fritidsnämnden samt socialnämnden svarat mer negativt på påståenden avseende nämndens uppföljning och rapportering än övriga nämnder.

Styrelse och nämnders arbete med intern kontroll

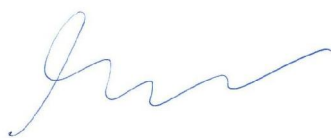
Styrelse och samtliga nämnder har fastställt en internkontrollplan med tillhörande kontrollpunkter i respektive flerårsstrategi. Kommunstyrelsen, vård- och äldreomsorgsnämnden samt överförmyndarnämnden har inte upprättat en dokumenterad väsentlighets- och riskanalys i enlighet med styrmodellen.

Granskningen visar att samtliga nämnder, med undantag för överförmyndarnämnden, har följt upp sitt arbete med intern kontroll i vår- och delårsboksluten. Socialnämnden har inte genomfört samtliga beslutade internkontrollpunkter under året.

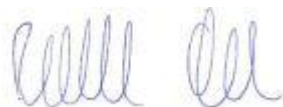
Av genomförd dialog framkommer att kommunstyrelsen ser behov av att tydliggöra anvisningarna för intern kontrollarbetet. När uppföljningen av den interna kontrollen följer styrmodellens ordinarie uppföljning upplevs den interna kontrollen inte ske tillräckligt systematiskt. Det skapar risk att avvikelser inte noteras och hanteras i tid.

Av enkätundersökningen framkommer att ledamöterna generellt upplever förutsättningarna att arbeta med intern styrning och kontroll som goda. Relativt många ledamöter svarar dock att nämnden inte har god inblick i arbetet med intern kontroll. Det gäller inte minst ledamöter i kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden, där endast cirka tio procent av de svarande anser att nämnden i stor eller mycket stor omfattning har inblick i internkontrollarbetet.

Göteborg den 13 mars 2018

Thomas Edin
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Rebecka Rask
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Erik Söderberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare
Ernst & Young AB

Bilaga 1 – Dokumentförteckning

Källförteckning

Protokoll

„ Kommunstyrelsen ○ 2017-01-16 ○ 2017-02-06 ○ 2017-03-06 ○ 2017-04-03 ○ 2017-05-08 ○ 2017-05-29 ○ 2017-06-19 ○ 2017-08-21 ○ 2017-09-11 ○ 2017-10-09 ○ 2017-11-13 ○ 2017-11-27 ○ 2017-12-04 ○ 2017-12-11	„ Barn- och ungdomsnämnden ○ 2017-01-17 ○ 2017-02-21 ○ 2017-03-28 ○ 2017-04-26 ○ 2017-05-16 ○ 2017-06-20 ○ 2017-09-26 ○ 2017-10-24 ○ 2017-11-21 ○ 2017-12-19	„ Kultur- och fritidsnämnden ○ 2017-01-23 ○ 2017-01-30 ○ 2017-02-20 ○ 2017-03-20 ○ 2017-04-18 ○ 2017-05-15 ○ 2017-06-19 ○ 2017-09-25 ○ 2017-10-23 ○ 2017-11-27 ○ 2017-12-18
„ Miljöskyddsnämnden ○ 2017-01-27 ○ 2017-02-23 ○ 2017-04-06 ○ 2017-05-11 ○ 2017-06-15 ○ 2017-08-24 ○ 2017-09-21 ○ 2017-10-06 ○ 2017-11-09 ○ 2017-12-14	„ Samhällsbyggnadsnämnden ○ 2017-01-23 ○ 2017-02-20 ○ 2017-03-20 ○ 2017-04-24 ○ 2017-05-15 ○ 2017-05-23 ○ 2017-06-05 ○ 2017-08-21 ○ 2017-09-25 ○ 2017-10-23 ○ 2017-11-20 ○ 2017-12-11	„ Socialnämnden ○ 2017-01-24 ○ 2017-02-21 ○ 2017-03-21 ○ 2017-04-18 ○ 2017-05-16 ○ 2017-06-20 ○ 2017-08-22 ○ 2017-09-19 ○ 2017-10-24 ○ 2017-11-21 ○ 2017-12-14
„ Tekniska nämnden ○ 2017-01-24 ○ 2017-02-21 ○ 2017-03-21 ○ 2017-05-16 ○ 2017-06-20 ○ 2017-08-22 ○ 2017-09-26 ○ 2017-11-21 ○ 2017-12-12	„ Utbildningsnämnden ○ 2017-01-24 ○ 2017-02-21 ○ 2017-03-22 ○ 2017-04-19 ○ 2017-05-17 ○ 2017-06-13 ○ 2017-09-20 ○ 2017-10-18 ○ 2017-11-22 ○ 2017-12-20 (arbetsutskott)	„ Vård och äldreomsorgsnämnden ○ 2017-01-23 ○ 2017-02-20 ○ 2017-03-27 ○ 2017-04-24 ○ 2017-05-15 ○ 2017-06-19 ○ 2017-08-28 ○ 2017-09-25 ○ 2017-10-23 ○ 2017-11-20 ○ 2017-12-18

- „ Överförmyndarnämnden
  - 2017-01-10
  - 2017-02-14
  - 2017-05-09
  - 2017-09-12
  - 2017-11-14
  - 2017-12-12

Delårsbokslut

- „ Delårsbokslut 2017, Alingsås kommun
- „ Delårsbokslut 2017, Barn- och ungdomsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Kommunstyrelsen
- „ Delårsbokslut 2017, Kultur- och fritidsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Miljöskydds nämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Samhällsbyggnadsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Socialnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Tekniska nämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Utbildningsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Vård- och äldreomsorgsnämnden
- „ Delårsbokslut 2017, Överförmyndarnämnden

Vårbokslut

- „ Vårbokslut 2017, Alingsås kommun
- „ Vårbokslut 2017, Kommunstyrelsen
- „ Vårbokslut 2017, Barn- och ungdomsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Kultur- och fritidsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Miljöskydds nämnden
- „ Vårbokslut 2017, Samhällsbyggnadsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Socialnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Tekniska nämnden
- „ Vårbokslut 2017, Utbildningsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Vård- och äldreomsorgsnämnden
- „ Vårbokslut 2017, Överförmyndarnämnden

Flerårsstrategier

- „ Flerårsstrategi för Alingsås kommun 2017-2019
- „ Kommunstyrelsens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Barn- och ungdomsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Kultur- och fritidsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Miljöskydds nämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Samhällsbyggnadsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Socialnämndens flerårsstrategi 2017-2019

- „ Tekniska nämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Utbildningsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Vård- och äldreomsorgsnämndens flerårsstrategi 2017-2019
- „ Överförmyndarnämndens flerårsstrategi 2017-2019

Övrig dokumentation

- „ Egenkontroll för verksamhet och myndighet (odaterad)
- „ Mall/anvisning för ”Nämnden” flerårsstrategi 2017-2019
- „ Styrmodell för Alingsås kommun (KF 2011-05-25, reviderad 2014-12-10)
- „ Tillämpningsanvisningar inom ramen för styrmodellen 2017 (KS 2017-03-06)
- „ Handlingsplan för ekonomi i balans, Handlingsplan EFFEKT (beslut om genomförandeplan enligt handlingsplanen, KS 2017-05-29)
- „ Risk och väsentlighetsanalys Socialnämnden och Förvaltningsledningen (genomförd 160511)
- „ Nyckeltal
- „ Internkontrollplan
- „ Väsentlighets- och riskanalys miljöskyddsnämnden (odaterad)

Bilaga 2 – Bedömning av kriterier per nämnd

	Revisionsfråga 1				Revisionsfråga 2			Revisionsfråga 3			
	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	C4
KS						ET	ET		ET		
BUN											
KFN											
MN									ET		
SBN											
SN											
TN		ET									
UN											
VÄN											
ÖFN		ET									

Beskrivning av kriterier

- A1. Angett åtaganden i arbetet med fullmäktiges prioriterade mål och indikatorer
 A2. Brutit ned de uppdrag som fullmäktige riktat specifikt till nämnden
 A3. Kopplat nyckeltal till nämndens mål
 A4. Säkerställt att nämndens åtaganden brutits ner till åtaganden för förvaltningen

- B1. Följt upp nämndens åtaganden i vår- och delårsbokslut
 B2. Rapporterat befarade avvikelser jämfört med budget på helår till kommunstyrelsen
 B3. Rapporterat månadsuppföljning av ekonomin till kommunstyrelsen (från och med maj, undantaget juni och juli)

- C1. Arbetat fram en dokumenterad väsentlighets- och riskanalys
 C2. Rapporterat väsentlighets- och riskanalysen till kommunstyrelsen
 C3. Fastställt en internkontrollplan med tillhörande kontrollpunkter i nämndens flerårsstrategi
 C4. Följt upp nämndens arbete med internkontroll i vår- och delårsbokslut

Beskrivning av färgmarkering

- Grön markering – nämnden har uppfyllt kriteriet.
 Gul markering – nämnden har delvis uppfyllt kriteriet.
 Röd markering – nämnden har inte uppfyllt kriteriet.

*ET – ej tillämpligt.

Bilaga 3 – Enkätresultat

Enkätfrågor

Nedan redogörs för de frågor som ställts till ledamöterna i kommunstyrelsen och kommunens nämnder. På nästföljande sida redogörs för enkätsvar per nämnd.

Mål och riktlinjer

I vilken omfattning anser du att...

- „ Nämnden varit delaktig i att formulera åtaganden utifrån kommunfullmäktiges mål?
- „ Nämndens åtaganden bidrar till att uppnå kommunfullmäktiges mål?
- „ Mål och åtaganden är styrande för verksamheten?
- „ Nyckeltalen till nämndens åtaganden ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen?
- „ Nämnden har förutsättningar att arbeta med de uppdrag nämnden fått i flerårsstrategin 2017?
- „ Vår- och delårsbokslut ger nämnden förutsättningar att följa upp arbetet med åtaganden och uppdrag?
- „ Årsbokslutet ger nämnden förutsättningar att följa upp arbetet med åtaganden och uppdrag?
- „ Beslutsunderlagen innehåller tillräcklig information för att nämnden ska kunna fatta beslut?
- „ Nämndens protokoll är tydliga?

Uppföljning och rapportering

I vilken omfattning anser du att...

- „ Vår- och delårsbokslut ger nämnden förutsättningar för uppföljning av nämndens ekonomi?
- „ Årsbokslutet ger nämnden förutsättningar för uppföljning av nämndens ekonomi?
- „ Nämnden fattar beslut om åtgärder vid budgetavvikelser?

Intern kontroll

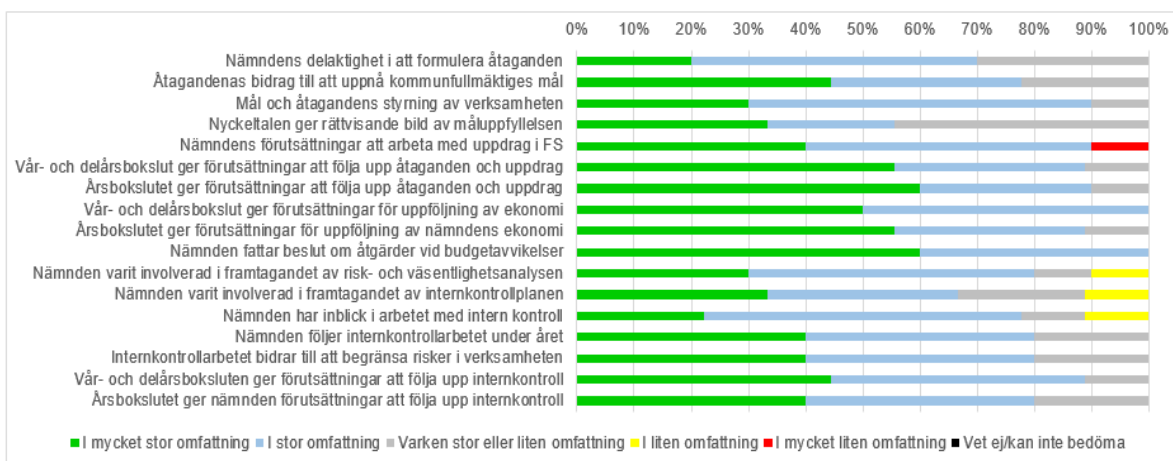
I vilken omfattning anser du att...

- „ Nämnden varit involverad i framtagandet av risk- och väsentlighetsanalysen?
- „ Nämnden varit involverad i framtagandet av internkontrollplanen?
- „ Nämnden har inblick i arbetet med intern kontroll?
- „ Nämnden följer internkontrollarbetet under året?
- „ Internkontrollarbetet bidrar till att begränsa risker i verksamheten?
- „ Vår- och delårsboksluten ger nämnden förutsättningar att följa upp arbetet med internkontroll?
- „ Årsbokslutet ger nämnden förutsättningar att följa upp arbetet med internkontroll?

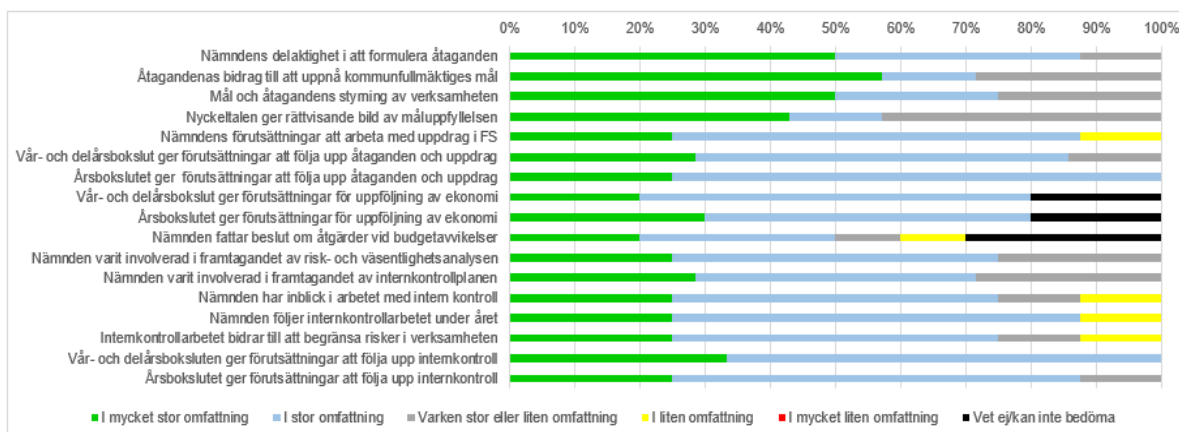
Enkätvar

Nedan redogörs för resultaten från den enkätundersökning som genomförts inom ramen för granskningen.

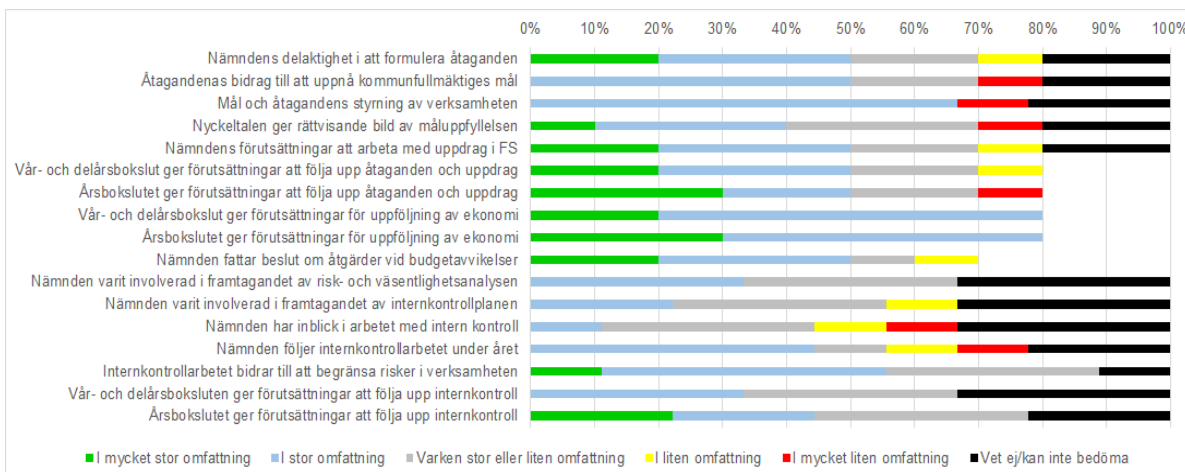
Figur a. Samtliga enkätvar från kommunstyrelsen. N=10.

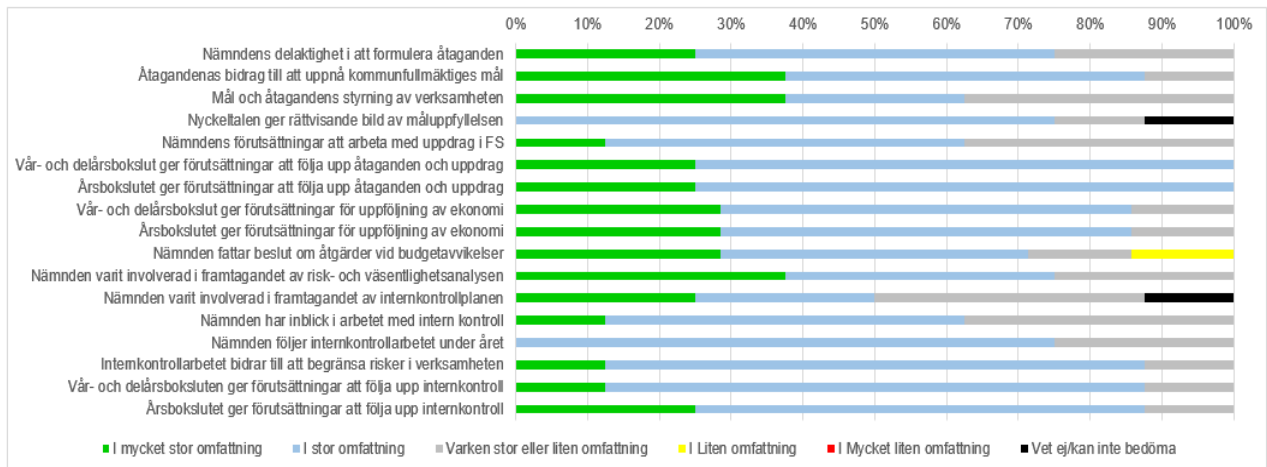
Figur b. Samtliga enkätvar från barn- och ungdomsnämnden. N=8.

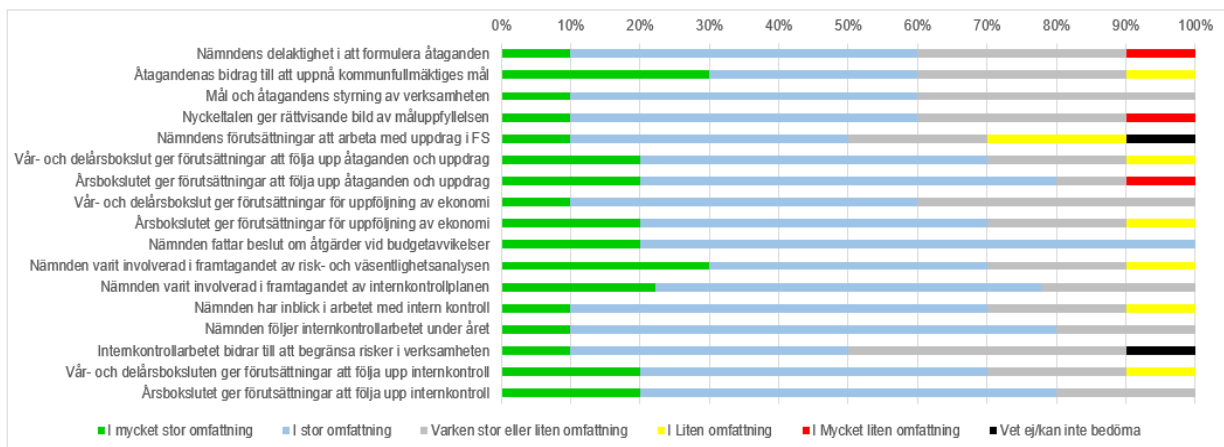
Figur c. Samtliga enkätvar från kultur- och fritidsnämnden. N=10 fråga 1-10, N=9 fråga 11-17.

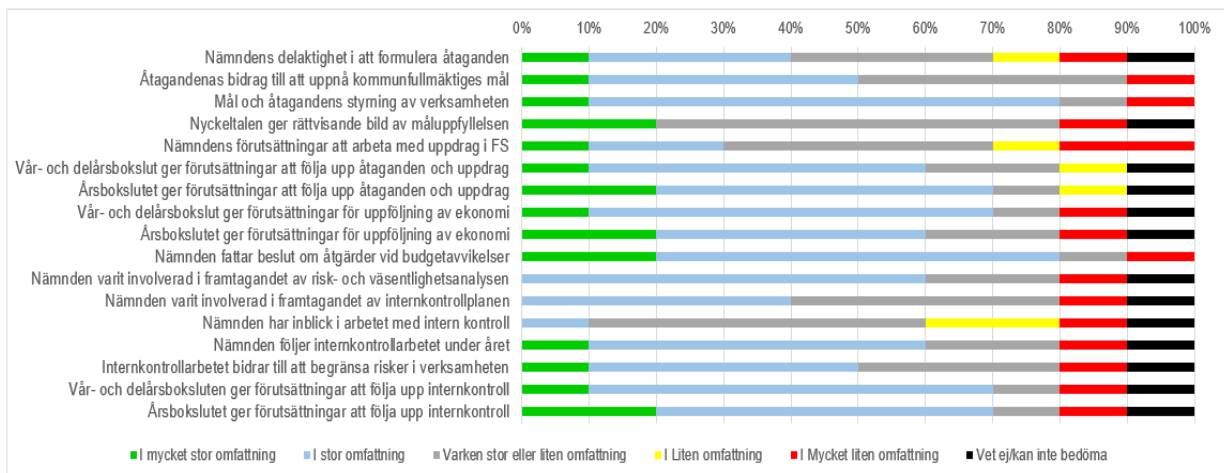
Figur d. Samtliga enkätsvar från miljöskyddsnämnden. N=8 på fråga 1-7, N=7 på fråga 8-10, N=8 på fråga 11-17.

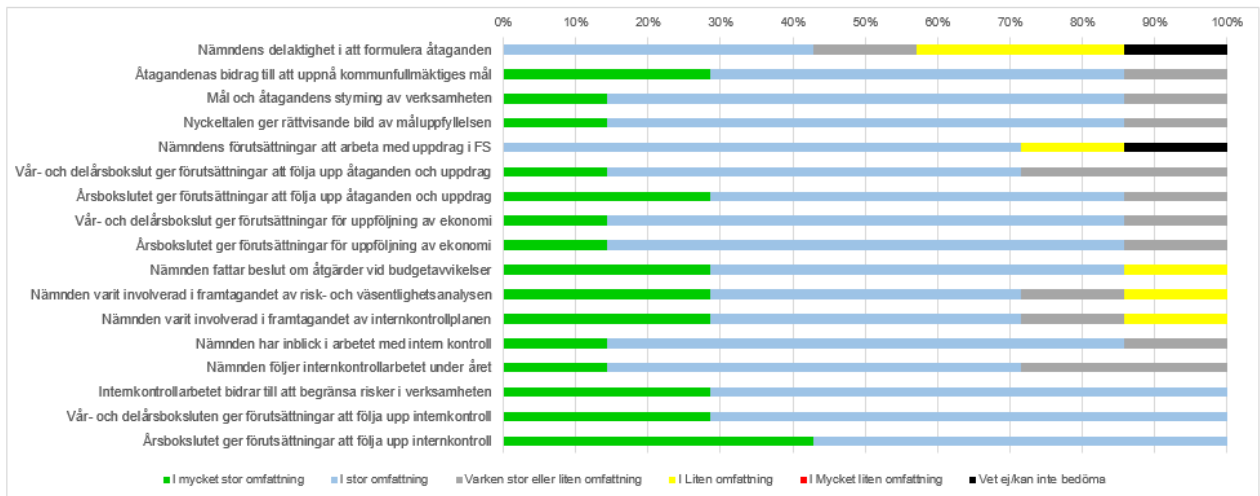
Figur e. Samtliga enkätsvar från samhällsbyggnadsnämnden. N=10.

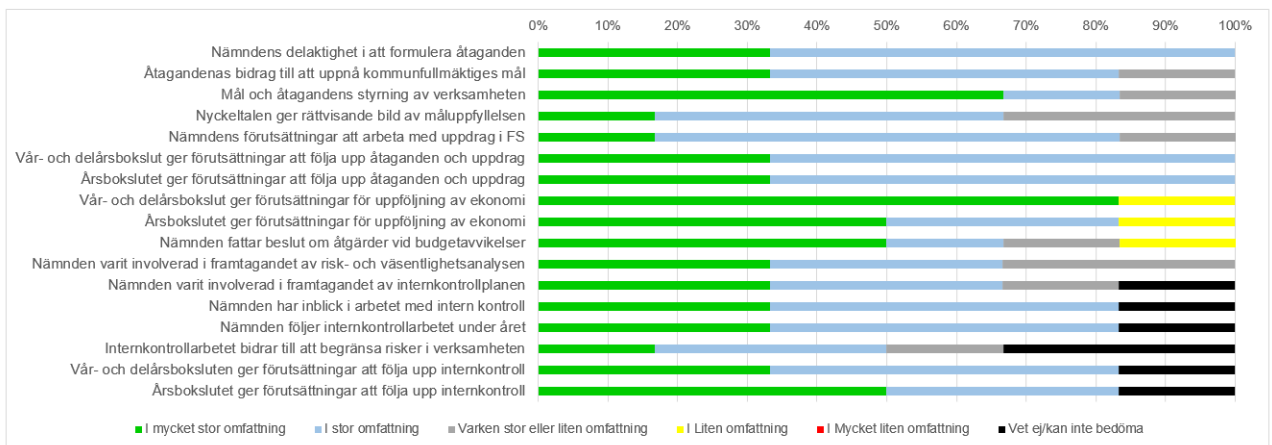
Figur f. Samtliga enkätsvar från socialnämnden. N=10.

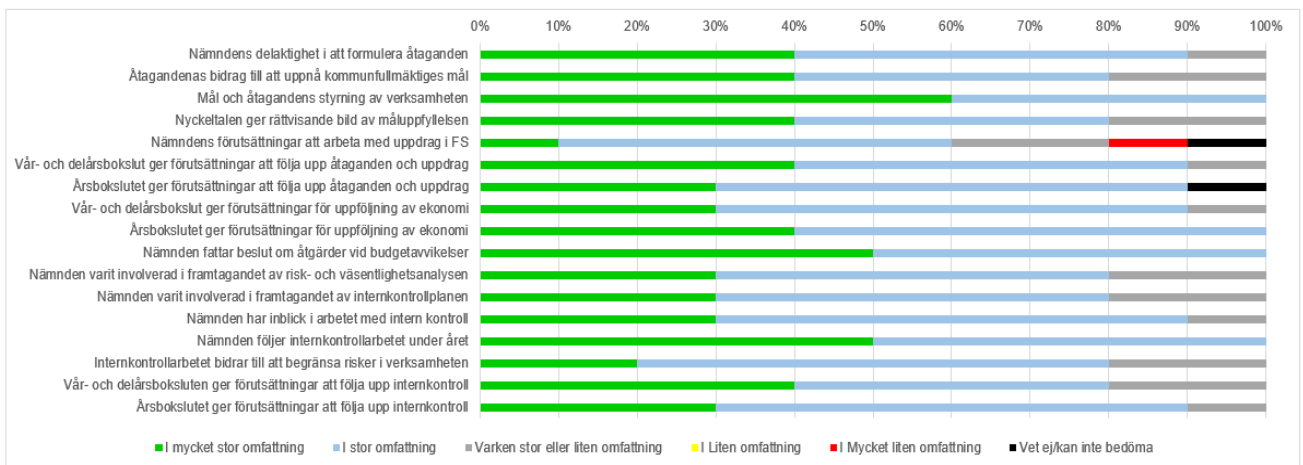
Figur g. Samtliga enkätsvar från tekniska nämnden. N=7.

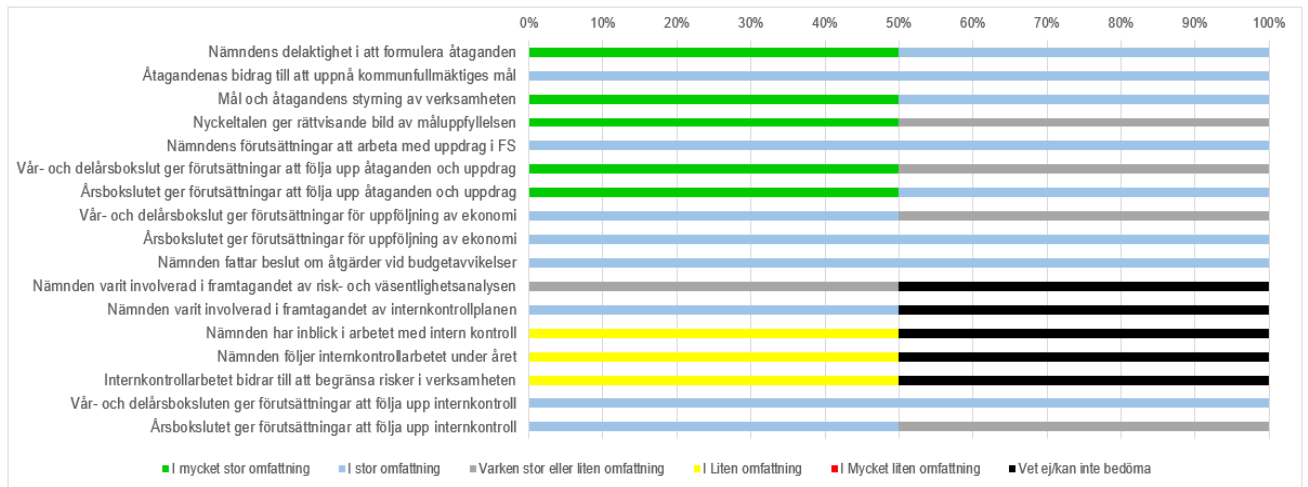
Figur h. Samtliga enkätsvar från utbildningsnämnden. N=6.

Figur i. Samtliga enkätsvar från vård- och äldreomsorgsnämnden. N=10.

Figur j. Samtliga enkätsvar från överförmyndarnämnden. N=2.

Remiss - Digital målbild för
Alingsås kommun - öppen och
smart

7

2018.086 TN

Datum: 2018-04-16
Handläggare: Ulrika Samuelsson
Direktr:
Diariennr: 2018.086 TN

Tekniska nämnden

Remissvar Digital målbild från Tekniska förvaltningen

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige antog den 25 november 2015, § 180, e-strategi för Alingsås kommun. I flerårsstrategi 2018-2020, antagen av Kommunfullmäktige den 13 december 2017, § 251, fastslås att Alingsås kommun ska växla upp och ta tillvara på digitaliseringens utvecklingsmöjligheter och organisationens vilja att förändras. Alingsås kommun ska ha både strategiskt perspektiv och konkret målbild för vad vi vill med digitaliseringen. Den digitala målbilden är kommunfullmäktiges strategiska styrdokument.

Kommunstyrelsen har vid sitt sammanträde 2 februari 2018, § 8, beslutat att remittera förslag till handlingsplan digital målbild till samtliga nämnder och kommunala bolag m.fl. Remissvar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 5 april 2018.

Förvaltningens yttrande

Överlag anser de ovan nämnda tekniska förvaltningarna att målbilden är relevant och viktig. Dock behöver vissa delar belysas och förtydligas för att den digitala målbilden ska vara genomförbar.

Handlingsplan och finansiering

Tekniska förvaltningen anser inte att det är möjligt att ta fram en handlingsplan för den digitala målbilden förrän finansiering av de olika insatserna är förtydligad. De olika momenten som nämns i handlingsplanen kräver en hel del interna resurser samt i vissa fall också investeringar. Detta är oundvikligt även om man köper in resurser utifrån. För att avsätta dessa interna resurser krävs en avsiktsförklaring för finansiering och hur verksamhetens minskade resurser från den ordinarie verksamheten ska hanteras.

E-tjänster och e-arkiv

Under Handlingsplan per år anges fler e-tjänster som aktiviteter från 2018 och framåt. Vi vill trycka på vikten av ett e-arkiv för att kunna erbjuda smarta e-tjänster som både erbjuder bättre service till kommuninvånarna men också effektivare processer och minskad administration i förvaltningen.

Vi ställer oss även tveksamma till formuleringen "Fler e-tjänster". Att mäta antalet e-tjänster kan skapa fel fokus i digitaliseringen av verksamheterna. Det viktigaste är att e-tjänsterna håller en så pass hög kvalitativ nivå att det gagnar både kommuninvånare och verksamhet, annars är det lätt att det bara blir fler e-tjänster och inte effektivare förvaltning och administration.

Verksamhetsfokus

Tekniska förvaltningen vill även trycka på vikten av att ha ett tydligt verksamhetsfokus i digitaliseringen. Den digitala målbilden motsäger inte detta på något sätt men som en del av arbetet med att öka den digitala förmågan bör detta förtydligas. Det står att en ny digital enhet ska inrättas på kommunledningskontoret för att stärka utvecklingsarbetet. Men för att digitaliseringen ska träffa rätt i verksamheten med bred förankring, effektiva processer och IT-stöd krävs mycket verksamhetskunskap och arbete inom respektive förvaltning. Verksamhetsutvecklare ska utgå från verksamhetens behov med stöd av IT och inte tvärtom.

Detta är ett synsätt som är så viktigt för samtliga i ledande position inom Alingsås kommun att det bör förtydligas. Annars är det stor risk att digitaliseringsarbetet inte får önskad effekt eller helt fallerar.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar förvaltningens yttrande som sitt eget och lämnar det som svar på remissen.

Beslutet ska skickas till
KS

Ulrika Samuelsson

TF förvaltningschef

Mottagare:

Vård- och äldreomsorgsnämnden
Tekniska nämnden
Socialnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Barn- och ungdomsnämndens arbetsutskott
Miljöskyddsnämndens arbetsutskott
Överförmyndarnämnden
AB Alingsås Rådhus
Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund
Fabs AB
Alingsås Energi Nät AB
AB Alingsåshem
Kivos
Sambruk
Internetstiftelse

Svarsdatum: 2018-04-05

Följebrev Digital målbild för Alingsås kommun - öppen och smart, 2017.676 KS

Ärende: Digital målbild för Alingsås kommun - öppen och smart, 2017.676 KS

Handläggare: Göran Westerlund

Här kommer en remiss från kommunstyrelsen, remissvar ska ha inkommit senast den 5 april 2018.

Kommunstyrelsen § 8 samt förslag till handlingsplan för digital målbild bifogas.

Bilagor:

Förslag till handlingsplan, digital målbild för Alingsås kommun

§8 KS Digital målbild för Alingsås kommun – öppen och smart

Registrator
Kommunledningskontoret, Alingsås kommun

Alingsås kommun

Postadress: 441 81 Alingsås, Besöksadress: Rådhuset, Stora torget, Telefon: 0322-61 60 00,
kommunstyrelsen@alingsas.se
www.alingsas.se

2018-02-05

§ 8 2017.676 KS

Digital målbild för Alingsås kommun – öppen och smart**Ärendebeskrivning**

Kommunfullmäktige antog den 25 november 2015, § 180 e-strategi för Alingsås kommun. I Flerårstrategi 2018–2020, antagen av kommunfullmäktige den 13 december 2017, § 251 slås fast att Alingsås kommun ska växla upp och ta tillvara på digitaliseringens utvecklingsmöjligheter och organisationens vilja att förändra.

Alingsås kommun ska ha både strategiskt perspektiv och konkret målbild för vad vi vill med digitaliseringen. Den digitala målbilden är kommunfullmäktiges strategiska styrdokument.

Alingsås kommun är långt framme på flera områden men har stora utmaningar sett till helheten. Den snabba teknikutvecklingen och den ökade efterfrågan på digitala tjänster och digitala kontaktytor från kommuninvånare och företagare skapar utmaningar. Ur ett övergripande perspektiv måste Alingsås kommun öka sin utvecklingstakt i digitaliseringsarbetet.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 18 januari 2018 lämnat följande yttrande:

Alingsås kommun måste klokt hantera framtidens demografiska utmaning med fler äldre i samhället i kombination med fler barn och unga i skola och barnomsorg. Ökad konkurrens om arbetskraft är att vänta, också kopplat till pågående och framtida pensionsavgångar. Digitalisering utgör en möjlighet att fortsätta utveckla och behålla en god service och samtidigt hantera kostnaderna.

De digitala teknologierna har påverkat och fortsätter att påverka samhället på djupet. De skapar nya möjligheter för våra medarbetare, kommuninvånare, företagare och besökare.

Innovation och digital teknik leder till att företag och offentlig sektor får nya vägar att mötas, verksamheten blir effektivare, det skapas nya produkter och till och med helt nya modeller för verksamhet. Vad vi vet idag kommer det allt det som kan digitaliseras att bli digitaliserat.

Digitaliseringen är en transformerande kraft som kommer att omforma många idag etablerade arbetssätt och ekonomiska modeller inom offentlig och privat sektor.

Tekniken skapar nytta men också leder till förändringar inom arbetslivet där digitaliseringen bryter upp gamla mönster och strukturer. Viktigt är att organisationen har kunskap och medveten som möjliggör rätt vägval.

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018-02-05

Digitalisering och e-förvaltning går i offentlig sektor hand i hand. E-förvaltning innebär verksamhetsutveckling som drar nytta av informations- och kommunikationsteknik kombinerad med organisatoriska förändringar och nya kompetenser. Det handlar inte bara om ny teknik utan också en omfattande organisations- och kunskapsutveckling hos kommunens medarbetare.

Nyttorna med e-förvaltning och digitalisering i Alingsås kommuns verksamhet är:
Enklare vardag för privatpersoner och företag
Smartare och öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet
Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Utmaningar i samhällsutvecklingen:

Alingsås kommuns mål att skapa en hållbart tillväxt stöds när digitaliseringens möjligheter tas till vara i samhällsutvecklingen. Tillväxt i form av mer företagande, nya arbetstillfällen och nya bostäder stimuleras av en god infrastruktur.

Digital infrastruktur som fiber, wifi och mobil data är lika viktigt som gator, vägar och vatten. Inom gata, väg och vatten gör digitaliseringen sitt intåg med begreppet smart stad där funktioner kommer att kunna styras och mätas digitalt. Vi behöver omfamna dessa möjligheter i utvecklingen av såväl staden som landsbygden.

Tanken om den smarta staden påverkar framtida och befintliga samhällsstrukturer för trafik och bostäder. Även samhällsbyggnadsprocessen måste bli smart. För att denna utveckling ska vara framgångsrik måste ett gemensamt synsätt skapas inom hela kommunkoncernen.

Utmaningar för utbildning:

Skolan fortsätter att utveckla pedagogiken med inslag av digitala verktyg och kunskaper. Unga människor har växt upp med tekniken och för dem är det naturligt att använda digitala verktyg. Utmaningen ligger i att skapa goda pedagogiska metoder och främja elevernas kunskapsutveckling med digitala lösningar. Med hjälp av smarta lösningar kan den administrativa bördan minskas för skolans personal och förbättra kontakten med hemmet.

Utmaningar för omsorg:

När gruppen äldre och äldre-äldre ökar i rask takt skapas utmaningar i äldreomsorgen. Ett smartare arbetsätt, både intern och i utbytet med andra aktörer i vårdkedjan, kan parera de ökade kostnader för omsorg. Satsningar på digital teknik ska göras i takt med behoven och med tillgången till nya smarta lösningar. Med digitalisering skapas också nya möjligheter för äldre att öka sina påverkansmöjligheter och vara mer delaktiga i sin vårdssituation.

Inom socialtjänsten finns utmaningar i digitaliseringsarbetet. Kommuninvånare har ökade förväntningarna att de på ett enkelt sätt via digitala kanaler kan ha kontakt med stöd och omsorg.

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018-02-05

Öka den digitala förmågan:

Förmågan att ta rätt beslut om hur vi ska förhålla oss till teknologin framöver är lika viktigt som att genomföra de digitaliseringsaktiviteter som vi håller på med idag.

Kraven på ledarskapet ökar. För att digitaliseringen och digitaliseringens transformerande kraft ska få full effekt så måste insikt och kunskap finnas på ledningsnivå. För att lyckas så behöver vi öka den digitala mognaden och kunskaperna. Målgruppen för kompetensutvecklingen är i första beslutsfattare - förtroendevalda och chefer i organisationen. De mät- och förändringverktyg som SKL erbjuder är en resurs.

Kunskap och medvetenhet ska skapas kring informationssäkerhet. Tillit är en förutsättning för digital utveckling därför är det viktigt att verksamheten och informationsägare krävställer hur information och data ska hanteras med avseende på åtkomst, riktighet och tillgänglighet.

Den öppna och smarta kommunen:

Genom att satsa på digitalisering kan Alingsås kommun utvecklas till den öppna och smarta kommunen.

Öppet i princip dygnet runt med digitala tjänster. Öppen genom lätt tillgång till information och öppna data. Öppen genom goda möjligheter till insyn och delaktighet i den demokratiska processen. Öppen med öppna tekniklösningar och öppna standards enligt EU:s ramverk EIF 1.0 skapar utveckling och hållbarhet över tid.

Smart genom att skapa snabbare handläggning och mindre byråkrati i beslutsgången. Smart genom att ta bort dubbelarbete. Smart genom att digitaliseringen utgår från medborgarens behov i en sammanhållen process som överbryggat myndighetsgränser och det faktum att handläggningen kan göras i olika delar av kommunen. Människors livshändelser ska vara utgångspunkten för att skapa bra digitala tjänster.

Handlingsplan:

Handlingsplanen för kommunens digitaliseringsarbete syftar till både skapa struktur och förmåga att agera i ett föränderligt område.

Handlingsplanen beslutas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen medför en ekonomisk satsning omfattande drift- som investeringsmedel. Övergripande finansiering har säkerställts i flerårsstrategi 2018-2020 för Alingsås kommun. Handlingsplanen löper över tre år och ska stämmas av minst årligen eller vid behov.

Processägare för planen är kommundirektören och utfallet redovisas årligen till kommunstyrelsen.

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018-02-05

Beslut

Kommunstyrelsens beslut:

Förslag till handlingsplan digital målbild för Alingsås kommun remitteras till samtliga nämnder och kommunala bolag samt till Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund samt de externa intressenterna: föreningen Sambruk, kommunnätverket Kivos och Internetstiftelsen i Sverige. Remissvar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 5 april 2018.

Anteckning

Anna Hansson (MP) lämnar följande protokollsanteckning:

I målbild och handlingsplan för kommunens digitalisering fokuseras mycket på privatpersoner/kommuninvånare och företag. Det är viktigt att på ett tydligare sätt lyfta fram även andra aktörer som interagerar med kommunen, såsom föreningar och andra organisationer.

Expedieras till

Samtliga nämnder och kommunala bolag, Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund, föreningen Sambruk, kommunnätverket Kivos, Internetstiftelsen i Sverige

---

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Remiss kommunstyrelsen den 5 februari 2018, § 9.

1. Öka den digitala förmågan

Kommunledningskontoret ska utveckla sin förmåga att stödja och utveckla digitaliseringen. För att klara av en ökad utvecklingstakt och skapa framdrift krävs ökad kunskap på ledningsnivå i hela kommunkoncernen. Den digitala mognaden ska ökas genom utbildningar, workshops, seminarier och annan kompetensutveckling. Fullmäktiges flerårsstrategi 2018-2020 slår fast att en ny digital enhet ska inrättas på kommunledningskontoret för att stärka utvecklingsarbetet. Flerårsstrategin lägger ett särskilt ansvar för innovation i verksamheten vilket går hand i hand med att ökad kunskap och digital förmåga. Som en del av den digitala förmågan ska kunskapen kring nyttor och nyttorealiserings ska öka.

2. En väg in - kommuninvånarportal

En kommuninvånarportal ska etableras. Den prisbelönade elevportalen "Areen för lärande" har brutit mark och är unik än så länge i kommunsverige. Tack vare att den byggs på en öppen plattform kan Arena återanvändas för andra verksamheter och utvecklas till en portal för våra kommuninvånare och företagares kontakter med kommunens olika förvaltningar och verksamheter. Här ska kommuninvånaren och företagaren kunna följa sina ärenden oavsett i vilket underliggande system informationen är lagrad.

3. En väg in - servicefunktion

En servicefunktion ska etableras. Digitaliseringen både möjliggör och skapar förväntningar på att kommunens verksamheter kan nås via en samlad kontaktyta. Digitala ingångarna i kombination med en servicefunktion skapar en väg in. För den del av befolkningen som inte använder internet utgör en bemannad servicefunktion en viktig kontaktyta. En servicefunktion har också en viktig roll i utvecklingsarbetet genom kunskap om vad som efterfrågas av våra kommuninvånare och företagare. När den traditionella telefonin minskar i betydelse kan resurser styras över till servicefunktionen.

4. En väg in - smartare etjänster

Utvecklingen av etjänster ska fortsätta. Alingsås kommun började tidigt med etjänster. Vi ligger bra till jämfört med andra kommuner av vår storlek. Men vi kan inte slå oss till ro. Inom vissa områden, som målgruppen företagare, saknas många tjänster och funktioner. För att lyckas här krävs ett fördjupat samarbete över förvaltningsgränserna. Den nuvarande etjänstplattformen har funnits sedan 2012 och har under åren utvecklats men ur ett strategiskt perspektiv behöver den ersättas. Ett förbättrat stöd för handlägningsprocessen är efterfrågad. Därför ska en ny etjänstplattform upphandlas och implementeras. Här finns möjlighet till samverkan med andra kommuner.

Alingsås kommun ska ha som inriktning att ansluta sig till nationella etjänster som ett komplement till egna etjänster och egna verksamhetssystem. I närtid är flera tjänster intressanta för Alingsås kommun att ansluta sig till

- Den nationella tjänsten för säker digital post - Mina meddelanden. Alingsås kommun skickar i dagsläget mycket papperspost till kommuninnevånare i samband med myndighetsutövning. Detta kan ersättas där så är lämpligt med en tjänst som skickar säker epost till de som är anslutna till mina meddelanden och papperspost till de som ej är anslutna.
- Den nationella etjänsten för att starta och driva restaurang – Servera en del av företagartjänsten verksamt.se. Etjänsten samlar allt som behövs göras för att starta restaurang. En kommunal anslutning underlättar för nyföretagaren som bara behöver mata in sina uppgifter på verksamt.se.

5. Smart stad och samhällsbyggande

Arbetet med smart stad ska startas upp. Begreppet smart stad handlar om att skapa ett mer hållbart samhälle och bättre livsmiljöer genom digital teknik för att öka effektiviteten i samhällsfunktioner och tjänster. En smart samhällsbyggnadsprocess är en förutsättning för den smarta staden. Stödja, förenkla och effektivisera bygglov och övrig hantering genom digitalisera lov- och byggprocessen. Här krävs verksamhetsutveckling och nya digitala lösningar på berörda förvaltningar.

Arbetet med den smarta staden består i närtid framförallt om att lära av andra, bygga kunskaper, skapa gemensam syn i hela kommunkoncernen, testa och pröva lösningar. Alingsås kommuns mål är att bli partner/deltagare i något av de nationella projekt som startas kring smarta städer och Sakernas Internet (IOT).

6. Effektivare administration – digitalt först

Digitalt först - dubbelarbete med såväl digitalt och papper ska fasas ut för gott. Digitalt måste vara förstahandsalternativet för att säkerställa en obruten digital kedja över hela dokumentets livscykel. Från skapande, remiss, antagande, eventuell revidering och till sist arkivering eller gallring. Digitala signaturer ska införas för att möjliggöra detta. E-arkiv, med både digitalt närarkiv och digital långstidlagring, är en viktig länk i den digitala kedja.

Digitalisering handlar att stimulera digitala flöden och skapa smarta och effektiva processer. Det görs genom att återvinna data som redan finns i våra system och bryta med etablerade stuprörmodeller. För lyckas med informationsutbytet och integrationer är öppna standards för data och gränssnitt ett krav.

Robotstyrd processautomation är en teknik som kommer att effektivisera administrationen och spara tid i många rutinbaserade processer. Tekniken fungerar oberoende av bakomliggande verksamhetssystem.

Nyttokalkyler som värderar direkta och indirekta nyttor ska användas vid initiering av projekt samt möjligheten till effekthemtagning ska alltid belysas. En informationsarkitektur som harmoniserar med EU:s ramverk och nationella principer är viktig .

Alingsås kommun behöver på sikt flytta kostnader från drift och förvaltning av IT-baserade verksamhetssystem, som många fall är gamla och inte möter moderna krav, till digital utveckling och innovation. Marknaden för kommunala verksamhetssystem har hitintills haft en låg grad av innovation. En förnyelse av kommunens verksamhetssystem är angelägen. Idag har kommunen 120-130 system i sin ägo. Med tanke på mängden system kommer ett sådant arbete att ta tid. Innovationsfonderna är ett medel för verksamheten att påbörja förnyelsen. En kartläggning ska genomföras för att ge en samlad bild av förvaltningskostnaderna. Med ökad digitalisering kommer troligen behov av ytterligare system. Samtidigt är det viktigt ta se till möjligheterna att konsolidera i samband med upphandling och införande av nya system.

7. Utveckling av digitaliseringen inom omsorgen

Den digitala utvecklingen ska enligt kommunfullmäktiges flerårsstrategi 2018-2020 särskilt ha fokus inom omsorgsområdet, främst inom äldreomsorgen, där effekthämtningen beräknas vara störst. Digitaliseringen ska stödja och utveckla en väl fungerande vårdkedja mellan olika huvudmän men även processer som inte löper över huvudmannagränser. Verksamhetens långa erfarenhet av att utveckla IT-stöd och arbeta med digitalisering som ska vara utgångspunkten i utvecklingsarbetet.

8. Informations säkerhet

Informations säkerhetsarbetet ska skärpas upp. EU:s dataskyddsförordning (GDPR) ställer hårdare krav. I kombination med den snabba utvecklingen med molntjänster, sociala media och digitalt informationsutbyte med andra myndigheter och organisationer ska i ett första steg genomföras en informationsklassning av all information inom kommunen avseende åtkomst, riktighet och tillgänglighet. En säker hantering av information en grundförutsättning oavsett intern eller extern driftform för IT-system.

9. Öppna data

Öppna data är kopplad till datadriven innovation och en del av samhällets digitaliseringsprocess. Öppna data är information från offentliga organisationer tillgängliga för vem som helst att använda, återanvända och distribuera utan andra förbehåll än källangivelse och vidarelicensiering. I dagsläget uppfyller Alingsås kommun en basnivå av öppna data enligt EU:s PSI-direktiv. Men det finns stor potential att öppna upp mer av Alingsås kommun data såväl för externt och intern nytta. Speciellt inom geodataområdet. Principen öppna data innebär också att kommunen kan konsumera och återanvända data från statliga myndigheter och verk.

10. Demokrati

Digitala lösningar kan öka transparensen och delaktigheten i den demokratiska processen. E-förslagssystem skapar en möjlighet för kommuninvånare att föra fram sina idéer till utveckling till de förtroendevalda och ökar kunskapen om diskussioner och debatter som rör den kommunala verksamheten. En fortsatt utveckling av det digitala stödet för ärendeprocessen och möteshanteringen till de politiska beslutsorganen är viktigt.

11. Skolans digitalisering

Digitaliseringen av skolan är en fortlöpande process där teknik och pedagogik behöver samspela. Trygghet med tekniken ska finnas genom en likvärdig tillgång till digitala verktyg och infrastruktur med god funktionalitet. Skolan ska utveckla digital kompetens och förmåga i skolan för barn, pedagogisk personal och skolledare. Pedagogisk personal ska kompetens att välja och använda ändamålsenliga digitala verktyg som en integrerad del i undervisningen. En viktig faktor för att lyckas är att utveckla skolledningens strategiska förmåga att leda digitalt utvecklingsarbete.

Den digitala utvecklingen fortsätter genom att införandet av digitala prov och digitala läromedel. Skolportalen "Arena för lärande" har potential att utvecklas med smart hantering av digitala läromedel och digitala prov.

Handlingsplan per år

Nr	Område	Aktiviter 2018	Aktiviteter 2019	Aktiviteter 2020
1	Öka den digitala förmågan	> Utbildning, föreläsningar, workshops	> Utbildning, föreläsningar, workshops	> Utbildning, föreläsningar, workshops
2	Införa kommuninvånarportal	> Förstudie, projektstart	> Införande	> Utvärdering
3	Införa servicefunktion	> Projektstart	> Införande	> Utvärdering
4	Smartare etjänster	> Byte av etjänstplattform > Ansluta till nationella etjänster > Fler etjänster	> Fler etjänster > Integrerade etjänster	> Fler etjänster > Integrerade etjänster
5	Smart stad och samhällsbyggnad	> Förstudie smart samhällsbyggnadsprocess > Nytt verksamhetssystem SBK/MK > Delta i nationellt samverkansprojekt kring smart stad	> Påbörja projekt inom kommunkoncernen kring smart stad	>Projekt inom kommunkoncernen kring smart stad
6	Effektivare administration – digitalt först	> Upphandling e-arkiv > Kartläggning av kostnader verksamhetssystem >Digitalt obruten dokumentkedja >Kartläggning av kostnader > Robotstyrd processautomation >Fastställa informationsarkitektur	> Införa digitala signaturer > Införa digitala närarkiv (e-arkiv) > Införa digitalt slutarkiv (e-arkiv) > Digitalt obruten dokumentkedja > Robotstyrd processautomation	> Digitalt obruten dokumentkedja
7	Digitalisering av omsorgen	>Utreda digitaliseringsmöjligheterna inom äldreomsorgen >Uppgradera verksamhetssystem Socialförvaltningen	> Projektarbete	> Projekt kring digital teknik för äldreboende
8	Informationssäkerhet	> Uppdatera styrdokument > Genomföra informationsklassning > Anpassning till EU:s dataskyddsdirektiv	> Genomföra informationsklassning >Genomföra kontinuitetsplanering	> Genomföra informationsklassning >Genomföra kontinuitetsplanering
9	Öppna data	>Förstudie	>Projekt - Utöka antal öppna data	>Projekt - Utöka antal öppna data
10	Demokrati	>Upphandla e-förslagssystem	>Upphandla Voteringsystem	
11	Skolans digitalisering	>Digitala prov	> Digitala läromedel	

Remiss - Årlig avstämning av trafikförsörjningsprogrammet

8

2018.154 TN

Remissbrev

Datum 2017-01-22

Diarienummer KTN 2017-00184

Västra Götalandsregionen

Koncernkontoret

Handläggare:

Sara Eriksson, 070-730 25 93

Anna Kronvall, 076-940 28 21

E-post:

sara.eriksson@vgregion.se,

anna.kronvall@vgregion.se

Till kollektivtrafikeråden i Västra Götaland

Remiss Årlig avstämning av Regionalt trafikförsörjningsprogram Västra Götaland 2017

Enligt de beslutade samverkansformerna kring kollektivtrafiken i Västra Götaland ska Västra Götalandsregionen årligen göra en avstämning av arbetet med implementeringen av trafikförsörjningsprogrammet. Kommunerna ges då möjlighet att via de delregionala kollektivtrafikeråden lämna yttranden på arbetet med att utveckla kollektivtrafiken.

I samband med remissen av den årliga avstämningen skickas även följande strategier på remiss till de delregionala kollektivtrafikeråden:

- **Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland och**
- **Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor**

Råden väljer själva om de vill svara på remisserna samlat eller i tre separata yttranden. Om det är någon av remisserna som kollektivtrafikerådet avstår från att yttra sig över ska detta meddelas Västra Götalandsregionen. Strategierna ska även behandlas i beredningen för hållbar utveckling (BHU) inför beslut i kollektivtrafiknämnden.

Den årliga avstämningen innehåller följande:

1. Uppföljning av trafikförsörjningsprogrammet för 2017
2. Kortfattad lägesrapport av utpekade utvecklingsområden i trafikförsörjningsprogrammet 2017-2020
3. Förbättringsförslag för samverkan inom de delregionala kollektivtrafikeråden

Remissen är en avstämning av pågående arbete – det finns inget dokument som ska godkännas eller ej. Det är en möjlighet för kommunerna att via kollektivtrafikeråden inkomma med inspel och synpunkter. Svaren ger bland annat Västra Götalandsregionens kollektivtrafiknämnd värdefullt underlag till prioriteringar inför kommande uppdrag till Västtrafik, inom ramen för gällande trafikförsörjningsprogram. Samlat ger de årliga avstämningarna också inspel till kommande revidering av trafikförsörjningsprogrammet, som påbörjas igen inom ett par år.

Vi önskar kollektivtrafikerådens svar på följande frågeställningar:

Trafikförsörjningsprogrammet:

- Eventuella reflektioner kring måluppfyllelsen för 2017?
- Har ni inspel på åtgärder för att nå högre måluppfyllelse?
- Har ni några synpunkter och förbättringsförslag gällande arbetet med de prioriterade utvecklingsområdena?

Samverkan:

- Tycker ni att det delregionala kollektivtrafikerådet får tillräckligt underlag för diskussion/dialog?
- Tar det delregionala kollektivtrafikerådet upp rätt punkter/frågor eller saknar ni något?
- Övriga synpunkter/inspel?

Västra Götalandsregionen önskar kollektivtrafikerådens svar **senast den 8 juni**.

Svaret skickas till kollektivtrafik@vgregion.se.

Föregående avstämning för programperioden 2012-2016

Återkoppling från föregående avstämning skickades skriftligen till de delregionala kollektivtrafikeråden i samband med höstens DKR-möten 2017. Dokumentet *Samverkansformer kring kollektivtrafik i Västra Götaland* är uppdaterat och finns på Västra Götalandsregionens hemsida; [Samverkansformer kring kollektivtrafik i Västra Götaland](#)

Med vänliga hälsningar

Ulrika Bokeberg
 Chef kollektivtrafik och infrastruktur
 Västra Götalandsregionen

Uppföljning av trafikförsörjnings- programmet 2017

Innehåll

Sammanfattning.....	2
Inledning.....	3
Sammanställning av måluppfyllelsen.....	5
Övergripande mål: Andelen hållbara resor ökar i hela Västra Götaland och kollektivtrafikresandet fördubblas för en attraktiv och konkurrenskraftig region.....	6
Delmål 1: Ökad tillgänglighet för invånarna i hela Västra Götaland	14
Delmål 2: Attraktiv kollektivtrafik.....	19
Delmål 3: Alla resenärsgupper beaktas.....	24
Delmål 4: Minskad miljöpåverkan från kollektivtrafiken.....	27
Källförteckning.....	28

Sammanfattning

Detta är den första uppföljningen av det regionala trafikförsörjningsprogrammet 2017 – 2020 i Västra Götaland. Generellt utvecklas kollektivtrafiken positivt i förhållande till målen, särskilt resandet har ökat det senaste året. Kollektivtrafikens miljöpåverkan har också sjunkit märkbart.

Det **övergripande målet** i programmet är att andelen hållbara resor ökar i hela Västra Götaland och kollektivtrafikresandet fördubblas, för en attraktiv och konkurrenskraftig region. Målet har utvecklats positivt från 2014 (basåret för trafikförsörjningsprogrammet) genom att både kollektivtrafikens marknadsandel och resandet med kollektivtrafiken ökar stort. Resandet ökar mest i stadstrafik och de prioriterade stråken, framförallt med tåg, helt i enlighet med trafikförsörjningsprogrammets inriktning.

Delmål 1 är att invånarna ska ha en grundläggande tillgänglighet med kollektivtrafiken till viktiga samhällsfunktioner. Som lägsta servicenivå för boende utanför tätorter finns det resmöjligheter vardagar med Närtrafik. För boende inom tätorterna finns det tidtabellslagda turer med större utbud ju större tätorten är. Satsningen på utbyggd Närtrafik hela Västra Götaland har lett till att resandet med Närtrafiken har ökat med 75 procent sedan 2013. Målet handlar om utbud både i form av fordonskilometer men också om att restidskvoten gentemot bilen i stråken är så pass låg att kollektivtrafiken är ett attraktivt alternativ på lite längre avstånd. Målet har utvecklats positivt sen 2014.

I **delmål 2** är fokus på att invånarna ska uppleva kollektivtrafiken som attraktiv. Målet mäts främst genom hur nöjda resenärerna är men också genom hur enkelt invånarna upplever det är att resa med Västtrafik. Sammantaget har målet utvecklats åt det positiva hållet sedan 2014. Nöjdheten är hög när man frågar personer ombord men betydligt lägre när allmänheten svarar generellt. Punktligheten har förbättrats i tågsystemet men försämrats något för buss i stadstrafik. År 2017 har andelen resenärer som upplever att det är enkelt att köpa biljett ökat.

Delmål 3 är att alla resenärsgupper ska beaktas i kollektivtrafiken. Kollektivtrafiken har under många år successivt anpassats för personer med funktionsnedsättning och nu vidgas arbetet till att omfatta alla sju diskrimineringsgrunder. Fysiska anpassningar av fordonen är genomförda, med undantag för de äldsta spårvagnarna. Arbetet med att anpassa hållplatser fortgår, och ett mindre antal åtgärdas varje år. Under 2017 har en omfattande inventering gjorts för att effektivt kunna åtgärda de högst prioriterade hållplatserna. Kommunernas roll som väghållare är avgörande för att nå målen.

Delmål 4 är miljömålet och det handlar om att minska koldioxidutsläppen per personkilometer. Kollektivtrafiken drivs idag till 95 procent på förnybara bränslen, till största delen med grön el, biogas och HVO. Delar av fartygstrafiken och Kinnekulletåget drivs med fossil diesel blandad med biodiesel.

Inledning

Trafikförsörjningsprogrammet styr utvecklingen

Västra Götalandsregionen är regional kollektivtrafikmyndighet enligt kollektivtrafiklagen från 2012. I lagen står att myndigheten regelbundet ska fastställa mål för kollektivtrafiken i ett regionalt trafikförsörjningsprogram.

I Västra Götaland beslutas programmet var fjärde år av regionfullmäktige, senast i november 2016. Programmet gäller från 2017 till 2020 med långsiktig utblick till 2035. Trafikförsörjningsprogrammet är ett övergripande styrdokument med en tydlig strategisk inriktning för den regionala kollektivtrafikens utveckling. Utgångspunkten är att kollektivtrafiken är ett verktyg för regional utveckling, både i stad och på landsbygd, och därmed en viktig del i visionen om det goda livet.

Det övergripande målet i programmet är att andelen hållbara resor ska öka i hela Västra Götaland och att kollektivtrafikresandet fördubblas, för en attraktiv och konkurrenskraftig region. I det hållbara resandet ingår förutom kollektivtrafik, också gång och cykel. I figur 1 redovisas trafikförsörjningsprogrammets mål med beslutade strategier.

Figur 1 Mål och indikatorer för kollektivtrafiken som beslutats av Västra Götalandsregionen

I programmet har ett antal stråk prioriterats som knyter ihop och stärker Västra Götaland inom och med angränsande målorter. Samtliga kommunhuvudorter ingår i nätet tillsammans med de fem stora pendlingnaven. I stråken koncentreras kollektivtrafiken för att bli mer konkurrenskraftig gentemot bilen på längre avstånd. Samtidigt finns en landsbygdsutredning som definierar vad en grundläggande geografisk tillgänglighet med kollektivtrafik innebär för invånarna i Västra Götaland.

Förutom målen finns ett antal prioriterade utvecklingsområden, där kommunerna spelar en viktig roll. Områdena är samhällsplanering, samordning med skolresor, hållbart resande, pris- och betalsystem, principer för kollektivtrafiken i pendlingsnaven samt ett strukturerat arbete utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.

Trafikförsörjningsprogrammet följs upp

Västra Götalandsregionen genomför varje år en uppföljning av hur den regionala kollektivtrafiken utvecklas i förhållande till målen i trafikförsörjningsprogrammet. Uppföljningen avser de mål och indikatorer som finns i programmet, vilket gör att uppföljningen sker på en övergripande nivå för Västra Götaland. Uppföljningen är förutom en rapportering till kollektivtrafiknämnden, också ett av flera underlag som ligger till grund för nämndens uppdrag till Västtrafik.

Utvecklingen redovisas med måluppfyllelse gentemot angivna måltal. Dessutom finns ett antal indikatorer för att bättre kunna analysera och bedöma utvecklingen av det övergripande målet och delmålen.

I nästa avsnitt finns en sammanställning av de mål och måltal som ingår i uppföljningen. Därefter redovisas det övergripande målet och de fyra delmålen i varsitt avsnitt. Varje avsnitt inleds med en kort beskrivning av målet och vilka måltal och indikatorer som följs upp till respektive mål, följt av en genomgång av utvecklingen sedan 2014.

Sammanställning av måluppfyllelsen

Mål	Bedömd måluppfyllelse till 2020	Måltal 2020	2014	Utveckling 2014 - 2017	2017	Utveckling senaste året 2017
Övergripande mål: Andelen hållbara resor ökar i hela Västra Götaland, och kollektivtrafikresandet fördubblas för en attraktiv och konkurrenskraftig region.		Kollektivtrafiken står för minst 30 % av de motoriserade resorna i Västra Götaland.	28 %	↑	33 %	↑
		Antalet resor i kollektivtrafiken är minst 320 miljoner resor per år.	278 milj	↑	322 milj	↑
Delmål 1: Ökad tillgänglighet för invånarna i hela Västra Götaland		Andel invånare med <60 min till ett pendlingsnav, med kollektivtrafik, ökar.	84 %	→	uppdatering pågår	
		Andel invånare med minst grundutbud enligt landsbygdsutredningen är 100 %	63 %	↑	100 %	↑
Delmål 2: Attraktiv kollektivtrafik		Andel invånare som anser att det är enkelt att resa med Västtrafik är minst 60 %	53 %	↑	59 %	↑
		Andel nöjda resenärer med senaste resan mätt ombord uppgår till minst 93 %	93 %	↑	94 %	↑
		Andel resenärer som är nöjda med Västtrafik är minst 60 %	54 %	↑	57 %	→
Delmål 3: Alla resenärsgupper beaktas		Andel invånare som känner trygghet att åka med Västtrafik är minst 72 %	67 %	↓	64 %	↓
		Andel fordon anpassade för personer med funktionsnedsättning är 100 %	97 %	→	97 %	→
		Prioriterade hållplatser och terminaler anpassade för personer med funktionsnedsättning är fler än 800	ca 350 st	↑	>700 delvis anpassade	↑
Delmål 4: Minskad miljöpåverkan från kollektivtrafiken		Minskning CO ₂ -utsläpp per personkilometer jämfört med 2006 är minst 80 %	50 %	↑	72 %	↑

målet är uppnått, pilen visar förändring under 2017

Övergripande mål: Andelen hållbara resor ökar i hela Västra Götaland och kollektivtrafikresandet fördubblas för en attraktiv och konkurrenskraftig region

Det övergripande målet handlar om kollektivtrafikens betydelse för en regions förutsättningar för tillväxt och utveckling. Målet förutsätter en god infrastrukturplanering tillsammans med bebyggelseplanering samt policys och åtgärder för att stödja utvecklingen av ett hållbart resande. För att nå målet behövs också satsningar inte bara på ny trafik utan också satsningar för att driva innovationsprocesser och testa nya lösningar. Ett prioriterat område är att utveckla kombinerad mobilitet.

Fördubblingsmålet innebär att antalet resor med kollektivtrafiken ska fördubblas från 2006 till 2025. Det är inte bara antalet resor som är viktigt utan också resornas längd, därför följs indikatorn om personkilometer upp. För att nå målet behövs en generell ökning, framförallt i de regionala pendlingsnaven och i de prioriterade stråken. I glesare områden behöver nya lösningar prövas och utvecklas för ett ökat resande. Ett ökat kollektivt resande är basen för att öka andelen hållbara resor totalt sett. Cykling, bilåkning och samåkning följs också upp för att få bättre kunskap om hur det hållbara resandet utvecklas.

Övergripande målet Måttal 2020	Indikatorer	Utveckling 2014 - 2017	Utveckling under 2017
Kollektivtrafiken står för minst 30 % av de motoriserade resorna i Västra Götaland	Ö1. Kollektivtrafikens motoriserade marknadsandel	↑	↑
Antal resor i kollektivtrafiken är minst 320 miljoner resor per år	Ö2. Antal resor i kollektivtrafiken	↑	↑
Nyckeltal		Förändring 2014 - 2017	Förändring under 2017
Ö3. Antal resor per kategori *)			
a) Stråk (tåg, expressbuss, cityexpress)		↑	↑
b) Stadstrafik (pendlingsnav)		↑	↑
c) Tätortstrafik		→	→
d) Landsbygd/övrigt		↑	→
Ö4. Antal personkilometer		↑	↑
Ö5. a) Bruttokostnad per resa		↑	→
b) Nettokostnad per resa		→	→
Ö6. Bilinnehav per 100 invånare		↑	↑
Ö7. Körsträcka personbilar		↓	↑
Ö8. Andel cykelresor		↓	↓
Ö9. Andel bilpassagerare		↑	↑

*) Avser utveckling från år 2015

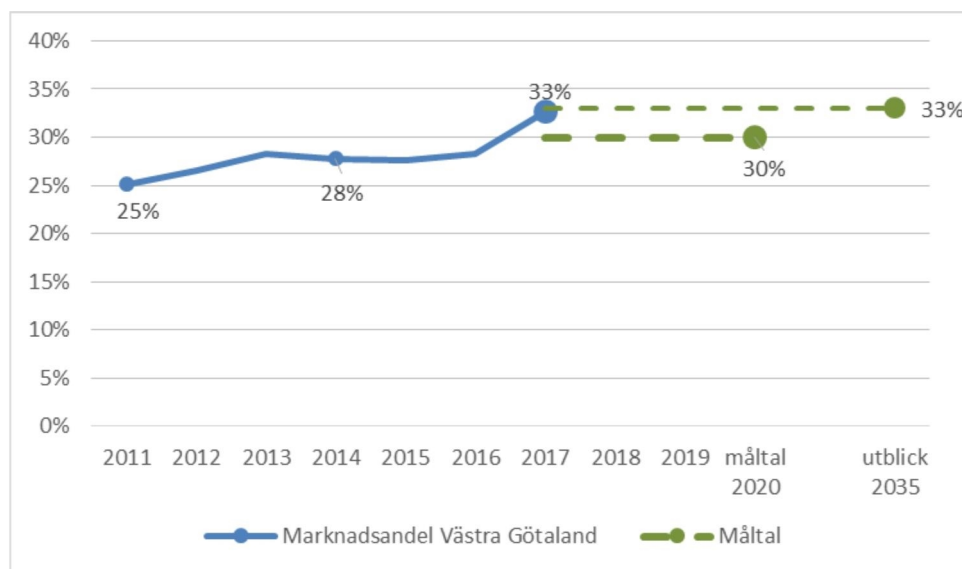
↑ Målet är uppnått, pilen visar förändring under 2017

Ö1: Kollektivtrafikens motoriserade marknadsandel

Målet är att kollektivtrafikens motoriserade marknadsandel ska vara 30 procent år 2020. På sikt ska minst var tredje resa i Västra Götaland ske med kollektivtrafiken. Marknadsandelen mäts genom antal kollektivtrafikresor i förhållande till alla resor med motorfordon. Resor med gång och cykel finns inte med. Marknadsandelens utveckling styrs av hur attraktivt kollektivtrafiken upplevs som alternativ till bilen för den resa som ska genomföras. Antalet resor med kollektivtrafiken ökar men samtidigt ökar också bilinnehavet och körda km.

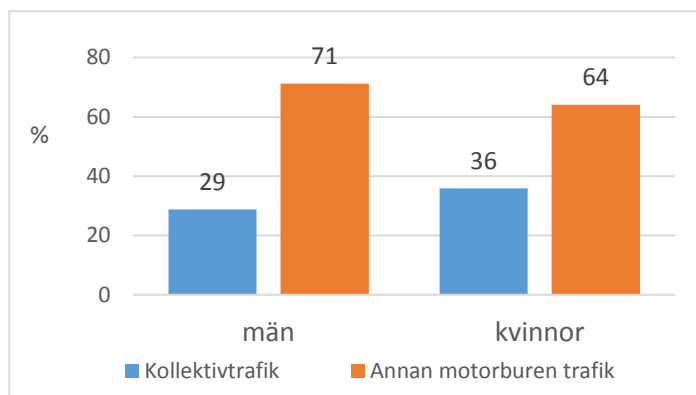
Kollektivtrafikens marknadsandel har ökat de senaste åren. Den stora ökningen 2017 har sannolikt påverkats av förändring i mätmetod och leverantör av kollektivtrafikbarometern, bland annat är enkäten numera webbaserad istället för telefonbaserad.

Högst marknadsandel är i Göteborgs stadstrafikområde. Marknadsandelen i kranskommunerna är väsentligt lägre (drygt 20 procent) än inom Göteborgs stadstrafikområde. För Göteborgsregionen som helhet passerar marknadsandelen för kollektivtrafiken i förhållande till bilen för första gången 40 procent, vilket var målet i K2020. I Sjuhärad är kollektivtrafikens marknadsandel 17 procent, i Fyrbodal ligger den på 16 procent och i Skaraborg på 11 procent.

Figur 2 Utveckling av kollektivtrafikens motoriserade marknadsandel
Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

I Västra Götaland har kvinnor en högre marknadsandel med kollektivtrafik i relation till bilen än män.

Figur 3 Marknadsandelen i procent för kollektivtrafik för män respektive kvinnor år 2017.
Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

Det övergripande målet handlar om det hållbara resandets marknadsandel där även gång och cykel ingår. För pendlingsnaven går det att räkna fram marknadsandelen för det hållbara resandet (kollektivtrafik, gång och cykel) i förhållande till bilen med statistik från de nationella resvaneundersökningarna sammanslaget för åren 2011 till 2016.

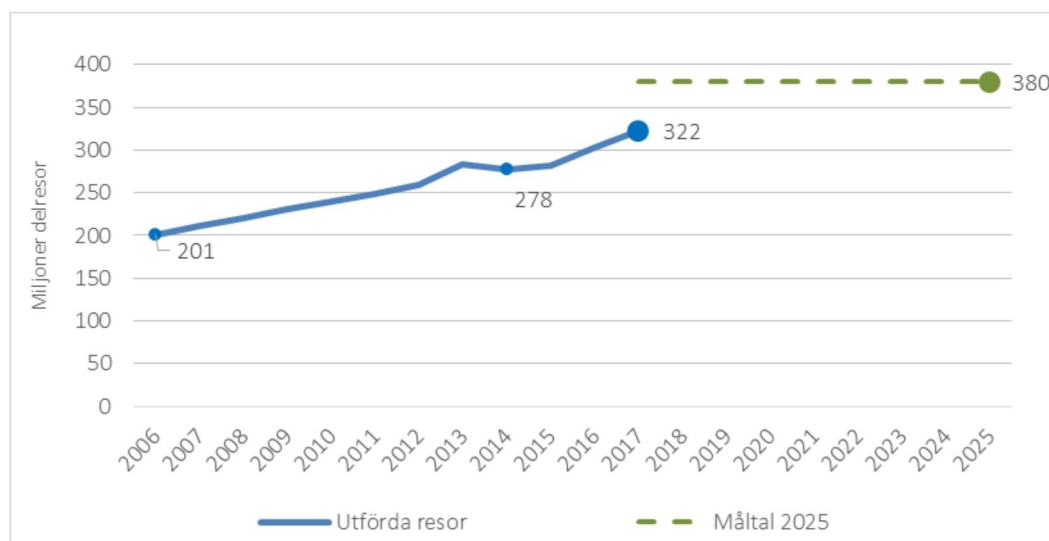
Resultat visar att GMP (Göteborg, Mölndal, Partille) har en marknadsandel på 61 procent. Trollhättan/ Vänersborg har en andel på 41 procent. Marknadsandelen i Skövde är 39 procent, i Borås är den 38 procent, och slutligen Uddevalla ligger andelen på 35 procent. I dagsläget inte finns ytterligare resvaneundersökningar planerade av Trafikanalys.

Ö2: Antal resor i kollektivtrafiken

Resandet med kollektivtrafiken har ökat med 60 procent sedan 2006, och trenden är fortsatt uppåt. Under samma period har befolkningen ökat med 10 procent.

Under 2017 ökade resandet med sex procent. En större andel egentligen en ökning som har skett redan tidigare år men inte fångats i statistiken. Västtrafik bedömer att ungefär 40 procent av årets ökning har skett tidigare, men att det är först nu med automatiska kundräkningssystemet (KRS) som dessa resenärer har registrerats.

Antal resor (delresor) med kollektivtrafiken mättes under 2017 med biljettsystemet, stämplingsbenägenhetsundersökningar och (KRS). Stämplingsbenägenhetsundersökningarna upphör under 2018, men det ingår manuella mätningar i kvalitetssäkringen av KRS framöver.

Figur 4 Resandeutvecklingen med Västtrafik mellan år 2006-2017 samt mål 2025 (miljoner resor/år)
Källa: Västtrafik

Ö3: Antal resor per kategori

Resorna inom stadstrafiken i de regionala pendlingsnaven står för 75 procent av det totala resandet. I stråken, där tågtrafiken ingår, görs 17 procent av resorna.

Tabell 1 Antal miljoner resor per kategori

Resor (miljoner)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stadstrafik	212	228	243			
Tätortstrafik	3	3	3			
Stråk	46	49	54			
Landsbygd	17	19	19			
Specialtrafik	3	3	3			
Summa	282	303	322			

Källa: Västtrafik

Resandet i stadstrafiken, framförallt i Göteborg, har ökat med 15 miljoner resor under 2017, motsvarande sex procent. Resandet med spårvagnstrafiken i Göteborgs stadstrafik har också ökat kraftigt, vilket till viss del beror på bättre tillgång på spårvagnar. Resandet i stadstrafiken i Borås och i Trollhättan/ Vänersborg har ökat med en respektive två procent. Resandet i Uddevalla är oförändrat under 2017. Även i Skövde är resandet oförändrat, efter några år av relativt kraftig ökning.

Resandet i tätortstrafiken har ökat något under 2017. Lidköping är den tätort som hade den största resandeökningen, 18 procent. Till stor del beror ökningen på införandet av pensionärsrabatt.

I stråken har resandet ökat med åtta procent. Ökningen har skett både i pendelstråken och övriga stråk. Flera linjer i pendelstråken in mot Göteborg fick en kraftig resandeökning registererad på grund av effekten av den nya metoden för resanderäkning med kundräkningssystemet. Den stora resandeökningen i tågtrafiken på 19 procent kan delvis

förklaras av att 2016 var ett problematiskt år med relativt stora störningar i järnvägsnätet. Även i tågtrafiken har den nya metoden för resanderäkning som implementerades i januari 2017 lett till betydligt fler registrerade resor.

Resandet med Närtrafik ökar, delvis på grund av ett utökat utbud under 2017. Övriga områden med en resandeökning är Partille, Mölndal och Härryda, även där beror en stor del på den nya metoden för resanderäkning. Den regionala trafiken utanför stråken är i princip oförändrad jämfört med tidigare år.

Jämfört med andra svenska städer i motsvarande storlek som pendlingsnaven är antalet resor förhållandevis högt i stadstrafiken i Västra Götaland.

Tabell 2 Antal miljoner resor i stadstrafik

Stadstrafik	2016	2017	Befolkning	Jämförelser	2016	Befolkning
Göteborg/ Mölndal/ Partille	210	225	572 800	Malmö	42	301 700
Borås	8,6	8,7	71 700	Eskilstuna	5,4	67 400
Trollhättan/ Vänersborg	4,9	5,0	71 700	Gävle	6,5	74 900
Uddevalla	2,3	2,3	34 800	Nyköping	1,1	32 200
Skövde	2,4	2,4	36 800	Falun	1,5	37 000

Källa: Västtrafik och Svensk kollektivtrafik

Ö4: Bruttokostnad och nettokostnad per resa

Bruttokostnad per resa avser Västtrafiks totala kostnader fördelat på antalet resor som genomförs i kollektivtrafiken i Västra Götaland. Nettokostnad per resa avser Västtrafiks totala kostnad minskat med biljettintäkter, statsbidrag och övriga intäkter fördelat på antalet resor.

Västtrafiks kostnad per resa har ökat måttligt i löpande prisnivå under åren 2014 - 2017. Detta samtidigt som kostnaden totalt sett för kollektivtrafiken har ökat. Utvecklingen av kostnad per resa påverkas i hög grad av hur mycket resandet ökar i förhållande till kostnadsutvecklingen, men också till viss del av fördelningen mellan långa och korta resor respektive med vilket trafikslag som resan genomförs.

Tabell 3 Brutto- och nettokostnad per resa (kr)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bruttokostnad per resa	27	29	28	28			
Nettokostnad per resa	13	14	14	14			

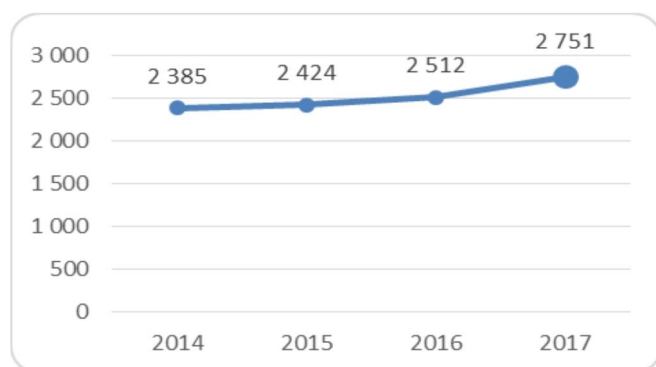
Källa: Västtrafik

Ö5: Antal personkilometer med kollektivtrafiken

I analysen av hur resandet utvecklas handlar det inte bara om antalet resor utan också om hur långa resorna är. Kopplat till hur väl kollektivtrafiken utvecklas gentemot det övergripnade målet är det stor skillnad mellan en kort stadstrafikresa och en längre pendlingsresa med tåg eller buss.

Antal personkilometer beräknas genom att multiplicera antalet resor med uppskattad medelreslängd per restyp och är därför ett viktigt komplement till att mäta antal resor.

Antal personkilometer i kollektivtrafiken har under 2017 ökat med ca 10 procent. Att ökningen är större än för resandet beror på att snittreslängden har ökat, det vill säga att det görs ett större antal längre resor än tidigare. Resandet i stråk till exempel som består av i genomsnitt längre resor än genomsnittet har under 2017 ökat med 10 procent. Stadstrafiken med kortare resor än genomsnittet har endast ökat med 6 procent. Även inom respektive kategori har den genomsnittliga reslängden ökat. Resultatet har påverkat till en del av övergången till KRS som har påvisat resor som tidigare har skett utan att ha registererats.

Figur 5 Antal miljoner personkilometer med kollektivtrafiken.
Källa: Västrafik

Ö6: Bilinnehav

Bilinnehav är en viktig faktor för om människor väljer att resa med kollektivtrafiken och därmed utvecklingen av kollektivtrafikens marknadsandel. Bilinnehav visar också på behov av kollektivtrafik vid avsaknad av bil.

Antalet personbilar i Västra Götaland år 2017 var 784 240, varav 81 procent är ägda av privatpersoner. Bilarna ägare var 36 procent kvinnor och 64 procent män. Senaste åren har bilinnehavet ökat något och ligger nu på 465 bilar per 1000 invånare.

Bilinnehavet är lägst i Göteborg på 338 bilar per 1 000 invånare medan Essunga och Munkedal har högst med 625 bilar per 1 000 invånare. Generellt är bilinnehavet högre i glesare områden och lägre i tätare, vilket också till stor del styr nivån på kollektivtrafikutbudet. I tätare områden är också parkering mindre tillgängligt och kostare mer, vilket också påverkar bilinnehavet. Exempelvis är antalet bilar per 1 000 invånare lägst i Göteborg, med kranskommuner samt i Trollhättan och Borås. Kommuner med högt antal bilar per invånare är Essunga, Munkedal, Orust, Dals-Ed, Tanum, Götene och Vara.

Tabell 4 Bilinnehav i Västra Götaland

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bilinnehav per 1000 invånare	452	456	459	463	465			

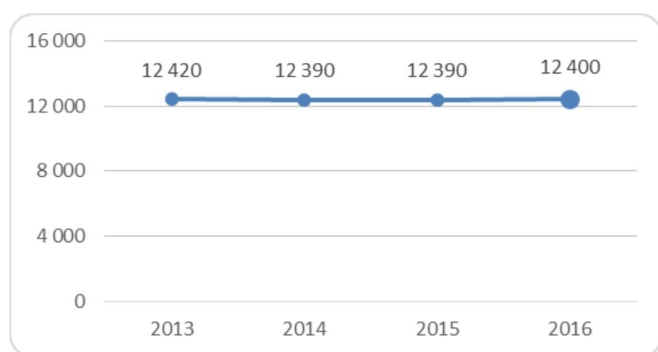
Källa: Trafikanalys

Ö7: Körsträcka med personbil

Körsträckan med bil är en kontrollindikator för marknadsandelen. Om den ökar kraftigt kan det vara en varningssignal på att marknadsandelen för kollektivtrafiken kommer sjunka även om inte antalet resor med kollektivtrafiken minskar. Statistiken släpar efter men visar att körsträckan är relativt oförändrad sedan 2013.

I Stockholms län körs bilarna längst, 12 840 km i genomsnitt per år. Kortast körs bilarna på Gotland, i genomsnitt 10 260 km, följt av norrlands länen. Efter Stockholm är det Uppsala som har längst körsträcka med 12 570 km, och Jönköping på 12 570. Därefter kommer Västra Götaland och Kronoberg med 12 400 körda kilometer ligger på samma nivå som Kronoberg.

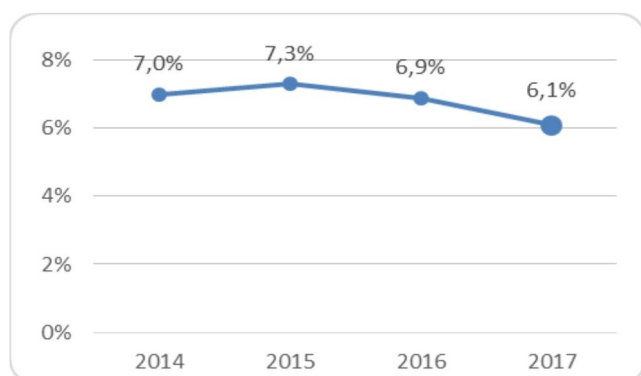

Figur 6 Genomsnittlig körsträcka i kilometer för personbil i Västra Götaland.

Källa: Trafikanalys (senaste gjorda mätningarna)

Ö8: Andel cykelresor

Andelen cykelresor är en viktig del i det hållbara resandet. Många resor med bil är kortare än fem km, där finns en potential att flytta över en del resor till cykel och även gång. Andel cykelresor mäts enklast med en resvaneundersökning. Trafikanalys har genomfört ett antal resvaneundersökningar de senaste åren men har inga ytterligare planerade. Senaste nationella resvaneundersökningen ger en andel för cykel och gång tillsammans på 27 procent i Västra Götaland. För att kunna följa utvecklingen varje år är kollektivtrafikbarometern en bra källa. Tyvärr är urvalet lågt när det gäller cykelresor, det är därför viktigt att tolka andelen som en trend snarare än en exakt siffra. Andelen har minskat från 2014 till 2017.

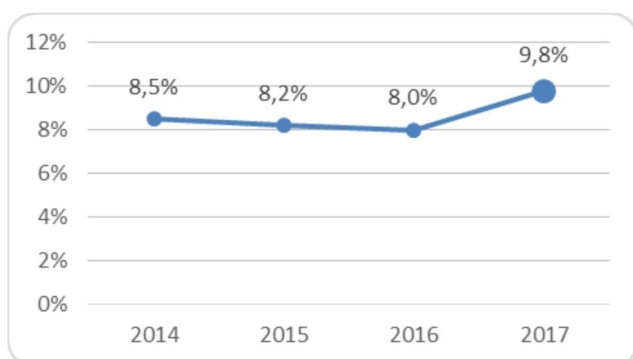
Figur 7 Andel cykelresor av totalt antal genomförda resor

Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

År 2016 gjorde Västra Götalandsregionen en enkät till alla kommuner om cykel. På frågan om kommunen har mätt resor med cykel så svarade 16 kommuner ja. Ofta handlar det om mätstationer på ett fåtal fasta punkter men också om manuella mätningar. Eventuellt kan dessa mätningar komma att utgöra ett kompletterande underlag i framtida uppföljningar.

Ö9: Andel bilpassagerare

Andelen som reser som bilpassagerare har minskat de senaste åren men ser ut att ha ökat under 2017. Detta kan dock också bero på metodförändringen i kollektivtrafikbarometern som beskrivs under Ö1. En ökad andel tyder på att samåkning ökar vilket är ett mer hållbart sätt att resa än att åka ensam i en bil.

Figur 8 Andel bilpassagerare av totalt antal genomförda resor
Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

Delmål 1: Ökad tillgänglighet för invånarna i hela Västra Götaland

Tillgänglighet för invånarna handlar om hur kollektivtrafiken bidrar till att orter knyts samman med varandra och övrig landsbygd, och om hur invånare kan nå målpunkter. Kollektivtrafikens utbud anpassas utifrån platsspecifika förutsättningar, samhällsnytta och resurseffektivitet. Målbild tåg 2035, landsbygdsutredningen och målbilder för regionens pendlingsnav är strategier som ligger till grund för utvecklingen av trafiken. Indikatorerna visar andelen invånare som har ett visst utbud samt kan nå viktiga målpunkter på en viss tid. Restider och utbud är båda nära sammankopplade till begreppet tillgänglighet. Kostnaden är avgörande för hur det totala utbudet ser ut.

Måltal 2020	Indikatorer	Utveckling 2014 - 2017	Utveckling under 2017
Andel invånare med <60 min till ett pendlingsnav med kollektivtrafik, ökar (från 84 % år 2014)	1.1 Andel invånare med mindre än 60 min till ett pendlingsnav med kollektivtrafik	➔	uppdatering pågår
Andel invånare med minst grundutbud enligt landsbygdsutredningen är 100 %	1.2. Andel invånare med minst grundutbud enligt landsbygdsutredningen	↑	👉

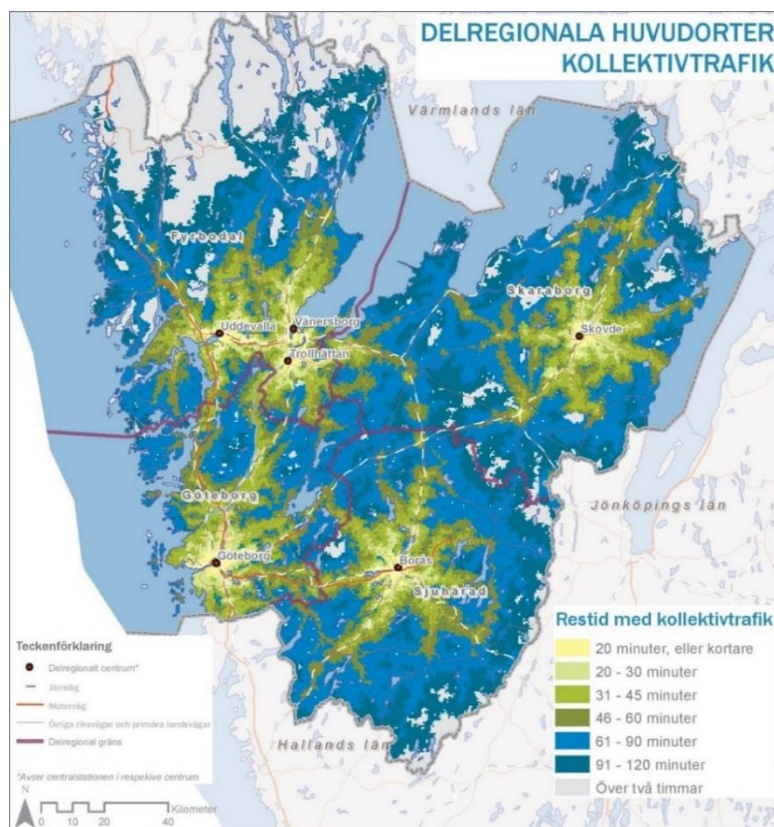
Nyckeltal	Förändring 2014 - 2017	Förändring under 2017
1.3 Antal fordonskilometer med Västtrafik	↑	↑
1.4 Andel invånare som har avgångstider som passar deras resbehov	↑	↑
1.5 Restidskvot för tåg respektive buss i prioriterade stråk	*	*
1.6 Bruttokostnad och nettokostnad per fordonskilometer	↑	➔

*på grund av nya kriterier i uttag av restider i Google maps är det inte möjligt att jämföra tillbaka i tiden

👉 Målet är uppnått, pilen visar förändring under 2017

1.1 Andel invånare med mindre än 60 min till ett pendlingsnav med kollektivtrafik

År 2014 hade 84 procent av invånarna mindre än 60 minuter med kollektivtrafiken till ett av pendlingsnaven i Västra Götaland. Det är främst i ytterkanterna som restiderna blir långa. Dessa områden har i flera fall närmare till större orter utanför regionen som inte visas i den här kartan, då den inte varit möjlig att uppdatera. Det pågår ett gemensamt projekt med Göteborgs universitet för att utveckla tillgänglighetsanalysen och undersöka nya metoder.

Figur 9 Restid till regionala huvudorter i Västra Götaland enligt 2014 års tidtabell.
Källa: Västra Götalands tillgänglighetsatlas via Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

1.2 Andel invånare med minst grundutbud enligt landsbygdsutredningen

Kollektivtrafiknämnden antog 2014 ”Landsbygdsutredning – kollektivtrafik i Västra Götaland”, med riktlinjer för vilken servicenivå som invånarna kan förvänta sig med kollektivtrafiken på landsbygden. För boende utanför tätorter ska det finnas fem resmöjligheter per vardag med Närtrafik och för boende inom tätorterna finns det tidtabellslagda turer med större utbud ju större tätorten är.

I december 2016 säkerställdes detta grundutbud i hela Västra Götaland. I samtliga kommuner och orter där utbudet tidigare inte nådde upp till lägstanivån har kollektivtrafiken utökats. Eftersom orter växer och Västra Götaland utvecklas är detta en levande process och Västtrafik arbetar kontinuerligt med detta.

Satsningen på en utbyggnad har lett till att resandet med Närtrafiken har ökat med 75 procent sedan 2013. Utöver att arbeta med lägstanivån inom kollektivtrafiken på landsbygden finns det tydliga ambitioner om att ta steg mot att integrera den anropsstyrda trafiken allt mer med övrig kollektivtrafik. Exempel på denna utveckling kan vara högre grad av samordning av biljettsystem och att trafiken syns i reseplaneraren.

Tabell 5 Andelen invånare med minst grundutbud enligt landsbygdsutredningen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal invånare	63%	i.u.	100%	100%			

Källa: Västtrafik
i.u. ingen uppgift

1.3 Antal fordonskilometer med Västtrafik

Antal fordonskilometer visar på varje kollektivtrafikfordons färdsträcka i trafiken. Till exempel innebär två sammankopplade tågfordon två fordonskilometer per kilometer. Mellan 2014 och 2017 har antalet fordonskilometer ökat något. Fordonskilometer är en sätt att visa det samlade utbudet.

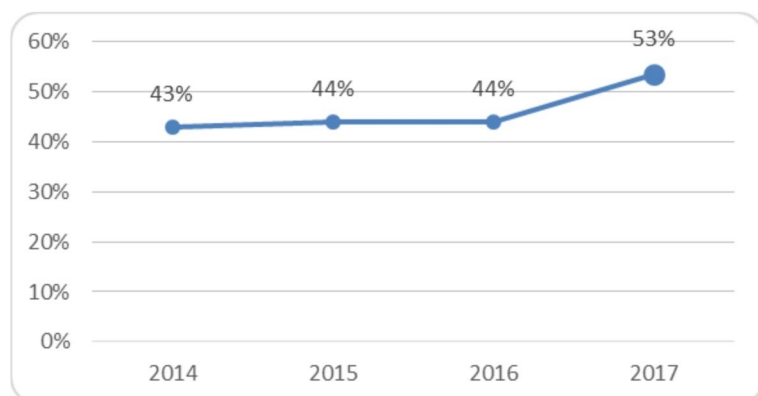
Tabell 6 Antal fordonskilometer med Västtrafik (miljoner)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal fordonskilometer (miljoner)	142	145	147	149			

Källa: Västtrafik

1.4 Andel invånare som har avgångstider som passar deras resbehov

En förutsättning för att kollektivtrafiken ska vara användbar är att avgångstiderna passar invånarnas resbehov. I kollektivtrafikbarometern svarade 53 procent att det är så år 2017. Det är en stor ökning från tidigare år men kan delvis bero på byte av undersökningsmetod.

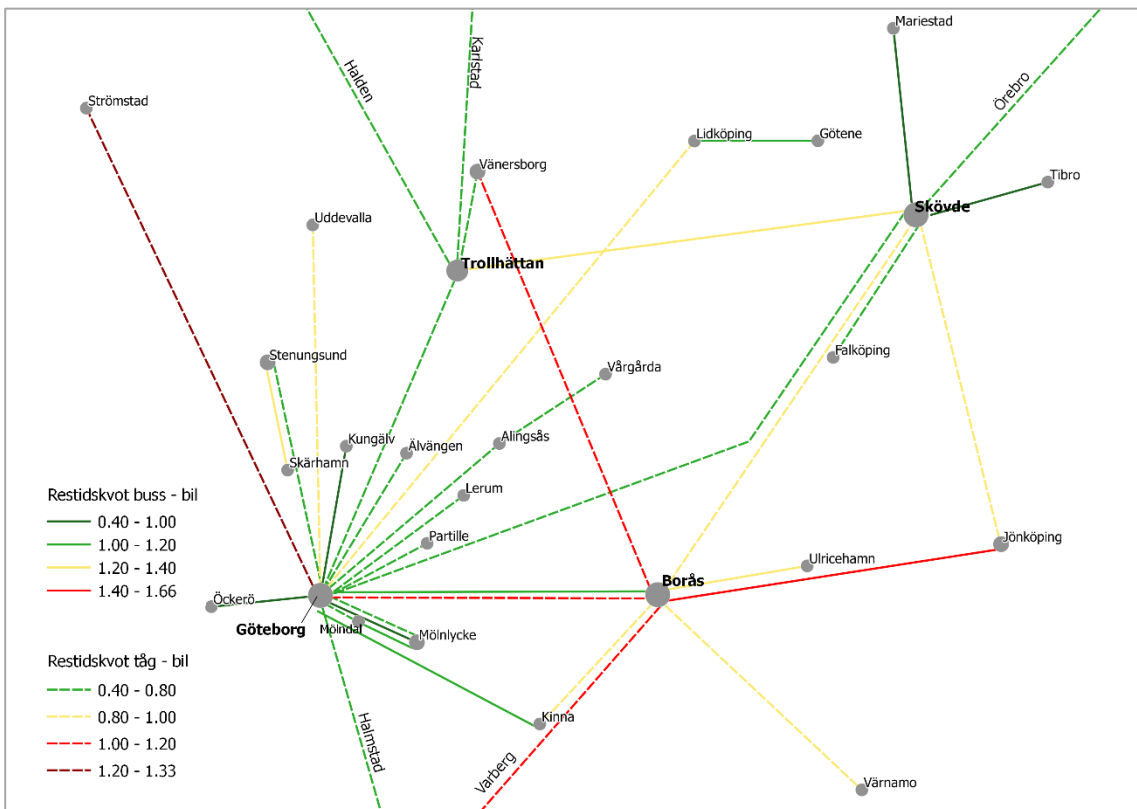
Figur 10 Andel invånare som har avgångstider som passar deras resbehov.
Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

1.5 Restidskvot för tåg respektive buss i prioriterade stråk

En utmaning för kollektivtrafiken är att uppnå restider som konkurrerar med bilen. Tåg ger ofta kortare restider än med bil och målet är en restidskvot på 0,8. Med buss är målet att ha högst 30 procent längre restid, alltså en restidskvot på 1,3.

Restidskvoterna följs upp i de prioriterade kollektivtrafikstråken och i stora pendlingsrelationer. Uppföljningen sker i första hand mellan tåg och bil, och där det inte finns tågtrafik mellan buss och bil. Restidskvoten styrs till stor del av infrastrukturen men också av hur ofta kollektivtrafiken gör planerade stopp. Arbetet med att förbättra restidskvoterna är därför av mer långsiktig karaktär.

Den lägsta restidskvoten finns på Västra Stambanan och i relationerna nära Göteborg. Tågen på Norge/Vänernbanan har också bra restidskvoter, både på kortare och längre distanser. För buss är de lägsta restidskvoterna framförallt i stråk med busskörväg. Flera bussrelationer i Skaraborg har också bra restidskvot.

Figur 11 Restidskvoter för buss respektive tåg i förhållande till bil
Källa: Google maps oktober 2017

1.6 Bruttokostnad och nettokostnad per fordonskilometer

I hög grad påverkas den totala kostnadsutvecklingen per fordonskilometer av den allmänna kostnadsutvecklingen inom kollektivtrafiken. Men den påverkas också av kostnader för ett utökat trafikutbud.

Generellt har indexutvecklingen kopplat till bränsle och personal i trafikavtal haft en stor påverkan. Dessutom påverkar ökade krav på till exempel miljö och kvalitet i nya trafikupphandlingar. Resandeutvecklingen och därmed incitamentens storlek till trafikföretagen påverkar också kostnaderna samt den allmänna kostnadsutvecklingen för Västtrafik i övrigt.

För 2014 - 2017 påverkades kostnadsutvecklingen också av kostnader för spårvagns- och tågtrafiken, förbättrad ersättningstrafik för spårvagn och tåg samt uppstart av en busspool för förstärkningar i Göteborgsregionen. Vidare finns ökade utvecklingskostnader för ett nytt biljettsortiment och nya försäljningskanaler, bland annat ToGo.

Kostnaderna styrs också av trafikslagets andel av all kollektivtrafik, exempelvis leder en ökad andel tåg till en ökad kostnad per kilometer, men också till fler sittplatser per tur.

Tabell 7 Kostnad per fordonskilometer, brutto respektive netto (kr)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bruttokostnad per fordonskilometer	53	56	59	59			
Nettokostnad per fordonskilometer	25	27	28	28			

Källa: Västtrafik

Delmål 2: Attraktiv kollektivtrafik

Ambitionen är att personer ska välja kollektivtrafiken för att de vill resa med den, inte för att de måste. För att nå dit är det viktigt att kollektivtrafiken upplevs som attraktiv. Attraktiviteten är kopplad till resenärernas behov före, under och efter en resa, som tillsammans ger en samlad upplevelse.

Målet nås genom att utveckla tjänster kopplat till resan och att punktlighet, trygghet, enkelhet, bekvämlighet, kvalitet och bemötande förbättras. Attraktiviteten mäts i första hand genom nöjdhet, men också i hur punktlig kollektivtrafiken är.

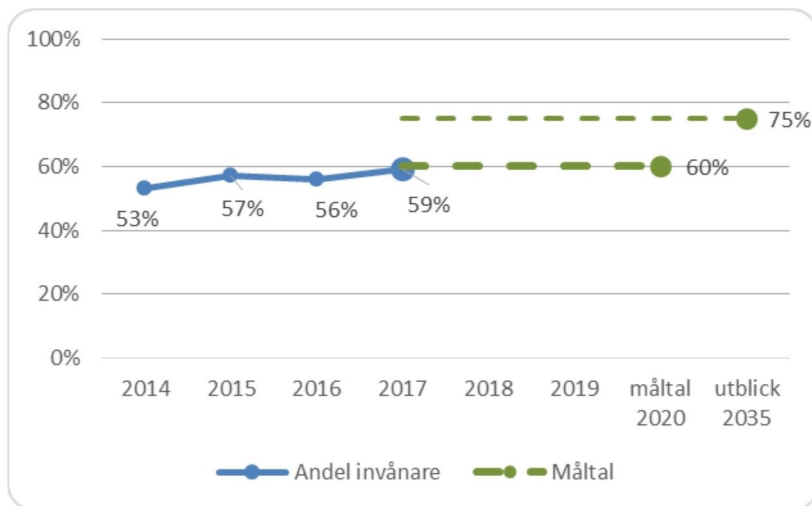
Måltal 2020	Indikatorer	Utveckling 2014 - 2017	Utveckling under 2017
Andel invånare som anser att det är enkelt att resa med Västtrafik är minst 60 %	2.1 Andel invånare som anser att det är enkelt att resa med Västtrafik	↑	↑
Andel nöjda resenärer med senaste resan mätt ombord är minst 93 %	2.2 Andel nöjda resenärer med senaste resan mätt ombord	↑	↻
Andel resenärer som är nöjda med Västtrafik är minst 60 %	2.3 Andel resenärer som är nöjda med Västtrafik	↑	→
	Nyckeltal	Förändring 2014 - 2017	Förändring under 2017
	2.4 Andel turer som är punktliga per trafikslag	→	→
	2.5 Allmänhetens upplevelse av förseningar i kollektivtrafiken som ett stort problem	↓	↓

 Målet är uppnått, pilen visar förändring under 2017

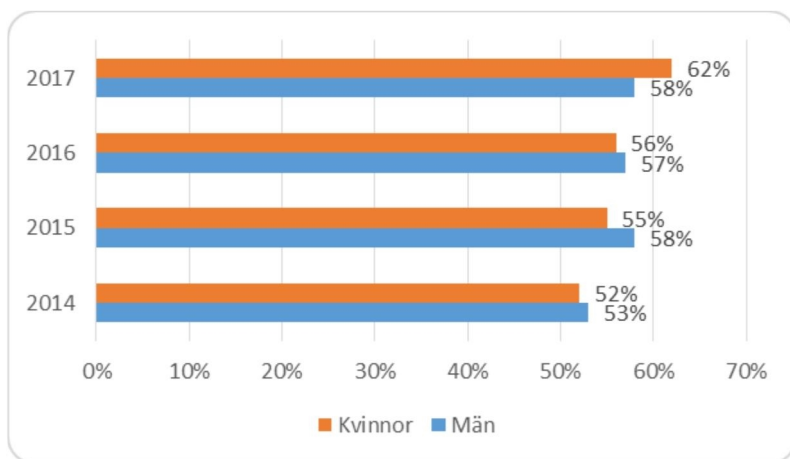
2.1 Andel invånare som anser att det är enkelt att åka med Västtrafik

Upplevelsen av enkelhet är en viktig parameter för att välja att resa med kollektivtrafiken. Delmålet till 2020 är att 60 procent ska anse att det är enkelt att åka med Västtrafik och årets värde på 59 procent ligger nära målet.

Figur 12 Andel invånare som anser att det är enkelt att resa med Västtrafik
Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

Om man ser till män och kvinnor är delmålet till 2020 redan nått för kvinnorna för år 2017, då 62 procent av dem svarade att de tyckte det var enkelt att åka med Västtrafik.

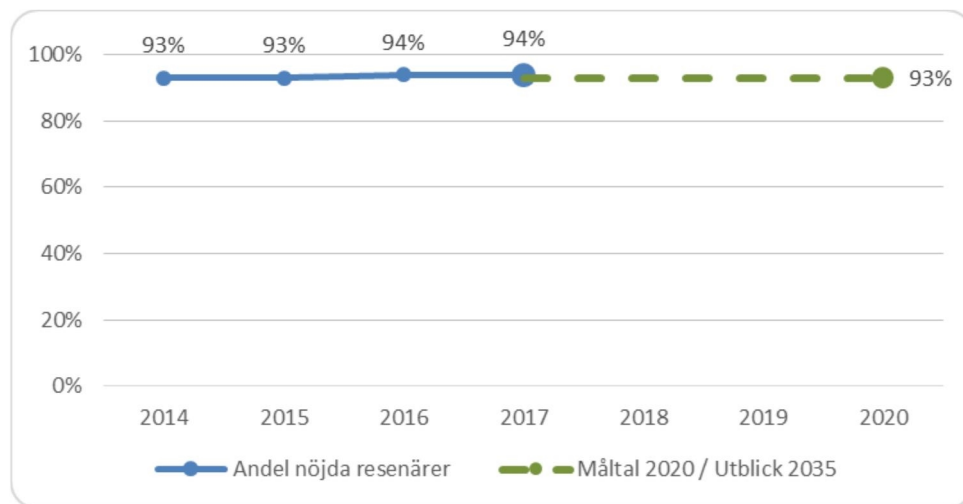

Figur 13 Andel män respektive kvinnor som anser att det är enkelt att resa med Västtrafik
Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

I Kollektivtrafikbarometern ställs också frågan om hur resenären upplever det som enkelt att köpa biljett. År 2017 har andelen resenärer som upplever att det är enkelt att köpa biljett ökat från 53 procent till 68 procent. Detta bedöms framförallt vara en följd av den ökade försäljningen av biljetter via appen ToGo.

2.2 Andel nöjda resenärer med senaste resan mätt ombord

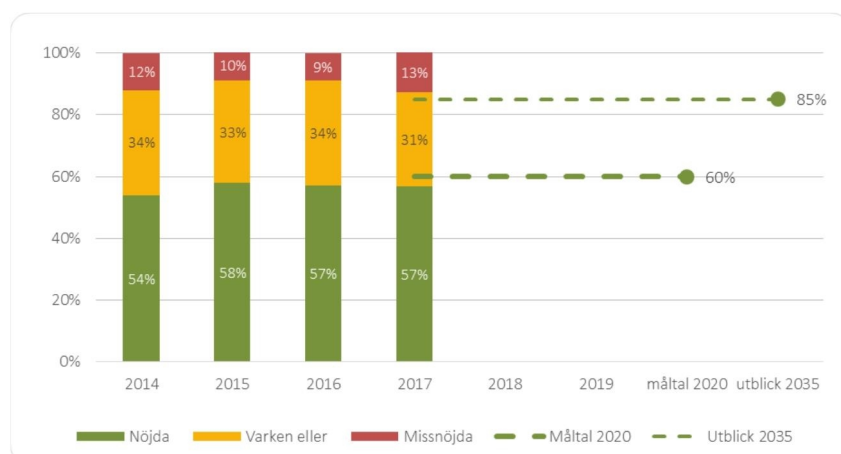
Många trafikavtal har nöjdhetsincitament och därför mäts nöjdheten ombord. De undersökningarna visar på en mycket hög nöjdhet med den senaste resan. Årssiffran för 2017 är att 94 procent är nöjda med den resa som görs.

Figur 14 Andelen nöjda resenärer med senaste resan mätt ombord
Källa: Västtrafik

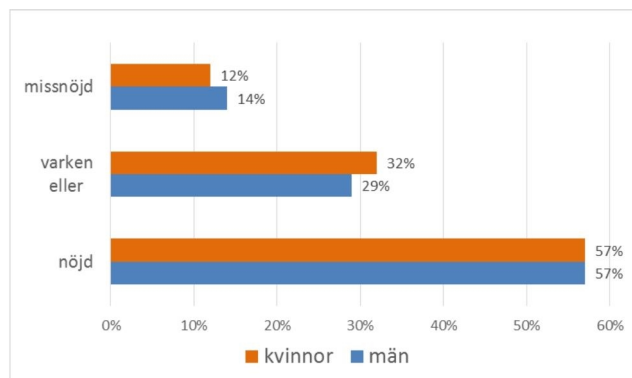
2.3 Andel resenärer nöjda med Västtrafik

Andelen resenärer som är nöjda med Västtrafik generellt ligger strax under 60 procent, enligt kollektivtrafikbarometern. Andelen missnöjda har ökat något jämfört med tidigare år och ligger på 13 procent. I begreppet nöjdhet ligger en blandning av varumärke, mediarapportering, egna upplevelser tillbaka i tiden och hur personer upplever att det fungerar idag. Den generella nöjdheten är därför svårare att förbättra än nöjdheten med den senaste resan som handlar mer om kvaliteten på tjänsten.

Figur 15 Andel resenärer som är nöjda med Västtrafik
Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

Det är ingen skillnad mellan andelen kvinnor och män som är nöjda med Västtrafik. Däremot är andelen missnöjda män är något högre än andelen missnöjda kvinnor.

Figur 16 Andel kvinnor och män som är nöjda med Västtrafik
Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

2.4 Andel turer som är punktliga per trafikslag

Punktlighet är en viktig parameter för hur nöjda resenärerna är med sin kollektivtrafikresa och med Västtrafik generellt. Arbetet med punktlighet är ständigt pågående och det kräver ett samarbete mellan ansvariga för infrastrukturen, operatörerna och Västtrafik.

Punktligheten har under 2017 förbättrats framförallt för tåg men har försämrats för buss i stadstrafik. Buss i stadstrafik är beroende av prioritering av framkomlighet för att inte fastna i biltrafiken och har dessutom påverkats av de ombyggnationer som görs i Göteborgsområdet. För att öka prioritering av bussarnas framkomlighet i stadstrafiken krävs samverkan med kommunerna. Generellt är punktligheten högre både för spårvagn och tåg än för buss i stadstrafik.

Tabell 8 Punktighet per trafikslag år 2014 - 2017

Andel turer som är punktliga							
Trafikslag	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Buss stadstrafik*	79%	80%	79%	77%			
Fartyg**	85%	87%	89%	89%			
Spårvagn	79%	80%	81%	81%			
Pendeltåg	95%	91%	92%	93%			
Regiontåg	92%	90%	90%	93%			

* Gäller stadstrafik i Göteborg, Mölndal och Partille

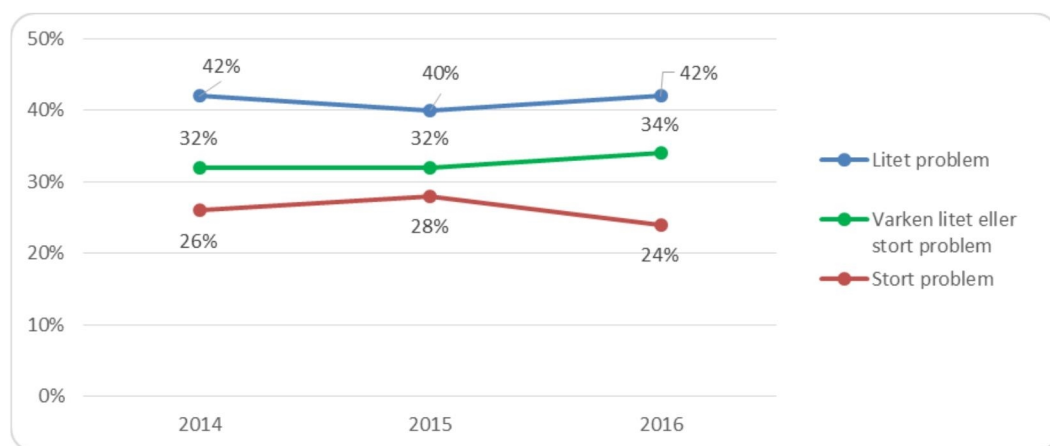
** Fartygstafiken gäller endast Styröbolaget

Källa: Västtrafik

2.5 Allmänhetens upplevelse av förseningar i kollektivtrafiken

SOM-institutet vid Göteborgs universitet gör varje år en studie för Västra Götaland där man bland annat frågar om invånarnas upplevelse av kollektivtrafiken. En av frågorna som ställs är i vilken utsträckning man uppfattar förseningar i kollektivtrafiken som ett problem i den kommun man bor.

I undersökningen för 2016 var förseningar i kollektivtrafiken inget stort problem för 76 procent av respondenterna. Andelen respondenter som ansåg att förseningar i kollektivtrafiken är ett stort problem låg på 24 procent, en minskning med fyra procentenheter från 2015.

Figur 17 Allmänhetens upplevelse av förseningar år 2014-2016

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 2016 (senast tillgänglig eftersom undersökningen rapporteras efterkommande år)

SOM-institutet ställde också en fråga om man bedömer att man kommer i tid när man använder kollektivtrafiken i Västra Götaland och där ansåg 51 procent av alla respondenter att det är helt eller delvis riktigt. Om man endast tittar på hur kollektivtrafikresenärerna svarade så ansåg 73 procent att det är helt eller delvis riktigt. Här finns alltså förbättringspotential, men liksom kollektivtrafikbarometern visar undersökningen att de som nyttjar kollektivtrafiken och har en erfarenhetsbaserad upplevelse är mer positiva än de som inte reser med kollektivtrafiken.

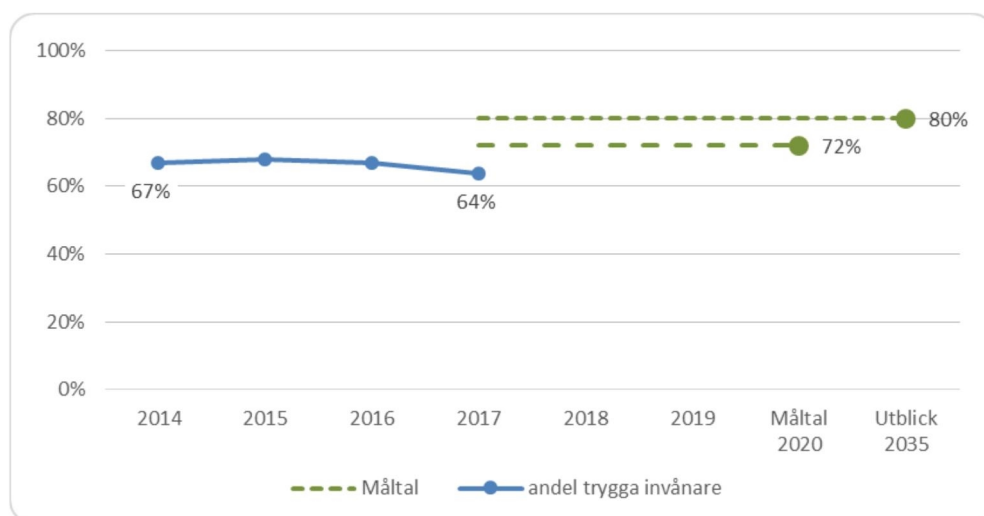
Delmål 3: Alla resenärsgupper beaktas

Kollektivtrafiken är ett viktigt medel för jämlikhet och delaktighet i samhället, som bidrar till social hållbarhet. Målet är att kollektivtrafiken utformas så att den inte upplevs diskriminerande, utan stöder en inkluderande samhällsutveckling.

Måltal 2020	Indikatorer	Utveckling 2014 - 2017	Utveckling under 2017
Andel invånare som känner trygghet att åka med Västtrafik är minst 72 %.	3.1 Andel invånare som känner trygghet att åka med Västtrafik.	↓	↓
Andel fordon anpassade för personer med funktionsnedsättning är 100 %.	3.2 Andel fordon anpassade för personer med funktionsnedsättning.	→	→
Antal hållplatser och terminaler anpassade för personer med funktionsnedsättning är fler än 800.	3.3 Antal prioriterade hållplatser och terminaler anpassade för personer med funktionsnedsättning.	↑	↑
	Nyckeltal	Förändring 2014 - 2017	Förändring under 2017
	3.4 Kvalitativ analys utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.	↑	↑

3.1 Andel invånare som känner trygghet att åka med Västtrafik

Grundläggande för att resenärer ska välja kollektivtrafiken är att den upplevs som trygg och säker. En mångfald av åtgärder behövs för att skapa trygghet. Trygghet är att resans alla moment fungerar och att resenären får tydlig information när det inte fungerar. Andra aspekter av trygghet är upplevelsen av säkerhet ombord och på hållplats. Det kan handla om allt från ljussättning och medpassagerares beteende till övervakningskameror. Värdet för år 2017 visar en något lägre trygghet.

Figur 18 Andel invånare som känner sig trygga med att åka med Västtrafik
Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

I Västtrafiks Varumärkestracking anger 74 procent att de alltid känner sig trygga hos Västtrafik. Det är en mindre undersökning än Barometern men baseras ändå på cirka 1000 svar. Oavsett mätmetod ligger resultaten relativt stabilt över åren.

Vaneresenärer upplever en högre trygghet att åka med Västtrafik än invånarna i allmänhet. Efter byte av mätmetod, se Ö1, är skillnaden i upplevd trygghet mellan könen mindre. Däremot finns en större skillnad mellan åldrar, där äldre känner sig mer trygga än yngre.

Tryggast känner sig resenärerna i kranskommunerna till Göteborg, 66 procent, medan i Göteborgs stadstrafikområde och Sjuhärad är tryggheten lägst på 63 procent. I Skaraborg och Fyrbodalen ligger tryggheten på 65 procent.

Tabell 9 Andel som instämmer i att de känner sig trygga med att resa med Västtrafik, olika kategorier

Kategori	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Invånare	67%	68%	67%	64%			
Män	68%	71%	69%	65%			
Kvinnor	66%	66%	65%	63%			
Resenärer	72%	73%	73%	69%			

Källa: Kollektivtrafikbarometern 2017

Jämfört med riket så känner sig västragötalänningarna något mer otrygga i kollektivtrafiken än genomsnittsinvånaren. I jämförelse med andra län har Västra Götaland samma trygghetsnivå (64 procent) som Jönköping och Kalmar. I Västerbotten och Norrbotten är andelen invånare som är trygga i kollektivtrafiken högst (75 resp 78 procent) och lägst andel trygga finns i Dalarna och Skåne. Där ligger tryggheten på cirka 60 procent.

3.2 Andel fordon anpassade för personer med funktionsnedsättning

Alla tåg, fartyg och bussar var vid utgången av 2017 anpassade för personer med funktionsnedsättning. Spårvagnarna är till 70 procent fullt anpassade, eftersom de äldre modellerna av spårvagnar är inte fullt ut tillgänglighetsanpassade. Totalt sett betyder det att 97 procent av alla fordon var anpassade vid årsskiftet 2017/2018. Den nivån har varit konstant sedan 2014.

De nya spårvagnar som har upphandlats kommer successivt att ersätta de gamla vagnarna. De första beräknas finnas på plats från våren 2019.

3.3 Antal prioriterade hållplatser och terminaler anpassade för personer med funktionsnedsättning

Ansvaret för hållplatser är delat mellan Västtrafik och väghållarna (kommunerna på kommunala vägar och Trafikverket på statliga vägar). Under 2017 har Västtrafik inventerat 800 prioriterade hållplatser för att få en bättre bild av vilka anpassningar som återstår att genomföra. Inventeringen har gjorts per hållplatsläge utifrån de åtta parametrar för en anpassad hållplats som finns definierade i funktionshinderstrategin.

Resultatet visar att 50 procent av hållplatslägena är helt anpassade, det vill säga har alla åtta parametrar uppfyllda. Enbart åtta hållplatslägen av de cirka 2 800 är inte utformade med någon av de åtta parametrarna.

Graden av anpassning för enskilda parametrar är däremot betydligt högre. Exempelvis har 98 procent av hållplatserna belysning, 83 procent har väderskydd och 76 procent har realtidsinformation. Så gott som alla hållplatser har minst ett kriterium för anpassning uppfyllda. Målet om minst 800 anpassade prioriterade hållplatser bedöms inom räckhåll om detta prioriteras.

3.4 Kvalitativ analys utifrån de sju diskrimineringsgrunderna

Under 2017 har ett utvecklingsarbete pågått för att ta fram en strategi som beaktar de sju diskrimineringsgrunderna och ersätter dagens funktionshinderstrategi. Strategin omfattar fem åtgärdsområden och för respektive område finns mål definierade. Åtgärdsområdena är:

- Ett fullt tillgängligt prioriterat nät
- Ett gott bemötande till alla resenärer
- Resenärerna ska känna sig trygga i kollektivtrafiken
- Inkluderande kommunikation
- Strategisk planering för jämlik kollektivtrafik

Västrafik har uppdaterat den tidigare listan med prioriterade hållplatser och bytespunkter. Den nya listan innehåller de cirka 800 hållplatser med flest påstigande per dygn samt minst en hållplats i varje kommun i Västra Götaland.

Västrafik har fortlöpande under 2017 genomfört utbildningar i bemötande hos trafikpersonal via partnerföretagen.

Så kallade pratorer, tryckknappar med uppläst information, har satts upp på ett antal platser i Göteborg. Målet på sikt är att ha minst en prator på varje resecentrum/terminal i Västra Götaland. Ledsagarservice nyttjas i ökande grad vid de stationer/terminaler där tjänsten tillhandahålls.

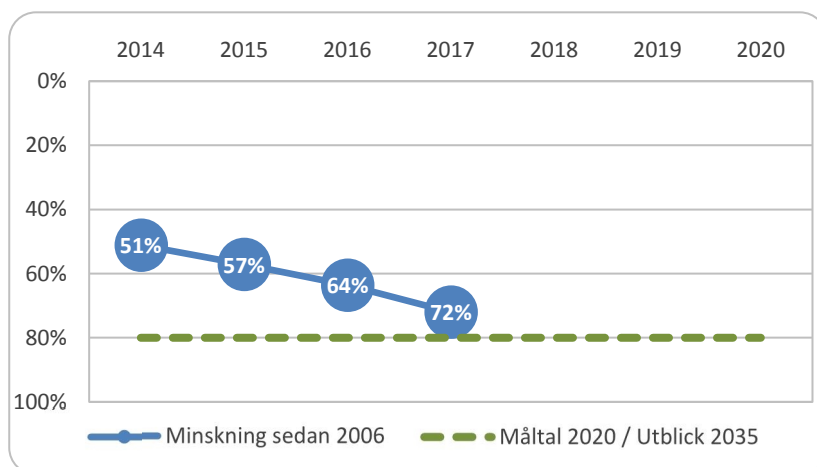
Delmål 4: Minskad miljöpåverkan från kollektivtrafiken

Kollektivtrafiken är en drivande aktör i övergången till ett långsiktigt hållbart transportsystem. Det sker genom successivt ökade krav i trafikupphandlingar med utfasning av fossila drivmedel, men också med fokus på minskad energianvändningen och låga nivåer av buller.

Måltal 2020	Indikatorer	Utveckling 2014 - 2017	Utveckling under 2017
Minskning CO ₂ -utsläpp per personkilometer jämfört med år 2006 är minst 80 %	4.1 Minskning koldioxidutsläpp per personkilometer jämfört med 2006	↑	↑

4.1 Minskning koldioxidutsläpp per personkilometer jämfört med 2006

Utvecklingen de senaste åren har gått fort mot en ökad andel förnybara drivmedel i fordonen. Elbussar i stadstrafik planeras både i befintliga avtal och vid nya upphandlingar. Biodiesel och biogas används i bussarna och 100 procent förnybar el i tåg och spårvagnar. Fossil diesel med inblandning av biodiesel används enbart i fartygstrafiken och för Kinnekulletåget. Men även för tåg och fartyg är eldrift möjligt. Idag är älvskytterna i Göteborg dieselelektriska, det vill säga har dieselmotorer som driver generatorer som driver elmotorer. De är väl förberedda för att kunna drivas med batteri och en färja är nu beställd med batteri. Utöver övergången till förnybara drivmedel finns en viss potential i att öka belägningsgraden på fordonen, framförallt i lågtrafik. Andelen förnybara personkilometer exklusive fartygstrafik var 2017 på nivå 96 procent. Målet är att minska koldioxidutsläppen per personkilometer och de har för 2017 minskat med 72 procent jämfört med 2006. Det finns goda möjligheter att nå målet om 80 procents minskning till 2020.

Figur 19 Procentuell minskning av koldioxidutsläpp per personkilometer, jämfört med år 2006
Källa: Västrafik, Frida miljödatabas

Källförteckning

- Frida, miljödatabas
- Kollektivtrafikbarometern, Svensk kollektivtrafik
- SOM-institutet, Västsvenska SOM-undersökningen
- Trafikanalys
- Västtrafik

Årlig avstämning
Datum 2018-01-22
Diarienummer KTN 2017-00184

Västra Götalandsregionen
Koncernkontoret
Handläggare:
Sara Eriksson, 070-730 25 93
Anna Kronvall, 076-940 28 21

E-post:
sara.eriksson@vgregion.se,
anna.kronvall@vgregion.se

Årlig avstämning av Regionalt trafikförsörjningsprogram Västra Götaland 2017

Innehållsförteckning

1. Uppföljning av trafikförsörjningsprogrammet för 2017
2. Kortfattad lägesrapport av utpekade utvecklingsområden i trafikförsörjningsprogrammet 2017-2020
3. Förbättringsförslag för samverkan inom de delregionala kollektivtrafikeråden

1 Uppföljning av trafikförsörjningsprogrammet för 2017

Redovisas i bilaga 1. Denna avstämning är den första uppföljningen av Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland 2017-2020 med utblick 2035.

Preliminära siffror för det övergripande målet om att öka andelen hållbara resor och antalet resor med kollektivtrafik visar på en stor ökning. Framförallt ökar resandet i stadstrafik och de prioriterade stråken. Kollektivtrafikens geografiska tillgänglighet är svår att mäta men antalet fordonskilometer fortsätter att öka och den grundläggande tillgängligheten finns i hela länet. Attraktiv kollektivtrafik handlar om resenärens behov och upplevelser i kollektivtrafiken. Nöjdheten är hög när man frågar personer ombord men betydligt lägre när allmänheten svarar generellt. Punktligheten har förbättrats i tågsystemet men försämrats något för buss i stadstrafik. Inom målen för *Alla resenärsgupper* och *minskad miljöpåverkan* är att utvecklingen är positiv.

Bilaga 1: ”Uppföljning 2017 - Regionalt trafikförsörjningsprogram Västra Götaland 2017-2020”

2 Prioriterade utvecklingsområden – lägesrapport

Trafikförsörjningsprogrammet för 2017-2020 finns på Västra Götalandsregionens hemsida; www.vgregion.se/kollektivtrafik.

I programmet finns sex prioriterade utvecklingsområden, som ska vara i fokus de närmsta åren för att driva utvecklingen mot det övergripande målet. De delregionala kollektivtrafiken ska involveras i arbetet och kommunerna spelar en viktig roll för möjligheterna att nå målen. De prioriterade utvecklingsområdena är:

- samhällsplanering och kollektivtrafik som ömsesidig process
- samordning med skolresor, utifrån lokala förutsättningar
- hållbart resande, samverkan för att utveckla smartare kombinationer av färd sätt
- pris- och betalsystem samt information – enkelt att resa
- principer och strategier för kollektivtrafiken i regionens pendlingsnav
- strukturerat arbete utifrån de sju diskrimineringsgrunderna; social hållbarhet

Nedan ges en kortfattad lägesrapport för respektive utvecklingsområde.

Samhällsplanering och kollektivtrafik som ömsesidig process

Sammanfattning enligt trafikförsörjningsprogrammet: Kollektivtrafikplanering och övrig samhällsplanering behöver ske mer samordnat. Det handlar dels om att kollektivtrafiken ska kunna utvecklas effektivt, dels om kommunernas förutsättningar för att utveckla ny bebyggelse. Det kräver ömsesidigt kunskapsbyggande i syfte att ta fram tydligare principer och processer för parterna gällande kollektivtrafikutbud och bebyggelse.

Lägesrapport januari 2018: En arbetsgrupp med representation från Västra Götalandsregionen, Västtrafik, de fyra delregionala kollektivtrafikrådets tjänstemannanätverk samt Länsstyrelsen startade 2016 för att tillsammans identifiera utmaningar och ta fram förslag på aktiviteter inom utvecklingsområdet. Under 2017 har arbetsgruppen redovisat förslag på nio olika aktiviteter inom områdena Ansvar och planeringsprocesser, Samverkan och dialog samt Riktlinjer/nyckeltal och utbildning. Föreslagna aktiviteter förankrades i Kollektivtrafiknämnden och respektive delregionalt kollektivtrafikråd under våren 2017. Under hösten har arbetsgruppen påbörjat genomförandet av aktiviteterna som bland annat innefattar:

- Identifiering av goda exempel på planeringsprocesser där kollektivtrafiken kommit in på ett bra sätt
- Att se över möjligheten för kommuner och Västtrafik att i samband med ny bebyggelse teckna avsiktsförklaringar eller liknande
- En lättillgänglig sammanställning av nyckeltal och grundprinciper för kollektivtrafik som kan användas vid planering av ny bebyggelse
- Ett utbildningspaket som riktar sig främst till kommunala tjänstemän inom samhällsbyggnadssektorn

Samordning med skolresor, utifrån lokala förutsättningar

Sammanfattning enligt trafikförsörjningsprogrammet: Det finns potential att öka servicenivån på landsbygd ytterligare genom samordning med skolskjutsar. De utredningar som gjorts visar att det inte finns en lösning som passar alla kommuner. Samordningen bör därför ske genom samråd mellan Västtrafik och respektive kommun utifrån geografiska och demografiska förutsättningar, inför upphandlingar, där både kommunen och Västtrafik strävar efter bästa möjliga totallösning för invånarna.

Lägesrapport januari 2018: Under 2017 har Västtrafik påbörjat ett internt arbete för att tydliggöra hur Västtrafik idag arbetar med samordning mellan skolskjuts och allmän kollektivtrafik. I detta arbete ingår bland annat att tydligt beskriva vad en sådan samordning innebär i praktiken och vilka möjligheter och konsekvenser som blir följden. Arbetet kommer att fortsätta under 2018.

Hållbart resande, samverkan för att utveckla smartare kombinationer av färdstätt

Sammanfattning enligt trafikförsörjningsprogrammet: Kollektivtrafiken är ofta – men inte alltid – det hållbara alternativet, ekonomiskt och miljömässigt. Ett viktigt utvecklingsområde är att kombinera färdstätt smartare. Åtgärder ska anpassas utifrån lokala förutsättningar och behov, geografiskt och hos olika resenärgrupper, för såväl vardagsresor som resor inom turism och besöksnäring. Det innebär fortsatt hög prioritet för samverkansprojekt för utveckling av nya tjänster för att underlätta för samåkning, bilpooler, cykelpooler osv. Därtill krävs systematiskt beteendepåverkande arbete.

Lägesrapport januari 2018:

Hållbart resande väst

Västra Götalandsregionens projekt- och kompetensplattform Hållbart resande väst har utvecklats vidare under 2017 och flera projekt har genomförts. Bland dessa finns Cykelvänlig arbetsplats, Skolreseplaner, Vintercyklist samt Buss o´hoj, som är ett nytt projekt där invånare har fått testa vikcyklar, som tas med i kollektivtrafiken.

Hållbart resande väst driver nätverket för hållbart resande, där drygt 30 kommuner är med och tar del av kompetenshöjande aktiviteter. Ambitionen är att flera kommuner i Västra Götaland, gärna landsbygdskommuner, ska bli en del av nätverket och delta i de projekt hållbart resande väst driver. Under 2018 prioriteras följande satsningar:

- Arbeta för att hitta smarta lösningar för att utveckla hållbart resande på landsbygd.
- Satsning på att tillsammans med Västtrafik engagera företag och organisationer att jobba med hållbart resande i tjänsten och de anställdas resor till och från arbetsplatsen.
- Verka för ett ökat hållbart och aktivt resande bland barn och unga.

Mer information om hållbart resande väst finns på www.vgregion.se/hrv och på facebook.

Kombinerad mobilitet

Kollektivtrafiknämnden har gett Västtrafik i uppdrag att undersöka och utveckla området kombinerad mobilitet i syfte att förenkla för invånare att nyttja den regionala kollektivtrafiken i kombination med andra transporttjänster som till exempel hyrbil, bilpool och stadscykel. Efter dialog med marknaden har Västtrafik under 2017 frångått den initiala planen om att upphandla en kombinerad mobilitetstjänst. Istället planerar Västtrafik att möjliggöra framväxt av en flora av externt utvecklade kombinerade mobilitetstjänster genom att tillgängliggöra valda delar av sitt biljettsortiment för återförsäljning. Under 2017 har arbetet med att förbereda för detta initierats. Västtrafik har bland annat samarbetat med andra aktörer inom projektet 'Swedish Mobility Program', påbörjat nödvändig teknisk utveckling samt förberett för piloter under 2018 och 2019.

Principer och strategier för kollektivtrafiken i regionens pendlingsnav

Sammanfattning enligt trafikförsörjningsprogrammet: Strategier för att möta befolkningstillväxten och uppnå ökad marknadsandel för hållbara resor behöver utvecklas ytterligare. Samråd sker politiskt i stadstrafikforum, som finns för respektive pendlingsnav i Västra Götaland. För dessa orter handlar det dels om att skapa effektiva och goda förbindelser för de som pendlar in från resten av regionen, dels att stötta stadsutvecklingen.

För naven i varje delregion; Göteborgs stadstrafik (Göteborg, Mölndal och Partille), Trollhättan/Vänersborg (Tvåstad), Uddevalla, Borås och Skövde finns särskilda stadstrafikforum. Politiska företrädare för parterna möts 2-4 gånger per år för dialog och informationsutbyte kring frågor som bedöms relevanta för stadstrafikens utveckling. Detta görs som en del av stadens utveckling och som en del i kollektivtrafiksystemet som helhet.

Inom respektive stadstrafikforum har eller ska en kollektivtrafikplan/målbild tas fram. Kollektivtrafikplanerna utgår från Regionalt trafikförsörjningsprogram och beskriver hur kollektivtrafiken behöver utvecklas i samklang med stadsutvecklingen för att stödja en hållbar region- och stadsutveckling och öka andelen hållbara resor med kollektivtrafik, gång och cykel.

Trafikförsörjningsprogrammets mål och strategier är styrande för arbetet.

Lägesrapport januari 2018:

I Stadstrafikforum Göteborg, Mölndal och Partille har vi under 2017 färdigställt *Målbild Koll2035 - Kollektivtrafikprogram för stornätet i Göteborg, Mölndal och Partille*. Dokumentet är nu ute hos parterna för antagande. Mölndal och Partille antog målbilden vintern 2017, Göteborg och Västra Götalandsregionen förväntas anta målbilden under första kvartalet 2018.

Under 2016 antogs *Utvecklingsplan 2025* för Borås. Våren 2017 blev det nya avtalet för stadstrafiken i Borås klart. Diskussioner har även förts under hösten 2017 om att introducera elbussar i Borås.

För Skövde pågår arbetet med *Kollektivtrafikplan 2025 med utblick 2030*. Inkomna synpunkter från remissomgången inarbetas för närvarande för att sedan inleda beslutsprocessen.

Arbete pågår med *Kollektivtrafikplan för Trollhättan och Vänersborg 2030*. Arbetet planeras pågå under våren 2018 med beslut under hösten 2018.

Stadstrafikforum för Uddevalla förväntas inom kort fatta beslut om ett projektdirektiv för *Kollektivtrafikplan 2035* och arbetet kommer att pågå under hela 2018. Beslut väntas våren 2019.

Pris- och betalsystem samt information – enkelt att resa

Sammanfattning enligt trafikförsörjningsprogrammet: Steg 1 i den pris- och sortimentstrategi, som inledde sitt genomförande 2014, syftar till att göra det enklare för resenären. Förenklingar i form av färre tillägg och varianter av kort, enhetligare regler för kommunala tillköp, rabattsatser, möjlighet att köpa färdbevis i telefonen och avskaffa check-out är sådant som redan är beslutat och genomförs successivt.

I steg 2 handlar det om att se över zonsystemet för att uppnå ett system som resenären upplever som enklare och mer rättvist än dagens indelning, utvecklad biljettsamverkan för att underlätta resor över länsgräns samt Fortsatt utveckling av försäljningskanaler och information till resenären om hur och var man kan köpa biljetter och resa med kollektivtrafiken.

Lägesrapport januari 2018:

Fokus under 2017 har legat dels på att utveckla appen Västtrafik To Go med fler tjänster och biljettslag, samt ta fram ett förslag till ny zonstruktur (steg 2). Kollektivtrafiknämnden beslutade i september 2017 att skicka ut förslag till ny zonstruktur på samråd i de delregionala kollektivtrafikeråden. Förslaget innebär att dagens över 70 zoner slås samman till tre zoner vilket innebär en kraftig förenkling jämfört med idag. Kommundialogen pågår under hösten och vintern 2017/18 med förhoppningen att enas kring ett förslag under våren 2018.

Strukturerat arbete utifrån de sju diskrimineringsgrunderna; social hållbarhet

Sammanfattning enligt trafikförsörjningsprogrammet: Västra Götalandsregionen har gjort en utredning som visar att åtgärder för funktionsnedsatta även gynnar andra grupper i samhället. Den visar att ytterligare åtgärder krävs, framförallt när det gäller att öka tryggheten för olika resenärgrupper. Ökad kunskap och utveckling av ett strukturerat arbetssätt krävs dock för att beakta de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsidentitet, etnisk tillhörighet, religion/trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder (barn/äldre). Här ingår att utveckla kollektivtrafikens roll som ett verktyg för integration, jämställdhet och att stärka barns rättigheter.

Lägesrapport januari 2018:

Under 2017 har ett utvecklingsarbete pågått för att ta fram en strategi som beaktar de sju diskrimineringsgrunderna och ersätter dagens funktionshinderstrategi. Ett förslag till strategi är nu framtagna och skickas i samband med denna avstämning ut på remiss under våren 2018, för beslut i kollektivtrafiknämnden hösten 2018. Strategin omfattar fem åtgärdsområden. För respektive område finns mål definierade.

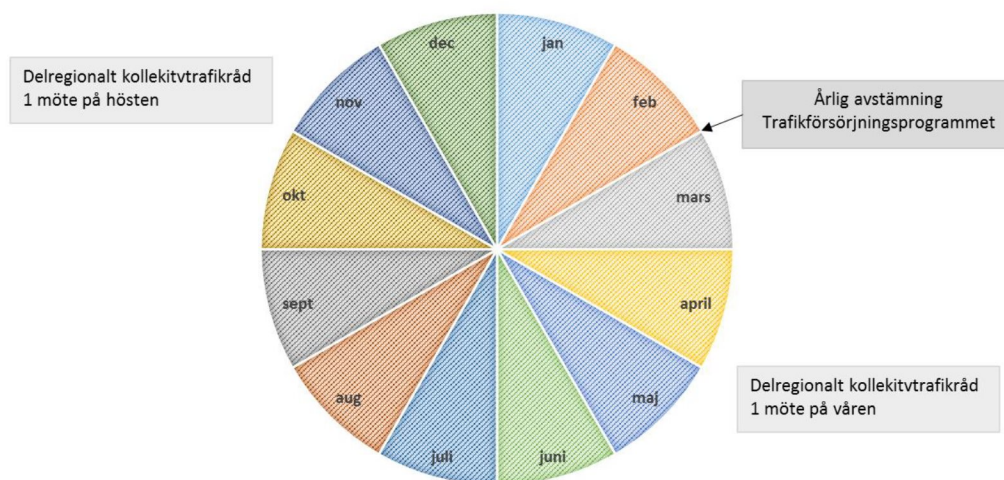
3 Förbättringsförslag för samverkan inom de delregionala kollektivtrafikeråden

I de delregionala kollektivtrafikeråden sker dialog mellan delregionernas kommuner och Västra Götalandsregionen. I Beredningen för hållbar utveckling, BHU, förs dialog och samråd mellan delregionerna och regionen.

De delregionala kollektivtrafikeråden har möte minst två gånger per år och på dessa möten ska dialog om kollektivtrafikens strategiska utveckling hanteras. Respektive delregion (och ingående kommuner) ansvarar för att fastställa forumets utformning och representation.

En god samverkan kräver kontinuerlig utveckling och förbättring. Med utgångspunkt i inkomna synpunkter från föregående års remiss och dialog i råden under det gångna året, föreslås tydligare fokus på dialog på de delregionala kollektivtrafikerådens möten (där handlingar gått ut i god tid innan mötet) och sedan efterföljande formell remiss. Beslut om remissvar kan hanteras separat från råden, till exempel på ordinarie förbundsstyrelse-/direktionsmöte. Därmed blir rådets mötestider i högra grad också frikopplade från svarsdatum för remisser. Vi föreslår också att vi i största möjliga mån samlar remisser till den årliga avstämningen av trafikförsörjningsprogrammet, för att minska antalet förankringsprocesser och administration.

ÅRSHJUL DELREGIONALA KOLLEKTIVTRAFIKRÅD

Yttrande till VGR om ny
zonstruktur för
kollektivtrafiken

9

2018.169 TN

Till Delregionala kollektivtrafikerådet

DKR-samråd kring förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

Förslag till ställningstagande

Delregionala kollektivtrafikerådet föreslås besluta att avstå från möjligheten att lämna svar på VGR:s förslag till ny zonstruktur för Västtrafik.

Delregionala kollektivtrafikerådet föreslås besluta att uppmana medlemskommunerna att skicka egna remissvar till VGR.

Sammanfattning

I skrivelse från Västra Götalandsregionen (VGR) daterad 2017-10-03 har delregionala kollektivtrafikerådet (DKR) beretts tillfälle att yttra sig över förslag till ny zonstruktur. Som en del i arbetet med att fördubbla kollektivtrafikresandet har Kollektivtrafiknämnden gett Västtrafik i uppdrag att ta fram förslag till ny zonstruktur. Västtrafiks rekommendation är att genomföra konceptet *Tre zoner*, som utgör en stor förenkling, men bara ett mindre förändringssteg för kund och därmed låg risk för minskat resande.

Vid föregående möte, 2018-02-09 (§32), beslutade DKR att återremittera ärendet för fortsatt dialog mellan presidierna för DKR, VGR:s kollektivtrafiknämnd samt Göteborgs stad angående stadens ställningstagande till förslag till ny zonstruktur.

Mötet mellan presidierna genomfördes 2018-02-21. Vid mötet framkom att det råder politisk oenighet i frågan. Det råder även politisk oenighet inom GR, främst gällande var de geografiska zongränserna bör gå.

Samstämmighet och enighet är bärande delar i GR. Utifrån ovanstående bakgrundsteckning väljer GR att avstå från att yttra sig angående VGR:s förslag till ny zonstruktur för Västtrafik.

Presidiet för det delregionala kollektivtrafikerådet behandlade ärendet vid sammanträde 2018-03-08 och föreslog då att medlemskommunerna ska uppmanas att skicka egna remissvar till VGR.

Sammanställning av inkomna synpunkter till GR

Inledningsvis uppmuntrades GR:s medlemskommuner att inkomma med synpunkter via sina representanter i kollektivtrafiknätverket. Samtliga kommuner har responderat. Kommunernas yttranden är bilagda.

Två kommuner ställer sig bakom VGR:s ursprungliga förslag till ny zonstruktur, men kan även se ett behov av att inkludera samtliga GR-kommuner i zon A och B. (Mölndal, Partille)

Två kommuner anser att det är svårt att ta ställning till förslagets konsekvenser då tillgängligt underlag inte är tillräckligt omfattande. Man önskar samtidigt att förslaget skulle utgå ifrån funktionella geografiska områden. (Lerum, Göteborg)

Sex kommuner ställer sig bakom det kompromissförslag som benämns "Exempel A", där de GR kommuner som ursprungligen var placerade i zon C flyttas in i zon B. (Alingsås, Kungsbacka, Lilla Edet, Stenungsund, Tjörn, Öckerö)

Tre kommuner förespråkar andra förslag, t.ex. fler eller färre kommuner i zon A. (Ale, Härryda, Kungälv)

Göteborg 2018-03-12

Helena Söderbäck

/Maria Sigroth

KS § 192

Dnr KS.2017.371

Förslag till ny zonstruktur för Västtrafik 2019-2028

Ärendet

Västtrafik har på uppdrag av Västra Götalandsregionen tagit fram förslag för ny zonstruktur och föreslår att man går från dagens över 70 zoner till tre zoner som ska utgöra en stor förenkling för kunderna.

Förslaget tre zoner är positivt för Ale då Ale kommuns zon mellan Bohus och Nödinge försvinner och hela kommunen kommer att ingå i zon B.

I zon A föreslås förutom Göteborg också Mölndal, Partille och Öckerö att ingå. Vi ser inga stora skillnader i trafikstrukturerna i Mölndal och Partille jämfört med exempelvis Kungälv, Härryda och Ale. För att öka resandet med kollektivtrafik och minska belastningen på pendelparkeringar borde fler av GRs kommuner ingå i zon A. Eftersom det inte finns några redovisade exempel på detta vill Ale att fler förslag bör undersökas och redovisas.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2017-12-01
- Yttrande, 2017-12-01
- Ny zonstruktur och nytt sortiment, beslutsunderlag till kollektivtrafiknämnden 2017-09-15
- Förslag till ny zonstruktur för Västtrafik , sammanfattning av beslutsunderlag hösten 2017

Förvaltningens beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar att anta yttrandet.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta yttrandet.

Beslutsexpediering

För vidare hantering

Utvecklingsledaren för ekologisk hållbarhet

Justerandes sign.		Utdragsbestyrkande
-------------------	--	--------------------

DKR

Förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

Ale kommun tycker att alla kommuner som gränsar till Göteborg bör ingå i zon A. Vi ser inte skillnader mellan Partilles, Öckerös eller delar av Mölndals resandestrukturer jämfört med Kungälv, Härrydas, eller Ales.

Alternativt att Göteborg Stad är zon A och resterande GR kommuner zon B.

Kollektivtrafikresandet skulle gynnas av att minska zonövergångarna i GRs arbetspendlingsregion.

Ale kommun ser positivt på att zoner som delar kommuner tas bort.

Samrådsprocessen i ärendet har inte gett möjlighet till en bra dialog då vi inte fått uträknat underlag på de zonstrukturexempel vi förespråkar. Vi känner att man inte är intresserade av remissvar vare sig från DKR eller kommunerna.

Mikael Berghund
Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande

Björn Järbur
Kommunchef

Jonas Åker

Från: markus.thunberg@alingsas.se
Skickat: den 7 december 2017 09:26
Till: Jonas Åker
Ämne: Ang: Förslag till ny zonstruktur

Hej Jonas,

Jag tog del av det som sades på Samhällsbyggnadschefsnätverket, och utifrån utgångspunkten att Alingsås kommer med i zon 2/GR-zonen så tolkar jag stämningen i Alingsås som att vi är försiktigt positiva. Vi kommer att ha svårt att skicka ett yttrande dock, men jag återkommer om jag kan få avstämning med våra politiker centralt.

Med vänlig hälsning
Markus Thunberg

Markus Thunberg
Gatuchef
Alingsås kommun
Tekniska förvaltningen
Sveagatan 12
441 81 Alingsås
Tel: 0322-61 62 44
markus.thunberg@alingsas.se

-----Jonas Åker <Jonas.Aker@grkom.se> skrev: -----

Till: Agneta Nordström (agneta.nordstrom@kungsbacka.se) <agneta.nordstrom@kungsbacka.se>, "Annika Friberg (annika.friberg@ale.se)" <annika.friberg@ale.se>, Ingalill Siljat <ingalill.siljat@ockero.se>, Linda Holmer Nordlund <Linda.Holmer@lillaedet.se>, "markus.thunberg (markus.thunberg@alingsas.se)" <markus.thunberg@alingsas.se>

Från: Jonas Åker <Jonas.Aker@grkom.se>

Datum: 2017-12-05 18:29

Ärende: Förslag till ny zonstruktur

Hej!

På fredag har GRs förbundsstyrelse möte och frågan om förslag till ny zonstruktur står på dagordningen.

Inför mötet behöver jag er hjälp med att sammanställa en bild av hur diskussionerna går i era kommuner och vart åt det lutar.

Ert bidrag är värdefullt eftersom då det hjälper oss att hitta strategier inför det fortsatta arbetet.

Om ni inte står i begrepp att skicka mig färdiga yttranden så gör det absolut ingenting, skicka ett utkast, ring eller skriv ett mail istället!

Skulle det vara så att ni av en eller en annan anledning inte kan ge mig en vink så skulle jag behöva veta det också.

Stort tack på förhand!

Vänligen
Jonas Åker Zeander

Regionplanerare
Miljö och samhällsbyggnad
Göteborgsregionens kommunalförbund (GR)
Adress: Box 5073, 402 22 Göteborg
Besöksadress: Anders Personsgatan 8 (hitta
hit) <<https://kartor.eniro..se/m/nxVeM>>
Växel: 031-335 50 00
Direkt: 031-335 51 08
Sms: 0702-82 41 43
jonas.aker@grkom.se
www.grkom.se

[bilagan "winmail.dat" borttagen av Markus Thunberg/TK/Alingsas]

Remissvar: Ny zonstruktur och nytt sortiment

Inledning

Göteborgs Stad har getts möjlighet att yttra sig till Göteborgsregionens Kommunalförbund (GR) senast 14 december 2017. Ett gemensamt remissvar för GR sammanställs sedan för ställningstagande i det delregionala kollektivtrafikerådet (DKR) 9 februari 2018. Beslut i ärendet ska efter politisk hantering i VGR slutligen fattas av Regionfullmäktige i juni 2018.

Trafikkontoret Göteborgs stad har fått remissen från Stadsledningskontoret för direkt besvarande till GR. Trafikkontoret svarar i ärendet på delegation och ärendet går sen som skriftlig information till Trafiknämnden 15 februari.

Ärendet har beretts i Trafikkontorets interna tjänstemannagrupp för kollektivtrafikfrågor och svaret är framtaget i dialog med Stadsledningskontoret.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret välkomnar en översyn av kollektivtrafikens zonstruktur med syfte att förenkla för kunderna att välja biljett, köpa resa samt resa på sin biljett. Trafikkontoret delar förslagets syn på att tydlighet och enkelhet är viktiga bidragande faktorer till ett ökat resande med kollektivtrafik. Vidare är en av de stora fördelarna i förslaget att Göteborg, Mölndal, Partille och Öckerö förslås ingå i samma zon. Det är logiskt att det sammanhängande stadsområdet är del av samma zon.

Effekter på resandet

I Göteborgs Trafikstrategi (beslutad 2015) är ett av strategins huvudmål "Ett lättillgängligt regioncentrum". Staden förväntas växa med 150 000 invånare och 80 000 fler arbetstillfällen till 2035. För att kunna hantera detta är kollektivtrafiken en nyckelfaktor. Trafikstrategins mål för kollektivtrafiken är att år 2035 sker 55% av de motoriserade resorna med kollektivtrafiken. Det innebär att antalet resor med kollektivtrafiken ska öka med 80 procent mellan 2011 och 2035. Trafikkontoret ser att det finns delar i förslaget som kan bidra till måluppfyllelse men också delar som befaras kunna motverka målet.

I förslaget beskrivs vid flera tillfällen förändring av resandet på ett sätt som tolkas som en risk för minskat resande med kollektivtrafik i Göteborg. Samtliga kopplad till en eventuell prishöjning.

” De som reser lokalt ser inte att mervärdet motiverar prisökningen. Många som idag reser lokalt inom en ort kommer att få tillgång till ett större reseområde även om de köper den minsta biljetten som utgörs av en av de tre zonerna. Samtidigt ser dessa kunder inte att de kommer att utnyttja den större zonen, och ser inte att en prishöjning motiveras av detta. ”

Ang. kundupplevelsen (sid 20)

” Många får ett liknande pris som idag, men det finns en utmaning med prishöjningen för de kortare resorna främst för resenärer i Göteborg. ”

Ang. ökat resande (sid 29)

” Konceptet möjliggör ökad arbetspendling mellan pendlingsnav då de allra flesta periodbiljettkunder får tillgång till ett större område till ett liknande pris. Dock innebär det att korta resor blir dyrare, vilket kan leda till viss minskning av arbetspendling inom pendlingsnav. ”

Ang. politiska mål (sid 33)

Om detta leder till en överflytt av resor till andra hållbara färdmedel så som gång eller cykel innebär det inget problem. Men om överflytten istället sker till bil motverkar det direkt målen i trafikstrategin.

Vidare framgår det att det mellankommunala resandet så som inpendling till Göteborgs stad kan komma att öka. Men inte på vilket sätt eller hur mycket. Även detta gör det svårt att bedöma förslagets effekter.

Det är Trafikkontorets bedömning att förslaget till ny zonstruktur är i behov av en djupare analys gällande effekter på resandet då tillgängligt material inte är tillräckligt för att överblicka förslagets konsekvenser.

Fortsatt möjlighet till tillköp

Enligt förslaget är en intäkt motsvarande dagens subvention från Göteborgs stad nödvändig för att åstadkomma de prisnivåer som föreslås i förslaget (trots bibehållen subventionsnivå bedöms priset bli högre inom Göteborg än i dagsläget).

De juridiska aspekterna behöver belysas ytterligare då det inte är troligt att förslaget är förenligt med kommunallagens krav på kommunens befogenheter gällande tillköp som gynnar invånare i andra kommuner så som Partille och Mölndal.

Det är Trafikkontorets bedömning att förslaget till ny zonstruktur är i behov av ytterligare analys gällande de ekonomiska konsekvenserna för staden rörande möjligheten för fortsatta subventioner och tillköp.

Övriga medskick

Jämlikhet i staden

Förslaget kan ha inverkan på stadens mål om att minska skillnader i livsvillkor och hälsa. En viktig parameter är nämligen att öka tillgängligheten till kollektivtrafiken.

”Se över de hinder som finns för att kollektivtrafiken ska bli mer tillgänglig, utifrån till exempel ekonomi, fysisk tillgänglighet och information om kollektivtrafiken”

Rapport 2014: Skillnader i livsvillkor och hälsa i Göteborg, sid 172

Förslaget kan minska hindret gällande information om kollektivtrafik då förslaget innebär ett enklare biljettsystem. Dock kan förslaget samtidigt öka hindret vad gäller ekonomi den föreslagna prisnivån är högre än i dagsläget. En prishöjning påverkar i högre grad de socioekonomiskt utsatta än övriga invånare vilket skulle motverka målen om ett mer jämlikhet Göteborg. Analys om jämlikhetseffekter av förslaget saknas.

Staden under utbyggnad

Om regionfullmäktige fattar beslut om förändrad zonstruktur så kan det träda ikraft två år efter beslutet, dvs 2020. Vi är då inne i en period med intensivt byggande i staden. En attraktiv kollektivtrafik är av extra stor vikt i det skedet och om det sammanfaller med en förändring som gör det dyrare att resa i staden kan de negativa effekterna på resande öka kraftigt.

Pendelparkeringar

Förslaget hanterar inte eventuella effekter på befintliga pendelparkeringar. Är exempelvis dagens placeringar relevanta även i ett nytt zonsystem? Frågan hanteras inte i förslaget.

Trafikkontoret förutsätter att fortsatt arbete med ny zonstruktur kommer att ske i nära samverkan med Göteborgs stad.

Hälsningar

Jörgen Einarsson
Avdelningschef Samhälle och Planering

Västra Götalandsregionen att.
maria.behre@vgregion.se

Datum
2017-10-27

Dnr
2017KS818 530

Yttrande om ny zonindelning för kollektivtrafiken

Härryda kommun har tagit del av förslaget om ny zonindelning för kollektivtrafiken och lämnar synpunkter till det Regionala kollektivtrafikerådet.

Målbild Koll 2035

Härryda kommun hänvisar till tidigare beslut i GR, som styrker behovet att Härryda kommun ingår som en del av Målbild Koll 2035, kollektivtrafikprogram för stornätet i Göteborg, Mölndal och Partille (GMP). I målbilden, förslagshandling 2017, beskrivs att ”Mölnlycke tätort i Härryda kommun kan inom målbildens planeringshorisont bli en del av det sammanhängande storstadsområdet. Götalandsbanan och dess eventuella koppling till Mölnlycke kan också förändra förutsättningarna. Fortsatt planeringsarbete får beakta detta. Med införande av metrobusskonceptet blir den stadsnära expressbusstrafiken från Mölnlycke redan i målbilden en integrerad del av stornätet.”

Expressbussar kontra Metrobussar

Enligt förslaget i GMP kommer expressbussarna att ersättas med Metrobussar. Det är inte funktionellt att avgränsa betalzon för kollektivtrafiken i Mölnlycke enligt beskrivningen i Målbild Koll 2035. Zonindelningen måste ta ansvar för hur kollektivtrafiken bedrivs och var resenärerna finns, för att åstadkomma att fler väljer att åka kollektivt. Tidsaspekten är till och med år 2035, men åtgärder behöver göras i närtid!

Det finns 20 linjer som trafikerar kommunen och merparten har slutdestination i Göteborg, Mölnlycke och i Partille. Det finns tre expressbusslinjer som kör mellan Mölnlycke respektive Landvetter och mot Göteborg respektive Mölndal. Röd express kör från Lilla Varholmen, Göteborg till Landvetter centrum och fr om december 2017 kommer det att finnas en förbindelse mellan Landvetter centrum och flygplatsen.

RV40 och Landvetter flygplats

Trängseln och trafikstockningar på RV40 är omfattande och i förslaget till zonindelningen finns inget incitament i stråket att få fler att välja kollektivtrafiken. Härryda kommun anser att det är synnerligen angeläget att förmå fler att åka kollektivt på grund av miljö och trängselproblematiken på RV40.

Kommunen framhåller att Landvetter flygplats är en av de större arbetsplatserna i regionen och antalet anställda på Airport City Göteborg kommer att öka från 4 000 till ca 14 000 anställda. Flygplatsen är en central punkt för internationella resor och en utbyggnad av den pågår.

Pendlingsrelationer

Arbetspendlingen mellan Härryda kommun och Göteborg är mycket hög. Nästan varannan bosatt i kommunen arbetar i Göteborg. Omvänt är det också nästan lika stor andel förvärvsarbetare i kommunen som är bosatta i Göteborg. Pendlingsrelationen är också stor mellan kommunen och Mölndal respektive Partille kommuner. Nio av tio Härrydabor som köper Västrafikkort, köper periodkort för att åka till Göteborg, Mölndal och Partille (periodkort Göteborg+ och Göteborg ++).

Tre zoner eller dagens zonindelning?

Härryda kommun anser att ett införande av ny zonindelning där Härryda kommun ingår i den inre zonen A, bidrar till incitament att fler väljer att åka med kollektivtrafiken. Härryda kommun ser inga hinder att godkänna förslag till ny zonstruktur med tre zoner för kollektivtrafiken och ställer sig därmed bakom förslaget.

Med anledning av det pågående ärendet med ny zonstruktur för Västtrafik

Kungsbacka kommun har yttrat sig till Göteborgsregionens Kommunalförbund (GR) i december 2017. Ett gemensamt remissvar för GR har sammanställts för ett ställningstagande i det delregionala kollektivtrafikerådet (DKR) 9 februari 2018. Beslut i ärendet ska efter politisk hantering i VGR slutligen fattas av Regionfullmäktige i juni 2018.

Kungsbacka kommun vill på detta sätt belysa sitt ställningstagande i ärendet och belysa vikten av att en ny zonstruktur för Västtrafik behövs.

Vi förespråkar två zoner, en zon där alla GR kommuner ingår och en zon för övriga kommuner i VGR. Ett system som förenklar och blir tydligare för kunden.

En attraktiv kollektivtrafik är av extra stor vikt i det skede som kommande och pågående stora byggprojekt ska genomföras i vår arbetsregion. Vi vill att fler ska välja kollektivtrafiken antingen del av eller hela sin resa. Ca 3,7 miljoner resor gjordes från Kungsbacka kommun till övriga GR kommuner, främst Göteborg under 2017. Kungsbacka pendeln står för den största volymen följt av Blå express och Öresundståget. Vår kommun är i ett expansivt läge och bostadsökningen sker främst vid våra stationer vilket medför att resandet med kollektivtrafiken kommer att öka även i framtiden.

Vi ser också starka reseströmmar för både våra som andra kommuners skolungdomar i och med det fria skolvalet tex ser vi att Mölndals skolungdomar väljer Kungsbackas skolor i väldigt stor utsträckning. Med fel zonstruktur skapar vi onödiga gränser för framtidens vuxna.

Idag finns det stora utmaningar och kostnader med de "snedsitsar" som finns bl a i Kungälv, Härryda och för oss i Snipen. Stort tryck på fler pendelparkeringar för att komma till "Göteborgstaxan" vid Snipen. Många resenärer skulle kunna åka Blå express direkt från sin bostad och ej behöva ta bilen alls men man väljer detta för att man sparar hälften av kostnaden med att resa en eller några hållplatser med bil (7 600kr/år i skillnad). Dessa snedsitsar skulle försvinna med två zonsalternativet. Skulle man gå vidare med tre zonsalternativet skapas en ny snedsits i Lindome, många som idag åker till Hede station (stort resecenter) och tar pendeln skulle istället välja Lindome. Vilka konsekvenser får det?

Om vi blickar tillbaka en kort stund så ser vi ett fantastiskt målmedvetet arbete utifrån K2020 som gjorts med finansiering från Västsvenska paketet. Medel har använts på perrong förlängningar, separerade kollektivtrafikkörfält, pendelparkeringar, cykelparkering vid hållplatser för att nämna några satsningar. Allt för att skapa fysiska förutsättningar för en attraktiv kollektivtrafik.

Nu är det dags att blicka framåt! Det är dags att skapa de mjuka förutsättningarna. Det har efterfrågats, det har varit önskvärt länge "En ny zonstruktur" ett användarvänligt biljettsystem för blivande resenärer att våga ta steget. Sänka tröskeln till att man ska vilja "åka tillsammans". Nu är det dags att ta steget vidare för att nå målen.

Hans Forsberg

Kommunstyrelsens ordförande

Till
Göteborgsregionens kommunalförbund (GR)
Jonas Åker
Kollektivtrafiknätverket
Box 5073
402 22 Göteborg

Kungälv den 1 december 2017

Kungälvs kommuns yttrande på förslag om ny zonstruktur för Västra Götalandsregionen– (KS2017/1784)

Bakgrunden till förslag om ny zonstruktur är kollektivtrafiknämndens uppdrag till Västtrafik att ta fram förslag på möjliga zonstrukturer som förenklar för kunden att välja biljett, köpa biljett samt resa på sin biljett. Förenkling av systemet behövs för att uppnå Västra Götalandsregionens mål om att fördubbla kollektivtrafikresandet fram till år 2025.

Förslagen har utvärderats baserat på framtagna utvärderingskriterier.

Kungälvs kommun har tagit del av utredningen och koncept av struktur som Västtrafik föreslår vara det bästa alternativet för regionen och för måluppfyllelse och vill tydliggöra att kommunen inte ställer oss bakom förslaget fullt ut.

Sammanfattning av förslag

Under våren 2017 har Västtrafik genomfört ett arbete för att ta fram förslag för ny zonstruktur och nytt sortiment.

Förslaget innebär att gå vidare med och genomföra konceptet ”Tre zoner”.

Enligt Västtrafik utgör konceptet en stor förenkling för kunderna och Västtrafik. Samtidigt är förändringen i flera perspektiv begränsad och medför bara ett mindre förändringssteg för kunderna samt låg risk för minskat resande och därmed minskade intäkter.

För sortimentet rekommenderas att renodla grundsortimentet till enkelbiljetter, periodbiljetter 30 och 90 dagar samt 1- och 3-dygnsbiljetter för samtliga zoner. Rabatt på 25 % ges ungdomar och studenter m fl. på hela sortimentet. De flesta specialbiljetter tas bort. Dessutom införs en gemensam tätortsbiljett för 30 eller 90 dagar för Borås, ToV, Skövde och Uddevalla.

En intäkt motsvarande dagens subvention av periodbiljetter från Göteborgs stad behövs för att kunna åstadkomma de föreslagna prisnivåerna.

SAMHÄLLE OCH UTVECKLING

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-23 96 90
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

"Glasskartan" - tänkt prisjämförelse med idag

Priserna är exempel baserade på 2017 års prisen, inklusive Göteborgs subvention av minskadort.

	1 bil	2 bilor	3 bilor
Enkel	33	61	92
1 dygn	95	185	275
30 dagar	695	1065	1595

- Tätortsbiljet 30 dagar kostar 595 kr
- 3-dygns och 90-dagars biljetter kommer även att finnas
- Ungdomar och studenter får 25 % rabatt på alla biljetter.

Prisjämförelse för biljetter, hösten 2017

Kungälv kommande år

Kommunen arbetar just nu med att ta fram en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Ytterby där bl.a. målet är att förtäta och samtidigt skapa mer ett attraktivt stationssamhälle. Kommunen ser en fördubbling av invånarantalet vilket innebär totalt ca 15 000 invånare i Ytterby år 2030.

Förtätningen vid Resecentrum bidrar med ca 1200 nya bostäder, vilket uppskattningsvis genererar ca 2600 nya invånare som ligger i direkt anslutning till nya Resecentrum.

Handelsanläggningen på Kongahälla har plats för 70-100 butiker och beräknas sysselsätta ca 500 personer. Anläggningen innehåller dessutom kontorsarbetsplatser, vårdcentral, tandläkare och gym. I anslutning till Resecentrum terminalen planeras det även för en kontorsbyggnad som förväntas innehålla ca 300 arbetsplatser.

Övriga projekt som beräknas vara klara inom en 5-års period (till och med 2021) genererar ca 650 nya bostäder, ca 1450 nya invånare där merparten ligger längs stråket Strandgatan – Uddevallavägen (till större del förtätning vid nuvarande busstorget). Längs detta stråk planeras även för kontor och andra arbetsplatser. Med utblick mot år 2022- 2023 så beräknar vi ett tillskott inom samma stråk med ca 600 bostäder, ca 1300 invånare.

Kungälvs Sjukhus byggs ut nu och kommer att vara ca dubbelt så stort mot idag. Besöks- och pendlingsmöjligheten hit är central.

Eftersom det kommer flytta in många människor på Kongahällatomten och andra centralt belägna tomter ser Kungälv ett ökat kollektivtrafikresande från Resecentrum och andra centrala hållplatser.

Ställningstagande

Kungälv ställer sig inte bakom förslaget. Kungälv tror på ett ökat resande genom att sudda ut och minska antal zongränser totalt för regionen men kritiska till gränsdragningen för zon A och zon B. Dessutom saknas bättre underlag i räkneexemplen som påvisar effekterna av större intäkter genom fler resenärer och hur det kan resultera i att Kungälv hamnar i zon B.

Om målet är att fördubbla kollektivtrafikresenärerna så tidigt som till år 2025 anser Kungälv att den största potentialen att bidra med fler resenärer finns hos en kommun som Kungälv med gräns till Göteborg. Arbetspendlingen i kommunen som helhet har en större utpendling än inpendling (12 000 resor/dag) mycket beroende på kommunens läge med närhet till Göteborg. Om alla dessa istället åkte kollektivt leder ju detta till att Kungälvs kommun bidrar till en minskning av bilkörandet till och från Göteborg och förbättrar luftmiljön och minskar bullret på E6 (till/från Göteborg).

Inom kommunens geografiska gränser är arbetspendlingen ungefär lika stor som utpendlingen.

Effekterna av att för Kungälvs medborgare få ett lägre pris på sin månadsbiljett, ett nytt resecentrum som lokaliserats till motorvägen med en helt ny turtäthet samt en flexibilitet i sin arbetspendling med hjälp av kombinerad mobilitet borde bli en upplevelse av en attraktiv kollektivtrafik. Fler väljer hållbart resande.

Argumenten för effekterna av att Kungälv hamnar i zon B anses inte stödja ett ökat kollektivtrafikresande för Kungälvs medborgare. Att kommunen skulle få en enhetlig taxa fråntar inte problematiken med att våra kommuninvånare anser det mer attraktivt att påbörja sin resa från Göteborg än från Kungälv. Med föreslagets räkneexempel innebär det att invånare i Kungälvs tätort 5 km från Eriksdal fortfarande, i princip, tjänar på att ta bilen till Eriksdal. (Kostnad bensin: 280kr + 695kr månadskort kollektivtrafiken)

Kungälv är en landsbygdskommun som har många invånare med goda ambitioner om att resa mer hållbart men som begränsas i och med dagens utbud och därtill tvingas att ta bilen istället. En enhetlig taxa i kommunen får anses göra varken för eller från om trafiken på landsbygden inte finns i den utsträckning som krävs för att ställa bilen hemma och åka kollektivt.

Vi måste, för att utveckla kollektivtrafiken i Kungälv, kunna få våra medborgares resor tillgodosedda i resandestatistiken för Kungälv och inte Göteborgs.

Om resandet ökar i tätorten finns det goda möjligheter att satsa på landsbygden i nästa steg. Regionens strukturbild, Kungälvs position samt potentialen i arbetspendlingen i kommunen anser vi vara ett hållbart argument till en zonstruktur som innebär att Kungälv ska tillhöra zon A.

Med förhoppning om ett Kungälv i zon A.

Marielle Andersson Månskär
Kollektivtrafiksamordnare
Kungälvs kommun

LERUM

PROTOKOLL

Mötesdatum
2017-11-22

Kommunstyrelsen

Plats och tid

Eken kl. 09:00-13:34

JUSTERAS

2017-11-22

Tid

14:39

Utses att justera

Olle Adolfsson (S)
Oskar Ahlman (M)

Underskrifter Sekreterare

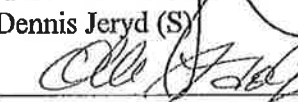

Emma Davidsson

Protokollet omfattar
§§ 361, 366 – 369, 372

Ordförande

Dennis Jeryd (S)

Justerande

Olle Adolfsson (S)

Oskar Ahlman (M)

Bevis/Anslag

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum

2017-11-22

Anslaget sätts upp

2017-11-22

Anslaget tas ner 2017-12-15

Underskrift

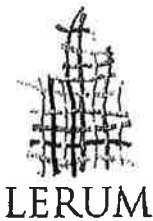

Namnförtydligande

Eva Glöck

Signatur justerare

Utdragsbestyrkande

PROTOKOLL

Datum
2017-11-22

Kommunstyrelsen

- Beslutande**
- Dennis Jeryd (S), ordförande
Rutger Fridholm (MP), 1:e vice ordförande
Alexander Abenius (M), 2:e vice ordförande
Klara Martinsson (S)
Olle Adolfsson (S)
Henrik Ripa (M) ersätts av Marita Snällman (M)
Oskar Ahlman (M)
Lill Jansson (L)
Nanna Siewertz Tulinius (L) ersätts av Esbjörn Holmén (C) 1 § 366
Eva Andersson (C)
Ralf Dahlgren (SD)
- Ersättare**
- Sara Jäderklint (S)
Marita Snällman (M)
Douglas Thisell (M)
Marie Sjödin (M)
Esbjörn Holmén (C)
Emma Liljeberg (MP)
Ingrid Swenson (SD)
Christian Eberstein (KD)
- Övriga närvarande**
- Föredragningar och beslut*
Håkan Pettersson, kommundirektör
Emma Davidsson, kommunkonferenssekreterare
- Föredragningar*
Annika Sjöberg, sektorchef samhällsbyggnad §§ 361
Martin Elofsson, strategisk samhällsplanerare § 366
Elisabeth Westin, sektorchef lärande § 361, 367 – 369
Monika Nilsson, rektor § 369
Marcus Starcke, administrativ chef § 372
Maria Egerlund Fletcher, kommunjurist § 372
Urban Sjögren, finanssekonom, § 372
Åsa Qvist Ek, tf. utvecklingschef § 372

Signatur justerare

Utdragsbestyrkande

§ 366 Yttrande över förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

KS17.1037

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta yttrandet som sitt eget med ändringen att Göteborgsområdet ändras till Göteborgsregionen i hela yttrandet.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Västra Götalandsregionens kollektivtrafiknämnd har skickat ett förslag till ny zonstruktur för kollektivtrafiken på remiss till kommunalförbunden. Göteborgsregionen, GR, bereder och tar fram ett gemensamt svar för sina medlemskommuner och Lerums yttrande kommer att vara en del av underlaget för GRs yttrande.

Förslaget om ny zonstruktur har föregåtts av dialoger med flera aktörer, resenärer och invånare och innebär endast en justering av zonerna och inte automatiskt av priserna. I förslaget finns samtidigt en hypotetisk prisbild för att beskriva effekterna av den nya zonindelningen. För Lerums del innebär detta att samtliga resor över kommungränsen i praktiken även i fortsättningen kommer kräva en biljett för minst två zoner. Periodkort för resor i två eller tre zoner kan bli billigare och för korta enkelresor inom två zoner kan priset bli dyrare. Det är svårt att ta vidare ställning till effekterna när prisbilden endast är hypotetisk.

Lerums kommun har tagit fram ett yttrande som säger att för att främja ett ökat kollektivresande vore det bättre att istället för kommungränsen utgå från de funktionella geografiska områden där invånare arbetar, studerar och utför merparten av sina resor. Göteborgsområdet är ett sådant område som i och med förslaget delas upp i tre olika zoner. Det vore önskvärt att hela Göteborgsområdet ingick i en och samma zon, på samma sätt som flera andra funktionella områden ingår i en och samma zon enligt förslaget.

GR önskar svar senast 1 december och paragrafen behöver därför bli omedelbart justerad.

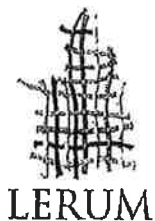
Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse om yttrande över förslag till ny zonstruktur
- Förslag till ny zonstruktur för Västtrafik Delregionala Kollektivtrafikråd hösten 2017
- DKR samråd kring förslag till ny zonstruktur för Västtrafik
- Ny zonstruktur och nytt sortiment - beslutsunderlag 2017-09-15
- Yttrande över förslag till ny zonstruktur

Signatur Justerare

Utdragsbestyrkande

PROTOKOLL

Datum
2017-11-22

Kommunstyrelsen

Förslag under sammanträdet

Ordförande Dennis Jeryd (S) föreslår att kommunstyrelsen beslutar att anta yttrandet som sitt eget med ändringen att Göteborgsområdet ändras till Göteborgsregionen i hela yttrandet.

Beslutsgång

Kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag.

Jäv

Nanna Siewertz Tulinius (L) anmäler delikatessjäv och deltar varken under föredragningen eller beslut i ärendet.

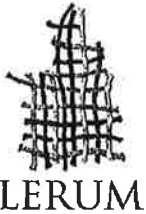
Beslutet skickas till

Martin Elofsson, strategisk planerare

Signatur Justerare

Utdragsbestyrkande

Samhällsbyggnad
Geodataenheten
Martin Elofsson
Strategisk planerare
0302-52 15 49
0702-98 18 09
martin.elfsson@lerum.se

YTTRANDE

Datum
2017-11-06

Dnr
KS17.1037

1 (2)

6
rev.
2017-11-22

Kommunstyrelsen

Yttrande över förslag till ny zonstruktur

Förslag till yttrande

Förslaget om ny zonstruktur är ett resultat av flera års utredningsarbete där tre olika modeller har utvärderats utifrån ett antal kriterier och mål. En modell med tre zoner upplevs bäst uppfylla målen. Det är välkommet att dialog har skett med flera aktörer och framför allt invånare och resenärer.

Den modell som föreslås innebär att dagens komplicerade system med upp till 70 zoner kommer att minskas till mer lätthanterliga tre zoner. Detta ger möjlighet till en enkelhet i att förklara hur systemet fungerar och troligtvis även att praktiskt använda det.

Lerums tillhörighet i zon B tillsammans med kranskommunerna kring zon A innebär att det även i fortsättningen kommer krävas en zonöverskridande resa för de flesta av pendlingsresorna. Kommungränsen är endast en administrativ gräns och inte funktionell sett till hur invånare lever och rör sig i vardagen. För att främja ett ökat kollektivresande vore det bättre att istället för kommungränsen utgå från de funktionella geografiska områden där invånare arbetar, studerar och utför merparten av sina resor. Göteborgsregionen är ett sådant område som i och med förslaget delas upp i tre olika zoner. Det vore önskvärt att hela Göteborgsregionen ingick i en och samma zon, på samma sätt som flera andra funktionella områden ingår i zon C.

Förslaget om nya zoner innebär endast en justering av zonerna och inte automatiskt av priserna. I förslaget finns samtidigt en hypotetisk prisbild för att beskriva effekterna av den nya zonindelningen. För Lerums del innebär detta att samtliga resor över kommungränsen i praktiken även i fortsättningen kommer kräva en biljett för minst två zoner.

Periodkort för resor i två eller tre zoner kan bli billigare. För korta enkelresor inom två zoner kan priset bli dyrare. Det är svårt att ta vidare ställning till effekterna när prisbilden endast är hypotetisk.

Datum
2017-11-06

Dnr
KS17.1037

Sektor Samhällsbyggnad

Annika Sjöberg
Sektorchef

Martin Elofsson
Strategisk planerare

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
REKO (Referensgrupp
Kollektivtrafik)
Sammanträdesdatum
2017-11-07

Plats och tid	Mölnåls stadshus, kl. 09:00-10:30
Närvarande ledamöter	Marie Östh-Karlsson (S), Hans Bergfelt (M), Shahla Alamshahi (S), Christer Brattås (M)
Frånvarande ledamöter	Peter Berg-Johnsson (KD)
Övriga närvarande	Göran Werner (TEF), Magnus Johansson (TEF), Gunnar Palm (TEF)
Utses att justera	Hans Bergfelt (M)
Paragrafer	97 - 104

Underskrifter

Sekreterare	 ..... Gunnar Palm (TEF)
Ordförande	 ..... Marie Östh-Karlsson (S)
Justerande	 ..... Hans Bergfelt (M)

---

§ 97

Föregående protokoll

Beslut

Föregående protokoll läggs till handlingarna.

Ärende

Inget att invända mot föregående protokoll.

§ 98

Information – Dialogmöte med Västtrafik och trafikföretagen om Trafikplan 2019.

Beslut

Tekniska förvaltningen ska fortsatt föreslå att kvartstrafik ska införas på linje 753 på sträckan mellan Enerbacken och Heden under högtrafik, samt efterfråga underlag från Västtrafik i form av resandestatistik på linje 753.

Tekniska förvaltningen ska också efterfråga ett förtydligande från Västtrafik om varför förslaget med översyn av trafikeringen genom Eklanda inte övervägs till TP 2019.

Vidare ska tillköpet av linje 767 fortsätta trots lågt resande.

Ärende

Tekniska förvaltningen redovisar de föreslagna trafikförändringar som Västtrafik och trafikföretagen kommer att överväga vid framtagandet av Trafikplan 2019.

§ 99

Information – Allmänna dataskyddsförordningen och personuppgiftsbiträdesavtal med Västtrafik.

Beslut

Informationen noteras och vidare information om avtalet från Västtrafik inväntas.

Ärende

Västtrafiks utskick med erbjudande om seniorkort kommer att innebära olaglig hantering av personuppgifter när EUs allmänna dataskyddsförordning träder i kraft i juni 2018. Tekniska förvaltningen redovisar Västtrafiks förslag till nya rutiner gällande hanteringen av seniorkort.

Justeraandes sign

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'AS' followed by a stylized flourish.

Utdragsbestyrkande

2

§ 100

Information – Samråd kring ny zonstruktur för Västtrafik.

Beslut

Referensgrupp kollektivtrafik (REKO) ställer sig bakom Västtrafiks förslag till ny zonstruktur och ser positivt på en förenkling av sortiment och prissättning i kollektivtrafiken.

Ärende

Tekniska förvaltningen redovisar förslaget på ny zonstruktur som Västtrafik har framtagit på uppdrag av Västra Götalandsregionen. Västtrafiks rekommendation är en zonstruktur bestående av tre zoner. Enligt förslaget kommer Mölnåls stad, Göteborgs stad, Partille kommun och Öckerö kommun att ingå i samma zon.

§ 101

Information – Samråd kring Västtågsutredningen.

Beslut

Inget att erinra i ärendet då ingen av de föreslagna stationerna ligger i Mölnåls.

Ärende

Västra Götalandsregionen utreder förutsättningarna att öppna 13 nya tågstationer i mindre samhällen.

§ 102

Information – Sammanträde med det delregionala kollektivtrafikerådet (DKR) den 20 oktober.

Beslut

Informationen noteras.

Ärende

Hans Bergfelt (M) redogör vad som avhandlades. Västtrafiks förslag på ny zonstruktur diskuteras. Diskussion förs bland annat kring ett förslag om Göteborgsregionen som en enda zon, prisbildningen i Göteborg kontra övriga Västra Götaland, behov av omlottzoner samt behov av subventioner.

Justerandes sign

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'AS' followed by a stylized flourish.

Utdragsbestyrkande

3

§ 103

Övriga ärenden.

Sammanträde med Stadstrafikforum GMP

Beslut

Informationen noteras.

Ärende

Hans Bergfelt (M) redogör vad som avhandlades. Mölnåls kommunstyrelse och Beredningen för Hållbar Utveckling (BHU) har under oktober ställt sig bakom Målbild Koll 2035 och ärendet kommer att behandlas i Mölnåls kommunfullmäktige och Västra Götalandsregionens kollektivtrafiknämnd innan årsskiftet.

Åtgärdsvalsstudie för Metrobuss

Beslut

Tekniska förvaltningen ska granska och underteckna avsiktsförklaringen avseende åtgärdsvalsstudien för Metrobuss. Vidare vill REKO betona vikten av att Trafikverket medverkar i styrgruppen för åtgärdsvalsstudien.

Ärende

Tekniska förvaltningen meddelar att en åtgärdsvalsstudie för utveckling av Metrobuss kommer att påbörjas. En avsiktsförklaring avseende åtgärdsvalsstudien är framtagen. Styrgruppen för åtgärdsvalsstudien föreslås utgöras av ledamöterna i Stadstrafikforum GMP.

§ 104

Nästa möte

Beslut

Gunnar Palm (TEF) kommer att kontakta ledamöterna med förslag snarast.

Ärende

Datum och tid för nästa sammanträde med REKO.

Bilagor:

1. Tekniska förvaltningens presentation.

Justerandes sign

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'H. Bergfelt'.

Utdragsbestyrkande

4

Utses att justera: Matz Dovstrand (SD) och Isabelle Asadian Falahieh (S)

§ 116

Yttrande över förslag till ny zonstruktur för Västtrafik (KS/2017:527)

Västra Götalandsregionens Kollektivtrafiknämnd beslutade den 26 september att inleda samråd i de delregionala kollektivtrafikråden om förslag till ny zonstruktur för Västtrafik, enligt följande:

1. Kollektivtrafiknämnden ställer sig bakom ett förslag om Tre zoner som ny zonstruktur för Västtrafik. Där zon A omfattar kommunerna Göteborg, Mölndal, Partille och Öckerö. Där zon B omfattar kommunerna Kungälv, Ale, Lerum, Härryda och Kungsbacka. Där zon C omfattar resterande kommuner i Västra Götalandsregionen.
2. Kollektivtrafiknämnden tar inte ställning till den framtida prisstrukturen eller sortimentets framtida omfattning i relation till förslaget Tre zoner.
3. Kollektivtrafiknämnden beslutar att med ovan nämnda ställningstaganden skicka ut bifogad handling som underlag för samråd i de delregionala kollektivtrafikråden inför planerat ställningstagande i Beredningen för hållbar utveckling under första kvartalet 2018.

Vid samma möte beslutades även följande angående Göteborgs subvention av månadskort:

- Kollektivtrafiknämnden uppdrar åt Västtrafik att utreda olika alternativ för att helt eller delvis fasa ut Göteborgs subvention av månadskorten med hänsyn taget till priselasticitetens påverkan på resandet.

Den 20 oktober informerades det delregionala kollektivtrafikrådet (DKR) i GR om förslaget. Kommunerna har möjlighet att fram till den 14 december komma med förslag på synpunkter via sina representanter i kollektivtrafiknätverket. Remissvaret sammanställs sedan av GR för ställningstagande i det delregionala kollektivtrafikrådet den 9 februari 2018.

Partille kommun är positiva till förslaget om ny zonstruktur som bygger på alternativet med tre zoner då det innebär en väsentlig förenkling jämfört med dagens zonstruktur. Förslaget innebär att Partille kommer att tillhöra den innersta zonen, zon A, vilket kommunen anser vara en logisk gränsdragning sett till bebyggelsestrukturen i det sammanhängande stadsområdet Göteborg, Mölndal och Partille.

Inom GR kan vissa reserelationer komma att påverkas negativt till följd av zongränserna, det gäller exempelvis resor mellan Partille och Alingsås som innebär passage över två zongränsor. Partille kommun vill betona vikten av att underlätta och stärka resandet inom GR, till och från Göteborg men också mellan kranskommunerna utanför regionkärnan. Kommunen ser därmed ett behov av att inkludera samtliga GR-kommuner inom zon A och B.

Partille kommun vill understryka betydelsen av att skyndsamt nå en gemensam överenskommelse om ny zonstruktur. Att ytterligare avvakta med beslut och genomförande av en ny zonstruktur vore mycket problematiskt med hänsyn till de utmaningar vi står inför i arbetet med kollektivtrafikens utveckling.

I ärendet finns samhällsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse daterad 2017-11-14 samt beslutsunderlag "Ny zonstruktur och nytt sortiment" daterat 2017-09-15.

BESLUT

Kommunstyrelsen beslutar att som eget yttrande översända samhällsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse daterad 2017-11-14 till GR avseende förslag till ny zonstruktur för Västtrafik.

Vid protokollet

Johanna Rössberger
Sekreterare

Justerat

Stefan Svensson
Ordförande

Justeringen av protokollet tillkännagiven på Partille kommuns anslagstavla 2017-12-04.

Rätt kopierat intygar:

Handläggare
Emma Johansson

Till
Kommunstyrelsen

Diarienummer
KS/2017:527

Yttrande över förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

Ärendet

Västra Götalandsregionens Kollektivtrafiknämnd beslutade den 26/9 att inleda samråd i de delregionala kollektivtrafikeråden om förslag till ny zonstruktur för Västtrafik, enligt följande:

- 1. Kollektivtrafiknämnden ställer sig bakom ett förslag om Tre zoner som ny zonstruktur för Västtrafik. Där zon A omfattar kommunerna Göteborg, Mölndal, Partille och Öckerö. Där zon B omfattar kommunerna Kungälv, Ale, Lerum, Härryda och Kungsbacka. Där zon C omfattar resterande kommuner i Västra Götalandsregionen.*
- 2. Kollektivtrafiknämnden tar inte ställning till den framtida prisstrukturen eller sortimentets framtida omfattning i relation till förslaget Tre zoner.*
- 3. Kollektivtrafiknämnden beslutar att med ovan nämnda ställningstaganden skicka ut bifogad handling som underlag för samråd i de delregionala kollektivtrafikeråden inför planerat ställningstagande i Beredningen för hållbar utveckling under första kvartalet 2018.*

Vid samma möte beslutades även följande angående Göteborgs subvention av månadskort:
- Kollektivtrafiknämnden uppdrar åt Västtrafik att utreda olika alternativ för att helt eller delvis fasa ut Göteborgs subvention av månadskorten med hänsyn taget till pris-elasticitetens påverkan på resandet.

Den 20 oktober informerades de delregionala kollektivtrafikerådet (DKR) i GR om förslaget. Kommunerna har möjlighet att fram till den 14 december komma med förslag på synpunkter via sina representanter i kollektivtrafiknätverket. Remissvaret sammanställs sedan av GR för ställningstagande i de delregionala kollektivtrafikeråden den 9:e februari.

Förvaltningens synpunkter

Allmänt

Partille kommun är positiva till ett förslaget om ny zonstruktur som bygger på alternativet med tre zoner då det innebär en väsentlig förenkling jämfört med dagens zonstruktur. Förslaget innebär att Partille kommer att tillhöra den innersta zonen, zon A, vilket kommunen anser vara en logisk gränsdragning sett till bebyggelsestrukturen i det sammanhängande stadsområdet Göteborg, Mölndal och Partille.

Inom GR kan vissa reserelationer komma att påverkas negativt till följd av zongränserna, det gäller exempelvis resor mellan Partille och Alingsås som innebär passage över två zongränser. Partille kommun vill betona vikten av att underlätta och stärka resandet inom GR, till och från Göteborg men också mellan kranskommunerna utanför regionkärnan. Kommunen ser därmed ett behov av att inkludera samtliga GR-kommuner inom zon A och B.

Partille kommun vill understryka betydelsen av att skyndsamt nå en gemensam överenskommelse om ny zonstruktur. Att ytterligare avvakta med beslut och genomförande av en ny zonstruktur vore mycket problematiskt med hänsyn till de utmaningar vi står inför i arbetet med kollektivtrafikens utveckling.

Göteborgs subvention

Partille kommun anser att Göteborgs subvention bör fasas ut för att balansera prisstrukturen. Partille välkomnar därför utredningen om att fasa ut subventionen men betonar betydelsen av att kostnaden för månadskort bör hållas på en nivå som stimulerar ökat resande i regionkärnan.

Tillköp

Partille kommun är angelägen om att kommunens förutsättningar att göra tillköp inte ska försvåras i samband med en ny zonstruktur. Det gäller i första hand tillköp av seniorkort och skolkort. Giltigheten för seniorkort och skolkort kommer att omfattas av ett större geografiskt område vilket kommer att öka rörligheten för Partilles pensionärer och skolungdomar, samt bidra till ökad andel resor med kollektivtrafiken. Detta ser kommunen som något mycket positivt förutsatt att kostnaderna för dessa tillköp kan hållas på en likvärdig nivå som i dagsläget.

Flexibilitet och omlottzoner

Linje 513 som förbinder Öjersjö med Göteborg C via Heden passerar idag igenom Härryda kommun. Hållplatserna inom Härryda har en dubbel zontillhörighet och behandlas därför prismässigt som att det tillhörde zonen Partille. Denna lösning har stor betydelse för kommunens invånare som kan resa till Göteborg C via Härryda utan att betala en extra kostnad. Kommunen vill framhålla värdet i att det finns en flexibilitet också i det nya zonsystemet i likhet med dagens omlottzoner.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadskontoret föreslår kommunstyrelsen att besluta:

Som eget yttrande översända samhällsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse daterad 2017-11-14 till GR avseende förslag till ny zonstruktur för Västtrafik.

Jörgen Hermansson

Per Sahlin

Ordförandebeslut - förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

VGR har presenterat ett förslag som innebär att samtliga GR-kommuner utom fyra hamnar inom de två innersta zonerna i strukturen.

Vid GRs kollektivtrafiknätverk den 15 november 2017 framkom att VGR tittat på konsekvenser av alternativa exempel till ursprungsförslaget.

Kommunerna har möjlighet att fram till 1 december 2017 komma in med yttrande på förslaget till GR. Ett gemensamt remissvar sammanställs sedan av GR för ställningstagande i DKR den 9 februari 2018.

Stenungsunds kommun har upprättat ett yttrande, se bilaga, där det framgår att kommunens inställning är att VGRs förslag ska omarbetas enligt Exempel A: Tre zoner + fyra GR-kommuner.

Bo Pettersson
ordförande kommunstyrelsen

Bilaga: Yttrande - förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

Ordförandebeslut i enlighet med kommunstyrelsens delegation E.2.1 (2017-03-20, § 73). Kommunstyrelsen delegerar till ordföranden att fatta beslut i brådskande ärenden. Beslutet ska anmälas vid kommunstyrelsens nästa sammanträde.

Yttrande - Förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

Stenungsunds kommun anser att alla medlemskommuner inom GR ska inkluderas i zon 2 i förslaget till ny zonstruktur för Västtrafik. I remitterat förslag har fyra av medlemskommunerna placerats i den yttre tredje zonen. Stenungsunds kommun anser att det är viktigt att erbjuda alla invånare inom Göteborgsregionen tillgång till ett hållbart resandecalternativ till och från Göteborg med så jämlika förutsättningar som möjligt.

Stenungsunds kommun förespråkar en ny zonstruktur enligt "Exempel A: Tre zoner + fyra GR-kommuner", som redovisades vid kollektivtrafknätverket 2017-11-15. Exemplet visar enligt VGR på begränsade ekonomiska konsekvenser vilket ytterligare talar till fördel för en sådan utökning.

Stenungsunds kommun är en expansiv kommun med flera planerade byggprojekt i stationsnära lägen. Det är en kommun som ligger på ett bekvämt pendlingsavstånd från Göteborg och det finns en stor in- och utpendling från hela regionen. Många i kommunen väljer fortfarande bilen framför kollektivtrafiken vid arbetspendling och andra regionala resor. Kommunen är därmed beroende av en attraktiv, prisvärd och väl fungerande kollektivtrafik som uppmuntrar till att välja kollektivt resande i stället för bil.

Bo Pettersson
Ordförande kommunstyrelsen

Bilaga: Exempel A: Tre zoner + fyra GR-kommuner

OBS! Priserna ska enbart ses som indikationer och exempel.

Exempel A: Tre zoner + fyra GR-kommuner (utfasad subvention)

Prisjämförelse med 2017	Period-kort	Enkel-biljett
En zon	710	33
Två zoner	1 110	63
Tre zoner	1 650	95
Tätort	595	33

2017-11-21

Dnr 2017/603-531

Kommunstyrelsen

Ordförandebeslut, Yttrande remiss - Förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

Beslut

1. Tjörns kommun yttrar sig till GR om Förslag till ny zonstruktur för Västtrafik enligt upprättat förslag 2017-11-21.
2. Yttrandet undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och chefen för Sektor samhällsbyggnad.

Ärendet

Remiss har inkommit gällande förslag till ny zonstruktur för Västtrafik.

Kommunstyrelsens miljö- och samhällsbyggnadsutskott beslutade enligt § 265 den 8 november 2017 att återremittera ärendet för att utreda möjligheten till att inkludera kommuner inom GR i zon B.

Vid GRs kollektivtrafikenätverk den 15 november 2017 framkom att VGR tittat på konsekvenser av alternativa exempel till remitterat förslag. Ett av dessa exempel, "Exempel 1", innefattade alla GRs medlemskommuner inom de två innersta zonerna, zon A och zon B.

Förvaltningen har upprättat ett förslag till yttrande, bilaga 1, där det framgår att kommunens inställning är att remitterat förslag ska omarbetas enligt "Exempel 1".

Kommunerna har möjlighet att fram till 1 december 2017 inkomma med yttrande på förslaget till GR. Ett gemensamt remissvar sammanställs sedan av GR för ställningstagande i DKR den 9 februari 2018.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Förslag till yttrande den 21 november 2017.

Martin Johansen
Ordförande Kommunstyrelsen

2017-11-21

Dnr 2017/603

Kommunstyrelsen

Yttrande – Remiss Förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

Tjörns kommun tycker att alla medlemskommuner inom GR ska inkluderas i zon B i förslaget till ny zonstruktur för Västtrafik, till skillnad från remitterat förslag där fyra av medlemskommunerna tillhör ytterzon C. Tjörns kommun anser att detta är viktigt för att kunna erbjuda alla invånare inom Göteborgsregionen tillgång till ett hållbart resandeanternativ till och från Göteborg med så jämlika förutsättningar som möjligt.

Tjörns kommun tycker att remitterat förslag ska arbetas om enligt "Exempel A", 3 zoner plus 4 GR-kommuner, som redovisades vid kollektivtrafiknätverket 2017-11-15. Detta exempel visade enligt VGR på begränsade ekonomiska konsekvenser för en sådan utökning av zon B.

Tjörns kommun står inför stora utmaningar med att avlasta väg 160 och Tjörnbron som är den enda fastlandsförbindelsen. Väg 160 är tidvis mycket hårt belastad och kapaciteten för Myggenäs korsväg kommer enligt nyligen upprättad ÅVS inom en tioårsperiod nå sitt tak. Kommunens befolkning är beroende av att arbetspendla inom regionen, och nå dess utbud av konsumtion och rekreation. Som i många kommuner på landsbygd, väljer Tjörnborna ofta bilen framför kollektivtrafiken vid arbetspendling och andra regionala resor. Kommunen är därmed mycket beroende av en attraktiv och väl fungerande kollektivtrafik och ett system som uppmuntrar till att välja kollektiva alternativ istället för bil.

Bilaga: Exempel A, redovisad vid Kollektivtrafiknätverket 2017-11-15

Martin Johansen
Ordförande Kommunstyrelsen

Marie Louise Bergqvist
Sektorchef Samhällsbyggnad

Kommunstyrelsen
Postadress
Tjörns kommun
471 80 Skårhamn

Besöksadress
Kroksdalsvägen 1

Telefon 0304-60 10 26
Fax 0304-60 10 19
E-post kommun@tjorn.se

Org nr 212000-1306
BG 641-9741
Internet www.tjorn.se

OBS! Priserna ska enbart ses som indikationer och exempel.

Exempel A: Tre zoner + fyra GR-kommuner (utfasad subvention)

Prisjämförelse med 2017	Period-kort	Enkelbiljett
En zon	710	33
Två zoner	1 110	63
Tre zoner	1 650	95
Tätort	595	33

Jonas Åker

Från: Ingalill Siljat <Ingalill.Siljat@ockero.se>
Skickat: den 11 december 2017 08:37
Till: Jonas Åker
Ämne: Ang zonindelning

Hej

Vi har inget annat att tillägga. Alla GR s kommuner finns i zon 1 eller 2

Hälsningar
Ingalill Siljat
Gatuchef

Kommunstyrelsen/Samhällsbyggnad
E-post: ingalill.siljat@ockero.se
Telefon: 031- 97 62 00
Webb: <http://www.ockero.se>

Postadress: Öckerö kommun, 475 80 Öckerö
Besöksadress: Sockenvägen 13, Öckerö

Utdrag ur anteckningar (§ 37) från möte med delregionala kollektivtrafikerådet (DKR) fredagen 23 mars 2018 i Ahlafors fabriker, Ale kommun

---

§ 37 Dnr: 2017-00260.26

DKR-samråd kring förslag till ny zonstruktur för Västtrafik

I skrivelse från Västra Götalandsregionen (VGR) daterad 2017-10-03 har delregionala kollektivtrafikerådet (DKR) beretts tillfälle att yttra sig över förslag till ny zonstruktur. Som en del i arbetet med att fördubbla kollektivtrafikresandet har Kollektivtrafiknämnden gett Västtrafik i uppdrag att ta fram förslag till ny zonstruktur. Västtrafiks rekommendation är att genomföra konceptet *Tre zoner*, som utgör en stor förenkling, men bara ett mindre förändringssteg för kund och därmed låg risk för minskat resande.

Vid föregående möte, 2018-02-09 (§32), beslutade DKR att återremittera ärendet för fortsatt dialog mellan presidierna för DKR, VGR:s kollektivtrafiknämnd samt Göteborgs stad angående stadens ställningstagande till förslag till ny zonstruktur.

Mötet mellan presidierna genomfördes 2018-02-21. Vid mötet framkom att det råder politisk oenighet i frågan. Det råder även politisk oenighet inom GR, främst gällande var de geografiska zongränserna bör gå.

Samstämmighet och enighet är bärande delar i GR. Utifrån ovanstående bakgrundsteckning väljer GR att avstå från att yttra sig angående VGR:s förslag till ny zonstruktur för Västtrafik.

Presidiet för det delregionala kollektivtrafikerådet behandlade ärendet vid sammanträde 2018-03-08 och föreslog då att medlemskommunerna ska uppmanas att skicka egna remissvar till VGR.

Ställningstagande

Delregionala kollektivtrafikerådet avstår från möjligheten att lämna svar på VGR:s förslag till ny zonstruktur för Västtrafik.

Medlemskommunerna uppmanas att skicka egna remissvar till VGR.

Just:

Vid protokollet

Gunnel Rydberg

Justeras:

Jonas Ransgård

Dennis Jeryd

Rätt utdraget intygar:

Just:

Redovisning av riktat uppdrag
angående cykelvägar
Simmenäs-Brobacka och
Kvarnabo-Gräfsnäs

11

2018.168 TN

Datum: 2018-04-10
Handläggare: Markus Thunberg
Direktr: _____
Diariernr: 2018.168 TN

Tekniska nämnden

Kostnadsberäkning och finansieringsmöjligheter för cykelvägar Simmenäs-Brobacka och Kvarnabo-Gräfsnäs

Ärendebeskrivning

I Flerårsstrategi 2018-2020 ges Tekniska nämnden ett riktat uppdrag att kostnadsberäkna GC-väg Simmenäs-Brobacka och Kvarnabo-Gräfsnäs samt undersöka möjligheten till medfinansiering från extern part.

Gatuavdelningen har genomfört en förstudie där berörda fastighetsägare har kontaktats och en tänkt sträckning har förprojekterats på en enklare nivå för att kunna ta ställning till sträckning och genomförbarhet. Utgångspunkten har varit kombinerade vägar för både gång och cykel, med en bredd på 3 meter.

Simmenäs– Brobacka

Sträckan är på ca 4200 meter och sträcker sig över 6 markägares fastigheter. Gatuavdelningen har varit i kontakt med markägarna, och de ställer sig positiva till vidare studier. En förstudie har genomförts där en GC-väg har placerats söder om väg 180 med ett generellt avstånd på några meter från väg 180.

Kostnaden för projektet uppskattas till ca 14,8 miljoner exkl moms utifrån medelpris för byggnation av GC-väg i Sverige, vilket inkluderar gatubelysning. Exklusive gatubelysning blir summan ca 13,5 miljoner. I summan är enbart kostnad för själva byggnationen inräknad, och inte t.ex. markkostnader eller dylikt.

Kvarnabo – Gräfsnäs

Sträckan är på ca 3300 meter. Gatuavdelningen har varit i kontakt föreningen som ansökt om medel och enligt dem så ställer sig alla markägare positiva till projektet. En förstudie har genomförts där en GC-väg har förprojekterats efter diskussion med föreningen. På de flesta sträckor föreslås att det även fortsättningsvis cyklas i blandtrafik då det rör sig om små trafikmängder på lokalvägar. Två sektioner på 470 och 280 meter blir helt nya.

Kostnaden för projektet uppskattas till ca 2,4 miljoner exkl moms inklusive gatubelysning och 1,3 miljoner utan belysning. Gatubelysning utgör en stor summa procentuellt sett då inte ny väg behöver anläggas på hela sträckan. Sett till att lokalvägarna som också kommer att användas för cykling är grusvägar så skulle en enklare standard utan asfaltering kunna vara ett möjligt alternativ på de tillkommande sträckorna, vilket skulle minska kostnaden ytterligare.

Finansiering

Då de tänkta GC-vägarna löper utmed vägar där Trafikverket är väghållare så finns inte möjlighet för kommunen att gå in med egna investeringsmedel, utan insatsen måste ske genom en direkt kostnad utan avskrivningstid. I dagsläget finns inga avsatta medel i kommunen för byggnation av GC-vägar utanför kommunal mark. Förvaltningen ser ett behov av ett tydligare arbetssätt kring hur dessa frågor hanteras i kommunen för att få en ökad framdrift i arbetet med utbyggnad av GC-vägar.

För att kunna söka medfinansiering krävs vanligtvis att man från kommunens sida går in med egna resurser i ett projekt. Summan på en eventuell medfinansiering är därför relaterad till vilka resurser som kommunen tillsätter. Det är utifrån detta i nuläget svårt att säga vilka medel som kan fås, men med ett antagande om att kommunen tillsätter tillräckliga medel så har förvaltningen undersökt olika finansieringsvägar.

Det vanligaste är att man söker statlig medfinansiering som kanaliseras via Trafikverket. Periodvis har särskilda medel avsatts för utbyggnader utmed Trafikverkets vägnät, men det ordinarie medlen riktar sig till åtgärder på kommunernas egna vägnät. De två åtgärder som studerats i detta uppdrag kan därför inte ansökas för i de vanliga medfinansieringspottarna utan man är hänvisad till särskilda satsningar. För närvarande är ingen ny GC-satsning från regionen beslutad, men förhoppningsvis kommer ett beslut om en ny pott framöver.

Statlig medfinansiering kan inte beviljas för kostnader som täcks genom annan statlig eller överstatlig finansiering, t.ex. EU-medel. Om sådana medel beviljats för en åtgärd minskas kostnadsunderlaget för statlig medfinansiering med motsvarande belopp. Det går alltså inte addera olika beviljade medel till varandra.

Hos Naturvårdsverket kan vissa medel sökas inom projektet Klimatklivet, detta görs via Länsstyrelsen.

Lokala fonder och stiftelser kan ha medel att söka, detta behöver undersökas grundligare i samband med ett konkret projekt.

Förutom de statliga medlen så kan ansökningar göras genom olika projekt, oftast EU-finansierade. Exempel på detta är Leader, som kan ge bidrag för projekt som bidrar till lokal utveckling. De projekt som fått Leader-bidrag är oftast av enklare karaktär men kan vara en möjlig väg att gå när inte högsta standard bedöms nödvändig. Ansökan kan ske under hela kalenderåret. Exempelvis skulle Kvarnabo-Gräfsnäs vara möjligt att ansöka för i denna pott om man kan acceptera en något lägre standard.

Västra Götalandsregionens regionutvecklingsnämnd kan också bevilja projektmedel till "framsynta och konkreta åtgärder som främjar tillväxt och hållbar utveckling i Västra Götaland". Man kan närmare undersöka möjligheterna att ansöka om medel när ett projekt har konkretiserats ytterligare.

Energimyndigheten har en pott för ansökan till energiomställning och minskad klimatpåverkan. För vissa delar av en GC-utbyggnad kan man ansöka om medel här.

Förutom ovan nämnda finansieringslösningar finns möjlighet att ansöka om statligt stöd för hållbara stadsmiljöer – Stadsmiljöavtal. Det är dock inte aktuellt i de ovan nämnda projekten men kan vara av intresse vid projekt i stadsmiljö inriktade på bland annat cykeltrafik och kollektivtrafik.

Sammanfattningsvis så finns det mycket medel att söka, men det krävs en ganska omfattande arbetsinsats för att göra detta, och det går inte heller att addera medel på varandra. För att löpande klara att bevaka möjligheter och ansöka om medel kan det krävas ytterligare personalresurser utöver nuvarande bemanning, förutsatt att Tekniska förvaltningen förväntas driva arbetet.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar Gatuavdelningens skrivelse som sin egen.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Maria Jacobsson
Tf Teknisk chef

Markus Thunberg
Gatuchef

Delegerade beslut 2018

12

2018.007 TN

Datum: 2018-04-18
Handläggare: Jonas Ryberg
Direktnr: 61 62 96
Diariernr: 2018.007 TN

Tekniska nämnden

Anmälan av delegerade beslut till TN 2018-04-25

Ärendebeskrivning

Genom sammanställning anmäls följande beslut fattade med stöd i nämndens delegationsordning.

Förvaltningschefsbeslut: Delegationsbeslut för ändring av attesträtt för Louice Norén.

Trafikärenden:

- Yttrande om tillstånd enligt ordningslagen
- Parkeringstillstånd för rörelsehindrade
- Tillfälliga lokala föreskrifter

Beslut enligt listor från avdelningscheferna:

- **Tekniska för./verksamhetsstöd:**
- **VA-avd:** Beslut fattade i mars 2018
- **Gatuavd:** Beslut fattade i mars 2018
- **Park/Natur:** -
- **Avfall:** -

Förslag till beslut

Tekniska nämnden tar del av redovisningen och lägger den till handlingarna.

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till.

Mika Lindberg
Enhetschef/Tf Avd chef Verksamhetsstöd

Jonas Ryberg
Nämndadministratör

Delegationsbeslut för ändring av attesträttighet samt beställning av tillgång till iof

Beställning av:

Iof-låda

Attesträttighet

Namn
 Användar-id
 Befattning

	Från	Till
Ansvar	24	24
Verksamhet	249	249
Datum	2018-04-01	99-99-99
Belopp	0	500 000

Kommentar, ange om godkännare eller beslutsattest

Godkännare

Ansvar	24	24
Verksamhet	2496	2496
Datum	2018-04-01	99-99-99
Belopp	0	100 000

Godkännare

Ansvar	24	24
Verksamhet	435	435
Datum	2018-04-01	99-99-99
Belopp	0	200 000

Godkännare

Ansvar	24	24
Verksamhet	832	832
Datum	2018-04-01	99-99-99
Belopp	0	600 000

Godkännare

Ansvar	24	24
Verksamhet	44010	44020
Datum	2018-04-01	99-99-99
Belopp	0	200 000

Godkännare

Ansvar		
Verksamhet		
Datum	ÅÅ-MM-DD	ÅÅ-MM-DD
Belopp	0	

Ansvar		
Verksamhet		
Datum	ÅÅ-MM-DD	ÅÅ-MM-DD
Belopp	0	

Datum

Underskrifter:

Beställande chef

Förvaltningschef

Datum
2018-04-12

Dnr
Ärendenummer - 601

Nämnd Tekniska nämnden

Beslutande Rebecca Tollemark

Enligt beslut om delegation Enligt tekniska nämndens delegationsordning

Ärende Beslut om parkeringstillstånd för rörelsehindrade

Beslut 2018-02-01 – 2018-03-29

18-02-28	avslag	
18-02-01	förnyelse	18002
18-02-02	nytt tillstånd	18003
18-02-02	förnyelse	18004
18-02-07	nytt tillstånd	18005
18-02-07	nytt tillstånd	18006
18-02-07	förnyelse	18008
18-02-07	förnyelse	18007
18-02-16	nytt tillstånd	18009
18-02-16	förnyelse	18010
18-02-16	förnyelse	18011
18-02-16	nytt tillstånd	18012
18-02-27	nytt tillstånd	18015
18-02-16	förnyelse	18013
18-02-28	nytt tillstånd	18016
18-02-28	nytt tillstånd	18017
18-02-28	nytt tillstånd	18018
18-02-28	nytt tillstånd	18019
18-03-07	förnyelse	18020
18-02-21	förnyelse	18014
18-03-08	nytt tillstånd	18021
18-03-22	nytt tillstånd	18024
18-03-08	förnyelse	18022
18-03-22	nytt tillstånd	18025
18-03-29	nytt tillstånd	18026
18-03-08	förnyelse	18023
18-03-29	nytt tillstånd	18027

Rebecca Tollemark

#	Polisens diarienummer	Sökande (ej org/personnummer)	Upplåtelseplats (Vill använda...)	Skäl/syfte	Tidpunkt	Datum för yttrande	Handläggare hos tf
21	A.126.383-18	Alingsås Kommun, Kultur och Fritid	centrala delar av staden, bl.a Åmanska parken, Stora Torget och Nollhaga Park för discgolfitävlingar	för olika firande	2018-04-30, 2018-05-01, 2018-06-06	2018-03-12	Kjell-Eve Jäderström
22	A.131.487-18	Alingsås Discgolf	Tomt mellan fastigheterna Svärdet 1 och Värjan en 2,8 x 9 meter bred yta utanför restaurangen	#REFERENS! för uppställning av fordon för uteservering	2018-06-03 och 2018-06-09	2018-03-15	Stefan Sjögren
23	A.070.130-18	Lindstoms Bil AB	restaurangen	för uppställning av service fordon till cykeltävling för renovering av tak	2018-04-21 - 2020-04-21	2018-03-20	Kjell-Eve Jäderström
24	A.145.742-18	Triumf Glasscafé	parkering på First Grand Hotels två parkeringar och Åmanskaparken Drottninggatan 36	för uppställning av service fordon till cykeltävling för renovering av tak	2018-04-01 - 2018-10-31	2018-03-20	Jäderström Kjell-Eve
25	A.130.552-18	Värgårda Cykelklubb	Kungsgatan vid Stora Torget eller Stora Torgets Östra körbana Centrala delarna	för valstuga	2018-08-06 - 2018-08-14	2018-03-27	Jäderström Kjell-Eve
26	A.156.431-18	Brf Månen, Alingsås		för parod	2018-04-16 - 2018-05-21	2018-03-29	Jäderström Kjell-Eve
27	A.156.348-18	Moderata samlingspartiet i Alingsås		för parod	2018-08-20 - 2018-09-10	2018-03-29	Jäderström Kjell-Eve
28	A.157.743-18	Alingsås Handel		för parod	2018-03-31	2018-03-27	Jäderström Kjell-Eve
29	A.164.960-18	King Restaurang	del av gångbanan utanför restaurangen	för uteservering	2018-04-20 - 2018-10-31	2018-04-05	Jäderström Kjell-Eve
30	A.110.749-18	Alingsås Kommun	Utlätning om Alingsås historia	#REFERENS!	2018-04-09 - 2018-04-23	2018-04-03	Jäderström Kjell-Eve
31	A.139.188-18	Kristian Wik	Savannen med omnejd under tiden Nygatan 18	för motionslopp för elever och personal för uteservering	2018-05-24 mellan kl 11-14	2018-04-06	Jäderström Stefan Sjögren
32	A.177.017-18	Channa Balkar AB		för uteservering	2018-04-15 - 2018-10-31	2018-04-09	Kjell-Eve Jäderström
33	A.179.195-18	Alingsås Orientlivs	Magasinsgatan 1 utanför butik	för försäljning av varor	2018-04-05 - 2018-12-31	2018-04-10	Kjell-Eve Jäderström

Anmälan av beslut fattade inom VA-verket med stöd av tekniska nämndens delegationsförteckning

Bitr. VA-chef

Tommy Blom

TB

Beslutsdatum	Ärende/ärendegrupp enligt delegationslistan (beslutsfattare)	Beslut, insats samt ev. omfattning	Dnr-
2018-03-28	Beställning av elinstallation på slammottagningsanläggning	Elinstallationsbeställning inom gällande ramavtal med Eltjänst i Lerum AB. Kostnaden för uppdraget är beräknat till 90 000 kr.	Dnr. 2017.387 TN

Alingsås 2018-03-28
VA-avdelningen

Tommy Blom
Bitr. VA-chef

Meddelanden 2018

13

2018.008 TN

Datum: 2018-04-12
Handläggare: Jonas Ryberg
Direktnr: 61 62 96
Diariernr: 2018.008 TN

Tekniska nämnden

Inkomna skrivelser/meddelanden till TN 2018-04-25

Ärendebeskrivning

Inkomna skrivelser/meddelanden som ej redovisas under egen punkt. Samtliga skrivelser lämnas till handläggare för eventuell åtgärd och för kännedom till tekniska nämnden.

1. KS § 21, 2018-03-12, Tillämpningsanvisningar inom ramen för styrmodellen år 2018
Ärende 2018.138/005 TN-001, 002
2. KS § 9, 2018-02-28, Avsägelse av kommunalt uppdrag som ersättare i tekniska nämnden – Urban Eklund (KD)
Ärende 2018.126/011 TN-001
3. KS § 17, 2018-02-28, Kommunalt kompletteringsval - Ersättare i tekniska nämnden efter Urban Eklund (KD), Björn Källhult (KD)
Ärende 2018.127/011 TN-001
4. Skrivelse angående ställplatser för husbil
Ärende 2018.180/333 TN-001

Förslag till beslut

Tekniska nämnden tar del av skrivelserna och lägger dem till handlingarna.

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till.

Mika Lindberg
Enhetschef/Tf chef Verksamhetsstöd

Jonas Ryberg
Nämndadministratör

2018-03-12

2018.138/005
TP-001
HL, HW ✓

§ 21 2017.775 KS

Tillämpningsanvisningar inom ramen för styrmodellen år 2018

Ärendebeskrivning

Enligt Alingsås kommuns antagna styrmodell sker uppföljning tertialvis, det vill säga per sista april (vårbokslut), per sista augusti (delårsbokslut) samt per sista december (årsbokslut). Därtill medför handlingsplan EFFEKT att nämnderna ska genomföra månadsuppföljningar till kommunstyrelsen.

Utöver detta reglerar styrmodellen processen för flerårsstrategiberedning. Nytt för 2018 är att kommunstyrelsen beslutar om ramar för 2019-2021 i juni i enlighet med beslut i kommunfullmäktige den 25 oktober 2017 § 217.

Som en grund för nämndernas arbete med dessa processer har kommunledningskontoret tagit fram bifogade tillämpningsanvisningar.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 8 februari 2018 lämnat följande yttrande:

Kommunledningskontorets framtagna tillämpningsanvisningar berör uppföljning, bokslut och flerårsstrategiberedning. Anvisningarna är framtagna utifrån de förutsättningar som är kända i dagsläget. Kommunledningskontoret bör ges rätten att uppdatera tillämpningsanvisningarna ifall förutsättningarna förändras eller ifall behov av eventuella förtydliganden av anvisningarna skulle bli aktuella.

Enligt beslut i kommunfullmäktige den 15 oktober 2017 § 217 införs ramberedning från och med 2018. Beslut om ramar tas av kommunstyrelsen. Detta medför följande nyheter i tillämpningsanvisningarna jämfört med tidigare år:

Utgångspunkten för ramberedningen är att nämndernas kommunbidrag enligt flerårsstrategi 2018-2020 beslutad av kommunfullmäktige den 13 december 2017 § 251 gäller. Detsamma gäller tilldelad investeringsbudget.

Nämnderna har ej möjlighet att framföra ytterligare behov i samband med ramberedningen. Möjligheten till detta ges i samband med höstens flerårsstrategiberedning.

2018-03-12

I samband med ramberedningen uppdateras centrala poster och hänsyn tas till eventuella övriga omvärldspåverkande faktorer. På detta vis ges politiken möjlighet att få en uppfattning av hur det ekonomiska läget ser ut inför kommande flerårsstrategiberedning.

Arbetsutskottet har behandlat ärendet den 7 mars 2018, § 27.

Beslut

Kommunstyrelsens beslut:

1. Tillämpningsanvisningar för 2018 godkänns.
2. Kommunledningskontoret ges rätten att uppdatera anvisningarna löpande under året ifall förutsättningarna förändras
eller om behov av förtydliganden uppkommer.

Expedieras till

Samtliga nämnder

2018.138/005
TN-002
ML,MO ✓

Tillämpningsanvisningar inom ramen för styrmodellen 2018

Beslutade av kommunstyrelsen 2018-03-12 § 21

Årsplan 2018/2019	
Januari	31:e Dialog årsredovisning med gruppledarna i kommunfullmäktige samt nämndernas presidier
Februari	5:e Förvaltningens underlag till årsredovisning 2018 till kommunledningskontoret. 8-9:e Dialog årsredovisning tjänstemannanivå 21:e Beslut årsredovisning nämnd/styrelse till Platina 28:e Infäsning av detaljbudget 2018 i Economa/Hypergene 28:e Beslut flerårsstrategi 2018-2020 nämnd/styrelse till Platina
Mars	28:e KF beslut årsredovisning för Alingsås kommun
April	
Maj	7:e Förvaltningens underlag till vårbokslut till kommunledningskontoret. 8-9:e Dialog vårbokslut tjänstemannanivå 14:e Beslut vårbokslut nämnd/styrelse till Platina 15-16:e Ramberedning KSAU 21-22:e Dialog vårbokslut med gruppledarna i kommunfullmäktige samt nämndernas presidier
Juni	13:e KF beslut vårbokslut Alingsås kommun 14:e KSAU beslutar om ramar 2019-2021 19:e KS beslut om ramar 2019-2021 30:e juni. Sista dag för nämnderna att besluta om lokal försörjningsplan.
Juli	
Augusti	
September	10:e Förvaltningens underlag till delårsbokslut till kommunledningskontoret 13-14:e Dialog delårsbokslut tjänstemannanivå 25:e Beslut delårsbokslut nämnd/styrelse till Platina
Oktober	1-2:e Dialog delårsbokslut med gruppledarna i kommunfullmäktige samt nämndernas presidier 17:e Nya kommunfullmäktige väljs 17-19:e Budgetberedning KSAU 31:e KF beslut delårsbokslut Alingsås kommun
November	Anvisningar för årsredovisning skickas ut
December	
Januari 2019	30:e januari 2019 Förvaltningens underlag till årsredovisning 2019 till kommunledningskontoret.
Februari 2019	20 februari: Senaste datum för nämnderna att skicka in justerat protokoll avseende nämndens flerårsstrategi 2019-2021. 28:e Sista datum att läsa in detaljbudgeten i Hypergene/Economa

Nyheter 2018

2018 innebär ett par justeringar i anvisningar samt årshjulet för budgetprocessen. Detta föranleds dels av beslut i kommunfullmäktige den 25 oktober 2017 § 2017 att införa ramberedning, dels att 2018 är valår för val till kommun, landsting och riksdag.

Underlag till ramberedning

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde den 25 oktober 2017 § 217 att kommunstyrelsen ska fastställa ramförslag för Alingsås kommun i juni, med start år 2018.

Utgångspunkten för ramberedningen är att nämndernas kommunbidrag enligt flerårsstrategi 2018-2020 beslutad av kommunfullmäktige den 13 december 2017 § 251 gäller. Detsamma gäller tilldelad investeringsbudget.

Nämnderna har ej möjlighet att framföra ytterligare behov i samband med ramberedningen. Möjligheten till detta ges i samband med höstens flerårsstrategiberedning.

I samband med ramberedningen uppdateras centrala poster och hänsyn tas till eventuella övriga omvärldspåverkande faktorer. På detta vis ges politiken möjlighet att få en uppfattning av hur det ekonomiska läget ser ut inför kommande flerårsstrategiberedning.

Ramberedningen äger rum den 15-16 maj 2018, för beslut i kommunstyrelsen i juni.

Avsnittet "Framtid" i vårbokslutet utgår således och nämndernas underlag till vårbokslutet berör uteslutande uppföljning av innevarande år.

Nämndernas underlag för kommande år rapporteras in i samband med delårsbokslutet.

Separata anvisningar

Utöver denna anvisning tar kommunledningskontoret fram separata anvisningar för följande:

Anvisningar/mall för nämndens flerårsstrategi 2019-2021.

Skickas ut i samband med att Flerårsstrategi 2019-2021 för Alingsås kommun behandlas i kommunfullmäktige.

Uppföljning av social och ekologisk hållbarhet

Kommunfullmäktige beslutade 2015-11-25, § 183 att införa två separata uppföljnings-tillfällen under året, som ett komplement till årsredovisningen. Den ena uppföljningen ska hantera den sociala hållbarheten och den andra uppföljningen ska hantera den ekologiska hållbarheten. Uppföljningarna ska läggas vid två olika fullmäktigen i tid för att fungera som underlag inför flerårsstrategiarbetet.

Presidiedialog

Presidiedialogen sker formellt tre gånger per år i samband med vårbokslut, delårsbokslut och årsredovisning.

Dialog 1:

Den första dialogen äger rum den 31 januari 2018 och då är det årsredovisningen som är i fokus. Utöver KSAU bjuds resterande gruppleddare i kommunfullmäktige in till dialog med respektive nämnd/bolags presidium.

Separat kallelse skickas i god tid inför mötet.

Instruktion:

Respektive presidium presenterar tre bilder dåtid, nutid, framtid som en inledning av dialogen (max 10 minuter). Därefter tar dialogen vid.

Dialog 2:

Den andra dialogen äger rum den 21-22 maj 2018 och då är det vårbokslutet som är i fokus. Utöver KSAU bjuds resterande gruppleddare i kommunfullmäktige in till dialog med respektive nämnd/bolags presidium.

Instruktion:

Respektive presidium presenterar tre bilder dåtid, nutid, framtid som en inledning av dialogen (max 10 minuter). Därefter tar dialogen vid.

Separat kallelse skickas i god tid inför mötet.

Dialog 3:

Den tredje dialogen äger rum den 1-2 oktober 2018 och då är det delårsbokslut som är i fokus. Utöver KSAU bjuds resterande gruppledare i kommunfullmäktige in till dialog med respektive nämnd/bolags presidium.

Instruktion:

Respektive presidium presenterar två bilder nutid, framtid som en inledning av dialogen (max 10 minuter). Därefter tar dialogen vid.

Separat kallelse skickas i god tid inför mötet.

Tjänstemannadialog

Dialog på tjänstemannanivå sker kontinuerligt under året, men det finns även avsatt formella avstämningsmöten i samband med vårbokslut, delårsbokslut och årsredovisning.

Dialog 1:

Den första dialogen äger rum den 8-9 februari 2018 och det är nämndens årsredovisning som är i fokus.

Dialog 2:

Den andra dialogen äger rum den 8-9 maj 2018 och det är nämndens vårbokslut som är i fokus.

Dialog 3:

Den tredje dialogen äger rum den 13-14 september 2018 och det är nämndens delårsbokslut samt underlag till kommande flerårsstrategi som är i fokus.

Möten inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som drivs i kommunala bolag och kommunalförbund.

2018 hålls särskilda möten där kommunstyrelsens arbetsutskott träffar respektive nämnds/bolags presidium och diskuterar frågor inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Särskilda datum avsätts för ändamålet. Berörd nämnd blir kallad i god tid innan mötet.

Månadsbokslut 2018

Belopp i tkr	Budget 2018	Utfall månad X	Prognos helår	Avvikelse helår
Verksamhetens intäkter				0
Personalkostnader				0
Lokalhyror				0
Köp av tjänster				0
Övriga kostnader				0
Verksamhetens kostnader	0	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	0	0	0	0
Kommunbidrag				0
				0
Arets resultat	0	0	0	0

Resultaträkningen ska rensas från transaktioner inom den egna ansvarsenheten s.k. interninterna poster. För att få fram resultaträkningen och rensa interninterna poster rekommenderas den **analysfråga** i RoR som heter AK5xx (xx = förvaltning).

- Kommentera utfall för perioden
- Kommentera prognos per helår
- Vilka åtgärder planerar nämnden att vidta för att säkerställa en budget i balans?
- Hur har prognosen förändrats från senaste uppföljningen?

Vårbokslut, 2018

Verksamhet

Huvudsaklig verksamhet

- Fortlöper nämndens verksamhet utifrån huvuduppdraget enligt plan? Om inte, varför? Vilka åtgärder vidtar nämnden?
- Har nämnden påverkats av omvärldsfaktorer som inte var planerade för under perioden? Om ja - på vilket sätt påverkas nämnden? Vilka åtgärder vidtas?
- Enligt beslut i kommunstyrelsen 5 februari 2018 § 4 ska samtliga nämnder redogöra för sin plan och sitt arbete med demokratifrågor. Redogör för nämndens arbete under året.

Åtaganden

- Har nämndens verksamheter kommit igång med planerade aktiviteter inom ramen för nämndens åtaganden? Om inte – varför?
- Vilka utmaningar finns under resterande del av året för att nämndens åtaganden ska vara uppfyllda vid årets slut?
- Vilka är de förväntade effekterna¹ vid årets slut av planerade åtaganden och aktiviteter?
- Hur bidrar nämndens åtaganden och aktiviteter till utvecklingen av kommunen i riktning mot de prioriterade målen?
- Bedömer nämnden att uppdraget kommer att vara slutfört vid utgången av 2018? Om inte – varför? Vilka åtgärder vidtas i så fall?

Nämndens åtaganden sträcker sig över planperioden men ska vara möjliga att följa upp löpande tillsammans med relevanta nyckeltal. Prognos för nämndens åtaganden görs utifrån följande klassificering:

- Åtagandet bedöms genomföras under 2018
- Åtagandet bedöms genomföras under planperioden
- Åtagandet bedöms ej genomföras under planperioden

I de fall nämnden bedömer att ett åtagande inte kommer uppfyllas ska i första hand en åtgärdsplan beslutas. I andra hand ska nämnden i samband med delårsbokslutet lyfta till kommunstyrelsen varför åtagandet ej kommer slutföras.

---

¹ Effekter för medborgare, brukare, elever, kunder.

Uppdrag

Kommunfullmäktige beslutade i samband med flerårsstrategi 2018-2020 om uppdrag till nämnderna. Uppdragen är årsvisa och förväntas genomföras under innevarande år.

Beskriv arbetet med tilldelade uppdrag. Prognos per helår ska göras utifrån följande:

- Uppdraget bedöms genomföras under 2018
- Uppdraget bedöms ej genomföras under 2018

I de fall nämnden bedömer att uppdraget ej kommer slutföras ska nämnden i första hand besluta om en handlingsplan. I andra hand ska nämnden redogöra för kommunstyrelsen varför tilldelat uppdrag ej bedöms slutföras.

Intern kontroll

- *Har kontroller för identifierade kontrollmoment påbörjats? Om inte, varför?*
- *Bedömer nämnden att kontrollmomenten i internkontrollplanen kommer att vara genomförda vid årets slut och att eventuella åtgärder med anledning av kontrollerna är vidtagna?*
- *Hur arbetar nämnden för att göra internkontrollen mer känd bland såväl nämndledamöter som medarbetare?*

Beslutade internkontrollplaner bedöms utifrån följande:

- Kontrollmomentet bedöms genomföras under året.
- Kontrollmomentet bedöms ej genomföras under året.

Omedelbar åtgärd

- *Har nämnden minimerat eventuella riskområden som identifierades i flerårsstrategin? På vilket sätt? Om inte, vilka åtgärder vidtas för att minimera sannolikhet och konsekvens inom riskområdet?*

Ekonomi

Samtliga tabeller är gjorda i Excel med färdiga summeringar. Alla belopp i samtliga tabeller ska anges i tusentals kronor (utan decimaler). Kostnader ska anges med ett minustecken framför.

Drift

Belopp i tkr	Budget 2018	Vårbokslut 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Vårbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter					0	0
Personalkostnader					0	0
Lokalhyror					0	0
Köp av tjänster					0	0
Övriga kostnader					0	0
Verksamhetens kostnader	0	0	0	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	0	0	0	0	0	0
Kommunbidrag					0	0
Årets resultat	0	0	0	0	0	0

Resultaträkningen ska rensas från transaktioner inom den egna ansvarsenheten s.k. interninterna poster. För att få fram resultaträkningen och rensa interninterna poster rekommenderas den **analysfråga** i RoR som heter AK5xx (xx = förvaltning).

Korta kommentarer kring uppföljning av drift:

- Inledande sammanfattning med kommentarer kring avvikelser, totalt för nämnden. På detta sätt får politiken snabbt en bild av nämndens avvikelse från budget och vad det beror på.
- Årsprognosen ska kommenteras mer i detalj och större avvikelser mot budget ska tydligt förklaras.
- Beskriv eventuella avvikelser per rad ur resultaträkningen. Avviker exempelvis intäkterna betydande från budgeterat ska förklaring till detta ges.
- Beskriv vilka åtgärder (handlingsplan) nämnden har vidtagit/planerar att vidta och beskriv hur de medför att avvikelser kan hanteras inom befintlig ram.
- Beskriv skillnader mellan vårbokslut 2017 & 2018.
- Observera att felperiodiseringar inte får användas som förklaring till eventuella avvikelser. Däremot kan avvikelser förstås bero på säsongsvariationer, vilka i så fall skall förklaras.

Investeringar

Investeringarna ska följas upp enligt EIRA-modellen enligt KF 2012 § 207. Investeringarna ska redovisas per projekt.

Tkr	Budget 2018	Vårbokslut 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Vårbokslut 2017	Differens 2017/2018
Expansionsinvestering				0		0
Investering X				0		0
-varav exploatering				0		0
Exploatering X				0		0
Imageinvestering				0		0
Investering X				0		0
Reinvestering				0		0
Investering X				0		0
Anpassningsinvestering				0		0
Investering X				0		0
Totalt utgifter	0	0	0	0	0	0

Korta kommentarer kring ansvarsenhetens investeringar.

- Kommentera utfall för perioden.
- Kommentarer till prognos 2018. Större avvikelser mot budget ska tydligt förklaras.
- Kommentera förändringar i beslutade tidplaner för investeringar.
- Utfall för 2017 behöver ej specas per projekt. En sammanställning utifrån EIRA-modellen är tillräcklig.
- Kommentera väsentliga avvikelser gentemot vårbokslut 2017

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

Eventuella inkomster redovisas i nedanstående tabell. Inkomster från exploatering redovisas under rubriken "varav exploatering". Inkomsterna redovisas per projekt.

	Budget 2018	Vårbokslut 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Vårbokslut 2017	Differens 2017/2018
Inkomster						0
Investering X						0
-varav exploatering						0
Exploatering X						0
TOTALT INKOMSTER	0	0	0	0	0	0

- Kommentera utfall för perioden.
- Kommentarer till prognos 2018. Större avvikelser mot budget ska tydligt förklaras.
- Kommentera förändringar i beslutade tidplaner för investeringar.
- Utfall för 2017 behöver ej specas per projekt. En sammanställning utifrån EIRA-modellen är tillräcklig.
- Kommentera väsentliga avvikelser gentemot vårbokslut 2017

Personal

Personal och kompetensförsörjning

Personalsammansättning

Använd Hypergenererapport P01 Personalsammansättning med följande inställningar; År=2018, Period=April, Anställningar=Månadsavlönad, Sysselsättningsgrupp= Alla; Avtal=AB, Anställningsform=Alla, Anställningstyp=Alla anställningstyper, Flik= AID. Exportera till Excel och klistra in i detta dokument.

- Har antalet årsarbetare förändrats och vilka är i så fall de främsta förklaringarna till förändringen?
- Kan nämnden rekrytera personal med tillräcklig kompetens till samtliga tjänster. Om inte, vilka insatser har gjorts gentemot dessa yrkeskategorier?
- Vilka insatser har gjorts för att kompetensutveckla och behålla befintlig personal?
- Vilka målgrupper har insatserna riktats mot och vilka effekter har det gett eller förväntas ge?

Andel timavlönade

Använd Hypergenererapport P10 Tidsanvändning med följande inställningar År=2018; Period= April, Anställningar=Inget val; Sysselsättningsgrupp= Alla; Anställningsform=Alla; Avtal:= Alla; Anställningsgrupp=Alla, Flik=Tidsanvändning

- Kommentera om det finns något att uppmärksamma i förhållandet andel timlön, fyllnad och övertid gentemot andelen tillsvidareanställda.

Andel delade turer

Om det finns delade turer, beskriv hur nämnden arbetat med att minska dessa.

Jämställdhet

Antal deltagare

Deltagande i kompetenshöjande mänskliga rättigheter utifrån handlingsplan Ökad anställning av personer med funktionsnedsättning

Antal personer	Utbildningstillfälle
	Om mänskliga rättigheter – ur ett funktionshinderperspektiv

Arbetsmiljö

Beskriv kortfattat de viktigaste genomförda aktiviteter i syfte att uppnå förvaltningens arbetsmiljömål under perioden. Beskriv vilka målgrupper man riktat insatser till och vilka effekter förväntar man sig av aktiviteterna.

Notera: Om nämnden har antagit ett arbetsmiljömål som är tillika åtagande följs detta upp under åtagandedelen behöver inte det följas upp även här.

Arbetssskador och tillbud

Använd statistik i programmet LISA med följande inställningar: Händelsedatum: 180101-180430, Händelsetyp: Nollskador, Skador med frånvaro och Tillbud, Händelsestatistik: Använd rullisten för lämpligt urval t ex Händelse nivå 1, Åtgärder m.m.

- Vilka är de vanligaste arbetssskadorna och tillbudena under perioden?
- Beskriv viktigare genomförda åtgärder i samband med tillbud och arbetssskador.

Tabell, antal anmälda tillbud och arbetssskador

Typ	2017	2018	Differens 2017-2018
Tillbud			
Arbetssskador			

Sjukfrånvaro²

Använd rapport P05 i Hypergene med följande inställningar: År: 2018; Period: april, Avtal: Alla, Anställningar (Sieve): Månadsavlönad, Använd fliken sjukfrånvaro och fältet "Sjukfrånvaro i % ackumulerat kalenderår" för att få ut uppgifter om åldersintervall. Måtturval: Dag 1-14, Dag 1-59, dag 60-. Vid behov kan skillnader i kön analyseras genom att använda fliken Kön i Hypergene-rapporten.

Sjukfrånvaro tom april innebär vissa eftersläpningar och ett korrekt resultat tom april kan påvisas först i slutet av maj. Ange ändå tom april vid uttag av sjukfrånvaro eftersom siffrorna brukar förändras marginellt och kommentera utfallet i text.

Notera: Om nämnden har antagit ett åtagande med koppling till indikatorn "Sjukfrånvaron ska minska" följs detta upp under åtagandedelen behöver inte det följas upp även här. Beakta dock att redovisningen (frågeställningar och tabell) som önskas i detta avsnitt om sjukfrånvaro återfinns under rubriken Åtaganden och nyckeltal.

² Redovisningen omfattar månadsavlönad personal.

- Hur har sjukfrånvaron utvecklats under perioden?
- Beskriv vilka orsaker som finns till resultatet om sjukfrånvaro.
- Behöver någon/några yrkesgrupper uppmärksammas utifrån sjuktalen?
- Finns skillnader i kön eller ålder avseende sjukfrånvaro?
- Beskriv kortfattat de viktigaste genomförda åtgärderna under perioden för att förebygga eller åtgärda att ohälsa eller olycksfall uppstår.

Tabell, sjukfrånvaro i %

	2017	2018	Differens 2017-2018
1-14 dagar			
1-59 dagar			
> 60 dagar			
< 29 år			
30-39 år			
40-49 år			
50-55 år			
> 56 år			
Kvinnor			
Män			

Sammanfattande analys vårbokslut

Utifrån tidigare redovisning av verksamhet, ekonomi och personal (avsnitten ovan) ska en sammanfattande analys göras för nämnden.

Stämmer nuläget kring personal, verksamhet, måloppfyllelse, uppdrag och internkontroll med det ekonomiska resultatet? Om inte, vilka åtgärder planeras?

Finns det utmaningar under resterande del av året för ett resultat av uppfyllda åtaganden och budget i balans vid årets slut? Vilka i så fall? Hur omhändertas utmaningarna?

Inlämning

Förvaltningens förslag mailas senast måndagen 7 maj kl 12 till

erik.stenkilolsson@alingsas.se, lisa.forsaeus@alingsas.se, patrik.adelskold@alingsas.se.

Inlämning av slutligt underlag med protokoll mailas till KS platina direkt efter nämndbeslut, dock senast 14 maj.

Delårsbokslut 2018

Verksamhet

Huvudsaklig verksamhet

- Hur har nämndens verksamhet utifrån huvuduppdraget fortlöpt under årets första åtta månader?
- Har nämnden påverkats av omvärldsfaktorer som inte var planerade för under perioden? Om ja - på vilket sätt påverkas nämnden? Behöver åtgärder vidtas? Vilka i så fall?
- Enligt beslut i kommunstyrelsen 5 februari 2018 § 4 ska samtliga nämnder redogöra för sin plan och sitt arbete med demokratifrågor. Redogör för nämndens arbete under året.

Åtaganden och nyckeltal

- Hur ligger verksamheten till utifrån planerade åtaganden och aktiviteter för året?
- Behöver prioriteringar och förändringar vidtas under årets sista fyra månader för att uppnå målsättningen med året? Om ja – vilka?
- Bedömer nämnden att åtaganden och aktiviteter riskerar att inte bli klara under året? Varför? Hur påverkar det planeringen inför kommande treårsperiod?
- Hur har antagna nyckeltal utvecklats under året? Är dessa nyckeltal uppföljningsbara löpande? Om ja: Hur ligger nämnden till efter årets första åtta månader? Vilka faktiska resultat ser ni redan idag?

Nämndens åtaganden sträcker sig över planperioden men ska vara möjliga att följa upp löpande tillsammans med relevanta nyckeltal. Prognos för nämndens åtaganden görs utifrån följande kvalificering:

- Åtagandet bedöms genomföras under 2018
- Åtagandet bedöms genomföras under planperioden
- Åtagandet bedöms ej genomföras under planperioden

I de fall nämnden bedömer att ett åtagande inte kommer uppfyllas ska i första hand en åtgärdsplan beslutas. I andra hand ska nämnden i samband med delårsbokslutet lyfta till kommunstyrelsen varför åtagandet ej kommer slutföras.

Uppdrag

Kommunfullmäktige beslutade i samband med flerårsstrategi 2018-2020 om uppdrag till nämnderna. Uppdragen är årsvisa och förväntas genomföras under innevarande år.

Beskriv arbetet med tilldelade uppdrag. Prognos per helår ska göras utifrån följande:

- Uppdraget bedöms genomföras under 2018
- Uppdraget bedöms ej genomföras under 2018

I de fall nämnden bedömer att uppdraget ej kommer slutföras ska nämnden i första hand besluta om en handlingsplan. I andra hand ska nämnden redogöra för kommunstyrelsen varför tilldelat uppdrag ej bedöms slutföras.

Intern kontroll

- Hur har nämndens arbete med intern kontroll fortlöpt under årets första åtta månader?
- Bedömer nämnden att kontrollmomenten i internkontrollplanen kommer att vara genomförda vid årets slut och att eventuella åtgärder med anledning av kontrollerna är vidtagna? Om inte, varför? Vilka åtgärder vidtas?

Beslutade internkontrollplaner bedöms utifrån följande:

- Kontrollmomentet bedöms genomföras under året.
- Kontrollmomentet bedöms ej genomföras under året.

Omedelbar åtgärd

- Har nämnden minimerat eventuella riskområden som identifierades i flerårsstrategin? På vilket sätt? Om inte, vilka åtgärder vidtas för att minimera sannolikhet och konsekvens inom riskområdet?

Ekonomi

Samtliga tabeller är gjorda i Excel med färdiga summeringar. Alla belopp i samtliga tabeller ska anges i tusentals kronor (utan decimaler). Kostnader ska anges med ett minustecken framför.

Drift

Belopp i tkr	Budget 2018	Delårsbok slut 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter					0	0
Personalkostnader					0	0
Lokalhyror					0	0
Köp av tjänster					0	0
Övriga kostnader					0	0
Verksamhetens kostnader	0	0	0		0	0
Verksamhetens nettokostnader	0	0	0		0	0
Kommunbidrag					0	0
					0	0
Årets resultat	0	0	0		0	0

Resultaträkningen ska rensas från transaktioner inom den egna ansvarsenheten s.k. interninterna poster. För att få fram resultaträkningen och rensa interninterna poster rekommenderas den **analysfråga** i RoR som heter AK5xx (xx = förvaltning).

Korta kommentarer kring uppföljning av drift:

- Inledande sammanfattning med kommentarer kring avvikelser, totalt för nämnden. På detta sätt får politiken snabbt en bild av nämndens avvikelse från budget och vad det beror på.
- Årsprognosen ska kommenteras mer i detalj och större avvikelser mot budget ska tydligt förklaras.
- Beskriv vilka åtgärder (handlingsplan) nämnden har vidtagit/planerar att vidta och beskriv hur de medför att avvikelser kan hanteras inom befintlig ram.
- Om tendensen skiljer sig mellan delårsbokslut och prognos ska anledningen tydligt förklaras. Observera att felperiodiseringar inte får användas som förklaring. Däremot kan avvikelser förstås bero på säsongvariationer, vilka i så fall skall förklaras.

- Om prognosen väsentligt skiljer sig från vårbokslutet (prognos 1) ska det på ett mycket klart och tydligt sätt framgå vad skillnaden beror på.
- Gör en jämförelse mellan delårsbokslut 2017 och 2018. Kommentera större avvikelser.

Investeringar

Investeringarna ska följas upp enligt EIRA-modellen enligt KF 2012 § 207.

Expansionsinvesteringarna ska redovisas med underrubriken "varav exploatering".

Investeringarna ska redovisas per projekt.

Tkr	Budget 2018	Delårsbo kslut 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2017	Delårsbok slut 2018	Differens 2017/2018
Expansionsinvestering					0	0
Investering X					0	0
-varav exploatering					0	0
Exploatering X					0	0
Imageinvestering					0	0
Investering X					0	0
Reinvestering					0	0
Investering X					0	0
Anpassningsinvestering					0	0
Investering X					0	0
Totalt utgifter	0	0	0	0	0	0

Korta kommentarer kring ansvarsenhetens investeringar.

- Kommentera utfall för perioden.
- Kommentarer till prognos 2018. Större avvikelser mot budget ska tydligt förklaras.
- Kommentera förändringar i beslutade tidplaner för investeringar.
- Utfall för 2017 behöver ej specas per projekt. En sammanställning utifrån EIRA-modellen är tillräcklig.
- Kommentera väsentliga avvikelser gentemot delårsbokslut 2017

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

Eventuella inkomster redovisas i nedanstående tabell. Inkomster från exploatering redovisas under rubriken "varav exploatering". Inkomsterna redovisas per projekt.

	Budget 2018	Delårsbokslut 2018	Prognos helår	Avvikelse	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Inkomster				0		0
Investering X				0		0
-varav exploatering				0		0
Exploatering X				0		0
TOTALT INKOMSTER	0	0	0	0	0	0

Korta kommentarer kring ansvarsenhetens investeringar.

- Kommentera utfall för perioden.
- Kommentarer till prognos 2018. Större avvikelser mot budget ska tydligt förklaras.
- Kommentera förändringar i beslutade tidplaner för investeringar.
- Utfall för 2017 behöver ej specas per projekt. En sammanställning utifrån EIRA-modellen är tillräcklig.
- Kommentera väsentliga avvikelser gentemot delårsbokslut 2017

Personal

Personal och kompetensförsörjning

Personalsammansättning

Använd Hypergener rapport P01 Personalsammansättning med följande inställningar; År=2018, Period=Augusti, Anställningar=Månadsavlönad, Sysselsättningsgrupp= Alla; Avtal=AB, Anställningsform=Alla, Anställningstyp=Alla anställningstyper, Flik= AID. Exportera till Excel och klistra in i detta dokument.

- Har antalet årsarbetare förändrats och vilka är i så fall de främsta förklaringarna till förändringen?
- Kan nämnden rekrytera personal med tillräcklig kompetens till samtliga tjänster. Om inte, vilka insatser har gjorts gentemot dessa yrkeskategorier?
- Vilka insatser har gjorts för att kompetensutveckla och behålla befintlig personal?
- Vilka målgrupper har insatserna riktats mot och vilka effekter har det gett eller förväntas ge?

Andel timavlönade

Använd Hypergener rapport P10 Tidsanvändning med följande inställningar År=2018; Period= Augusti, Anställningar=Inget val; Sysselsättningsgrupp= Alla; Anställningsform=Alla; Avtal:= Alla; Anställningsgrupp=Alla, Flik=Tidsanvändning

- Kommentera om det finns något att uppmärksamma i förhållandet andel timlön, fyllnad och övertid gentemot andelen tillsvidareanställda.

Andel delade turer

Om det finns delade turer, beskriv hur nämnden arbetat med att minska dessa.

Personalomsättning

Använd Hypergener rapport P06 Personalomsättning med följande inställningar: År=2018; Period= Augusti, Sysselsättningsgrupp=Alla, Anställningsform=Alla anställningsformer, Avgångsorsak= Inget val, Anställningar: Tillsvidare, Avgångsväg= Inget val. Vill du klistra in detta i dokumentet så behöver du först använda funktionen Exportera till Excel. Använd därefter denna formel för att räkna ut personalomsättningen: $\text{Antal tillsvidareanställda som slutat sitt arbete i kommunen under år 2018} - \text{pension} / \text{Antal tillsvidareanställda i genomsnitt under året} = \text{personalomsättning}$

- Hur ser personalomsättningen ut jämfört med tidigare år? Har det skett förändringar i antalet medarbetare som avslutar sin tjänst och uppgivna anledningar till detta.
- Kan förvaltningen rekrytera personal med tillräcklig kompetens till samtliga tjänster. Om inte, vilka insatser har gjorts gentemot dessa yrkeskategorier?

Kompetensutveckling

- Vilka insatser har gjorts för att kompetensutveckla och behålla befintlig personal?
- Vilka målgrupper har insatserna riktats mot och vilka effekter har det gett eller förväntas ge?

Arbetsmiljö

Beskriv kortfattat de viktigaste genomförda aktiviteter i syfte att uppnå förvaltningens arbetsmiljömål under perioden. Beskriv vilka målgrupper man riktat insatser till och vilka effekter förväntar man sig av aktiviteterna.

Notera: Om nämnden har antagit ett arbetsmiljömål som är tillika åtagande följs detta upp under åtagandedelen behöver inte det följas upp även här.

Arbetsskador och tillbud

Använd statistik i programmet LISA med följande inställningar: Händelsedatum: 180101-180831, Händelsetyp: Nollskador, Skador med frånvaro och Tillbud, Händelsestatistik: Använd rullisten för lämpligt urval t ex Händelse nivå 1, Åtgärder m.m.

- Vilka är de vanligaste arbetsskadorna och tillbudena under perioden?
- Beskriv viktigare genomförda åtgärder i samband med tillbud och arbetsskador.

Tabell, antal anmälda tillbud och arbetsskador

Typ	2017	2018	Differens 2017-2018
Tillbud			
Arbetsskador			

Sjukfrånvaro³

Använd rapport P05 i Hypergene med följande inställningar: År: 2018; Period: Augusti, Avtal: Alla, Anställningar (Sieve): Månadsavlönad, Använd fliken sjukfrånvaro och fältet "Sjukfrånvaro i % ackumulerat kalenderår" för att få ut uppgifter om åldersintervall. Måtturval: Dag 1-14, Dag 1-59, dag 60-. Vid behov kan skillnader i kön analyseras genom att använda fliken Kön i Hypergene-rapporten.

Sjukfrånvaro tom augusti innebär vissa eftersläpningar och ett korrekt resultat tom augusti kan påvisas först i slutet av september. Ange ändå tom augusti vid uttag av sjukfrånvaro eftersom siffrorna brukar förändras marginellt och kommentera utfallet i text.

Notera: Om nämnden har antagit ett åtagande med koppling till indikatorn "Sjukfrånvaron ska minska" följs detta upp under åtagandedelen behöver inte det följas upp även här. Beakta dock att redovisningen (frågeställningar och tabell) som önskas i detta avsnitt om sjukfrånvaro återfinns under rubriken Åtaganden och nyckeltal.

- Hur har sjukfrånvaron utvecklats under perioden?
- Beskriv vilka orsaker som finns till resultatet om sjukfrånvaro.
- Behöver någon/några yrkesgrupper uppmärksammas utifrån sjuktalen?
- Finns skillnader i kön eller ålder avseende sjukfrånvaro?
- Beskriv kortfattat de viktigaste genomförda åtgärderna under perioden för att förebygga eller åtgärda att ohälsa eller olycksfall uppstår.

Tabell, sjukfrånvaro i %

	2017	2018	Differens 2017-2018
1-14 dagar			
1-59 dagar			
> 60 dagar			
< 29 år			
30-39 år			
40-49 år			
50-55 år			
> 56 år			
Kvinnor			
Män			

³ Redovisningen omfattar månadsavlönad personal.

Sammanfattande analys delårsbokslut

Utifrån tidigare redovisning av verksamhet, ekonomi och personal (avsnitten ovan) ska en sammanfattande analys göras för nämnden.

Stämmer nuläget kring personal, verksamhet, måluppfyllelse, uppdrag och internkontroll med det ekonomiska resultatet? Om inte, vilka åtgärder planeras?

Finns det utmaningar under resterande del av året för ett resultat av uppfyllda åtaganden och budget i balans vid årets slut? Vilka i så fall? Hur omhändertas utmaningarna?

Underlag inför flerårsstrategiberedning

Verksamhet

- Finns det "nya", inte tidigare kända, utmaningar som kommer att påverka nämndens verksamheter under kommande treårsperiod? Vilka? Hur påverkar de nämndens verksamhet? Berörs andra nämnder?
- Hur påverkar innevarande års verksamhet planeringen inför kommande år?

Senast under hösten ska nämnden ha genomfört väsentlighets- och riskanalys. (Anvisning – se bilaga 2). Resultatet av väsentlighets- och riskanalysen ska dokumenteras i nämndens flerårsstrategi för kommande år.

Ekonomi

Driftbudget

Utgångspunkten är att fastställda ramar enligt flerårsstrategin 2018-2020 (KF 2017-12-13 § 251) gäller. Om nämnden har fått tilläggsanslag eller avdrag som gäller åren 2018-2020 ska hänsyn tas även till det.

Kriterier för att föra diskussion om justering av ram inför kommande treårsperiod är:

- Ökade eller minskade volymer (ska vara väsentliga).
- Förändrade lag- och myndighetskrav som får tydliga ekonomiska konsekvenser.
- Större pris- och löneförändringar.

Om avvikelser förekommer ska:

- angiven prognos för kommande treårsperiod inkludera effekter av de åtgärder (handlingsplan) som nämnden har vidtagit/planerar att vidta för att hålla beslutad ram.
- analys upprättas som beskriver eventuella konsekvenser av vidtagna/planerade åtgärder och eventuellt befarade konsekvenser om ramjustering inte sker.

Nedan finns tre tabeller. I kolumnen "beslutad ram 2019/2020" ska den fastställda ramen (flerårsstrategin 2018-2020) för nämnden, inklusive eventuella tilläggsanslag eller avdrag för åren anges. Om nämnden anser att den beslutade ramen inte räcker för att hantera verksamheten anges förändrade siffror i kolumnen "prognos ram 2019/2020". Dessa ska då grupperas utifrån om de är permanenta förändringar som kommer behövas framöver, eller om de är tillfälliga satsningar för det specifika året. Om ramen bedöms räcka fylls samma belopp i under "Prognos ram 2019" som i "Beslutad ram 2019".

För år 2021 finns ingen beslutad ram. Dra bort tillfälliga ramökningar från ramen 2020 och räkna sedan upp den med 2,3 %. Denna anges sedan i "uppräknad ram 2021". Om nämnden anser att den uppräknade ramen inte räcker för att hantera verksamheten anges förändrade siffror i kolumnen "Prognos ram 2021".

Budget 2019

Belopp i tkr	Beslutad ram 2019	Prognos ram 2019	Avvikelse
Verksamhetens intäkter			0
Verksamhetens kostnader			0
Verksamhetens nettokostnader	0	0	0
Kommunbidrag			0
Årets resultat	0	0	0

Ramökningar	Belopp
Summa permanenta utökningar	0
Summa tillfälliga utökningar	0
Totalt	0

Förklarande text till utökningar

Vidtagna åtgärder för att klara verksamheten inom ram

Konsekvenser om extra medel inte tilldelas

Plan 2020

Belopp i tkr	Beslutad ram 2020	Prognos ram 2020	Avvikelse
Verksamhetens intäkter			0
Verksamhetens kostnader			0
Verksamhetens nettokostnader	0	0	0
Kommunbidrag			0
			0
Årets resultat	0	0	0

Ramökningar	Belopp
Summa permanenta utökningar	0
Summa tillfälliga utökningar	0
Totalt	0

Förklarande text till utökningar

Vidtagna åtgärder för att klara verksamheten inom ram

Konsekvenser om extra medel inte tilldelas

Plan 2021

Belopp i tkr	Uppräknad plan 2021	Prognos plan 2021	Avvikelse
Verksamhetens intäkter			0
Verksamhetens kostnader			0
Verksamhetens nettokostnader	0	0	0
Kommunbidrag			0
			0
Årets resultat	0	0	0

Ramökningar	Belopp
Summa permanenta utökningar	0
Summa tillfälliga utökningar	0
Totalt	0

Förklarande text till utökningar

Vidtagna åtgärder för att klara verksamheten inom ram

Konsekvenser om extra medel inte tilldelas

Investeringsbudget

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Tkr					
Expansionsinvestering					
Investering X					
-varav exploatering					
Exploatering X					
Imageinvestering					
Investering X					
Reinvestering					
Investering X					
Anpassningsinvestering					
Investering X					
TOTALT UTGIFTER	0	0	0	0	0

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

I tabellen nedan fylls eventuella investeringsinkomster i. Även här ska investeringar kopplade till exploateringsområden specificeras särskilt.

Inkomster	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Investering X					
-varav exploatering					
Exploatering X					
TOTALT INKOMSTER	0	0	0	0	0

Personal

Finns det några större förändringar eller utmaningar inom arbetsmiljöområdet eller personal- och kompetensförsörjningen den kommande treårsperioden?

Inlämning

Förvaltningens förslag mailas senast 10/9 kl 12:00 till erik.stenkilolsson@alingsas.se, lisa.forsaeus@alingsas.se, patrik.adelskold@alingsas.se. Inlämning av slutligt underlag med protokoll mailas till KS Platina direkt efter nämndbeslut, dock senast 25/9.

Årsbokslut 2018

Verksamhet

Vad har hänt under året? Hur har nämndens verksamhet⁴ utifrån reglemente och andra styrande dokument, lagar och förordningar fortlöpt? Positivt, negativt? Eventuella konsekvenser på verksamhet, åtaganden, ekonomi och personal?

Enligt beslut i kommunstyrelsen 5 februari 2018 § 4 ska samtliga nämnder redogöra för sin plan och sitt arbete med demokratifrågor. Redogör för nämndens arbete under året och vad arbetet resulterat i.

Åtaganden och nyckeltal

Har nämnden fullgjort sina åtaganden? På vilket sätt och vad blev resultatet? Vilken effekt får resultatet för verksamheten och/eller målgruppen? På vilket sätt bidrar nämndens åtagande till utvecklingen av kommunfullmäktiges prioriterade mål och indikatorer?

Om nämnden inte har fullgjort sina åtaganden - varför? Vilken effekt får det för verksamheten och/eller för målgruppen? På vilket sätt påverkar det utvecklingen av kommunfullmäktiges prioriterade mål och indikatorer? Hur säkerställer nämnden pågående/ej genomförda åtaganden inför kommande år?

Bedöm status på respektive åtagande genom att använda följande färger:

- Åtagandet är genomfört
- Åtagandet pågår och kommer slutföras inom planperioden.
- Åtagandet kommer ej genomföras

Uppdrag till nämnden

I Flerårsstrategi 2018-2020 för Alingsås kommun gavs riktade uppdrag till vissa nämnder. Om nämnden inte har formulerat uppdragen som åtaganden i nämndens flerårsstrategi ska uppdragen redovisas här.

Har nämnden genomfört uppdraget? Vad resulterade uppdraget i? Vilka effekter får uppdraget för verksamhet och/eller målgruppen? Bidrar uppdraget till utvecklingen av kommunfullmäktiges prioriterade mål och indikatorer? På vilket sätt i så fall? Om uppdraget är pågående/ej genomfört – hur säkerställer nämnden att uppdraget blir klart?

Var vänlig och bedöm status på respektive uppdrag genom att använda följande färger:

---

⁴ Huvudsaklig verksamhet utifrån reglemente, styrande dokument, statliga lagar, förordningar och föreskrifter?

- Uppdraget är genomfört
- Uppdraget är ej genomfört

Internkontrollplan

Hur har nämndens arbete med intern kontroll fortlöpt under året och hur har nämnden säkerställt att identifierade risker och kontrollmoment i nämndens internkontrollplan är undanröjda?

Bedöm status på respektive risk/kontrollmoment genom att använda följande färger:

- Kontrollmomentet är genomfört
- Kontrollmomentet ej genomfört

Hur säkerställer nämnden att pågående/ej genomförda risker/kontrollmoment undanröjs?

Omedelbar åtgärd

Om nämnden identifierade riskområden som krävde omedelbar åtgärd – hur har nämnden säkerställt att riskområdena är undanröjda?

Redovisning av uppdragsföretag

Redovisa vilka kommunala uppdragsföretag som förvaltningen anlitat under 2018. Hur har nämnden följt upp de uppdragsföretag som anlitats under året?

Ekonomi

Samtliga tabeller är gjorda i Excel med färdiga summeringar. Alla belopp i samtliga tabeller ska anges i tusentals kronor (utan decimaler). Kostnader ska anges med ett minustecken framför.

Drift

Belopp i tkr	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse prognos/budget 2018	Bokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter				0	0
Personalkostnader				0	0
Lokalhyror				0	0
Köp av tjänster				0	0
Övriga kostnader				0	0
Verksamhetens kostnader	0	0		0	0
Verksamhetens nettokostnader	0	0		0	0
Kommunbidrag				0	
Årets resultat	0	0		0	0

Resultaträkningen ska rensas från transaktioner inom den egna ansvarsenheten s.k. interninterna poster. För att få fram resultaträkningen och rensa interninterna poster rekommenderas den **analysfråga** i RoR som heter AK5xx (xx = förvaltning).

Korta kommentarer kring uppföljning av drift:

- Sammanfattningen ska inledas med kommentarer kring avvikelser, totalt för nämnden. På detta sätt får politiken en överblick av nämndens avvikelse från budget och vad det beror på.
- Årsbokslutet ska kommenteras med en tydlig förklaring till resultatet.
- Årsbokslutet ska kommenteras och större avvikelser mot budget ska tydligt förklaras.
- Gör en jämförelse mellan årets och föregående års resultat. Kommentera större avvikelser.

Prognossäkerhet

I tabellen nedan fylls de prognoser som lämnats vid årets olika uppföljningstillfällen i. Dessa jämförs sedan med det slutliga utfallet i bokslutet.

Månad	Prognos	Avvikelse från bokslut
Delårsbokslut		0
Vårbokslut		0
Bokslut 2018		

Korta kommentarer kring prognossäkerheten under året:

- Kommentera utfallet i bokslutet och relatera till tidigare under året lagda prognoser. Skiljer sig prognoserna mycket, och vad beror det i så fall på?

Investeringar

Investeringarna ska följas upp enligt EIRA-modellen enligt KF 2012 § 207.

Tkr	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse helår	Bokslut 2018	Differens 2017/2018
Expansionsinvestering			0		0
Investering X			0		0
-varav exploatering			0		0
Exploatering X			0		0
Imageinvestering			0		0
Investering X			0		0
Reinvestering			0		0
Investering X			0		0
Anpassningsinvestering			0		0
Investering X			0		0
Totalt utgifter	0	0	0		0

Korta kommentarer kring ansvarsenhetens investeringar.

- Kommentera årsbokslut 2018. Större avvikelser mot budget ska tydligt förklaras.
- Kommentera förändringar i beslutade tidplaner för investeringar.
- Kommentera väsentliga avvikelser gentemot årsbokslut 2017

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

Eventuella inkomster redovisas i nedanstående tabell. Inkomster från exploatering redovisas under rubriken "varav exploatering". Inkomsterna redovisas per projekt.

	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse helår	Bokslut 2017	Differens 2017/2018
Inkomster			0		0
Investering X			0		0
-varav exploatering			0		0
Exploatering X			0		0
TOTALT INKOMSTER	0	0	0		0

Kommentarer kring ansvarsenhetens investeringar.

- Kommentarer till bokslut 2018
- Jämför med årsbokslut 2017
- Kommentera väsentliga avvikelser gentemot årsbokslut 2017

Personalredovisning

Personal och kompetensförsörjning

Personalsammansättning

Använd Hypergenerapport P01 Personalsammansättning med följande inställningar; År=2018, Period=November, Anställningar=Månadsavlönad, Sysselsättningsgrupp= Alla; Avtal=AB, Anställningsform=Alla, Anställningstyp=Alla anställningstyper, Flik= AID. Exportera till Excel och klistra in i detta dokument.

- Har antalet årsarbetare förändrats och vilka är i så fall de främsta förklaringarna till förändringen?
- Kan nämnden rekrytera personal med tillräcklig kompetens till samtliga tjänster. Om inte, vilka insatser har gjorts gentemot dessa yrkeskategorier?
- Vilka insatser har gjorts för att kompetensutveckla och behålla befintlig personal?
- Vilka målgrupper har insatserna riktats mot och vilka effekter har det gett eller förväntas ge?

Andel timavlönade

Använd Hypergenerapport P10 Tidsanvändning med följande inställningar År=2018; Period= November, Anställningar=Inget val; Sysselsättningsgrupp= Alla; Anställningsform=Alla; Avtal:= Alla; Anställningsgrupp=Alla, Flik=Tidsanvändning

- Kommentera om det finns något att uppmärksamma i förhållandet andel timlön, fyllnad och övertid gentemot andelen tillsvidareanställda.

Andel delade turer

Om det finns delade turer, beskriv hur nämnden arbetat med att minska dessa.

Personalomsättning

Använd Hypergenerapport P06 Personalomsättning med följande inställningar: År=2018; Period= November, Sysselsättningsgrupp=Alla, Anställningsform=Alla anställningsformer, Avgångsorsak= Inget val, Anställningar: Tillsvidare, Avgångsväg= Inget val. Vill du klistra in detta i dokumentet så behöver du först använda funktionen Exportera till Excel.

Använd därefter denna formel för att räkna ut personalomsättningen: $\text{Antal tillsvidareanställda som slutat sitt arbete i kommunen under år 2018} - \text{pension} / \text{Antal tillsvidareanställda i genomsnitt under året} = \text{personalomsättning}$.

- Hur ser personalomsättningen ut jämfört med tidigare år? Har det skett förändringar i antalet medarbetare som avslutar sin tjänst och uppgivna anledningar till detta.

Personalförsörjning

Använd: statistikrapporten Rekryteringsöversikt i Offentliga jobb med följande inställningar: Från=2017-11-01, Till=2018-11-01, Yrke=Identifierade bristyrken, Anställningsform=Rekryteringstyp, Organisation= Er förvaltning, Rekryteringsurval= Aktiva och avslutade rekryteringar.

- Jämför antalet ansökningar till kritiska tjänster för förvaltningen jämfört med tidigare år, hur ser tendensen ut?
- Kan förvaltningen rekrytera personal med tillräcklig kompetens till samtliga tjänster. Om inte, vilka insatser har gjorts gentemot dessa yrkeskategorier?

Kompetensutveckling

- Vilka insatser har gjorts för att kompetensutveckla och behålla befintlig personal?
- Vilka målgrupper har insatserna riktats mot och vilka effekter har det gett eller förväntas ge?

Jämställdhet

Medianlön

Använd rapporten som heter P- percentillöner

Har lönekartläggningen från 2018 visat några osakliga löneskillnader mellan kvinnliga och manliga grupper som arbetar på förvaltningen?

Arbetsmiljö

Beskriv kortfattat de viktigaste genomförda aktiviteter i syfte att uppnå förvaltningens arbetsmiljömål under perioden. Beskriv vilka målgrupper man riktat insatser till och vilka effekter man sett av aktiviteterna.

Notera: Om nämnden har antagit ett arbetsmiljömål som är tillika åtagande följs detta upp under åtagandedelen behöver inte det följas upp även här.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete. Utgå från enkäten för uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete:

- Hur följs rutinerna för systematiskt arbetsmiljö på förvaltningen?
- Finns det rutiner som fungerar mindre bra? Ex. uppgiftsfördelning, introduktion av nyanställda, medarbetarnas kunskaper, avsaknad av skriftliga instruktioner för särskilt riskfyllda arbetsuppgifter, arbetsplatsträffarna, chefernas förutsättningar att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete, etc.

Sjukfrånvaro⁵

Använd rapport P05 i Hypergene med följande inställningar: År: 2018, Period: December, Avtal: Alla, Anställningar (Sieve): Månadsavlönad, Använd fliken sjukfrånvaro och fältet "Sjukfrånvaro i % ackumulerat kalenderår" för att få ut uppgifter om åldersintervall. Måtturval: Dag 1-14, Dag 1-59, dag 60-. Vid behov kan skillnader i kön analyseras genom att använda fliken Kön i Hypergene-rapporten. Tänk på att inte ta ut rapporten förrän lönen har körts i januari.

Notera: Om nämnden har antagit ett åtagande med koppling till indikatorn "Sjukfrånvaron ska minska" följs detta upp under åtagandedelen behöver inte det följas upp även här. Beakta dock att redovisningen (frågeställningar och tabell) som önskas i detta avsnitt om sjukfrånvaro återfinns under rubriken Åtaganden och nyckeltal.

- Hur har sjukfrånvaron utvecklats under perioden?
- Beskriv vilka orsaker som finns till resultatet om sjukfrånvaro.
- Behöver någon/några yrkesgrupper uppmärksammas utifrån sjuktalen?
- Finns skillnader i kön eller ålder avseende sjukfrånvaro?
- Beskriv kortfattat de viktigaste genomförda åtgärderna under perioden för att förebygga eller åtgärda att ohälsa eller olycksfall uppstår.

Tabell, sjukfrånvaro i %

	2017	2018	Differens 2017-2018
1-14 dagar			
1-59 dagar			
> 60 dagar			
<29 år			
30-39 år			
40-49 år			
50-55 år			
> 56 år			
Kvinnor			

⁵ Redovisningen omfattar månadsavlönad personal.

Mån				
-----	--	--	--	--

Arbets-skador och tillbud

Använd statistik i programmet LISA med följande inställningar: Händelsedatum: 180101-181231, Händelsetyp: Nollskador, Skador med frånvaro och Tillbud, Händelsestatistik: Använd rullisten för lämpligt urval t ex Händelse nivå 1, Åtgärder m.m.

- Vilka är de vanligaste arbets-skadorna och tillbuden under perioden?
- Har antalet arbets-skador ökat eller minskat jämfört med föregående år? Finns det några särskilda grupper som är överrepresenterade?
- Beskriv viktigare genomförda åtgärder i samband med tillbud och arbets-skador.

Tabell, antal anmälda tillbud och arbets-skador

Typ	2017	2018	Differens 2017-2018
Tillbud			
Arbets-skador			

Inlämning

Förvaltningens förslag mailas senast måndag 30 januari kl. 12 till erik.stenkilolsson@alingsas.se, lisa.forsaeus@alingsas.se, patrik.adelskold@alingsas.se. Inlämning av slutligt underlag med protokoll mailas till KS platina direkt efter nämndbeslut, dock senast 20 februari.

SWOT-analys

Varför gör vi SWOT-analys?

En SWOT-analys görs för att få en bild av nuläget, genom att analysera styrkor och svagheter samt för att få en bild av framtiden, genom att analysera möjligheter och hot. Som gruppövning skapar den en gemensam bild och bidrar till delaktighet – en bra grund i verksamhetsplaneringen.

SWOT är en förkortning av de engelska orden Strengths (styrkor), Weaknesses (svagheter), Opportunities (möjligheter) och Threats (hot).

Förberedelse – fundera på

Nuläge:

Hur ser dina resultat ut⁶ vad gäller verksamhet, ekonomi och personella resurser?
Reflektera över dina viktigaste målgrupper och samarbetspartners samt dina viktigaste tjänster/insatser.

Framtid:

Vilka trender och omvärldsfaktorer tror du kommer att påverka din verksamhet?

Gemensamt i gruppen

Notera punktvis det ni kommer fram till på ett blädderblock så att alla kan se.

1. Börja med fältet styrkor. Var och en skriver ner ca fem påståenden⁷ utifrån "vad är gruppens och den egna verksamhetens styrkor i förhållande till nuläget"?
2. När alla skrivit klart sätter var och en upp sina lappar i tur och ordning i fältet styrkor och berättar vad man skrivit och förtydligar om något är oklart. Lägg samman dubletter.
3. Därefter är det dags att prioritera. Vilken styrka är, enligt var och en, den starkaste, den näst starkaste och nästnäst starkaste? Var och en funderar på egen hand och går sedan fram och sätter tre prickar för den starkaste, två för den näst starkaste och en för den nästnäst starkaste.
4. Vi har nu fått en prioritering av vilka faktorer som gruppen upplever som sina starkaste styrkor.

---

⁶ Från t.ex. årsredovisning, undersökningar och mätningar, avvikelser, tillbud, klagomål och synpunkter etc.

⁷ Det ska vara korta formuleringar – en notering per lapp

Fortsätt med samma upplägg för fältet svagheter utifrån ett nulägesperspektiv och gå sedan på samma sätt över till fälten möjligheter och hot med fokus på framtiden.

Fortsatt arbete

- Hur använder vi våra styrkor bäst?
- Hur bearbetar vi våra svagheter?
- Hur tar vi vara på möjligheterna?
- Hur undviker vi/parerar vi hoten?

Styrkor +	Svagheter -
Möjligheter +	Hot -

Anvisning för väsentlighets- och riskanalys

Varför gör vi väsentlighets- och riskanalys

En väsentlighets- och riskanalys kan i korta ordalag beskrivas som "samordnade aktiviteter för att identifiera händelser som utgör ett hot, värdera dessa och välja om och hur dessa ska hanteras."

I Alingsås kommun knyter väsentlighets- och riskanalysen ihop styrmodellen med den interna kontrollen genom att identifiera och analysera delar av verksamheten där risk finns för att nämnden/styrelsen inte bidrar till att uppnå följande:

- kommunens prioriterade mål och indikatorer
- lagar, regler och fullmäktigebeslut
- finansiell rapportering

Grunden för väsentlighets- och riskanalysen är att säkerställa att det dagliga arbetet som görs i verksamheterna fungerar; att det är ordning och reda.

Ansvar

Varje nämnd har enligt kommunallagen skyldighet att upprätthålla en god intern styrning och kontroll.

Nämnd/styrelse ansvarar för att genomföra väsentlighets- och riskanalys årligen. Syftet är att identifiera potentiella risker som kan hindra verksamheten att nå mål och indikatorer, lagar, regler och fullmäktigebeslut samt finansiell rapportering.

Analysen ska dokumenteras och rapporteras till kommunstyrelsen som ett led i att fullfölja kommunallagens intentioner om god intern kontroll. Rapportering sker då nämndens beslut om antagande av flerårsstrategi inklusive internkontrollplan expedieras till kommunstyrelsen. Uppföljning sker i samband med våruppföljning, delårsbokslut och årsbokslut.

Underlag inför arbetet med väsentlighets- och riskanalys

Inför arbetet med väsentlighets- och riskanalysen är det bra att utgå från följande underlag

Omvärldsanalys

En kommungemensam omvärldsanalys tas fram inför varje ny mandatperiod. I omvärldsanalysen identifieras utmaningar för kommunen på lite längre sikt. Utöver detta bedömer respektive nämnd behov av omvärldsanalys inom den egna verksamheten.

SWOT-analys

SWOT-analysen görs årligen i varje förvaltning. Med fördel görs den inför uppstarten av varje planeringsperiod för att skapa en gemensam bild av den egna verksamheten just nu. Metodanvisning finns.

Hur genomföra väsentlighets- och riskanalys?

Risk- och väsentlighetsanalysen görs genom att identifiera och värdera sannolikhet och konsekvens för olika oönskade händelser inom områdena verksamhet, ekonomi och personal. Den svarar på tre frågor:

- Vad kan hända?
- Hur troligt är det (sannolikhet)?
- Vad blir konsekvensen?

Identifiera och beskriva risker

Hur kan ni identifiera nya och ändrade risker?

Utgångspunkten vid riskidentifiering är en kritisk och vidsynt inställning. Riskidentifieringen får inte begränsas till en registrering av enbart självklara risker. Det är tvärtom viktigt att "tänka utanför boxen".

Frågor som kan ställas inför identifieringen:

- Bedriver vi en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet?
- Efterlever vi lagar, förordningar och föreskrifter?
- Har vi en tillförlitlig finansiell rapportering och information om vår verksamhet?
- Har vi rätt kompetens för uppdraget?
- Engagemang hos våra medarbetare?
- Vad säger medborgaren, brukaren, eleven m.fl. om vår verksamhet?

Två alternativa metoder som kan användas för identifiering:

Identifiering genom tyst brainstorming

- Utse en moderator
- Moderatören delar ut post it lappar till respektive deltagare
- Deltagarna skriver ned en risk/oönskad händelse per post it under 5-10 minuter
- Därefter får var och en redogöra för sina lappar och sätta upp dem på tavlan. Dubbletter sätts tillsammans.

Identifiering genom solen

- Utse en moderator
- Moderatorm ritar en cirkel på tavlan = solen. I cirkeln skrivs ordet risker eller oönskade händelser. Deltagarna identifierar strålarna.
- Moderatorm håller i pennan, fångar upp och lockar fram. Antecknar vad som sägs av deltagarna.
- Värdera inte, kommentera inte ens under brainstorming!
- Tidsåtgång ca 5-10 minuter

Identifierade risker sammanställs och beskrivs. Att beskriva riskerna är ett viktigt moment, eftersom det som kan ha uppfattats som vettigt i brainstormingen kanske inte håller vid en djupare analys. Metodanvisning kommer att tas fram.

Värdera risker

Vilka av dessa risker värderas som väsentliga för att kunna uppnå målen för verksamheten?

Värderingen görs utifrån två perspektiv: hur sannolikt det är att händelsen inträffar samt hur den påverkar verksamheten (konsekvens). En händelse med låg sannolikhet kan mycket väl få stora konsekvenser på verksamheten. På samma sätt som en händelse med relativt begränsade konsekvenser kan få stor påverkan om den inträffar ofta. I detta sammanhang handlar inte värderingen om exakt vetenskap, utan det viktigaste är att riskerna bedöms i förhållande till varandra och möjliggör en prioritering.

Frågor att ställa vid värdering:

- Hur ofta inträffar händelsen som medför en risk?
- Vilka är de normala följderna av händelsen?
- Vad kan inträffa i ogynnsamma fall?
- Hur många berörs av händelsen och dess följder?
- Vilken är den maximala omfattningen av händelsen?

Nedanstående matris används vid värdering av risker:

Sannolik	4	8	12	16
Möjlig	3	6	9	12
Mindre sannolik	2	4	6	8
Osannolik	1	2	3	4
	Försumbar	Lindrig	Kännbar	Allvarlig
	Konsekvenser			

Kostnads- och nyttoanalys för identifierade risker

Identifierade risker ska jämföras utifrån en värdering mellan kostnad och nytta. Jämför kostnaden för nödvändiga åtgärder mot nyttan av att riskvärdet reduceras till en acceptabel nivå. Ekonomiska och verksamhetsmässiga faktorer ska vägas in, liksom vikten av att upprätthålla förtroendet för verksamheten hos olika intressenter. Säkerhetsnivån ska bedömas som rimlig.

Hantera risker

Att ta ställning till hur riskerna ska hanteras.

När riskinventering och värdering är gjord ska nödvändiga åtgärder identifieras.

Riskvärde 1-4	Åtgärder bedöms ej nödvändiga.
Riskvärde 6-12	Bedöms vara delar av verksamheten där förändring/utveckling är nödvändig för att nå politisk avsiktsförklaring samt prioriterade mål med indikatorer. Formuleras som åtaganden i nämndens flerårsstrategi.
Riskvärde 6-12	Bedöms vara delar av verksamheten där den värderade risken måste hållas under uppsikt. Återfinns i nämndens internkontrollplan.
Riskvärde 16	Bedöms vara delar av verksamheten där den värderade risken måste åtgärdas direkt. Formuleras som omedelbar åtgärd i nämndens flerårsstrategi.

Vad resulterar väsentlighets- och riskanalysen i?

Flerårsstrategi för nämnden inklusive internkontrollplan

Nämndens flerårsstrategi är en plan för de kommande tre åren, där bland annat verksamhet med åtaganden och nyckeltal beskrivs. Internkontrollplan ska ingå i nämndens flerårsstrategi. Respektive nämnd bedömer i övrigt vad som behöver ingå i flerårsstrategin.

Hur och när följs flerårsstrategi och internkontrollplan upp?

Genomförandet av nämndens flerårsstrategi följs upp i samband med vårbokslut, delårsbokslut och årsbokslut. Varje nämnd avgör om egen uppföljning ska ske oftare.

I samband med kommunens årsbokslut gör kommunledningskontoret en samlad bedömning av nämndernas och kommunens internkontrollarbete under det gångna året.

Risk – beskrivning	Risk/ sannolikhet	Risk/ väsentlighet	Risk och väsentlighet	Hantering (åtagande, internkontrollpunkt, omedelbar åtgärd)
Förklaring Risk:				Förklaring Väsentlighetsgrad:
<p><i>Osannolik: risken för att fel ska uppstå är praktiskt taget obefintlig</i></p> <p><i>Mindre sannolik: risken för att fels ska uppstå är mycket liten</i></p> <p><i>Möjlig: det finns en möjlig risk för att fel ska uppstå</i></p> <p><i>Sannolik: det är mycket troligt att fel ska uppstå</i></p>				<p><i>Försumbar: är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen</i></p> <p><i>Lindrig: uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen</i></p> <p><i>Kännbar: uppfattas som besvärande av såväl intressenter som kommunen</i></p> <p><i>Allvarlig: är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa</i></p>
Förklaring Hantering:				
<p><i>Att ta ställning till hur riskerna ska hanteras. När riskinventering och värdering är gjord ska nödvändiga åtgärder identifieras.</i></p> <p>Riskvärde 1-4</p> <p><i>Åtgärder bedöms ej nödvändiga.</i></p> <p>Riskvärde 6-12</p> <p><i>Alternativ 1: Bedöms vara delar av verksamheten där förändring/utveckling är nödvändig för att nå politisk avsiktsförklaring samt prioriterade mål med indikatorer. Formuleras som åtagande i nämndens flerårsstrategi.</i></p> <p><i>Alternativ 2: Bedöms vara delar av verksamheten där den värderade risken ska åtgärdas/hållas under uppsikt. Aterfinns i nämndens internkontrollplan.</i></p> <p>Riskvärde 16</p> <p><i>Bedöms vara delar av verksamheten där den värderade risken måste åtgärdas direkt. Formuleras som omedelbar åtgärd i nämndens flerårsstrategi.</i></p>				

2018-02-28

2018-126/011
TN-001
RT ✓

§ 9 2018.116 KS

**Avsägelse av kommunalt uppdrag som ersättare i tekniska nämnden -
Urban Eklund (KD)**

Ärendebeskrivning

Urban Eklund (KD) har i skrivelse den 23 februari 2018 avsagt sig uppdraget som ersättare i tekniska nämnden.

Beslut

Kommunfullmäktiges beslut:

Avsägelsen beviljas.

Expedieras till

U. Eklund, TN, Kik-lön, Kik-kansli

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2018-02-28

2018-127/011
TN-001
RT ✓

§ 17 2018.128 KS

Kommunalt kompletteringsval - Ersättare i tekniska nämnden efter Urban Eklund (KD), Björn Källhult (KD)

Beslut

Kommunfullmäktiges beslut:

Björn Källhult (KD) utses till ersättare i tekniska nämnden för tiden fram till och med den 31 december 2018.

Expedieras till

B. Källhult, TN, Klk-lön, Klk-kansli

Justerandes sign

Justerandes sign

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Från: Registrator.klk/KLK/Alingsas
Sänt av: Camilla Lindroth/KLK/Alingsas
Till: tekniska.namnden/TK/Alingsas@Alingsas

Datum: fredag 06 april 2018 17:08
Ärende: Vbf: Re: Ställplatser för husbil

Hej!
Här kommer en synpunkt som jag tror rör ert verksamhetsområde,
Med vänlig hälsning

Registrator Alingsås kommun

-----Vidarebefordrat av Camilla Lindroth/KLK/Alingsas 2018-04-06 17:05 -----

Till: "Kaj Dahlberg" <kaj.dahlberg@telia.com>
Från: Joakim Järrebring/POLITIK/Alingsas
Datum: 2018-04-05 13:07
Kopia: Registrator.klk/KLK/Alingsas@Alingsas
Ärende: Re: Ställplatser för husbil

Hej,

Tack för ditt mejl. Jag ser till att det registreras och delges ansvarig tjänsteman inom kommunen.

Med vänlig hälsning

Joakim

Joakim Järrebring
Kommunstyrelsens vice ordförande
Kommunalråd(S)
Alingsås kommun
Besöksadress: [Stora Torget 1, Alingsås](#)
[Telefonnummer: 0322-616121](tel:0322-616121)
joakim.jarrebring@alingsas.se

5 apr. 2018 kl. 12:19 skrev Kaj Dahlberg <kaj.dahlberg@telia.com>:

Hej!
Som gammal alingsåsare, för tillfället utflyttad, vill jag ju gärna besöka min gamla hemstad. Då med husbil. Många kommuner satsar idag på denna turistform (som växer). Dock inte Alingsås, tyvärr... märkligt med tanke på alla fina arrangemang typ Lights o potatisfestivalen som drar mycket folk. Savannen skulle kunna vara en mkt bra plats för en fullserviceanläggning. Det går att göra allt automatiskt med bommar, betalstation mm. Betalning med kort. Pengar in utan personalkostnad. Så är det ofta på kontinenten. Ett annat sätt vore att låta en ideell förening sköta det mot en rimlig ersättning som stöd för verksamheten. Lämplig avgift: mellan 100-150:-/dygn. El: 30:- dygn. Eller tex 200:- inkl el. Sådana anläggningar finns att köpa installationsklara.

MVH
Kaj Dahlberg
kaj.dahlberg@telia.com
0708583836
Skickat från min iPhone